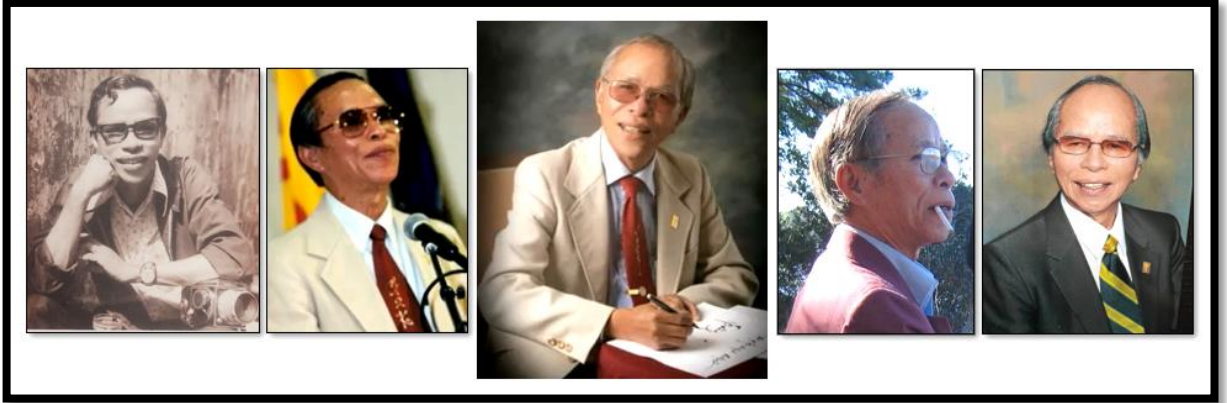

TƯỜNG NIỆM

Thư Họa Sĩ VŨ HỒI (1932-2022)

Biên soạn:

Phan Anh Dũng

(Rockville, Maryland USA)

Thực hiện: 23 tháng 9 năm 2022

Vui lòng gửi thêm tài liệu và ý kiến xây dựng về: dathphan1@gmail.com

LỜI MỞ ĐẦU

CHÚNG TÔI XIN THÔNG BÁO ĐẾN QUÝ VỊ MỘT TIN BUỒN: THƯ HỌA SĨ VŨ HỐI ĐÃ QUA ĐỜI CHIỀU THỨ SÁU 19 THÁNG 8, 2022 TẠI TỰ GIA Ở THÀNH PHỐ LAUREL, TIỂU BANG MARYLAND, HOA KỲ. HƯỞNG THỌ 91 TUỔI.

THƯ HỌA SĨ VŨ HỐI LÀ MỘT NHÂN TÀI BIỂU TƯỢNG CHO TINH THẦN VĂN HÓA VIỆT NAM. ÔNG CŨNG LÀ MỘT CHIẾN SĨ CHO TỰ DO NHÂN QUYỀN, TÍNH TÌNH VUI VẺ, KHIÊM TỐN, BÌNH DỊ VÀ HÒA NHÃ VỚI MỌI NGƯỜI. NGOÀI THƯ HỌA VÀ TRANH, ÔNG CÒN LÀM THƠ VỚI BÚT DANH HỒNG KHÔI.

* TIỂU SỬ CỦA VŨ HỐI:

<https://cothommagazine.com/wp/wp-content/uploads/2021/05/TieuSuVuHoi-2021.pdf>

* NGHỆ THUẬT THƯ HỌA VŨ HỐI:

<https://www.youtube.com/watch?v=uJ3jJmZYx0>

* NGÀY VŨ HỐI Ở VIRGINIA – 50 năm sinh hoạt Văn Học Nghệ Thuật – 2 tháng 8, 2009:

<https://cothommagazine.com/wp/ngay-vu-hoi-o-virginia-2-thang-8-2009/>

THƯ HỌA SĨ VŨ HỐI RA ĐI LÀ MỘT MẤT MẮT LỚN CHO CƠ SỞ CỎ THƠM, VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VÀ CỘNG ĐỒNG NGƯỜI VIỆT HẢI NGOẠI.

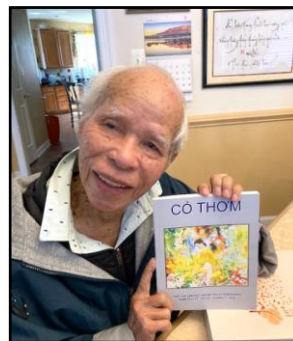
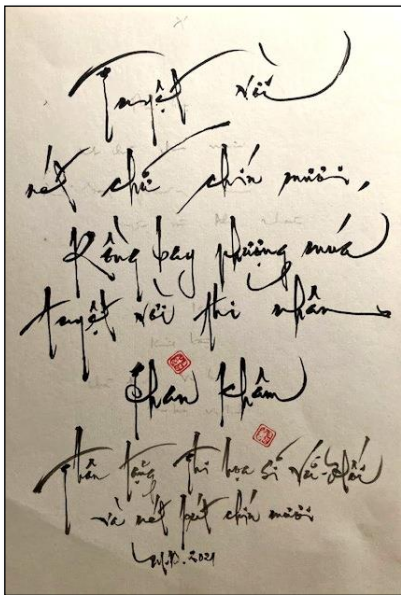
PHAN ANH DŨNG - ROCKVILLE, MARYLAND USA

COTHOM FOUNDATION THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

NHỮNG KỶ NIỆM ĐẸP VỚI THƯ HỌA SĨ VŨ HỐI - Phan Anh Dũng

Trưa ngày thứ sáu 19 tháng 8, 2022 một nhóm văn thi sĩ Cỏ Thơm họp mặt tại nhà hàng Little Sài Gòn ở thành phố Falls Church, Virginia nhân dịp phát hành tạp chí Cỏ Thơm số 97. Trong lúc trò chuyện thân mật, thi sĩ Phan Khâm (PK) cho biết tuy sức khỏe của anh Vũ Hối (VH) không được tốt lắm nhưng tinh thần vẫn minh mẫn và nét thư họa vẫn như xưa, tuy đã bước sang tuổi 90. Anh PK nói sẽ đến nhà thăm và tặng số báo mới cuối tuần. Thường thì anh VH rất vui mỗi lần nhận tạp chí và chụp hình lưu niệm để anh PK chuyển đến mọi người.

Ảnh chụp tháng 4, 2022 – Tạp chí Cỏ Thơm số 95

Thật bất ngờ là tôi hôm đó tôi nhận được email của anh Lê Minh Thiệp và liền sau đó của anh PK cho biết anh Vũ Hối vừa qua đời lúc 5 giờ chiều cùng ngày! Vợ chồng chúng tôi bàng hoàng và rất buồn vì chưa đến thăm anh được - 2 năm đại dịch covid nặng mọi người phải cách ly, cộng với số tuổi và sức khỏe không được tốt của anh, gia đình anh giới hạn việc tiếp xúc hay thăm viếng tư gia nên chỉ liên lạc qua điện thoại. Lần nào gọi, anh cũng nhắc đến những người anh quen biết và nhắn lời thăm hỏi, kể cả người ở Pháp, ở Úc ... Cách đây vài tháng, anh còn gọi điện thoại hỏi về buổi ra mắt sách của một thi sĩ trong vùng mà anh tiếc không đến tham dự được!

Tôi đã gọi điện thoại chia buồn với gia đình qua họa sĩ Vũ Quốc, thứ nam của anh VH. Quốc khóc qua phone và cho biết: "Ba yếu đi nhiều sau khi từ bệnh viện về vài tháng trước nhưng đã ra đi thanh thản và còn nói là sẽ phù hộ cho các con, cháu ..." Tôi cũng thông báo cho Quốc biết là tôi không thể dự tang lễ ngày 28 tháng 8 vì đã có hẹn đi nghỉ hè xa từ lâu! Phó Chủ nhiệm Phan Khâm, cũng là người rất thân với gia đình anh VH, sẽ thay mặt Cỏ Thơm để lên phát biểu.

Trước khi đi nghỉ hè, tôi đã lo gửi vòng hoa phúng điếu cho Cỏ Thơm và soạn trang “Cáo Phó/Phân Ưu” <https://cothommagazine.com/wp/thu-hoa-si-vu-hoi-da-tu-tran-1932-2022/> và “Ngày Vũ Hối – 50 năm Văn Học Nghệ Thuật” ở website Cỏ Thơm: <https://cothommagazine.com/wp/ngay-vu-hoi-o-virginia-2-thang-8-2009/>

Ngược dòng thời gian, khi tôi mới gia nhập Cỏ Thơm và lần đầu tiên đến tham dự buổi họp mặt tại tư gia cựu Chủ nhiệm Lưu Nguyễn Đạt nhân ngày phát hành tạp chí Cỏ Thơm số 28 mùa Thu năm 2004. Khi từ xe đi bộ vào cửa trước nhà thì gặp thi sĩ Phan Khâm đứng nói chuyện với anh Vũ Hối bên ngoài. Anh PK giới thiệu “người mới”, anh VH niềm nở bắt tay chào với nụ cười tươi. Chúng tôi nói chuyện thân tình vui vẻ như đã quen nhau từ lâu! Đúng như nhiều người nhận xét, anh VH là người tài hoa đa dạng, có thể gọi là nhân tài của Việt Nam, nhưng anh rất khiêm tốn, hiền hòa, điềm đạm, tuy ít nói nhưng được sự yêu thương và kính nể của mọi người!

NHÂN DỊP PHÁT HÀNH CỎ THƠM SỐ 28 NĂM 2004

TỪ TRÁI SANG PHẢI, HÀNG NGỒI: Tâm Hảo, Thái Phượng, Loan Phượng, Hồng Thủy, Phùng thị Hạnh, Trương Anh Thụy, Nguyễn T. Ngọc Dung, Vi Khuê, chị Nguyễn Văn Thành, chị Nguyễn Phú Long, Bạch Mai, Hoàng Trưng Dương.

HÀNG GIỮA: Phan Anh Dũng, Cao Phước, Nguyễn Phú Long, Lý Thy Hiếu, Quỳnh Như, Nguyễn Văn Thành, Vũ Hối, Hà Bình Trung, Nguyễn Tường Vân, Phạm Bá Vinh. **HÀNG BA:** Phan Khâm, Hồ Ngọc Phú, Trần Quốc Bảo, Đặng Nguyễn, Nguyễn Huy Long, Vương đức Lệ, Hoàng song Liêm, Lưu Nguyễn Đạt.

Vài tháng sau đó, một phái đoàn nhỏ từ vùng Bắc Virginia và Maryland xuống thăm thân hữu Cò Thơm ở Richmond, có ghé tư gia của Thái Phượng và Phan Anh Dũng-Tâm Hào. Thật là thú vị và đầy thân tình.

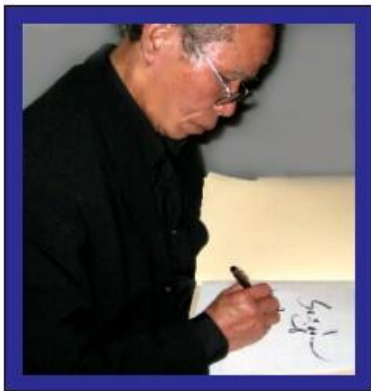

ÔB Nguyễn Phú Long, Phan Khâm, ÔB Trần Quốc Bảo, Nguyễn Huy Long-Trương Anh Thụy, Nguyễn Xuân Oánh, Nguyễn Thị Ngọc Dung, Thái Phượng, Vũ Hối, Tâm Hào-Phan Anh Dũng
Họp mặt mùa Thu – Richmond, Virginia - 6 tháng 11, 2004

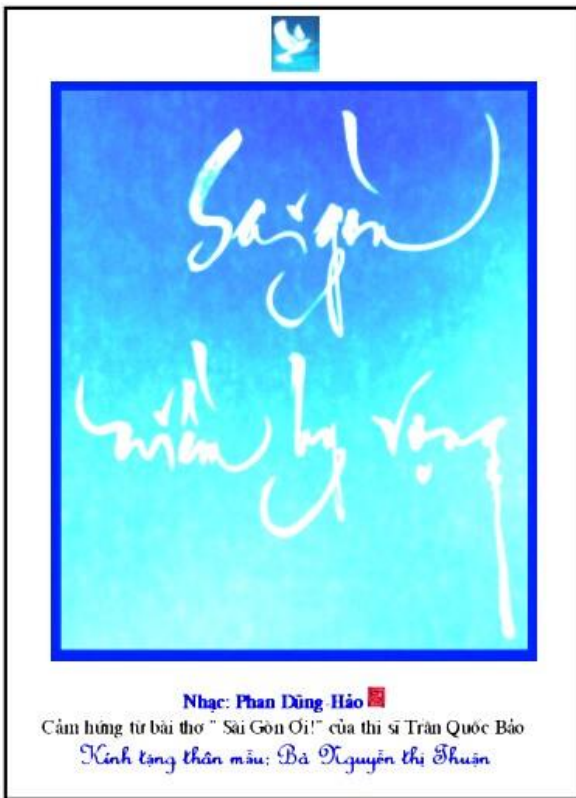

Từ phải: Phan Khâm, Vũ Hối, Phan Anh Dũng - 2004

Có lần anh Vũ Hồi xuống Richmond thăm thi sĩ Trần Quốc Bảo, chúng tôi gặp nhau hàn huyên ở một nhà hàng. Trong lúc chờ thức ăn đem ra, tôi có đem sẵn giấy trắng và xin anh phóng bút cho tựa đề một bản nhạc tôi phổ từ ý thơ của bác Bảo. Anh vui vẻ nhận lời, lấy một cây bút “đặc biệt” trong túi áo và viết ngay, không cần viết nháp hay viết đi viết lại. Quả là “danh bất hư truyền”!

Vũ Hồi viết tựa đề cho ca khúc:
"Sài Gòn Niềm Hy Vọng"

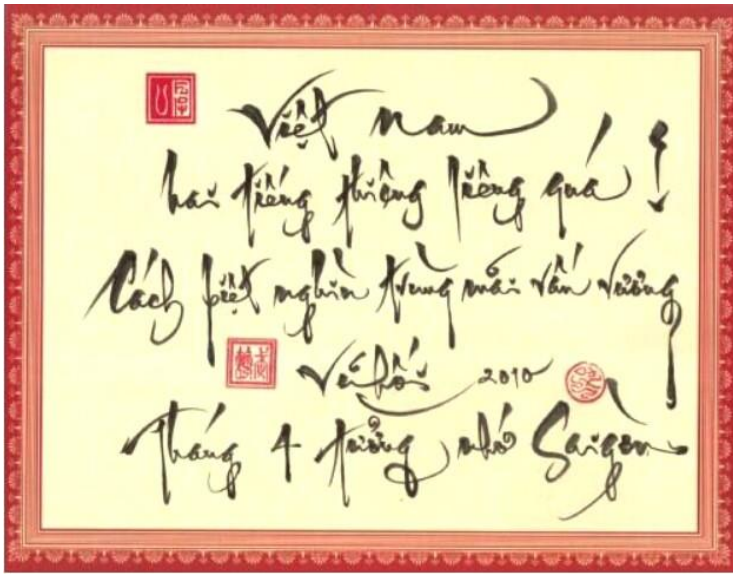
SÀI GÒN NIỀM HY VỌNG

(Nhạc: Phan Anh Dũng – Lời: ý thơ của Trần Quốc Bảo Virginia)

<https://www.youtube.com/watch?v=bNVT5kzhXiM>

Khi tôi thực hiện một trang tường nhớ ngày 30 tháng 4 ở website Cỏ Thơm, tôi có nhờ anh VH phóng bút. Anh không quản ngại viết 2 câu thơ của anh: "*Việt Nam hai tiếng thiêng liêng quá, Cách biệt nghìn trùng mãi vẫn vương*" trên giấy đặc biệt và gửi bưu điện ngay! Bức thư họa kỷ niệm 30 tháng 4 này được nhiều người yêu quý và đăng trên các website.

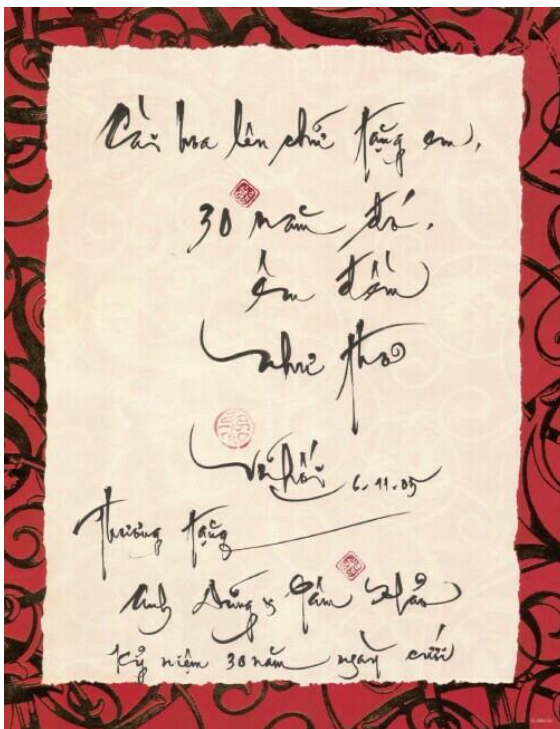
Ngày 30 tháng 4, vợ chồng chúng tôi có dịp lên gặp anh và cùng đến thương xá Eden Center, tỉnh Falls Church, Virginia để gặp gỡ đồng hương từ khắp nơi về!

Tâm Hào, Phan Anh Dũng, Vũ Hối, Nguyệt Hằng, Phạm Xuân Thái / Eden Center - Virginia USA

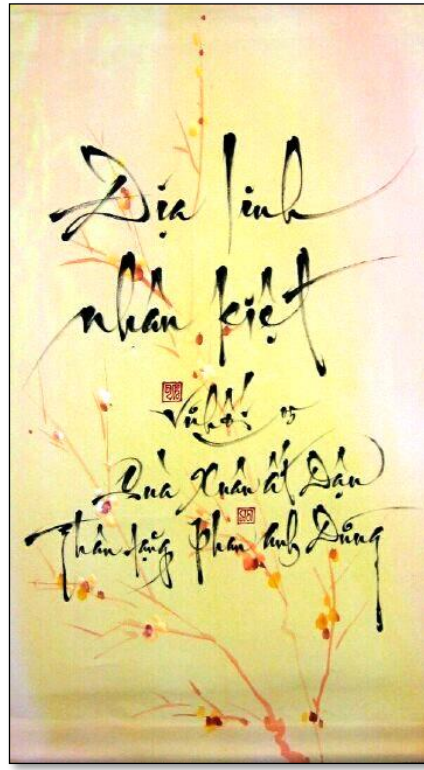
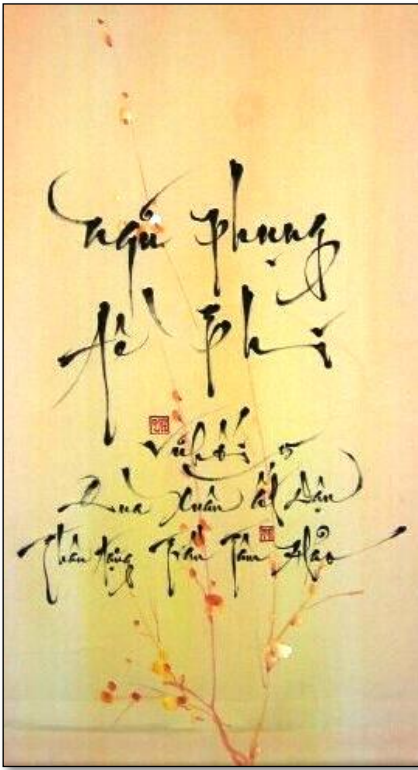

Anh Vũ Hồi là người tình cảm, trân quý tình bạn - không kể tuổi tác hay địa vị trong xã hội - và tính tình rộng rãi. Tôi tin rằng khi quen biết ai, thân hay sơ, anh đều có nhã ý tặng thư họa. Riêng với vợ chồng chúng tôi, mỗi khi có dịp gặp gỡ, anh luôn tặng quà thư họa hoặc trên đĩa, trên lụa, hay trên giấy chọn lọc thật đẹp – phần lớn với những câu thơ của anh như: “*Tiếng ca tiếng nhạc đầy tình, Thấy em thấy cả quê mình đâu đây*”; “*Cài hoa lên chữ tặng em, Ba mươi năm đó êm đềm như thơ*”.

thư họa trên giấy

thư họa trên lụa

thư họa trên đĩa

Từ duyên văn nghệ hiếm có, vợ chồng chúng tôi và ca sĩ Hoàng Tiếp được anh mời xuống Dallas, Texas ngày 27 tháng 5, 2007 dự một “gala” ở một khách sạn lớn do Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia vùng Dallas-Fort Worth tổ chức để vinh danh và kỷ niệm “Nửa Thế Kỷ Văn Học Nghệ Thuật” của Vũ Hối.

Hai năm sau, ngày 2 tháng 8 năm 2009, tôi hân hạnh được anh VH tin tưởng giao trách nhiệm điều hợp tổng quát “Ngày Vũ Hối ở Virginia”. Nhờ đó, tôi được quen biết thêm nhiều văn nghệ sĩ quanh vùng cũng như từ khắp nơi đến. Những buổi họp mặt này cho thấy anh là một nhân tài được lòng quý mến thật sự của nhiều người Việt Quốc Gia.

Ông Tạ Xuân Thạch, Vũ Hối, Giáo Sư Doãn Quốc Sỹ, Phan Anh Dũng

Vũ Hối, Nửa Thế Kỷ Văn Học Nghệ Thuật – 27 tháng 5, 2007 - Dallas, Texas

<https://cothommagazine.com/images/stories/hoihoava/VuHoi/NgayVuHoiDallasTX-2007.pdf>

**Vũ Nhượng, Phan Anh Dũng, Kiều Nga, Hoàng Anh, Vũ Hối
Ngồi: GS Kim Oanh, Tâm Hào, Thái Hà**

NGÀY VŨ HỐI Ở VIRGINIA – 50 năm sinh hoạt Văn Học Nghệ Thuật – 2 tháng 8, 2009:
<https://cothommagazine.com/wp/ngay-vu-hoi-o-virginia-2-thang-8-2009/>

Quen biết anh Vũ Hối gần 20 năm, tôi nhận thấy tính anh dễ dãi, giản dị, quen biết nhiều văn nghệ sĩ. Anh không dùng email và internet, chỉ gọi điện thoại hay viết thư tay! Anh không quản ngại đi họp mặt khắp nơi để gặp thân hữu và đồng hương. Có rất nhiều tài liệu về anh trên internet - thư họa, thi phẩm, họa phẩm, thơ phổ nhạc hay các buổi họp mặt! Tập tưởng niệm này tuy đã quá 300 trang nhưng chắc chắn còn nhiều thiếu sót.

Anh Vũ Hối ra đi để lại nhiều tiếc nuối nhưng gia tài về nghệ thuật - nhất là nét thư họa độc đáo - và những kỷ niệm anh để lại sẽ tồn tại mãi mãi.

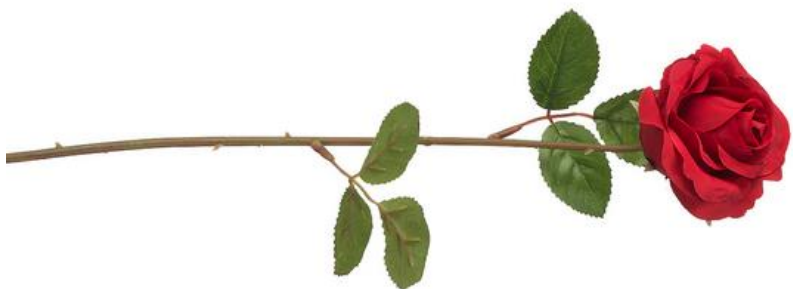
Cảm ơn tấm lòng của anh với vợ chồng Dũng-Tâm Hào, các văn nghệ sĩ Cỏ Thơm / quanh vùng Hoa Thịnh Đốn và Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia khắp nơi.

Chân thành cảm tạ những đóng góp vô cùng quý giá của anh cho Cơ Sở Cỏ Thơm từ 27 năm qua. **CHÚNG TÔI KHÔNG BAO GIỜ QUÊN ANH.**

Xin chia buồn với chị Vũ Hối (bà Bùi thị Kim Cúc), Vũ Quốc, Vũ Nhượng và toàn tang quyến.
Cầu mong anh Vũ Hối, bút danh Hồng Khôi, pháp danh Thánh Tịnh An, được an nghỉ nơi Cõi Phật.

Phan Anh Dũng & Tâm Hào

Rockville, Maryland USA – 23 tháng 9, 2022

CÁO PHÓ

GIA ĐÌNH CHÚNG TÔI VÔ CÙNG ĐAU ĐỚN BÁO TIN CÙNG
THÂN BẰNG QUYỀN THUỘC, THÔNG GIA, VÀ BẠN HỮU XA GẦN:
CHỒNG, CHA, ÔNG NỘI, ÔNG NGOẠI CỦA CHÚNG TÔI LÀ:

Thư Họa Sĩ VŨ HỒI

PHÁP DANH THẠNH TỊNH AN
BÚT DANH HỒNG KHÔI

Sinh Ngày 22 Tháng 11 Năm 1932, Tại Quảng Nam, Việt Nam
đã từ trần lúc 05 giờ 15 phút, Thứ Sáu Ngày 19 Tháng 08 Năm 2022
(nhằm Ngày 22 Tháng 7 Âm Lịch, Năm Nhâm Dần)
tại tư gia ở Thành Phố Laurel, Tiểu Bang Maryland, Hoa Kỳ.

HƯỞNG THỌ 91 TUỔI

LINH CŨU ĐƯỢC QUẢN TẠI GARY L. KAUFMAN FUNERAL HOME
AT MEADOWRIDGE MEMORIAL PARK
7250 WASHINGTON BLVD., ELKRIDGE, MD 21075
NHÀ QUẢN (410) 796 - 8024

TANG GIA: VŨ QUỐC (240) 688-4197, VŨ NHÂN (559) 944-1747

TANG GIA ĐỒNG KHẮP BÁO

BÀ QUÁ PHỤ VŨ HỒI NHŨ DANH BÙI THỊ KIM CÚC

TRƯỞNG NAM: VŨ NHƯỢNG, VỢ VÔ HÀ và cháu nội VŨ HY

THỨ NAM: VŨ QUỐC và cháu nội VŨ HỒ

TRƯỞNG NỮ: VŨ LAN HƯƠNG, CHỒNG VƯƠNG NHƯ SƠN

và cháu ngoại VƯƠNG VŨ KHANH.

THỨ NỮ: VŨ THANH GIANG, CHỒNG NGUYỄN ĐĂNG KHOA

và cháu ngoại NGUYỄN ĐĂNG KHÔI & CHÁU DẬU BUI UYÊN.

THỨ NAM: VŨ Á MỸ, VỢ PHẠM THỊ HUYỀN TRANG

và cháu nội VŨ PHẠM MINH THƯ & VŨ PHẠM THẢO NHÌ.

THỨ NỮ: VŨ NGỌC THỦY, CHỒNG NGUYỄN HIẾU THẢO

và cháu ngoại NGUYỄN TRACY

CÁO PHÓ NÀY THAY THẾ THIỆP TANG
XIN MIỄN PHÙNG ĐIỀU

TIỂU SỬ VŨ HỐI

- Bút hiệu: Hồng Khôi
- Họa sĩ, thi sĩ và nhà nhiếp ảnh, nổi tiếng về hội họa của Việt Nam và quốc tế.
- Sinh ngày 22 tháng 11 năm 1932 tại làng Dương Đàn, quận Tam Kỳ, tỉnh Quảng Nam.
- Hiện cư ngụ tại thành phố Laurel, tiểu bang Maryland, USA

- Tốt nghiệp kỹ sư ngành họa và trang trí ở Trường Cao Đẳng Mỹ Thuật Gia Định.

- Từng là giáo sư hội họa tại Trường Trung Học Thủ Đức - Hậu Giang

- Có tên trong tự điển Văn Học thời Việt Nam Cộng Hòa trước năm 1975

- Hội viên của Văn Bút Việt Nam Hải Ngoại Vùng Đông Bắc Hoa Kỳ, Nhà Văn Việt Nam, Tam Cá Nguyệt San Cỏ Thơm.

- 1960: du học ở Hoa Kỳ tại các tiểu bang South Carolina và Georgia

- Có tên trong Bách Khoa Tự Điển Larousse

- Được mời vẽ chân dung tổng thống Hoa Kỳ John F. Kennedy và chân dung Đại tướng Creighton W. Abrams, Tổng Tư Lệnh Quân Đội Hoa Kỳ ở Việt Nam

- 1963: Giải Khôi Nguyên Hội Họa Quốc Tế tại Hoa Kỳ

- Có tên trong Văn Học Tự Điển thời Việt Nam Cộng Hòa

- Sáng lập trường phái Luân Vũ Họa (Paintings In Motion) và Thư Họa (Handwriting Painting)

- Được ghi danh trong Tuyển Tập L'Art de l'Écriture, Paris 1993

- Nghệ sĩ Á Châu duy nhất được vinh danh về Sáng Tạo Nghệ Thuật cho thế giới, tại Atlanta Hoa Kỳ ngày 5-11-1994

- Được Tổng thống Tiệp Khắc Vaclav Havel tiếp kiến và nhận tranh "The Dream of Peace" tại dinh tổng thống Praha ngày 5-9-1995

- Có tên trong "Về Vang Dân Việt II" (The Pride of The Vietnamese - Edition II), trong Tự Điển Danh Nhân Thế Giới, ấn hành tại Anh Quốc năm 1998 (Dictionary of International Biography 1998 – Cambridge, England)

- Tên tuổi Vũ Hối được ghi trong "5000 Personalities of The World", do American Biographical Institute ấn hành năm 2000

- Có tên trong "Tự Điển Một Phần Tư Thế Kỷ Việt Nam Hải Ngoại" do Hội Văn Hóa Pháp-Việt (France-Vietnam Culture), ấn hành năm 2003 Paris

- Nhà Thư Họa Việt Nam duy nhất được ghi tên trong "Tuyển Tập Thư Họa Bạc Thầy Đông Phương", ấn hành tại Tokyo, Nhật Bản năm 2006 (Volume 6 International Editorial – Tokyo, Japan)

- Được Nghị viện Hoa Kỳ vinh danh là Chiến Sĩ Văn Hóa và Chiến Sĩ Nhân Quyền tích cực đấu tranh cho Tự Do-Dân Chủ-Nhân Quyền do nghị định số 322 tại Hoa Kỳ

Tác Phẩm đã phát hành:

- Mùa Giao Cảm (Thơ) - 1958

- Văn Thơ Màu Trắng (Thơ) - La Poésie de Couleur Blanche, được phiên dịch ra Anh và Pháp ngữ năm 1959 tại Sài Gòn

- Những Dấu Chân Đi (Truyện Ngắn) - 1960

- Hợp Tấu Thi Tuyển cùng 26 nhà văn hiện đại - Nhân Loại xuất bản năm 1969

- Chiêm Bao Trờ Giác (Thơ) - 1997

- Nghìn Thương Đất Mẹ (Thơ và Thư Họa) -1999

- CD Vũ Hối và Thơ Nhạc Trong Tranh do Nhật Trường Production thực hiện năm 2000

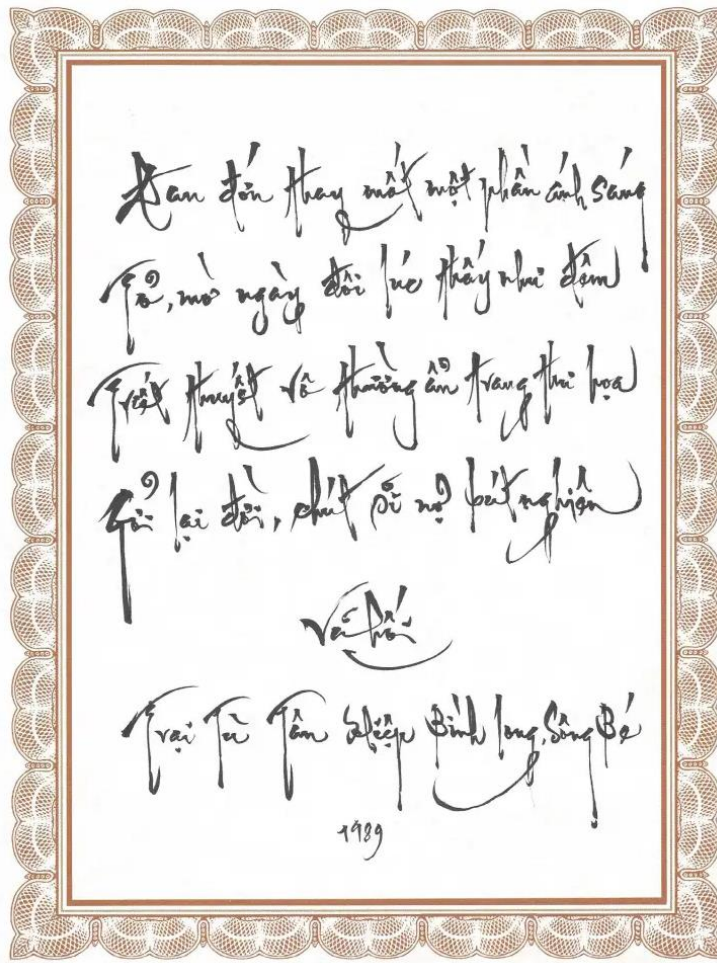
- CD Thơ Chiêm Bao Trờ Giác do nghệ sĩ Bích Ty-Hà Phương phát hành

- Thư Họa Trích Kiều, xuất bản năm 2003

- Thơ Vũ Hối (CD ngâm thơ)

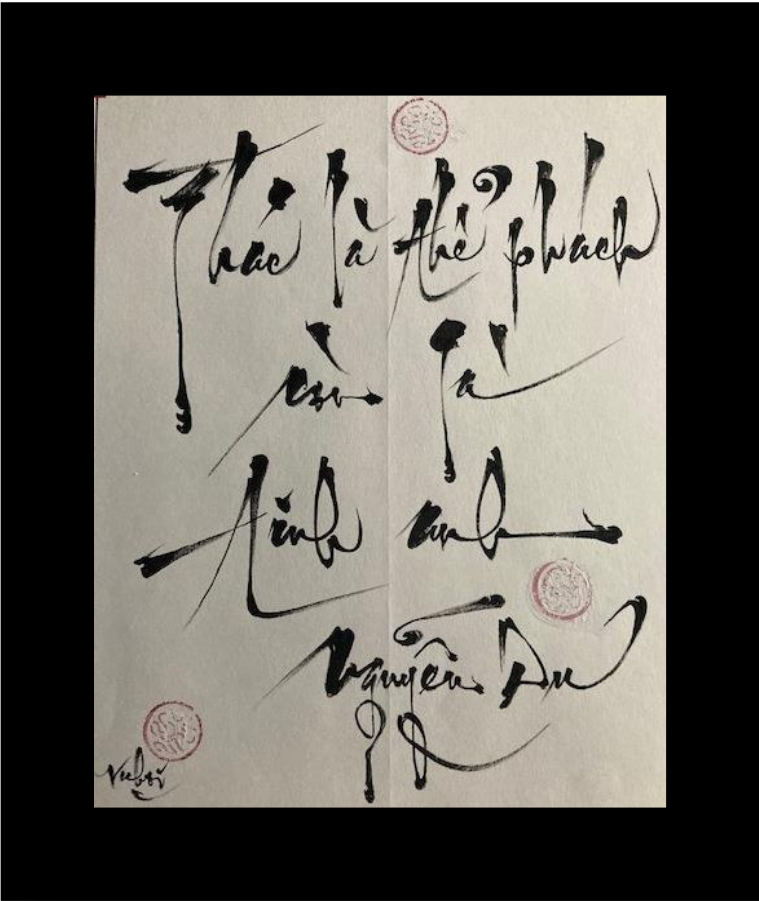
- Tuyển Tập Mây Ngàn (Thơ-Thư Họa Vũ Hối), ấn hành tại Norway năm 2004

- Nghệ Thuật Thư Họa, năm 2007

Một mắt như mù vì bị tra tấn trong ngục tù Cộng sản

Vicki

14311 Wicklow Lane
Laurel, MD 20707

Phone: (301) 483-0835
Cell: (301) 908-9774

A business card with a white background. At the top left is a cursive logo that reads "Vicki". Below the logo, the address "14311 Wicklow Lane Laurel, MD 20707" is printed in a dark red font. To the right of the address, the phone numbers "Phone: (301) 483-0835" and "Cell: (301) 908-9774" are printed in the same dark red font.

HÌNH ẢNH TANG LỄ

28 tháng 8, 2021

Gary Kaufman Funeral Home – 7250 Washington Blvd, Elkridge MD 21075

Phát biểu của Bà Dương Nguyệt Ánh (trên); Bà Destiny Nguyễn (dưới)

Phát biểu của Ông Lý Thy Dân

Phát biểu của: Ông Lê Minh Thiệp (trái); Ông Phan Khâm (phải); Bà Hồng Thủy (dưới)

Phát biểu của Ông Bùi Mạnh Hùng

**Ông Nguyễn Mậu Trinh trao lá cờ vàng ba sọc đỏ
Việt Nam Cộng Hòa cho bà Vũ Hối**

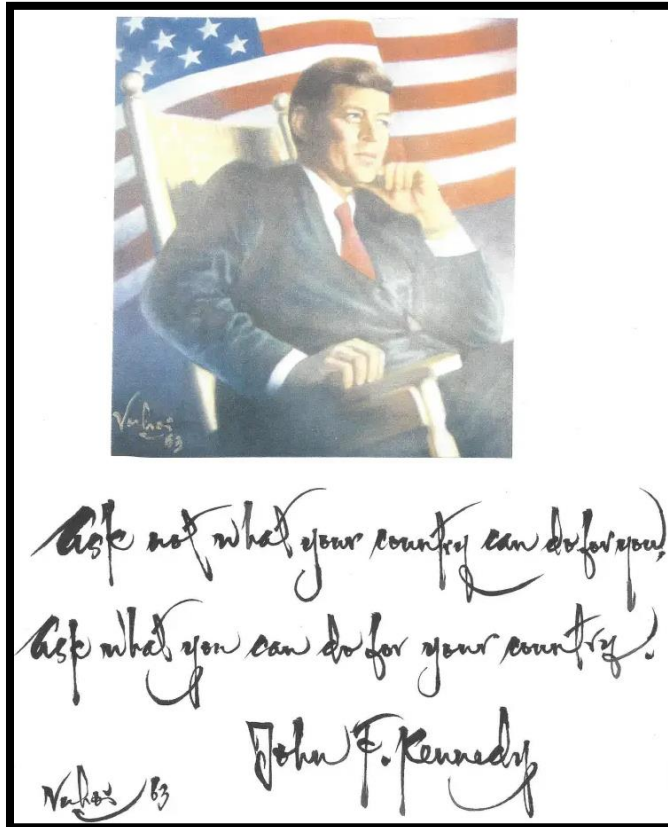

Vũ Nhân SBTN tường trình:

https://www.youtube.com/watch?v=QNAXaCzI_Ug

**"Celebration of Life Service for Mr. Hoi Victor Vu
(NOV 22, 1932 - AUG 19, 2022)"**

TANG LỄ:

<https://www.youtube.com/watch?v=1xw4UTc4FJg>

HÌNH ẢNH GIA ĐÌNH, THÂN HỮU:

<https://www.dignitymemorial.com/obituaries/elkridge-md/hoi-vu-10895010>

<https://www.youtube.com/watch?v=u-ZLHByPzI0>

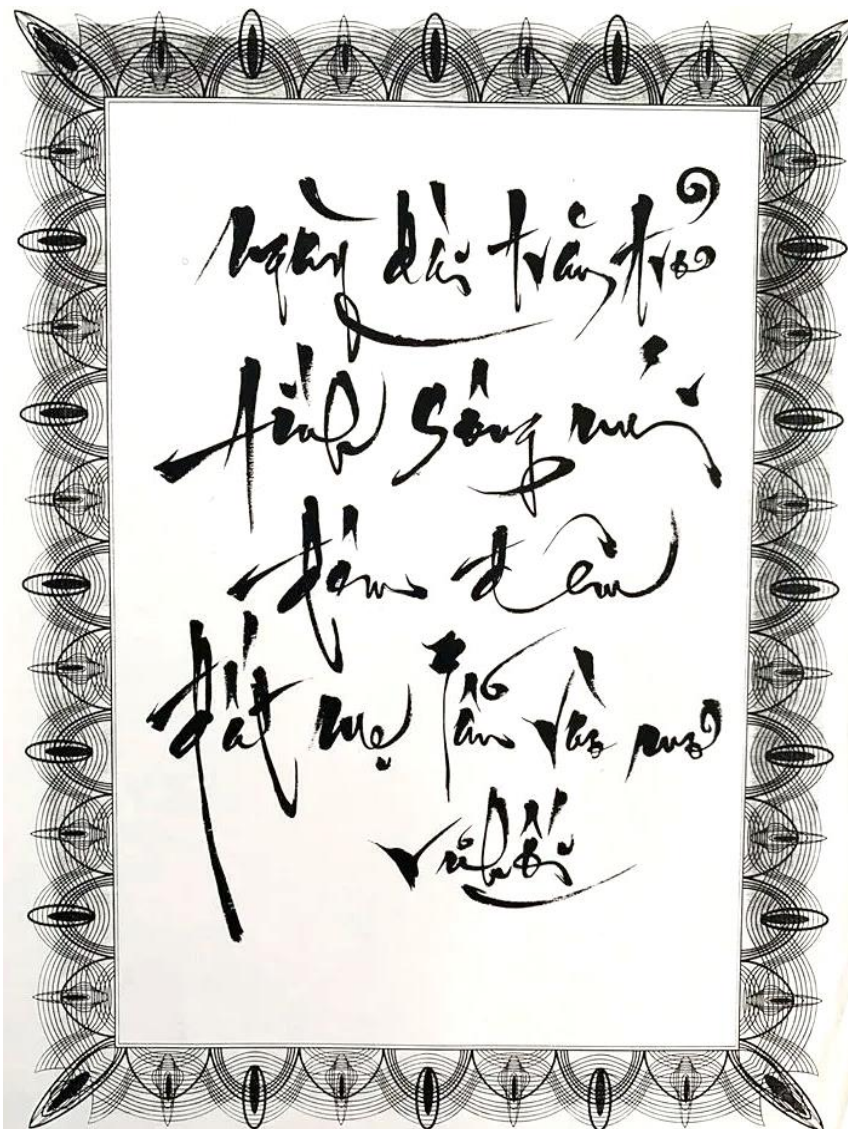

BÀI PHÁT BIỂU CỦA ÔNG LÊ MINH THIỆP

Ở TANG LỄ NGÀY 28 THÁNG 8, 2022

Kính thưa ...

Tôi xin được phép thay mặt tang quyến, trình bày đôi nét về **tiểu sử cố Thi Hoạ Sĩ Vũ Hối (VH)**.

Trước hết tôi xin gửi lời cảm ơn đến các thức giả cũng như một số nhà văn, nhà thơ đã có công tổng hợp một số những chi tiết liên quan đến cuộc đời, sự nghiệp của cố hoạ sĩ VH. Chúng tôi không quên cảm ơn nhà thơ Mạc Phương Đình và nhà văn Trần Thế Phong đã chuyển qua email những nội dung nói trên về cố Hoạ sĩ VH mà chúng tôi đã nhờ đó để hoàn tất bài viết hôm nay về tiểu sử của Thi Hoạ Sĩ Vũ Hối. Tuy không hoàn toàn đầy đủ nhưng cũng có thể có được phần lớn những điểm chính yếu và nổi bật về tài năng cũng như thành tích của ông.

Viết về Tiểu sử, nhất là công trình văn học nghệ thuật của cố HS/Vũ Hối thì như mọi người đều biết, phải cần cả một pho sách, mới có thể viết hết được. Hôm nay trong phạm vi eo hẹp và trong khả năng giới hạn, chúng tôi chỉ xin được vắn tắt một số điểm tiêu biểu sau đây.

Vũ Hối sinh ngày 22 tháng 11 năm 1932, tuổi Nhâm Thân, hiệu Hồng Khôi, pháp danh Thánh Thiện An, sinh quán làng Dương Đàn, quận Tam Kỳ, Tỉnh Quảng Nam, một

vùng đất được mệnh danh là địa linh nhân kiệt của xứ Quảng, một quê hương xứ sở đã được vua Thành Thái ban tặng cho danh hiệu đất Ngũ Phụng Tề Phi.

Ông xuất thân trong một gia đình khoa bảng và có người anh ruột của ông là Giáo Sư Vũ Ký, là một học giả nổi tiếng từ trong nước đến hải ngoại. Gia đình họ sĩ VH đồng thời là gia đình Việt Nam Quốc Dân Đảng (VNQDDĐ), tất cả là thành phần Người Việt Quốc Gia Chân Chính, lập trường chống Cộng vững chắc và vì thế nhiều người trong gia đình đã là nạn nhân của chế độ.

Sau ngày 30 Tháng Tư Đen 1975, trong cái chung của vận nước lúc bấy giờ thì không thể có cái riêng của một cá nhân ai. Vì thế, ông đã phải bị cưỡng bách tập trung cải tạo. Trong thời gian trong lao tù cải tạo, ông đã bị những đòn thù dã man của chế độ khiến ông bị hư một mắt và một chân bị cùm đến gần như tê liệt, khiến đi lại khó khăn. Đó cũng là lý do mà suốt 30 năm sống tại Hoa Kỳ, ông chưa được một lần cầm vô lăng lái xe bao giờ, một thiệt thòi không nhỏ đối với ông. Tuy vậy, dù không hề lái xe nhưng có thể nói ông là một trong những người được đi đây, đi đó nhiều nhất. Hầu như ông đã chu du khắp các Tiểu bang trên đất nước Hoa Kỳ cũng như nhiều nước trên thế giới, từ Âu sang Á.

Cộng đồng người Việt Hải ngoại gần như không ai không biết hoặc nghe đến tên ông. Có rất nhiều gia đình người Việt hải ngoại, đặc biệt tại Hoa Kỳ đều đã có một hay vài tác phẩm nhỏ bé thư họa mà ông đã tặng làm kỷ niệm. Cuộc sống vật chất của ông có thể không quá giàu nhưng tài năng, đức độ cùng di sản mà ông lưu lại thì vô cùng phong phú.

Nói chung về thành tích và sự nghiệp của ông có thể tóm lược một cách tiêu biểu như sau:

Khi còn trẻ, ông đã từng học và tốt nghiệp trường cao đẳng mỹ thuật hạng ưu tại Sài Gòn Gia Định.

Năm 1957 ông kết hôn với bà đây, lúc bấy giờ là cô Bùi Thị Kim Cúc, một thiếu nữ tài sắc vẹn toàn, công dung ngôn hạnh. Cuộc sống vô cùng hạnh phúc. Ông Bà đã sinh ra đời 6 người con, 3 trai, 3 gái (3 trai: Vũ Nhượng, Vũ Quốc, Vũ Á Mỹ. 3 gái: Vũ Lan Hương, Vũ Thanh Giang, Vũ Ngọc Thủy).

Năm 1960 ông được đi du học Hoa Kỳ.

Cũng tại Hoa Kỳ vào năm 1963 ông được tặng giải Khôi Nguyên Hội Hoạ Quốc Tế và đã được mời vào Toà Bạch Ốc vẽ chân dung Tổng Thống John F. Kennedy. Và cũng trong năm 1963 tranh của ông đã được chấm điểm Giải Nhất trong số hàng mấy trăm tác phẩm dự tranh của các hoạ sĩ nổi tiếng từ 32 quốc gia trên thế giới, qua bức tranh “Mộng Hoà Bình”, bức tranh ông vẽ chân dung một cô gái VN trong chiếc áo dài màu trắng với 3 con chim bồ câu trắng.

Ông đã từng nhiều lần tham dự triển lãm hội hoạ quốc tế tại nhiều nước trên thế giới như Mỹ, Anh, Pháp, Đức, Ý, Nam Hàn và Phi Luật Tân. Tại đây tất cả tranh của ông đều đạt thành quả cao.

Sau nhiều năm tù đày gian khổ dưới chế độ cộng sản, ông đã được quốc hội Hoa Kỳ cũng như nhiều lãnh đạo các nước tự do trên thế giới can thiệp, Cộng sản đã phải thả ông ra.

Năm 1992 gia đình ông chính thức được phép định cư tại Hiệp Chúng Quốc Hoa Kỳ và lần lượt các con đều đến Hoa Kỳ sau đó, tất cả nay đã thành đạt nơi xứ sở mới này.

Năm 1994 ông là nghệ sĩ Á Châu duy nhất được vinh danh là nhà sáng tạo nghệ thuật thế giới.

Năm 1995 ông được Tổng Thống Tiệp Khắc là Valav Havel tiếp kiến tại dinh TT và trao nhận bức tranh Giấc Mơ Hoà Bình .

Ông đã từng được Quốc Hội HK vinh danh như là một chiến sĩ văn hoá, nhân quyền, một chiến sĩ đấu tranh cho tự do dân chủ VN.

Năm 1998 Vũ Hối đã có tên trong tự điển Vẽ Vang Dân Việt.

Ông là người sáng lập trường phái Luân Vũ Hoạ và Thư Hoạ. Luân Vũ Hoạ là Hội Hoạ Sinh Động gọi là Paintings in Motion mà bức tranh tiêu biểu “Tứ Mã” với 2 câu thơ đề “Nghĩ rằng quả đất đang quay, Nên tôi đã vẽ ngựa xoay muôn chiều”. Tranh của ông tạo cho khách thưởng lãm khi ngắm nhìn, phải suy nghĩ và giàu tưởng tượng thì mới đạt được cái thâm thúy trong chiêm ngưỡng tranh. Chắc quý vị không khỏi có chút ưu tư không biết di sản hội hoạ của nhà Vũ Hối, có ai trong gia đình nối nghiệp

không. Quý vị không lo đã có Thứ Nam của ông là họa sĩ Vũ Quốc, đặc biệt về tranh sơn dầu khá độc đáo.

Thư Họa Sĩ Vũ Hối còn là người VN duy nhất có tên trong Tuyển Tập Thư Họa Bạc Thầy Đông Phương, được ấn hành tại Nhật năm 2006.

Điểm đặc biệt mà cả dân tộc VN và thế giới biết đến là tên của ông, Vũ Hối đã được ghi vào Tự Điển thời VNCH và nhất là được ghi vào bộ Tự Điển Bách Khoa Larousse, một bộ tự điển lừng danh nhất của Pháp đồng thời là của cả thế giới.

Nói về Họa Sĩ Vũ Hối, ai cũng biết tài hội họa của ông nhưng có mấy ai biết được ông còn là nhà văn, nhà thơ.

Tập truyện ngắn “Những Dấu Chân Đi” của ông đã được xuất bản năm 1960 tại Sài Gòn, VN.

Nhiều tập thơ đã được xuất bản như:

Chiêm Bao Trở Giác, năm 1997

Nghìn Thương Đất Mẹ, năm 1999

Mây Ngàn, năm 2004

Và quyển Nghệ Thuật Thư Họa, rất quý giá được xuất bản năm 2007

Cả cuộc đời của Vũ Hối là sống để đấu tranh và phục vụ văn học nghệ thuật. Thời gian sau này, với óc sáng tạo độc đáo, với năng khiếu và tài nghệ riêng, ông đã tạo nên một trường phái Thư Họa mà hầu như không một ai trong chúng ta, không từng chiêm ngưỡng những nét chữ như rồng bay phượng múa, thật đặc biệt của ông. Mặc dù cũng có nhiều nghệ sĩ, họa sĩ đã viết thư họa, nhưng xem ra Thư Họa của Vũ Hối vẫn mãi mãi là đặc biệt, là độc nhất, có một không hai, không vay mượn, không lai căng, hoàn toàn bản sắc Việt Nam.

Đa phần người ta biết tên ông qua danh xưng “họa sĩ Vũ Hối” nhưng không có nhiều người biết về tranh vẽ của ông, kể cả những tác phẩm đã tạo cho ông đạt đỉnh cao danh vọng, nhưng với Thư Họa thì hầu như không mấy ai là không biết và cũng chính điểm đặc biệt này, Vũ Hối đã đi vào quần chúng, đã đi vào lòng người, đã gắn kết với

mọi gia đình VN Hải Ngoại. Về Thư Hoà, ông sẽ có người nối nghiệp, là trưởng nam của gia đình ông, cháu Vũ Nhượng mà tôi đã có dịp xem những nét thư hoạ đặc biệt, gần y như của thân phụ anh. Chúng ta hy vọng Vũ Nhượng sẽ tiếp nối di sản độc đáo này của cha.

Thư Hoạ sĩ Vũ Hồi tuy là người nổi tiếng, một nhân tài hiếm có, cũng có thể gọi là tột đỉnh vinh quang, nhưng ông lại là một con người rất khiêm tốn, hiền hoà, mộc mạc, dễ gần gũi và thân thiện với mọi người, là một người rất dễ mến mà thực tế hầu như ai ai cũng quý mến và kính trọng ông. Tôi, có thể nói là một trong những người hay gần gũi ông nhất, tôi chưa hề thấy ông, một lần nào tỏ ra cau có, gắt gỏng hoặc cãi vả, giận hờn với bất cứ ai. Lúc nào cũng thấy ở ông nụ cười đầy cảm mến và bao dung, một người luôn với một tấm lòng từ bi hỷ xả.

Trên con đường một chiều mà mọi nhân sinh đều phải đi, ông cũng vậy, sau một thời gian sức khoẻ suy yếu vì tuổi già, ông đã đi đến điểm cuối trên con đường một chiều của riêng ông, ông ra đi một cách thanh thản vào lúc 5 giờ chiều ngày 19 Tháng 8 năm 2022 nhằm ngày 22 tháng 7 năm Nhâm Dần tại tư gia.

Ông ra đi, để lại bao nhiêu nhớ nhung thương tiếc cho nhiều người,

Chị mất đi một đáng phu quân đầy yêu thương và chung thủy,

Các con các cháu mất đi một người cha, người ông gương mẫu đáng kính,

Đồng hương mất đi một người thầy, người anh, người bạn vô cùng dễ mến và,

Xã hội mất đi một nhân tài, một chiến sĩ đấu tranh đầy nhiệt huyết.

Trong niềm thương tiếc vô biên, chúng tôi xin thành thật cầu nguyện ông sớm được về nơi cõi Niết Bàn.

Xin ông phù hộ cho bà chị và các con, các cháu luôn bình an may mắn và phù hộ cho chúng tôi.

Trân trọng kính chào,

Lê Minh Thiệp

BÀI PHÁT BIỂU CỦA ÔNG PHAN KHÂM

Ở TANG LỄ NGÀY 28 THÁNG 8, 2022

**Kính thưa Vong linh Ths Họa sĩ Vũ Hối.
Kính thưa Chị Vũ Hối cùng gia đình tang quyến.
Kính thưa toàn thể quý vị,**

Tôi xin đại diện cho Cơ Sở Văn Học Cổ Thơm (CSVHCT) nói vài lời vĩnh biệt trước vong linh Ths Vũ Hối. Chủ Nhiệm Phan Anh Dũng đã có chương trình đi vacation từ trước nên không có mặt ngày hôm nay. Trước khi đi, Anh Phan Anh Dũng đã post **CÁO PHÓ, PHẦN ƯU và NGÀY VŨ HỐI Ở VIRGINIA 2 THÁNG 8 NĂM 2009** lên Website Cổ Thơm: <https://cothommagazine.com/wp/thu-hoa-si-vu-hoi-da-tu-tran-1932-2022/>

Ths. Vũ Hối còn là người Anh đáng kính trong gia đình chúng tôi. Ths Vũ Hối là thành viên kỳ cựu trong Ban Biên Tập Cổ Thơm kể từ năm 1996. Báo xuân Cổ Thơm số 1 đã đăng 2 bài thơ của Ths Vũ Hối, xin trích 1 vài câu. Bài **ĐẦU XUÂN KHAI BÚT**:

***Khai bút thảo nét vô ngôn
Hóa thân con chữ nhập hồn thi nhân
Nét thương non nước băng khuâng
Xót thân ly khách nhớ xuân quê mình***

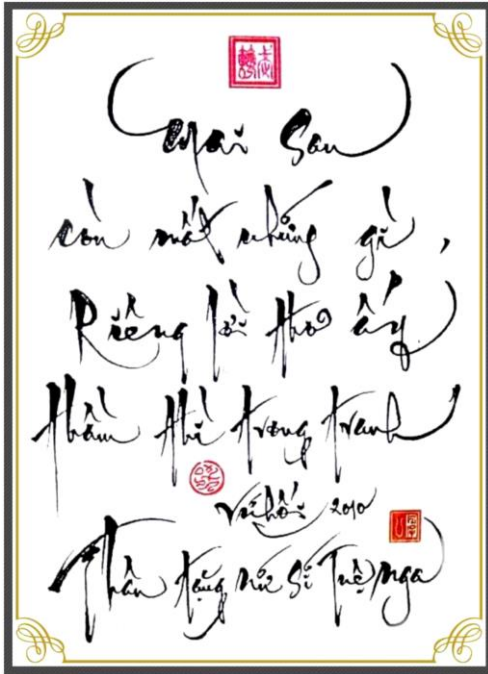
Bài **HUYỀN THOẠI MỘT ÂM THANH**:

***Nắng vàng bên ấy em ơi
Tình anh băng giá mưa rơi bên này
Nhớ thương một thuở đông đầy
Gởi buồn lãng đãng mây bay cuối trời.***

Suốt 26 năm gắn bó với CSVHCT, Ths VŨ HỐI đóng góp phong phú, đa dạng, thơ, thư họa, hội họa, hình ảnh vào tạp chí Cỏ Thơm. Tạp Chí Cỏ Thơm không nhận quảng cáo vẫn tồn tại đến ngày hôm nay qua 26 năm, nhờ sự hỗ trợ của hội viên, mạnh thường quân và đặc biệt nhất có Ths Vũ Hối.

Trưa thứ sáu ngày 19 tháng 8 năm 2022, một số quý anh chị họp mặt ở Virginia nhận số Cỏ Thơm 97 vừa mới phát hành. Sau một phút tưởng niệm Gs biên khảo gia Phạm Trọng Lệ đã qua đời, tôi có nhắc tới sức khỏe của Ths Vũ Hối, chúng tôi nói sẽ đến thăm và trao Cỏ Thơm số 97. Mỗi lần nhận báo, Ths Vũ Hối cầm trên tay với nụ cười hiền hòa chụp tấm hình kỷ niệm. Chiều cùng ngày 19/8 về đến nhà thì nhận được tin buồn Ths VŨ HỐI đã ra đi.

Anh ơi, anh không ngắm nhìn lại được 2 câu thơ của Nữ sĩ Tuệ Nga với nét thư họa phương múa rồng bay của anh trong số Cỏ thơm 97 này.

**Mai sau còn một những gì,
Riêng lời thơ ấy thắm thì trong tranh!**

Tôi xin trích đọc đôi dòng văn thơ tưởng nhớ tưởng niệm Ths Vũ Hối của các nhà thơ nhà văn

hội viên của Cỏ Thơm:

Nhà thơ nhà văn Cựu Chủ nhiệm Cơ Sở Văn Học Cỏ Thơm **Nguyễn Thị Ngọc Dung**:
“Ths Vũ Hối là một người bạn hiền hòa của tất cả mọi người ông gặp. Ông là một danh nhân giữa chúng ta nhưng không kiêu ngạo, giọng nói nhẹ nhàng, thân thiện, dễ mến, nụ cười tươi vui luôn nở trên môi. Cuộc đời gian nan trên quê hương, sự nghiệp văn chương, thư họa của Ths VH nổi danh thế giới. Chúng ta đã và sẽ đọc được nhiều ngàn trang thơ văn vinh danh tưởng niệm Ths. VH. tràn ngập mấy hôm nay và sau này.

- Nhà thơ **Tuệ Nga** ở Oregon khi hay tin cảm tác ngay bài thơ:

Lại Tin Buồn

Vũ Hối! Anh đã về trời!

Xót xa ...bạn hữu nghẹn lời tiếc thương!!!

Cõi văn chương mấy đoạn trường!

Tiền người một nén Tâm Hương chân thành.

Trần gian cõi tạm mong manh,

Người về kẻ ở cuối ghềnh phù du.

- Nhà thơ **Cao My Nhân** ở Utah:

Ông rất yêu đời, quá yêu đời

Họa sĩ Vũ Hối đã rời chúng ta

Nụ cười thân thiện gần xa

Ngữ ngôn chân thực bao la vô cùng

- Nhà thơ **Nguyễn Phan Ngọc An** ở San Jose:

Hồng Khôi Vũ Hối vào thiên cổ.

Nhưng ánh hào quang vẫn rạng ngời

Chứng tích lưu danh cùng lịch sử

Muôn đời vẫn nhớ mãi anh thôi.

- Nhà văn **Phong Thu**: Cho dù biết cuộc vui trần thế rồi sẽ tàn, nhưng hay tin nhà thơ, danh họa Vũ Hối từ trần vào ngày 19/8/22 làm cho tôi xúc động, buồn, hụt hẫng như mất đi một người thân. Những âm thanh hình ảnh của những năm tháng xa xưa như một đoạn phim ngắn hiện về. Tôi như còn thấy vóc dáng, nụ cười hiền lành, chất phác và chan hòa tình cảm của ông dành cho tôi và gia đình.

- Nhà thơ **Đỗ Bình** ở Paris: Các anh chị em trong Câu Lạc Bộ Văn Hóa VN ở Paris rất xúc động khi nhận được tin buồn về ra đi vĩnh viễn của danh thi họa gia Vũ Hối, vì ông là người đã nhiều lần qua Paris sinh hoạt văn học nghệ thuật với chúng tôi. Ngoài tài

năng xuất chúng ông còn có một tâm hồn bao dung nhân ái luôn chan hòa với bằng hữu...

Con đường văn nghệ của Vũ Hối mang hương thơm tình tự dân tộc nơi xứ người. Đã có biết bao người tiếp nối ông đi trên con đường Thư Họa. Điều làm cho ông hãnh diện sung sướng con trai ông Họa sĩ Vũ Quốc một tài hoa chuyên về sơn dầu đã từng làm những cuộc triển lãm thành công. Rồi đây Họa sĩ Vũ Quốc theo con đường văn nghệ của cha là Hs Vũ Hối. Vũ Quốc có bác ruột là cố giáo sư Vũ Ký, nhà văn, nhà nghiên cứu văn học gieo những bông hoa đẹp cho đời...

Tôi đã cùng đi với Anh Vũ Hối tới thăm một hai ngôi nhà ở Virginia, bước vào nhà thấy chủ nhân trưng bày khắp cả ngôi nhà toàn là các tác phẩm của Ths Vũ Hối: tranh sơn dầu, tranh bột màu, tranh chụp, thư họa trên giấy, trên lụa, trên đĩa, trên tách cà phê, trên những bình hoa, đồ sứ cổ, trên gốc rễ cây quý giá hơn cả bạc vàng.

Về gia đình các con chúng tôi rất quý trọng Bác Vũ Hối. Đặc biệt cháu Phan Tuấn Khanh suốt một thời gian dài đưa đón Bác không ngại sớm khuya. Bác còn nhờ Cháu giúp đưa đón những người khác nữa muốn gặp Bác trong những lần sinh hoạt văn học nghệ thuật của Bác. Cháu TK được Bác ưu ái gọi là “Bồ Tát Xa Lộ”.

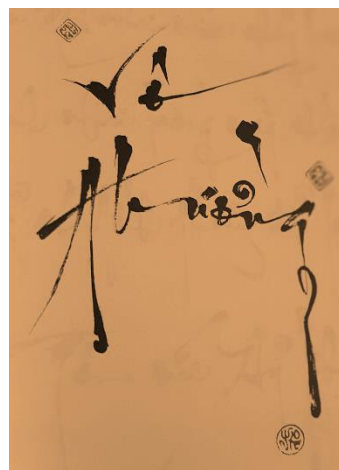
Nhớ lại ngày đầu tiên đến thăm THS VH, Anh nói đổ Chú vì sao tôi lấy bút hiệu Hồng Khôi, Anh hỏi xong, tôi chưa kịp suy nghĩ anh trả lời ngay: “Hồng Khôi là hồi không, tới một hồi là không tất cả”.

Thưa vong linh Anh: cho dù thể xác không còn, nhưng tài danh của anh, phẩm chất đức độ của anh, chữ Tâm của anh xứng đáng được đời ban tặng nhiều giải khôi nguyên, giải khôi nguyên rạng hồng như vàng thái dương, như ánh sao sáng giữa trời.

**Một vì sao sáng giữa trời
Tuyệt vời Vũ Hối sáng ngời Hồng Khôi.**

Xin kính chào quý vị,

Phan Khâm

BÀI PHÁT BIỂU CỦA BÀ TRÀ MY NGUYỄN **Ở TANG LỄ NGÀY 28 THÁNG 8, 2022**

Kính thưa quý vị đại diện các Cộng đồng, hội đoàn và tổ chức.

Kính thưa bác gái và tang quyến của cố Thư họa sĩ Vũ Hối.

Trước hết, thay mặt Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia Hoa Kỳ và Georgia, chúng con xin thành kính chia buồn và vô cùng thương tiếc về sự ra đi của họa sĩ Vũ Hối. Đó là nỗi mất mát lớn cho CĐ người Việt tại Hải ngoại, vì ông đã để lại biết bao nhiêu tác phẩm hội họa để đời và dành được nhiều giải thưởng giá trị tầm thế giới trong suốt hơn 50 năm tham gia nghệ thuật.

Chúng con là thế hệ con cháu, không đủ khả năng và không dám phân tích hay bình luận về những tác phẩm nghệ thuật của ông, nhưng cảm thấy rất tự hào vì ông là một thi sĩ, nhiếp ảnh gia và là họa sĩ tài ba. Với những nét thư họa bay bổng, làm sống động ngôn ngữ Việt qua những cách viết như vẽ tranh, và được giới nghệ thuật quốc tế công nhận khi đoạt được nhiều giải thưởng tại các cuộc triển lãm hội họa khắp thế giới. Còn nói về khía cạnh chính trị, ông cũng là một nghệ sĩ chống cộng tích cực nên từng bị cộng sản bắt, giam cầm và đánh đập dã man đến nỗi mắt phải bị mù và chân phải bị tàn phế do cùm quá lâu. Ông đã đồng hành với nhiều văn nghệ sĩ cùng thời, không chấp nhận chế độ cộng sản nên phải trả giá cho việc phản đối nhà nước cộng sản VN bằng sự tổn thương cơ thể theo suốt quãng đời còn lại.

Tôi nhớ lần đầu và lần cuối gặp bác Vũ Hối là năm 2018, khi ông và họa sĩ Quoc Vu đến Atlanta để ra mắt thư họa và triển lãm tranh. Tôi nhớ lúc đó nói giọng Quảng Nôm với bác, thế là bác hỏi “cha mi, mi cũng biết nói tiếng Quảng nôm nữa hỉ?”, lúc đó bác mới biết có thêm một đứa cháu cùng quê, vùng đất Ngũ Hành Sơn và Địa linh nhân kiệt Quảng Nam Đà Nẵng. Về sau, tôi có dịp được thưa chuyện với bác nhiều lần qua phone, được bác ký bút hiệu và gửi nhiều món quà giá trị. Bác còn hay nhắc nhở chúng tôi là thế hệ hậu duệ phải biết giữ gìn phong tục tập quán, phải biết bảo vệ lá cờ vàng vì đó là nỗi niềm trần trở cũng như gởi gắm của thế hệ cha ông.

Phải nói bác là 1 trong ít người nổi tiếng, thành danh nhưng rất hoà đồng, luôn thân thiện với tất cả mọi người, và được sự yêu thương, quý mến mà những ai đã từng gặp gỡ bác.

Hôm nay đứng trước linh cữu bác, chúng con kính nguyện xin bác được Vãng Sanh Cực Lạc Quốc, luôn che chở cho bác gái và đại gia đình. Cũng xin bác phù hộ cho CĐ hải ngoại khắp nơi được đoàn kết, cho con cháu Hậu duệ được và vững tâm dần thân ra phục vụ CĐ, bảo vệ tiếng nói và ngôn ngữ VN, và nhất là bảo vệ chính nghĩa, bảo vệ lá cờ vàng VNCH.

Trân trọng kính chào vĩnh biệt bác,

TràMy Nguyễn

CT CĐNVQG Hoa Kỳ

CT CĐNVQG GA

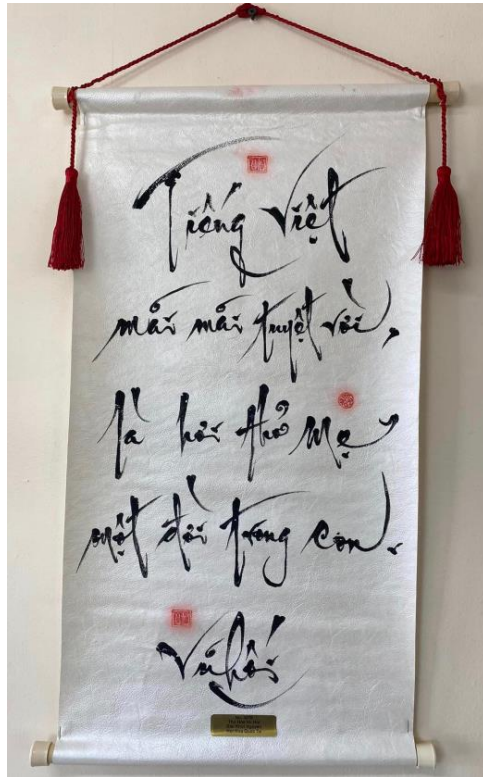
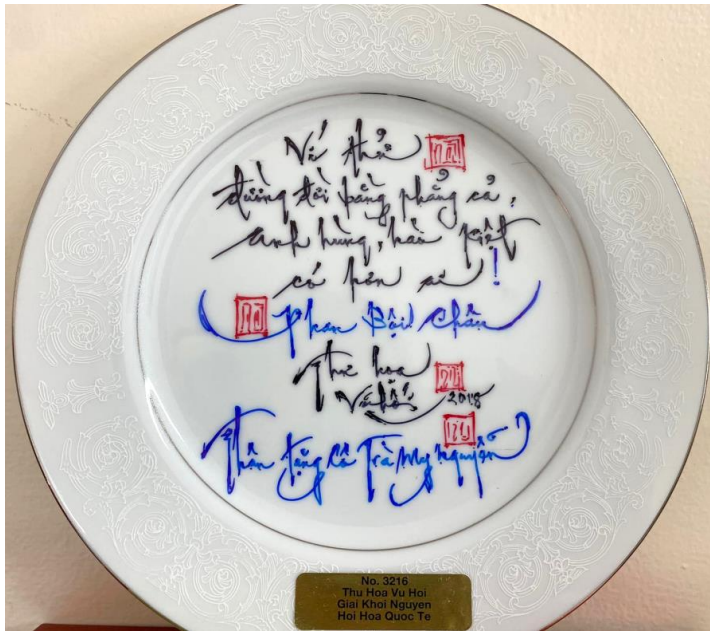
* sáng sớm hôm nay dù khá mệt và đang bị cảm, nhưng mình cũng đã giữ đúng lời hứa để về chào tạm biệt bác lần cuối, không thẹn với lòng và không áy náy lương tâm.

<https://www.facebook.com/100002396022691/posts/pfbid021yNEQYJiACZvReWpxrhxLkf1gvoMrC4YTEJKSYEnL1TUkUt8P9zHzzPFvxBfTohdI/?d=n>

Bàn thờ THS Vũ Hối tại tư gia (Phan Khâm chụp ngày 17 tháng 9, 2022)

LỄ 49 NGÀY CHO THƯ HỌA SĨ VŨ HỐI TẠI CHÙA GIÁC SƠN

LAUREL, MARYLAND - NGÀY 9 THÁNG 10, 2022

Thượng Tọa Thích Chúc Đại trụ trì Chùa Giác Sơn làm chủ lễ.

Ngoài gia đình còn có sự hiện diện của đạo hữu và thân hữu ...

***Dùng cơm trưa với Thầy Trụ Trì Thích Chúc Đại trước khi ra về:
Ô Nguyễn Xuân Vân, Ô Lý Thy Dân, Ô Ngô Phi Đạm,
Ô Phan Khâm, Ô Lê Minh Thiệp, Vũ Quốc, Vũ Nhượng, Phan Anh Dũng...***

Ô Phan Khâm, Ô Nguyễn Xuân Vân, ÔB Ngô Phi Đạm

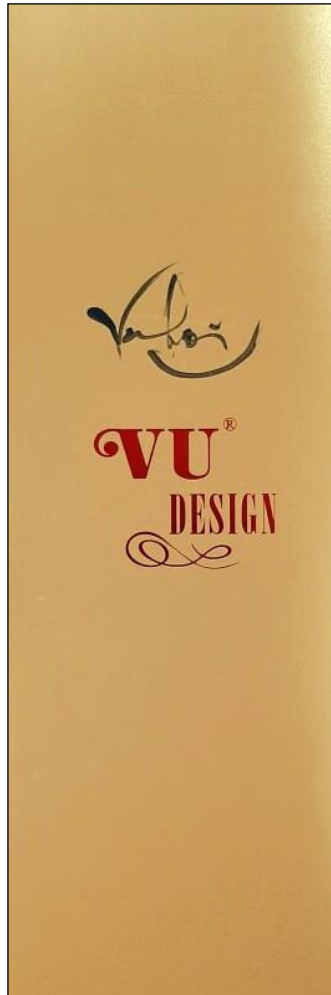
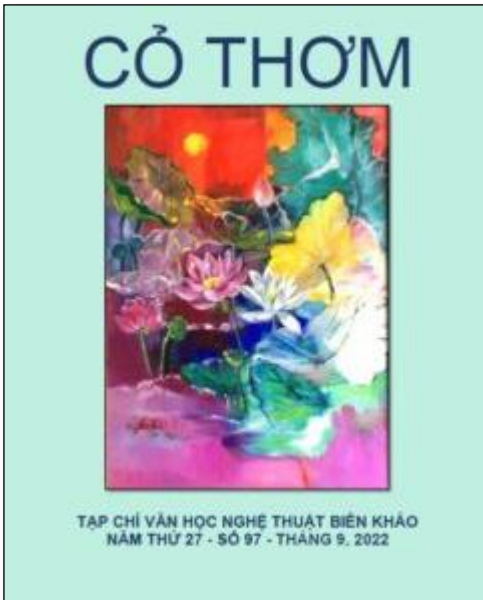
Vũ Nhượng, Vũ Quốc, Phan Khâm, Phan Anh Dũng, Lê Minh Thiệp

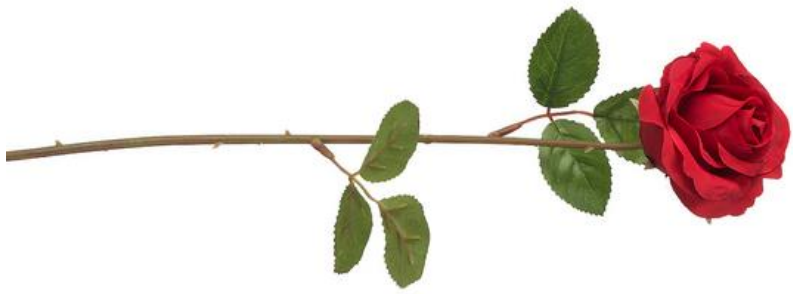

Món quà đầy tình thương:

1/ tạp chí Cỏ Thơm số 97 phát hành đúng ngày Ô Vũ Hối qua đời:
được Phó Chủ Nhiệm Phan Khâm trao cho thứ nam Vũ Quốc để đặt lên bàn thờ ở nhà.

2/ Cà-vạt quốc kỳ Việt Nam Cộng Hòa với chữ ký của Vũ Hối:
Trước khi qua đời, Ông nhờ Vũ Quốc trao tặng Lê Minh Thiệp và Phan Anh Dũng.

PHÂN ƯU

Nhận được tin buồn:

Thư họa sĩ **VŨ HỒI**

Pháp danh: **Thánh Tịnh An**

Bút danh: **Hồng Khôi**

Sinh ngày 22 tháng 11 năm 1932 tại Quảng Nam, Việt Nam
Đã từ trần vào ngày 19 tháng 8 năm 2022 tại thành phố Laurel,
tiểu bang Maryland, Hoa Kỳ

Hương thọ: 91 tuổi

*Thành tâm cầu nguyện hương linh Phật tử Thánh Tịnh An Vũ Hồi
sớm vãng sanh Cực Lạc Quốc.*

*Xin thành kính phân ưu cùng bà quả phụ Vũ Hồi, nữ danh Bùi Thị Kim Cúc,
Vũ Nhượng, Vũ Quốc và toàn thể tang quyến.*

Ban Điều Hành & Biên Tập Cơ Sở Cỏ Thơm và một số thân hữu:

Phan Anh Dũng & Tâm Hào, Phan Khâm & Phi Hồng, Đỗ Trảng Mỹ Hạnh & Việt Bằng,
Nguyễn Thị Ngọc Dung, Ngô Tăng Giao, Phạm Văn Tuấn, Tuệ Nga, Nguyễn Lân & Diễm
Hoa, ÔB Hoàng Song Liêm, Uyên Thao, ÔB Nguyễn Văn Thành 23, Trương Anh Thụy,
Hong Thủy & Bùi Cửu Viên, Phạm Gia Hưng, Trần Quốc Phiệt, Lý Hiểu, Ý Nguyên &
Phạm Bá, Lê Tống Mộng Hoa & Lê Khắc Huyền, Diễm Châu & ViVi, ÔB Trần Quốc Bảo,
ÔB Nguyễn Phú Long, Đặng Nguyên, Tiểu Thu, Đỗ Bình, Phạm Thị Nhung, Trương Đình,
ÔB Dzuơng Ngọc Hoán, ÔB Vũ An Thanh, ÔB Phạm Xuân Thái, Lê Minh Thiệp, ÔB Đinh
Hùng Cường, ÔB Hoàng Dân Bình, Võ Đại Tôn, Phạm Thành Châu, Trịnh Bình An, Đào
Trương Phúc, Lê Trạch, ÔB Nguyễn Văn Long-Phấn, Trương Duy Cường, Việt Hải LA,
Lê Thị Kim Oanh Úc Châu, Cộng Đồng Người Việt vùng Hoa Thịnh Đốn ...

PHÂN ƯU

Vô cùng xúc động khi hay tin:

Danh họa **VŨ HỐI**

Đã từ trần ngày 19 tháng 8 năm nay 2022, hưởng đại thọ 91 tuổi.

Danh họa Vũ Hối, bút hiệu Hồng Khôi là một họa sĩ, một thi sĩ, một văn sĩ và nhiếp ảnh gia đa tài, nổi tiếng về hội họa của Việt Nam và quốc tế.

Ông là bậc trưởng lão đáng kính của hội thân hữu Quảng Đà miền Đông Bắc Hoa Kỳ, luôn được nhiều đồng hương Quảng Đà quý trọng và cảm phục.

Sự ra đi của ông là một mất mát lớn lao cho hội THÂN HỮU QUẢNG ĐÀ miền Đông Bắc Hoa Kỳ, cộng đồng VIỆT NAM HẢI NGOẠI nói riêng, và giới thi văn họa sĩ thế giới nói chung.

Kính xin chia xẻ nỗi mất mát lớn lao này với cụ bà VŨ HỐI và tang quyến.

Xin thành tâm góp lời nguyện cầu Chư Phật độ trì

HƯƠNG LINH Cụ **VŨ HỐI**

được thanh thản MIỀN CỰC LẠC.

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Các bạn Hội THÂN HỮU QUẢNG ĐÀ Miền Đông Bắc Hoa Kỳ

Gia đình Lê Hữu Em & Jackie (MD)

Gia đình Lê Khắc Huyền & Lê Tống Mộng Hoa (VA)

PHÂN ƯU

Vô cùng thương tiếc nhận được tin buồn

Thư Họa Sĩ **VŨ HỐI**
Pháp danh **Thánh Tịnh An**
Bút danh **Hồng Khôi**

Đã từ trần ngày 19 tháng 8 năm 2022 tại Laurel, Maryland – Hoa Kỳ

Hương thượng thọ 91 tuổi

Xin thành kính chia buồn cùng Bà Vũ Hối, nữ danh Bùi Thị Kim Cúc
và gia đình tang quyến

Nguyện cầu Hương linh Ông **VŨ HỐI** Pháp danh **THÀNH TỊNH AN**
sớm yên nghỉ cõi Vĩnh Hằng

HỘI ĐỒNG HƯƠNG QUẢNG TRỊ VÙNG HOA THỊNH ĐÓN VÀ PHỤ CẬN

Phân Ưu

**Việt Nam Quốc Dân Đảng vô cùng thương tiếc
khi nhận được tin buồn:**

Đồng Chí Vũ Hối

- *Thi Sĩ, Hoạ Sĩ, Nhiếp Ảnh quốc gia và quốc tế*
- *Sáng Lập Trường Phái Luân Vũ Hoạ (Paintings In Motion)
và Thư Hoạ (Handwriting Painting)*
- *Đảng viên Việt Nam Quốc Dân Đảng
Thuộc Thành Bộ Washington DC*

Sinh ngày 22 tháng 11 năm 1932,

Tại Dương Đàn, quận Tam Kỳ, tỉnh Quảng Nam.

Tạ thế tại thành phố Laurel, tiểu bang Maryland, Hoa Kỳ

Ngày 19 tháng 8 năm 2022

Hưởng Thọ 90 tuổi

*Việt Nam Quốc Dân Đảng bày tỏ lòng tiếc thương vô hạn
trước sự ra đi của đồng chí Vũ Hối.*

*Việt Nam Quốc Dân Đảng xin thành kính phân ưu và chia sẻ
sự mất mát cùng nỗi buồn to lớn này với gia đình Bà Quả Phụ Vũ Hối,
nhũ danh Bùi Thị Kim Cúc và toàn thể tang quyến.*

*Nguyện cầu hương linh đồng chí Vũ Hối sớm tiêu diêu
nơi Miền Cực Lạc.*

**Hội Đồng Chấp Hành Trung Ương
Việt Nam Quốc Dân Đảng
Thành kính phân ưu**

PHÂN ƯU

Chúng tôi vừa nhận được tin buồn

Thư Họa Sĩ **VŨ HỐI** Bút danh **HỒNG KHÔI**

Pháp danh **Thánh Tịnh An**

Sinh ngày 22/11/1932 đã từ trần ngày 19-08-2022

tại Maryland, Hoa Kỳ

Hưởng thọ 91 tuổi.

Liên Trường Sĩ Quan Trừ Bị / Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa thành kính chia buồn cùng Bà Quả Phụ **VŨ HỐI** Nhũ danh **Bùi thị KimCúc** và Tang quyến.

Nguyện cầu hương linh cố Thư Họa Sĩ **Vũ Hối** Pháp danh **Thánh Tịnh An** sớm về Cõi Niết Bàn

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Nguyễn Hữu Nhân

Chủ Tịch

Liên Trường Sĩ Quan Trừ Bị / Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa & Cafe Linh chúng tôi thật bất ngờ và vô cùng xúc động khi nhận được tin Thư Họa Sĩ **Vũ Hối** vừa già từ gia đình và bè bạn khắp Thế Giới để về Cõi Niết Bàn.

Thành kính Phân Ưu cùng Chị **Vũ Hối** và các cháu. Xin hương linh Anh **Vũ Hối** sớm được siêu thoát.

San Jose và riêng gia đình chúng tôi từ nay sẽ không còn được gặp lại Anh nữa.

Vĩnh biệt Anh xin Anh ra đi thật bình an.

Bức Thư họa này của Anh là một kỷ niệm lưu lại cho anh em Liên Trường Sĩ Quan Trừ Bị & Cafe Linh.

Cảm ơn Anh,
Nguyễn Hữu Nhân

PHÂN ƯU

Nhận được tin buồn

Thư Họa Sĩ Vũ Hối Pháp Danh **Thánh Tịnh An** Bút Danh **Hồng Khôi**

Sinh Ngày 22 Tháng 11 Năm 1932 tại Làng Dương Đàn, Quận Tam Kỳ, tỉnh Quảng Nam
Đã từ trần vào ngày Thứ Sáu 19 tháng 8 năm 2022 tại thành phố Laurel, Tiểu bang Maryland

Hưởng Đại Thọ 91 tuổi

Chúng cháu xin chia buồn cùng

Bà Quả Phụ Vũ Hối, Nhũ Danh Bùi Thị Kim Cúc Và Toàn Thể Tang Quyển

Xin Nguyên Cầu **Hương Linh Chú Vũ Hối Sớm Về Cõi Vĩnh Hằng**

Bà Con Làng Dương Đàn, Quận Tam Kỳ, Tỉnh Quảng Nam:

- Bà Quả Phụ Vũ Khắc Tiến Và Các Con, Cháu
- Bà Quả Phụ Vũ Khắc Phán và Con Cháu
- GĐ Vũ Khắc Giản
- GĐ Vũ Khắc Thông
- GĐ Vũ Khắc Bình
- GĐ Vũ Thị Kim Khôi
- GĐ Vũ Khắc Khoan

Đồng Thành Kính Phân Ưu

PHÂN ƯU

Nhận được tin buồn

Thư Họa Sĩ Vũ Hôi **Pháp Danh Thánh Tịnh An** **Bút Danh Hồng Khôi**

Sinh Ngày 22 Tháng 11 Năm 1932
tại Làng Dương Đàn, Quận Tam Kỳ, Tỉnh Quảng Nam
Đã từ trần vào ngày Thứ Sáu 19 tháng 8 năm 2022
tại thành phố Laurel, Tiểu bang Maryland, Hoa Kỳ

Hưởng Đại Thọ 91 tuổi

Chúng tôi xin chia buồn cùng **Bà Quả Phụ Vũ Hôi**
Nhũ Danh Bùi Thị Kim Cúc, và Toàn Thể Tang Quyển
Xin Nguyên Cầu **Hương Linh Thư Họa Sĩ Vũ Hôi Sớm Về Cõi Phật.**

Hội Đồng Hương Quảng Nam Đà Nẵng
ĐỒNG THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

THÀNH KÍNH PHÂN Ừ

Rất đau buồn được tin Danh Tài Thi Họa Sư:
VŨ HỒI

Pháp Danh: Thánh Tịnh An

Bút Danh: Hồng Khôi

Hội Viên Danh Dự của VBVNHNVDHBHK

đã qua đời Tại nhà riêng. Ngày 19/8/2022

Hưởng Thọ 91 tuổi

Ban Chấp Hành và Toàn thể Hội Viên

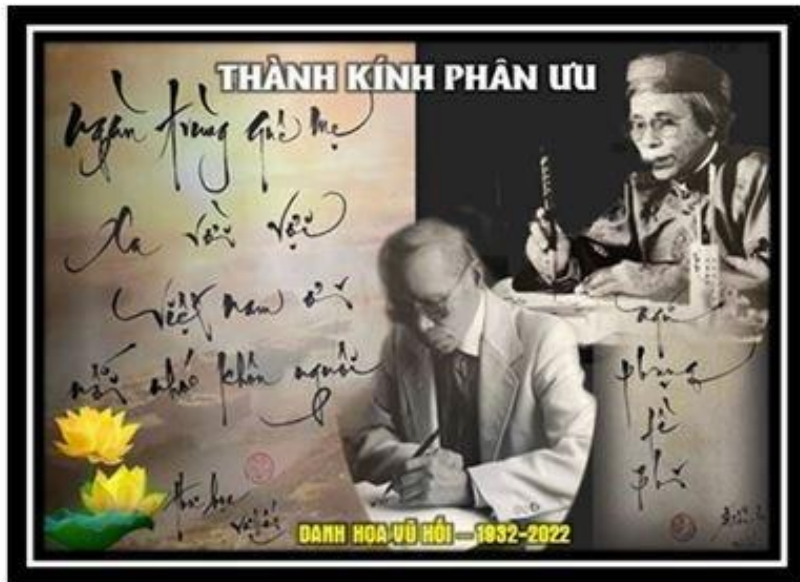
Xin thành kính chia buồn cùng Cụ bà VŨ HỒI
và Toàn thể Tang quyến

Cầu xin hương linh Danh Tài Thi Họa VŨ HỒI sớm về cõi Niết bàn.

Ban Chấp Hành
&
Toàn Thể Hội Viên VBVNHNVDHBHK

Thi Họa Vũ Hồi
(1932-2022)

NHẬN TIN BUỒN
Danh Họa VŨ HỒI

Tức Hồng Khởi

Cây đại thụ trong vườn hoa Văn Học Nghệ Thuật Việt Nam
 Sinh ngày 22 tháng 11 năm 1932 tại Quảng Nam, Việt Nam
 Đã chính thức già từ chữ nghĩa, sắc màu và dòng đời thư pháp
 Vào ngày 19 tháng 8, năm 2022, tại Maryland, Hoa Kỳ.

Để du hành về cõi vô cùng

Toàn thể thành viên

TRUNG TÂM VĂN BÚT NAM HOA KỲ

Vô cùng thương tiếc và đồng nguyện cầu cho Hương linh du sĩ Vũ Tiên Sinh
 Sớm quy hồi thế giới hữu sinh vô diệt, hương phước vĩnh hằng
 và dòng THÁNH KÍNH PHÂN ƯU cùng đại tang quyến.

Đại Diện

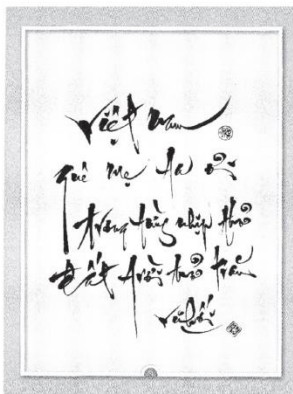
VĨNH TUẤN / Chủ Tịch Ban Chấp Hành Trung Tâm

PHÂN ƯU

NHẬN ĐƯỢC TIN BUỒN

DANH HỌA VŨ HỐI Bút Danh HỒNG KHÔI

Sinh ngày 22 tháng 11 năm 1932 tại Quảng Nam đã từ trần
lúc 5.15 phút chiều, ngày 19 tháng 8 năm 2022
Tại tư gia thành phố Laurel tiểu bang Maryland Hoa Kỳ.

Hưởng Đại Thọ 91 Tuổi.

CÂU LẠC BỘ THI VĂN TAO ĐÀN, THI VĂN THỜI ĐẠI

Thành Kính Phân Ưu cùng Tang quyến.
Nguyện cầu Hương Linh Cố Danh Thi Họa Sĩ Vũ Hồi
sớm phiêu diêu miền Cực lạc.

**VŨ LANG - PHẠM TRẦN ANH -
DƯƠNG HỒNG ANH - THA NHÂN**

HỘI VĂN NGHỆ SĨ VIỆT NAM VÔ CÙNG THƯƠNG TIẾC BÁO TIN:

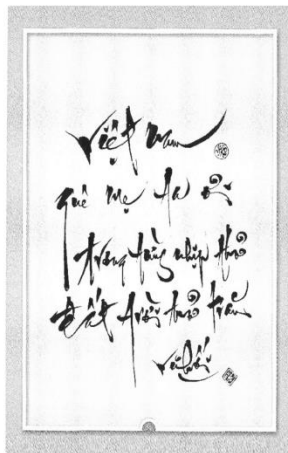
DANH HOẠ VŨ HỐI

Bút Danh HỒNG KHÔI

Sinh ngày 22 tháng 11 năm 1932 tại Quảng Nam đã từ trần lúc 5.15 phút chiều ngày 19 tháng 8 năm 2022

Tại tư gia thành phố Laurel tiểu bang Maryland Hoa Kỳ.

Hưởng Đại Thọ 91 Tuổi.

Chúng tôi toàn thể Văn Thi Nghệ Sĩ Việt Nam Thành Kính Phân Ưu cùng Tang quyến.
Nguyên cầu Hương Linh Cố Danh Thi Họa Sĩ Vũ Hối sớm phiêu diêu miền Cực lạc.

VĂN ĐÀN THỜI ĐẠI

PHẠM TRẦN ANH - VŨ LANG - JACHKIE BÔNG - DƯƠNG HỒNG ANH - THA NHÂN - CAO TRÚC GIANG - TÚY HÀ - YÊN SƠN - VĨNH TUẤN -
ĐẶNG MINH HÙNG - HÀ PHƯƠNG - NGUYỄN HỮU ĐÌNH - LÊ THỊ VIỆT NAM - CAO NGUYÊN - LÝ THẢO YÊN - LƯU NGUYÊN ĐẠT - QUYÊN DI
- NGÔ SỸ HÂN - ĐÀO TRƯỜNG PHÚC - LINH VANG - BẠCH DƯƠNG - HOÀNG MINH CHÂN - Y CAO NGUYỄN - TRIỀU LAM - HÀ PHƯƠNG -
DUY HÂN - NHỰ THƯƠNG - TRẦN KHẢI THANH THỦY - SONG THUẬN - HOÀNG PHONG LINH - LƯƠNG TRƯỜNG THỌ - VI VI - NGUYỄN QUANG
- TRẦN QUỐC BẢO - ĐÌNH LÂM THANH - TRẦN THY VÂN - XUÂN CHUNG - NGỌC LOAN - HỒNG KHƯƠNG - TÂM BẾN - BÙI PHƯỢNG VÍ -
VĨNH LIÊM - THẢO HOÀNG - HỮU NINH - LÊ THỊ NGA - KIM TUYẾN - LA MỘNG THƯỜNG - SONG AN CHÂU - TRẦN LONG - HOÀNG LAN -
HOÀNG VINH - DƯƠNG VIẾT ĐIỂN - PHƯƠNG UYÊN - LÊ THUY VINH - NGUYỄN TRẢ - DƯƠNG NGỌC SUM - NGUYỄN DZUY -
LÊ VĂN HƯƠNG - Ý NGA - BS ĐẶNG TRẦN HÀO - PHẠM BÁ VINH & VĂN HẰNG (BẢO SÓNG THẦN) ...

HỘI ĐỒNG HƯƠNG & THÂN HỮU QUẢNG NAM ĐÀ NẴNG BẮC CALIFORNIA
QNDN ASSOCIATION Non-PROFIT PUBLIC BENEFIT CORPORATION
EIN : 81-4521787

PHÂN ƯU

Nhận được tin buồn Thành Viên Hội Đồng Hương & Thân Hữu QNDN

CỤ ÔNG: THƯ HỌA SĨ VŨ HỐI

PHÁP DANH THÁNH TỊNH AN

BÚT DANH HỒNG KHÔI

Tạ thế Ngày 19 Tháng 8 Năm 2022
(Nhằm ngày 22 tháng 7 Năm Nhâm Dần)
Tại Laurel, Maryland, Hoa Kỳ

HƯỜNG THỌ 91 TUỔI

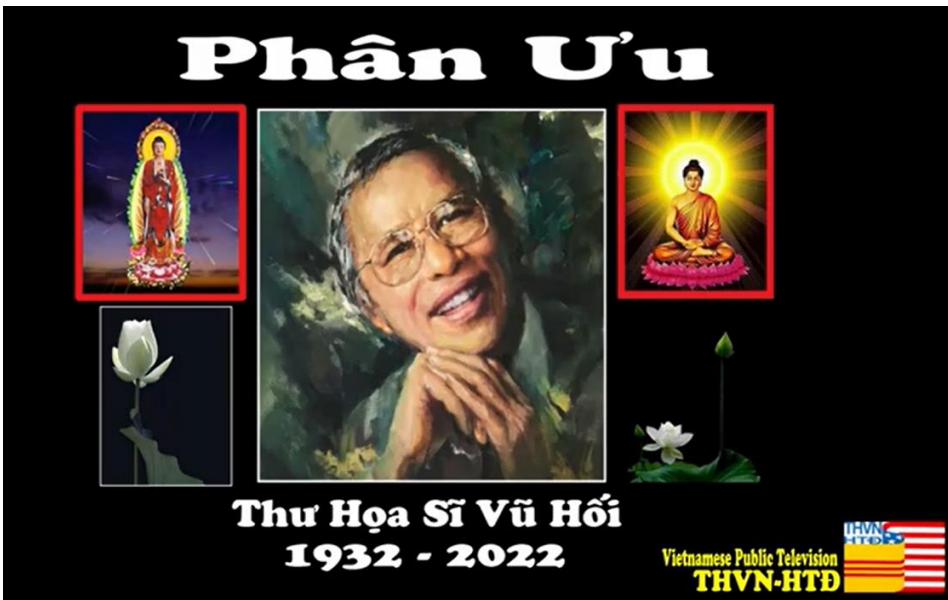
Xin thành thật chia buồn đến Bà Quả Phụ Vũ Hối cùng Tang quyến.
Nguyện cầu Hương Linh Cụ Ông Vũ Hối Sớm Vãng Sanh Nơi Miền Cực Lạc.

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Phân Ưu

<https://www.youtube.com/watch?v=F6gQjz3rq-l>

PHÂN ƯU

Được tin buồn:

Thư Họa Sĩ Vũ Hối Pháp danh Thánh Tịnh An Bút danh Hồng Khôi

Sinh ngày 22 tháng 11 năm 1932 tại Quảng Nam, Việt Nam

Từ trần ngày thứ sáu 19 tháng 8 năm 2022 Nhâm ngày 22 tháng 7 năm Nhâm Dần

tại tư gia ở thành phố Laurel, Maryland, Hoa Kỳ

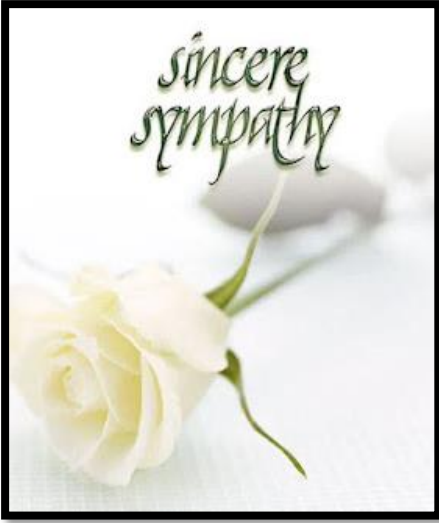
Hưởng thượng thọ 91 tuổi

Thành kính phân ưu cùng bà Quả phụ Vũ Hối, nữ danh Bùi Thị Kim Cúc và tang quyến.

Cầu nguyện Hương Linh Phật Tử Thánh Tịnh An Hồng Khôi Vũ Hối
siêu sinh, tịnh độ Cõi Vĩnh Hằng.

Truyền Hình Việt Nam Vùng Hoa Thịnh Đốn đồng thành kính phân ưu

Việt Hải & Thân Hữu Thành Kính Phân Ưu Thư Họạ Sĩ Vũ Hối

Vô cùng thương tiếc nhận Tin Buồn, Thi Họạ sĩ Vũ Hối, loài chim di bay không mỗi cánh, chúng tôi xin gửi lời Thành Kính Phân Ưu đến cùng toàn thể Tang Gia Tang Quyến.

Nguyễn Cầu Hương Linh Thi Họạ sĩ Vũ Hối sớm siêu sinh tịnh độ nơi cõi Vĩnh Hằng.

Ngàn Thu Vĩnh Biệt.

Thơ Điếu

*Được tin loài chim di
Uy vũ bất năng khuất
Thi nhân tài họạ sĩ
Phú quý bất năng di
Nguy cơ bất năng hối
Chim di vẫn nhàn hạ.
Hồng Khôi mãi tà tà
Giã từ cõi người ta
Bình an kiếp vĩnh hằng
Vĩnh biệt loài chim di... (Việt Hải LA)*

Thân hữu văn nghệ sĩ...

- Liên nhóm Nhân Văn Nghệ Thuật và Tiếng Thời Gian.
- Từ Cánh Đồng Mây Media.
- Câu Lạc Bộ Báo Chí - Tạp Chí Nàng Thế Kỷ 21.
- Cơ Sở Văn Thơ Lạc Việt San Jose.
- Tuần Báo Nghệ Thuật Lê Dinh Canada.
- Ái Cầm Thái Tú Hạp Saigon Times Thời Báo.

SYDNEY – 21.8.22

THƯA QUÝ VỊ VÀ QUÝ THÂN HỮU,
THẬT ĐAU LÒNG NHẬN ĐƯỢC TIN NGƯỜI BẠN THÂN, ĐỒNG HƯƠNG QUẢNG NAM,
CỦA TÔI VỪA “RA ĐI” – XIN CHÂN THÀNH CHIA BUỒN CÙNG TANG QUYỀN VÀ QUÝ
THÂN HỮU.

TÔI XIN KÍNH GỬI BÀI VIẾT THƠ/VĂN CỦA TÔI TRƯỚC ĐÂY VỀ NGHỆ SĨ ĐA TÀI VŨ HỐI:
<https://cothommagazine.com/images/stories/hoihoa/VuHoi/VietVeVuHoi-VoDaiTon.pdf>

MONG CÙNG CẢM THÔNG CHUNG, VÀ MONG GIÚP PHỔ BIẾN ĐỂ CÙNG NHAU TƯỞNG
NHỚ MỘT NGƯỜI BẠN CHÂN TÌNH VỪA KHUẤT BÓNG NHƯNG MÃI CÒN SỐNG TRONG
TÂM TƯỞNG CHÚNG TA. ĐA TẠ

Võ Đại Tôn (Sydney)

*Từ trái: Chiến sĩ thi sĩ Võ Đại Tôn, danh họa Vũ Hối, nhà báo Đỗ Tiến Đức
(Thanh Phong/ Viễn Đông)*

Thân mến gửi anh Vũ Quốc,

Tôi là Trần Quốc Bảo, ở Richmond, Virginia, bạn rất thân với Bác Vũ Hối, Thân sinh của anh.

Khi Bác sinh tiền, bác và tôi vẫn thường liên lạc thăm hỏi nhau với tình tri kỷ. Cứ mỗi dịp Tết, tôi làm câu đối rồi trao bác thư họa, gửi các báo chí khắp Nước Mỹ; bao nhiêu năm nay đều như vậy.

Nay tôi bàng hoàng nhận Tin Buồn, Bác mới từ biệt cõi trần. Thật vô cùng đau thương mến tiếc. Không biết nói sao nên lời.

Gia đình tôi xin gửi lời Thành Kính Phân Ưu đến Thân mẫu của anh. Xin chân thành chia buồn cùng anh và toàn thể Tang Gia Tang Quyển.

Nguyện Cầu Hương Linh Bác Vũ Hối sớm Siêu Linh Tịnh Độ, An Hưởng Vĩnh Phúc Ngàn Thu nơi Cõi Vĩnh Hằng.

Trần Quốc Bảo và gia đình

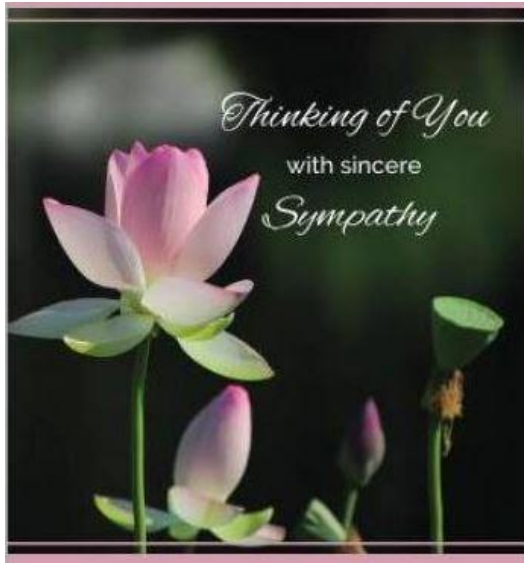
*Phan Anh Dũng, Phan Khâm, Trần Quốc Bảo, Nguyễn Phú Long, Vũ Hối, ...
Richmond, Virginia - 2004*

Lại TIN BUỒN !!!

VỮ HỒI ! ANH ĐÃ VỀ TRỜI !
Xót Xa ... BẠN HỮU Nghẹn Lờì Tiếc Thương !!
Cõi Văn Chương ! Mấy Đoạn Trường !
Tiễn Người Một Nén Tâm Hương Chân Thành ...
Trần gian Cõi Tạm mong manh ...
Người Về ! Kẻ Ở Cuối Ghềnh Phù Du !
Chân Thành Tiếc Thương !!!

Tuệ Nga

PHÂN ƯU

Nhận được tin buồn
Thư Họa Sĩ **VŨ HỐI**
Pháp danh **THÁNH TỊNH AN**
Bút danh **HỒNG KHÔI**
Sinh ngày 22/11/1932 tại Quảng Nam
Mất ngày 19/8/2022
Tại **LAUREL- VIRGINIA- USA**
Hưởng Thượng thọ 91 tuổi

Thành kính phân ưu cùng Bà Quả phụ **VŨ HỐI** nữ danh **Bùi Thị Kim Cúc** và Tang quyến.
Nguyễn Hương Linh Thánh Tịnh An VŨ HỐI sớm Siêu Sanh Cực Lạc Quốc
Nam Mô A Di Đà Phật

California ngày 21 tháng Tám 2022

Dương Ngọc Sum và Gia Đình
(Bạn của Cố Giáo Sư Nhà văn **VŨ KÝ**)

KHUNG TRỜI LỘNG GIÓ

vẽ cả trong tranh, khung trời lộng gió
vẽ cả men tình một độ lên ngôi
nâng niu, ta vẽ cảnh hoa Nhân Ái
những đóa hoa cười, nở mãi trên môi

nấn nét tình thơ, khung trời lộng gió
mười ngón tay hoa, vương nhạc bổng trầm...
Cạn chén đây, vui, nồng men tri kỷ
dù một lần, sao bỗng hóa trăm năm...

ta về đây, ướp lạnh miền Đông Bắc
nhớ quê hương, từng giọt nắng hanh vàng
e-ấp hành trang, men chiều kỷ niệm
phong-kín gửi Người: nỗi nhớ chưa chan!

vẽ người thương, giữa khung trời lộng gió
vẽ mình ta, ngồi đếm nỗi cô liêu
vẽ cánh chim rừng, một thời lưu xứ
người ơi! xin gửi nồng ấm men chiều!...

VŨ HỐI

THE WINDY SKY

Let me paint all in this picture, the windy sky,
The leaven of love that once ascended the throne high.
I caringly caress while drawing the spray of benignity;
Smiles like flowers on lips keep blooming in dignity.

My affection for the Muse, for the moving space,
Ten buds of painstaking fingers melodiously interlace,
As if toasting in a drinking bout, what friendship tender!
Even on one occasion, how it seems forever to gender!

I have come here in the North-East penetrating cold
To miss each drop of yellow dry sun in my country old,
With modest luggage, the memory of that evening party
Suffused with nostalgia I send to you wrapped, hearty.

I paint the picture of my lover in the windy firmament,
And myself to sit here to count my solitude permanent,
The wild bird upon a time straying from life's feast,
Darling! Let me confide to you this fervid twilight yeast.

Translation by THANH-THANH

Vũ Hồi & Thanh Thanh Lê Xuân Nhuận

Vũ Hồi, Phan Khâm – Tiệc Cổ Thơm năm 2009

ANH VẪN CÒN ĐÂY

Anh vẫn còn đây **VŨ HỐI** ơi!
Bạn bè thân quyến khắp nơi
CỎ THƠM, VẪN BÚT chờ anh đó
Anh nữ nào đi với **ĐẤT TRỜI**.

Anh vẫn còn đây **VŨ HỐI** ơi!
Đừng đi! Đừng đến cõi xa xôi
Ở đây thân thuộc hơn đâu cả
Con cháu nhìn anh mỉm miệng cười.

Núi Ngũ Hành Sơn vẫn đợi chờ
Bàn tay Xứ Quảng họa thành thơ
Nghìn năm nhìn lại chưa ai có
Bút Thánh, Tay Thần mộng mộng mơ.

Anh hỡi đừng đi! Chờ đợi nhé!
Cùng tôi rong ruổi khắp Hoa Đô
Tay tôi vững lái anh đừng sợ
Cử thế chu du khắp cõi bờ.

Anh hỡi đừng đi! chẳng muộn phiền
Tây Thiên Phật Quốc có bình yên?
Ở đây nhân thế thương anh lắm
Anh sẽ muôn đời sống vạn niên.

Maryland, tháng Tám 2022

Đặng Nguyên

Vũ Hối, Đặng Nguyên –
Thanksgiving năm 2004

Tiểu Thu (Canada) không bao giờ quên tình bạn thật chân thành với Danh Thư Họa Vũ Hối, dù chỉ quen biết anh từ buổi "Thu Tao Ngộ" tại Paris...

Tưởng Nhớ Nghĩa Huỳnh Vũ Hối

<https://hanhtrinhnhanvan.blogspot.com/2022/08/tuong-nho-nghia-huynh-vu-hoi.html>

Trong nhiều năm qua, mỗi khi có buổi sinh hoạt văn học nghệ thuật trong vùng Hoa Thịnh Đốn, đều có anh Vũ Hối tham dự và chúng tôi gọi anh là Nghĩa Huỳnh với nụ cười hiền hòa thoáng nở trên môi cùng lời chào thân ái gửi đến mọi người.

Chúng tôi cũng được mấy lần đến nhà anh, uống trà cùng nói chuyện thi họa trên hành trình nhân văn qua từng giai đoạn thăng trầm của lịch sử Việt Nam, có sự hiện diện của chính chúng tôi vừa là chứng nhân và nạn nhân trên dòng lịch sử này.

Mấy năm gần đây do tình trạng dịch bệnh bất ổn, chúng tôi chưa đến thăm anh được. Hôm nay xem lại tuyển tập

"**Vũ Hối - 60 Năm Văn Học Nghệ Thuật**" với lời ký tặng của anh, chúng tôi thật nhớ anh.

Vừa có ý định nhắn Trần Trung Đạo về Washington DC cùng với một số thân hữu đến thăm anh Vũ Hối, ân tình chưa thực hiện được thì tin buồn chợt đến, ngày hôm qua (19/8/2022) anh Vũ Hối đã ra đi về cõi vĩnh hằng. Biết bao lời muốn nói cùng anh nhưng đành thương tiếc ngậm ngùi.

Ngược dòng thời gian, tìm lại những kỷ niệm anh Vũ Hối tặng chúng tôi qua những nét thư họa để mãi nhớ người Nghĩa Huỳnh chúng tôi hằng kính trọng.

Cao Nguyên

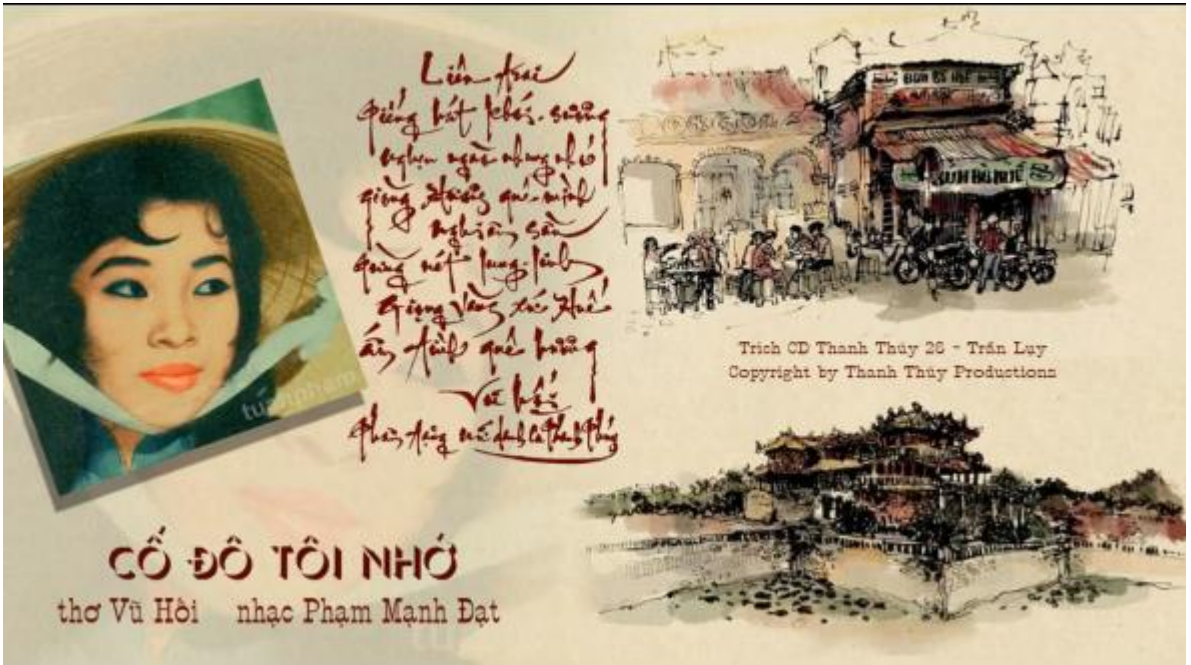

Nhận được tin buồn

Danh Họa Vũ Hồi

vừa từ trần vào ngày 19 tháng 8 năm 2022 tại Maryland, Hoa Kỳ

Thanh Thúy xin thành thật chia buồn cùng tang quyến.
Nguyện cầu hương linh Ông sớm an nghỉ nơi chốn Vĩnh hằng!

<https://thanhthuy.me/2022/08/20/co-do-toi-nho-tho-vu-hoi-nhac-pham-manh-dat-thanh-thuy-hat/#more-35435>

Phạm Bá và Ý Nguyên vô cùng xúc động trước tin buồn thống thiết về sự ra đi đột ngột của Thưa Họa Sĩ Vũ Hồi.

Xin thành kính chia buồn cùng tang quyến và nguyện cầu Chư Phật mười phương tiếp dẫn anh linh cố Họa Sĩ Vũ Hồi, pháp danh Thánh Tịnh An về miền Vĩnh Cửu.

NAM MÔ TIẾP DẪN ĐẠO SƯ A DI ĐÀ PHẬT
PB & YN Maryland

Xin thành Kính phân ưu cùng Tang Quyển.

Kính ước mong một người Anh tài ba nhưng hiền lành, khiêm nhượng, hòa đồng và vui vẻ với tất cả mọi người được sớm về cõi vĩnh hằng.

Nghiêu Minh & Ngô Thị Hiền

Anh Dũng thân,

Thời gian gần đây, bạn bè và thân hữu trong giới văn học nghệ thuật ra đi nhiều quá!
Nhớ hình ảnh hiền hoà của anh Vũ Hối. Tôi đã gửi lời chia buồn đến Vũ Quốc và gia đình...

Thân mến,

Trương Hồng Sơn

Cảm ơn anh Phan Anh Dũng đã cho tôi được góp tên trong danh sách Phân Ưu với gia đình ông Vũ Hối trên trang mạng Cỏ Thơm.

Chúc anh chị và gia đình luôn mạnh khỏe bình an.

Thân quý,

Đào Trường Phúc

Thành kính phân ưu cùng Bà quả phụ Vũ Hối và tang quyến.

Cầu nguyện cho hương linh thư họa sĩ Vũ Hối sớm tiêu diêu nơi miền Cực Lạc.

Vũ Đình Trường & Thanh Vân

Tuần báo Thương Mãi Miền Đông

Vô cùng xúc động được tin bác Vũ Hối đã ra đi.

Thân tứ đại lại trở về với tứ đại.

Thành kính phân ưu cùng bác gái và tang quyến.

Nguyện cầu anh linh bác Vũ Hối an nghỉ giấc ngàn thu.

Các cháu **Nhất Anh, Nhị Anh, Tứ Anh và gia đình**

TƯỜNG NHỚ

Nhà thơ hoạ Vũ Hối, giải khôi nguyên hội họa quốc tế, là một nhân cách lớn, hiếm có trong cộng đồng Việt Nam hải ngoại, người có tên trong tự điển danh nhân quốc tế.

Ông là thân hữu của Hội Đồng Hương Quảng Trị vùng Hoa Thịnh Đốn gần ba mươi năm nay, là một người tính tình vui vẻ thân tình với tất cả mọi người không phân biệt tuổi tác địa vị xã hội.

Anh em Hội Đồng Hương Quảng Trị hân hạnh nhận được lưu bút cuối cùng của ông trước khi ông về cõi Tiên.

Quảng Trị HTĐ mãi mãi nhớ Ông!

Nguyễn Xuân Vân
Hội trưởng

NGƯỜI NHƯ MÂY ĐÃ BAY

Thơ: NGUYỄN THỊ THANH BÌNH – Nhạc: VĨNH ĐIỆN – Tiếng hát: ĐÔNG NGUYỄN

<https://www.youtube.com/watch?v=eBGr8Lcef0w>

*****

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Trang Nhà Long Hồ Vĩnh Long vô cùng thương tiếc
 khi hay tin Danh Họa:

Vũ Hối

Pháp Danh: Thánh Tịnh An
 Bút Hiệu: Hồng Khôi
 Sinh năm 1932
 Đã thanh thân ra đi ngày 19/8//2022
 Tại Tư gia ở Hoa Kỳ
 Hưởng thọ: 91 tuổi.

Toàn Ban Biên Tập Chúng con
 Thành kính chia buồn, đồng hành cùng
 Bác Gái, Anh Chị và Tang quyến
 Nguyện cầu Hương Linh Bác Vũ Hối
 được an nghỉ thành thoi nơi Cõi Vĩnh Hằng.

Thành kính hiệp nguyện

BBT longhovinhlong.blogspot.com

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Melbourne 20/8/2022

Vũ Quốc quý mến,
Sáng nay Kim Oanh đang làm vườn thì được phone của chị Hoa anh Thái ở Melbourne báo tin buồn.... Thật buồn... Kim Oanh, hết làm vườn nổi luôn. vào nhà liên lạc cùng Vũ Quốc để chắc chắn vì Kim Oanh chưa tin Bác ra đi. Thì ra Bác đi rồi và đi thanh thản tại nhà lúc 5.15pm, ngày 19/8/2022.

Quốc ơi, Oanh mới liên lạc thăm bác đây mà. Mỗi năm bác nhờ người chọn thơ Oanh (vì Bác không thấy rõ, không sử dụng Internet, hay email), Bác viết bức thư Họạ

rồi nhờ anh Phan Anh Dũng (Cỏ Thơm), anh Phan Khâm trao tặng cho Oanh, nhưng không ngờ là bức Họạ cuối cùng.

Bác kính mến của con!

Con vô cùng đau buồn khi hay tin Bác vĩnh viễn ra đi. Con không ngờ lần gặp Bác chỉ là lần duy nhất. Tất cả tháng ngày lưu lại Melbourne, dù chỉ một lần diện kiến bác, nhưng lại là một hồi ức đẹp... mãi mãi không phai nhòa Bác ơi!

Đây là một góc con kính trọng tài danh và đức độ của Bác, mà con luôn giữ gìn, trân quý từ bấy lâu nay và con sẽ cố gắng tiếp tục lưu giữ với những gì con có thể. Kính gửi Hương Hồn Bác Vũ Hối thương kính!

[Lê Thị Kim Oanh: Vũ Hối Thư Hoa \(lethikimoanh9.blogspot.com\)](http://lethikimoanh9.blogspot.com)

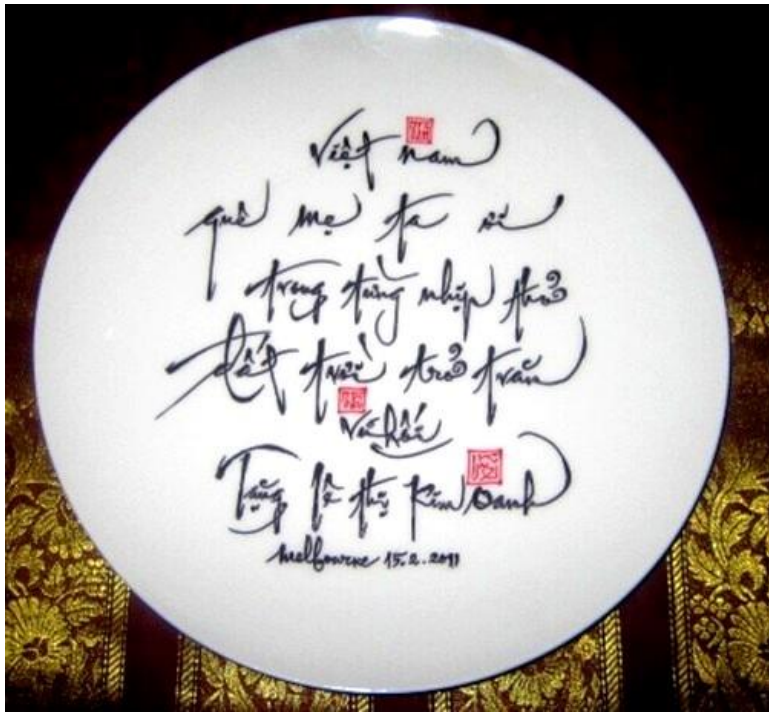
[Long Hồ Vĩnh Long: VŨ HỐI THƯ HOA \(longhovichlong.blogspot.com\)](http://longhovichlong.blogspot.com)

Con vô cùng thương tiếc, xin dâng lời cầu nguyện cho Hương Linh Bác Vũ Hối, được ngàn thu yên giấc và sớm về cõi Niết Bàn.

Thành kính phân ưu cùng Bác Gái, toàn thể anh chị, bạn Vũ Quốc cùng Tang quyến được bình tâm, đầy sức khỏe và nghị lực để vượt qua thời gian đau buồn này.

Thành kính hiệp nguyện.

Con Lê Thị Kim Oanh - Melbourne. Úc Châu

Vũ Hối & Lê Thị Kim Oanh

Bác Vũ Hồi! Một Lần Rồi Thôi

Gặp gỡ là một cái duyên!

Vâng, tôi có duyên gặp gỡ, trong lần Bác Vũ Hồi ghé sang Úc Châu. Công đồng người Việt tại Victoria đã niềm nở đón tiếp Bác và buổi gặp gỡ thân mật này được diễn ra tại đền thờ Quốc Tổ. Qua sự quen biết giữa cháu của Bác và Kim Oanh, em tôi, tôi có dịp tham dự và gặp Bác, Người rất quen tên nhưng chưa hề đối mặt.

Sau phần giới thiệu của Ban đại diện, Bác đáp lại tình người ly hương Úc Châu bằng nụ cười ấm, chân thành ngỏ lời cảm ơn và...chiếc bút lông thư pháp bắt đầu xuất thân...

Thay vì tiến đến gần Bác như những người khác, tôi ngồi ra xa. Tuy xa mà gần, xa để có thấy được toàn diện quang cảnh của ngày hôm ấy và nhất là được ngắm nhìn Bác đang trải lòng. Có lẽ nguồn cảm hứng từ con tim, đã thôi thúc nét cọ nơi tay Bác, di động liên hồi, đá lên, kéo xuống, nhuần nhuyễn theo từng đường nét con chữ, biểu hiện tâm tư tình cảm, cảm xúc của Bác. Chữ Thư pháp, nét đẹp văn hóa truyền thống của Việt Nam, được trải dài trên những chiếc đĩa, trên những mặt giấy trắng tinh khôi, khiến vòng người hâm mộ tài Bác, càng đông, càng siết chặt theo từng thời khắc. Thời khắc của sự gặp gỡ cùng sự lưu luyến. Cuộc vui nào rồi cũng tàn. Gặp gỡ để rồi chia tay, nhưng có lẽ “chia tay không đành”, chưa ai vội rời.

Trong những ngày Bác còn lưu lại Úc châu, hai chị em tôi, Kim Phượng, Kim Oanh có dịp dùng chung bữa với Bác tại nhà Kim Oanh. Tài nấu nướng của hai chị em chẳng được như người, chỉ vài món ăn đơn giản, nhưng không kém đậm đà. Tình Bác đã dành cho người Úc Châu và tôi đáp lại tình Bác bằng món ăn tráng miệng đậm tình quê nhà... “xôi lá dứa”. Nếp được hấp chín, cho vào khuôn bánh hình trái tim. Sắc màu xanh xanh của nếp, ẩn hiện hình bóng quê nhà, màu xanh của đồng lúa Việt Nam. Trên quả tim xanh xanh, nho nhỏ kia kia được điểm thêm trái anh đào đỏ, loại trái cây trồng tại Úc, một đất nước đã cư mang những người Việt lưu vong, rời quê hương, tìm kiếm bến bờ tự do.

Đã trên mười hai năm, chưa một lần gặp lại Bác, nhưng sự gặp gỡ trong tâm hồn, khiến tôi ngủi ngủi khi hay tin Người con xứ Quảng ấy đã đi vào cõi thiên thu. Bác sinh

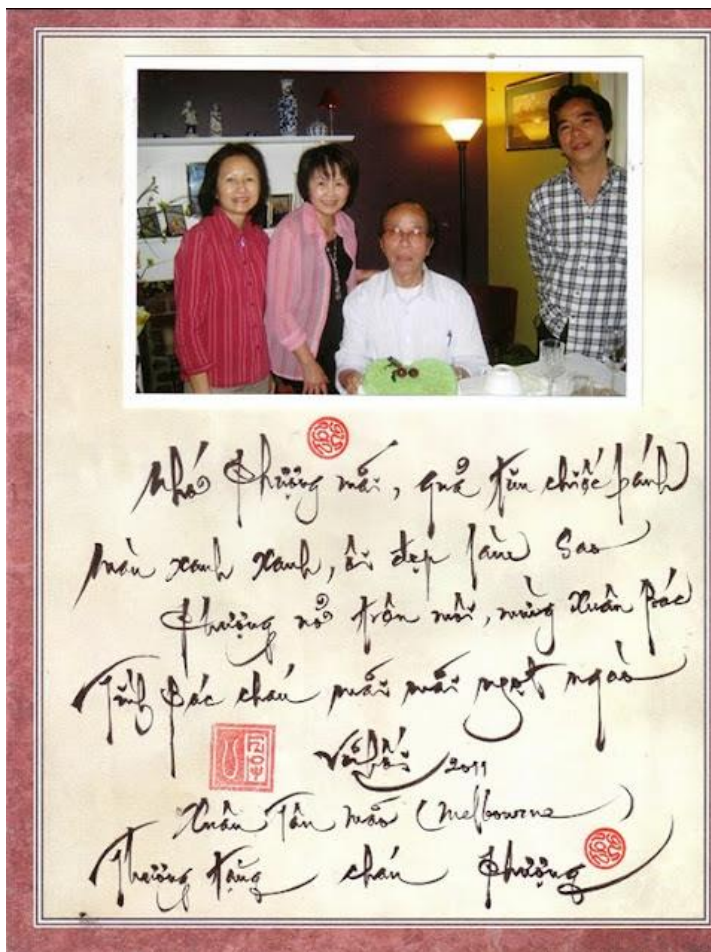

ngày 22 tháng 11 năm 1932 và từ giã cõi đời lúc 5 giờ 15, chiều thứ Sáu ngày 19 tháng 8 năm 2022, hưởng thọ 91 tuổi.

Bác ơi! Người đi chưa hẳn là mất. Bác vẫn còn một đời sống dài, vì đã để lại cho đời bao cái hay, nét đẹp. Con chắc chắn rằng vẫn còn rất nhiều người mãi tôn trọng và gìn giữ thủ bút của Bác, của một Người mang tên Vũ Hối.

Nguyện cầu Hương Linh Bác đời đời yên nghỉ.

Kim Phượng

(Kim Oanh - Kim Phượng - Bác Vũ Hối - thứ nam của Bác: Vũ Quốc)

Kính tiễn Danh Hoạ Vũ Hối

Ôi! Bạc tài danh đã mãn phần
Bầu trời tắt lịm một vì sao
Lưu danh thiên cổ tài thư pháp
Hội họa thi thơ ngát ánh hào

Người đi để lại bao thương tiếc
Triệu trái tim dân Việt bốn phương
Ngưỡng mộ tài năng đầy sáng tạo
Ôn hòa nhân ái rải yêu thương ...

Vang danh thế giới tuổi tên người
Vũ Hối ngàn thu vĩnh biệt thôi !!!
Sinh ký tử quy là định luật
Mà sao trời đất ngả nghiêng rồi!

Hồng Khôi Vũ Hối vào miên viễn
Nhưng ánh hào quang vẫn rạng ngời
Chứng tích lưu danh cùng lịch sử
Muôn đời vẫn nhớ mãi anh thôi...

Nguyễn Phan Ngọc An – California ngày 19/8/2022

***

**Chúng em nhóm “Thu Tao Ngộ Paris” kính tiễn hương linh danh hoạ VŨ HỐI.
Xin chia buồn cùng chị Vũ Hối cùng toàn thể tang quyến.**

**Nguyễn Phan Ngọc An
Duy An Đông (Trợ Q Nguyễn)
Phong Thu
Tôn Nữ Mặc Giao**

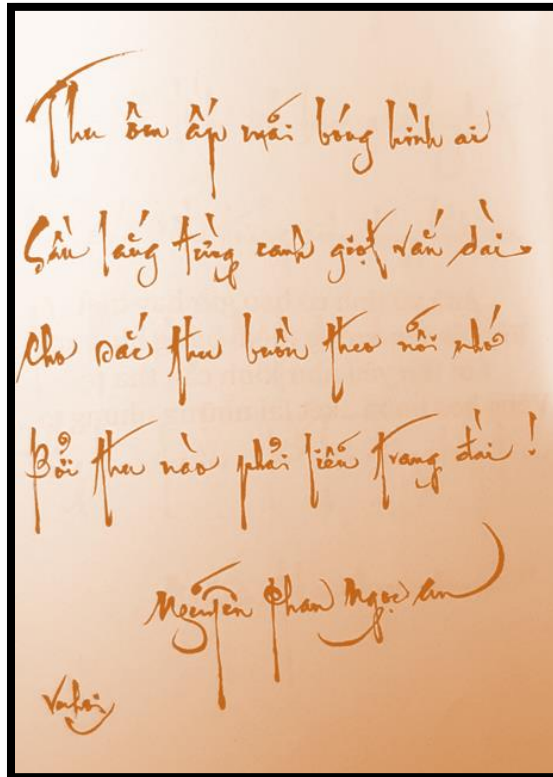
Tour Eiffel 10/02/2009: Minh Nhật, Duy An Đông, Hồng Phúc, Ngọc Dung, Mây Thu, Phong Thu, Ngọc Chân, Kim Oanh, Ngọc An, Mạc Giao, Đoàn Phú Lạc.

Đỗ Bình, Vũ Hối, Nguyễn Thùy, Thủy Hằng, Ngọc Dung, Mây Thu, Ngọc An.

Từ phải: Vũ Hối, Nguyễn Hữu Nhân, Hà Thượng Nhân, Ly Lan, Ngọc An, Tú Lắc, Đỗ Hữu

(Trong tập thơ “NHỮNG ĐÓA HOA TIM” – NXB: Nhân Ảnh 2017
thơ: Nguyễn Phan Ngọc An; thư pháp: Vũ Hối)

Thành thật chia buồn với Quốc Vũ và tang quyến. Thành tâm cầu nguyện cho hương linh họa sư Vũ Hối sớm tiêu diêu miền tiên cảnh. Thiên tài Vũ Hối, Khôi Nguyên La Mã, người đã vẽ chân dung Tổng Thống Kennedy đã được treo ở White House, nay không còn nữa. Rất tiếc chúng tôi đang thăm con ở Brussels. Sẽ không có mặt để tiễn đưa anh Vũ Hối đến nơi an nghỉ cuối cùng.

Thành Kính Phân Ưu.

Gia đình **Đình Hùng Cường & Ngọc Trâm**

Thăm Vũ Hối tháng 6, 2022: Lê Minh Thiệp, Đình Hùng Cường, Phạm Hoài Nhân, Nguyễn Văn Thành, Phan Khâm

Tâm Hương Huyết Lệ Tiễn Người Đi

*Đoạn trường sao rụng bóng chim di
Tình nhà nợ nước ân nghĩa ghi
Tâm bút hao hùng tâm thi quý
Tâm hương huyết lệ tiễn người đi...*

Vô Cùng Đau Đớn Thương Khóc Kính Viếng

Danh Nhân Thi Họa Sĩ Đa Tài Thật Cao Quý, HIẾM VŨ HỒI

Xin Chân Thành Kính Cầu Nguyễn Anh Linh Thi Họa Sĩ VŨ HỒI
Sớm Được Siêu Thoát Về Cõi Niết Bàn

Xin Chân Thành Kính Phân Ưu Cùng Chị VŨ HỒI Với Các Cháu
Và Toàn Thể Tang Quyển

Luân Tâm & GD Xin Chân Thành Kính Đồng Khẩn Bái

**THƯƠNG TIẾC ANH VŨ HỒI, MỘT NGƯỜI TÀI HOA LÀM
RẠNG DANH DÂN TỘC VIỆT MÀ NGUYỄN LÂN NGŨNG MỘ.**

THÀNH KÍNH TIẾN ĐƯA NHÀ THI THƯ HOẠ VŨ HỐI

Lặng nghe tin đến thật bàng hoàng
Thế giới như vừa tắt ánh quang
VŨ HỐI lia trần, quy thượng giới
HỒNG KHÔI giã bút, đến Thiên Đàng
“Nghìn Thương Đất Mẹ”* giờ xa tắp
“Những Dấu Chân Đi”* đã biệt ngàn
“Thư Hoạ Trích Kiều”* xin kính tiễn
“Vần Thơ Màu Trắng”* lệ thương tràn.

Thương tràn khắp chốn bậc tài hoa
Hội Hoạ Khôi Nguyên, giải ngọc ngà
Bút pháp lung linh dưông gió đảo
Chữ đề cuộn cuộn tựa mưa sa
CỎ THƠM im tiếng, chia lìa bạn
VĂN BÚT rời tên, vĩnh biệt nhà
VŨ HỐI - HỒNG KHÔI - về Cực Lạc
Truyền lưu tác phẩm mãi không nhòa.

Phượng Hoa

August 19, 2022

*Tên tác phẩm của nhà thơ họa Vũ Hối

Kính Tiến Nghệ Sĩ Vũ Hối

(Họa theo bài xướng của chị Phượng Hoa)

Nghệ sĩ rời xa chốn núi ngàn
Một đời dâng hiến ánh vinh quang
“Nghìn Thương Đất Mẹ”* về tiên cảnh
“Những Dấu Chân Đi”* đến giới đàng
“Thư Hoạ Trích Kiều”* tranh rực rỡ
“Chiêm Bao Trở Giác”* sắc huy hoàng
“Mùa Giao Cảm”* động trời thu tiễn
“Thơ Vũ Hối”* ngâm kỷ niệm tràn

Kỷ niệm tràn buồn gọi bó hoa
Hồng Khôi Vũ Hối đẹp trắng ngà
Vần thơ thả nét làn sương đọng
Thư pháp tung ngời ánh nguyệt sa
Hội Bút Việt Nam sâu thầy bạn
Cỏ Thơm Văn Học nhói toàn nhà
Hương lòng tiễn góp lời cầu nguyện
Tiếc nuôi hiền nhân lệ ướt nhòa

Minh Thuý Thành Nội

Tháng 8/20/2022

*Tên tác phẩm của nhà thơ họa Vũ Hối

Cao My Nhân Thương Tiếc Danh Hoạ Vũ Hối

(Xin thấp nén nhang kính bái biệt Nhà Danh Hoạ)

*"Ông rất yêu đời, quá yêu đời"
Hoạ sĩ VŨ HỐI đã rời chúng ta
Nụ cười thân thiện gần, xa
Ngữ ngôn chân thực bao la vô cùng
Tam Kỳ, Quảng Tín phương đông
Hội An, Đà Nẵng mệnh mông thừa nào
Vượt không gian tới ngàn sao
Nhà danh hoạ đã bước vào hư vô
Nét đan thanh vẫn điểm tô
Bức tranh nhân thế chưa khô sắc màu
Tiếc thương Hoạ Sĩ Á Âu
Tuyệt vời hình ảnh muôn sau nhớ người...*

Los Angeles 19/8/2022

Cao My Nhân

Kính quý anh: Chủ Nhiệm Phan Anh Dũng và Phó Chủ Nhiệm Phan Khâm,

Hay tin trở về sự ra đi của Thụ Họa Sĩ Vũ Hối. Quang Hà xin thành kính chia buồn đến gia đình tang quyến và nguyện cầu hương linh bác Vũ Hối sớm an nhàn nơi cõi Vĩnh hằng.

Quang Hà cũng xin gửi một bài thơ để Tưởng Niệm Thụ Họa Sĩ Vũ Hối như sau:

Tưởng Niệm Thụ Họa Sĩ Vũ Hối

*Chiều thu nghe gió gọi
Lá rụng dần - xác xơ
Đáng tài hoa lỗi lạc
Đi... như gió sang mùa!*

*Thụ Họa Sĩ Vũ Hối
Đã cưỡi mây về trời
Nét họa làn Vân tự
Gió vẽ đường lên ngói*

*Tài danh và chính khí
Vẽ vang giống Lạc Hồng
Chữ: rồng bay phượng múa
Thơ: nặng tình non sông*

*Từ độ **Mùa Giao Cảm***
Đất Ngũ Phụng Tề Phi
Đến **Nghìn Thương Đất Mẹ***
Trắng **Mây Ngàn***... chia ly!*

Chiêm Bao Trở Giác thôi về
Hồn nay lộng giữa tứ bề trăng sao
Thu Bồn sóng vỗ âm hao
“Ngươi muôn năm cũ”... chuyến tàu hoàng hôn...*

Quang Hà
tháng 8, 2022

* chữ in đậm là tên những tác phẩm của Thụ Họa Sĩ Vũ Hối

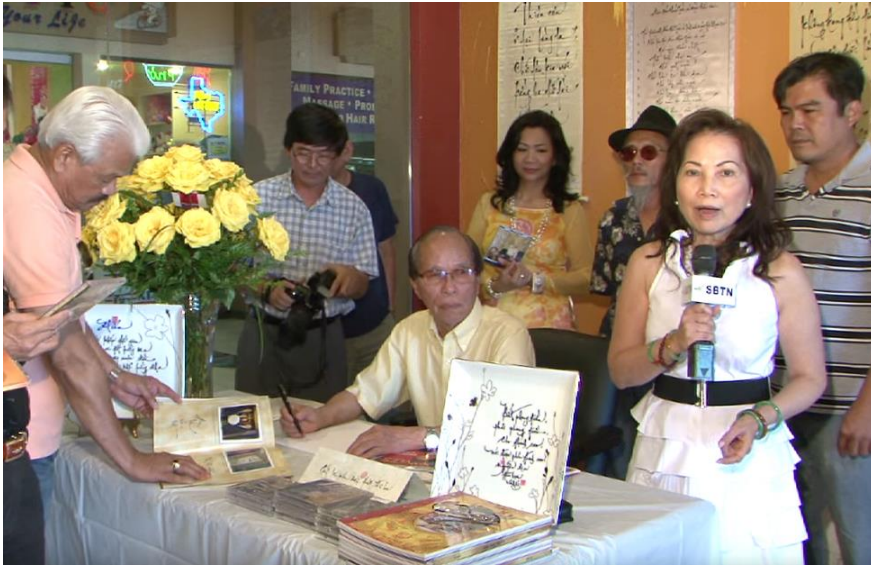

Thu Nga - Tưởng nhớ Danh Hoạ Vũ Hối

PHẦN 1 - <https://www.youtube.com/watch?v=by2uFbtfjHM>

PHẦN 2 - <https://www.youtube.com/watch?v=LvzVKUjThio>

Phạm Bá Vinh, Thu Nga, Như Hoa Lê Quang Sinh, Mỹ Lan, Hoàng Tường ...

Yên Sơn, Thu Nga ... Doãn Quốc Sỹ, Phan Đình Minh – Dallas, Texas

Vô cùng xúc động và thương tiếc nhận được tin buồn

Danh Họa **VŨ HỒI**

Tạ thế ngày 19 tháng 8 năm 2022

Tại Washington - USA

Hưởng thọ: 91 tuổi

Chúng tôi thành kính phân ưu cùng gia đình Bà Vũ Hồi và tang quyến
Nguyễn cầu hương linh của Danh Họa Vũ Hồi Vãng Sanh Miền Cực Lạc

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

*NHÓM TRUYỀN THÔNG TỪ CÁNH ĐỒNG MÂY
DIỄN ĐÀN TIẾNG NÓI TỰ DO CỦA NGƯỜI DÂN VIỆT NAM
DIỄN ĐÀN CHÍNH NGHĨA VIỆT NAM CỘNG HÒA*

&

LIÊN NHÓM NHÂN VĂN NGHỆ THUẬT VÀ TIẾNG THỜI GIAN

***"Hoa đôi khi rồi cũng có lúc tàn
Tình bạn đâu có dễ tàn như hoa".***

Mất đi một người bạn thân thiết là rất đau đớn, nhưng mong rằng, cuộc sống của Anh Vũ Hồi sẽ tốt đẹp hơn nơi miền cực lạc. Anh để lại cho tôi những kỷ niệm đẹp, một tình nghệ sĩ anh em hạnh phúc, những ký ức không thể nào quên. Anh cũng đã để lại cho tôi một bài học về nghị lực sống, về sự kiên cường chống lại sự bất công của xã hội chủ nghĩa tại Việt Nam. Những bài học đáng giá sẽ theo tôi suốt cuộc đời. Tạm biệt, tôi hứa sẽ không quên Anh. Hôm nay Dallas trời mưa, mưa chi mưa mãi khiến lòng ta thêm tơi bời. Tôi đang buồn, đang có "nỗi nhớ chơi vơi", về người bạn vong niên, thân mến. Tạm biệt Anh Vũ Hồi!

NHỮNG NGÀY XƯA THÂN ÁI

*Phan Đình Minh và Vũ Hối / Vũ Hối và ca sĩ Ánh Chi tại đêm đại nhạc hội
"Thơ và Nhạc qua thơ Vũ Hối" - Dallas, Texas*

Vũ Hối đang thưởng thức "Chơi Vơi Nỗi Nhớ" - thơ Vũ Hối, nhạc Phan Đình Minh

Thương tiếc

Thư họa sĩ
(1932 - 2022)

Thư họa sĩ

Thư họa sĩ
Văn Tấn Phước

Thư pháp: Văn Tấn Phước France

TƯỜNG NIỆM THI HỌA SĨ VŨ HỐI - NGUYỄN THỊ NGỌC DUNG

Vẫn biết Thi Họa Sĩ (THS) Vũ Hối không được khỏe từ những tháng gần đây, nhưng được tin Ông từ trần thì chúng tôi, những văn thi sĩ nghệ sĩ của Tam Cá Nguyệt San Cỏ Thơm vùng Hoa Thịnh Đốn vẫn lặng người thảm mặc niệm đàn anh khả kính.

Sáng ngày 08/19/2022, chúng tôi có buổi họp mặt nhân dịp phân phối báo Cỏ Thơm số 97, chúng tôi được Nhà thơ Phan Khâm nhắc tới sức khỏe THS Vũ Hối. Chúng tôi đều quan tâm và gửi lời thăm đàn anh kính mến. Chiều đó thì chúng tôi được điện thư của Nhà văn Lê Minh Thiệp báo tin buồn THS Vũ Hối đã ra đi lúc 5 giờ 25 cùng ngày, hưởng thọ 91 tuổi. Sự ra đi nào mà không thương tiếc, nhất là THS Vũ Hối rất thân thiết với Tạp Chí Cỏ Thơm.

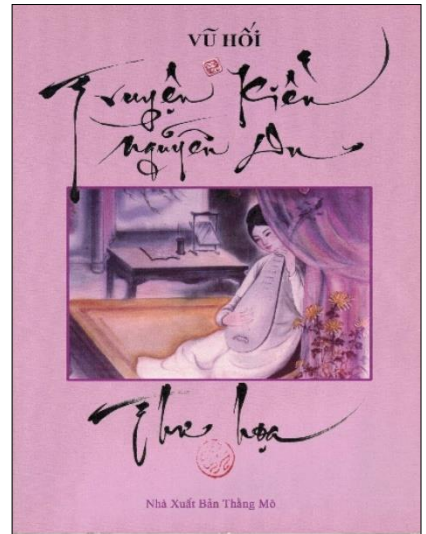
**Xin chia buồn cùng Vũ Hối Phu Nhân và tang quyến.
Cầu chúc hương linh Thi Họa Sĩ Vũ Hối sớm được
tiêu dao miền cực lạc.**

THS Vũ Hối đã cùng chúng tôi gắn bó với Tạp Chí Văn Học Nghệ Thuật Cỏ Thơm từ số 1, Xuân 1996. 26 năm qua, ông đều đặn gửi sáng tác phẩm đăng báo Cỏ Thơm những bài thơ, những bài viết về hội họa, những bức thư họa thơ của chính ông hay của văn thi hữu gần xa.

THS rất bận rộn chu du khắp các tiểu bang Hoa Kỳ, Canada, Âu, Úc. Thi văn đàn, Hội văn hóa khắp nơi trên toàn cầu mời mọc đón tiếp ông liên miên. Nhưng nếu có mặt ở vùng Hoa Thịnh Đốn, ông không bỏ qua sinh hoạt nào của Cơ Sở Cỏ Thơm. THS Vũ Hối là một người bạn hiền hòa của tất cả mọi người ông gặp. Ông là một danh nhân giữa chúng ta, nhưng không kiêu ngạo, giọng nói nhẹ nhàng, thân thiện, dễ mến, nụ cười tươi vui luôn nở trên môi.

Cuộc đời gian nan trên quê hương, sự nghiệp văn chương, thi họa, của THS Vũ Hối nổi danh thế giới. Chúng ta đã và sẽ được đọc nhiều ngàn trang thơ văn vinh danh, tưởng niệm THS Vũ Hối.

Tôi được vinh dự THS Vũ Hối viết tặng với nét thư họa điểm lệ, bay bướm bốn tác phẩm quý của ông: "**Chiêm Bao Trờ giấc**", "**Ngìn**

"Thương Quê Mẹ", "Nghệ Thuật Thư Họa", "Truyện Kiều Nguyễn Du". Quyển nào cũng được in khổ lớn với hình màu, giấy bóng và rất đẹp.

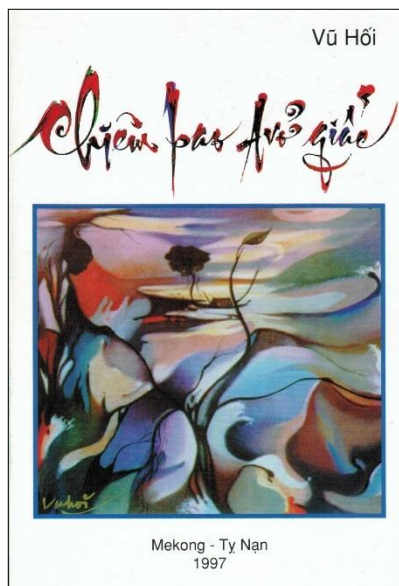
"Chiêm Bao Trở Giấc", với lời tựa của Nhà thơ Nguyễn Chí Thiện, là tình yêu riêng tư, tình yêu đất nước, nỗi nhớ quê hương da diết và được nhiều nhà thơ nổi danh hay thân hữu hồi âm ngưỡng phục.

"Ngìn Thương Đất Mẹ", cái tiêu đề đủ nói lên nội dung không những riêng của THS Vũ Hối mà cũng là của chúng ta. Thêm vào đó là những bức thư họa tuyệt vời đẹp trên trang khổ lớn, mà người ta có thể in lại và lên khung treo trên tường. Nhiều bản nhạc phổ thơ của THS Vũ Hối và những sinh hoạt đây đó với hình ảnh được tường thuật trong quyển sách. Nổi xót xa của người đọc khi nhìn hình ảnh một bên mắt của THS bị bịt bông băng và thân hình gầy gò, khập khiễng với đôi nặng vì bị Việt cộng tra tấn.

ĐẦU XUÂN KHAI BÚT

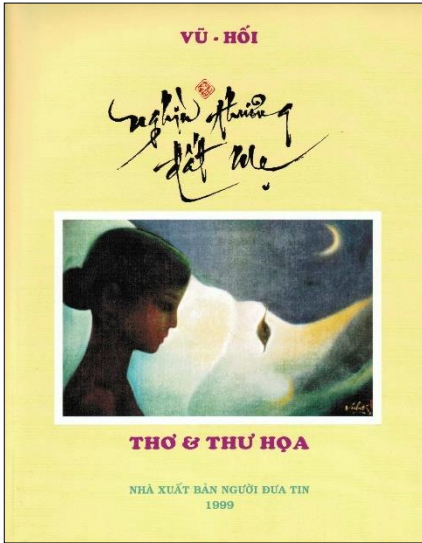
*Khai bút thảo nét vô ngôn
Hóa thân con chữ nhập hồn thi nhân
Nét thương non nước, băng khuâng...
Xót thân ly khách, nhớ xuân quê mình
Việt Nam! Quê mẹ đầy tình
Tạm dung xứ lạ, lặng thinh... đếm sâu
Thương quê còn lắm bề dâu
Lệ huyền, nghiêng cạn, viết câu đoạn trường
Thân thương bằng hữu bốn phương
Kẻ còn, người mất, trăm đường xót xa
Kẻ còn lặn lội rừng xa
Kẻ thì vượt biển bao la, sóng vùi...
Tha hương Tết lắm ngậm ngùi...
Thương quê, thương bạn đâu nguôi lòng này
Ngồi đây đếm vạn đấng cay
Giáo thừa quê mẹ, phương này tuyết rơi
Giăng giăng lệ trắng khắp trời
Lạc loài đất khách, chao ôi là buồn
Xuân nào ta lại về nguồn
Vui ngày tái ngộ, bốn phương rượu mừng...*

VŨ HỐI (Cỏ Thom Số 1, Xuân 03/1996)

HUYỀN THOẠI MỘT ÂM THANH

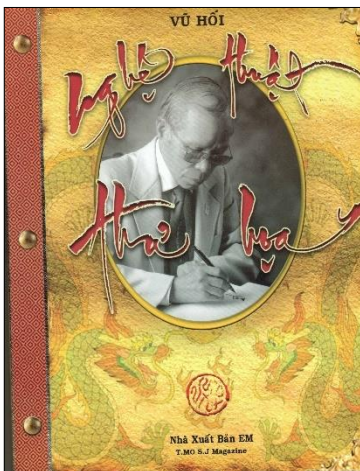
(Gửi về người yêu dấu)

Môi em khép mở nụ cười
Văng trắng thức ngủ đêm chơi vui buồn
Tiễn em, mắt ướt giọt sương
Âm thanh ngày cũ, vẫn vương phương này
Em đi! Chưa cạn men say
Nửa say, nửa tỉnh giữa ngày chiêm bao
Âm thanh lạc cõi sắc màu
Lệ vương cuối nét, niềm đau xa người
Nắng vàng bên ấy, em ơi!
Tình anh băng giá, mưa rơi bên này
Nhớ thương một thuở đông đầy
Gởi buồn, lãng đãng mây bay cuối trời...
Hỡi người yêu dấu, em ơi!
Ngập ngừng bước nhỏ, nghẹn lời tiễn đưa
Này em! Trời vẫn hay mưa
Là trời khóc chuyện đông đưa chúng mình!
Tim yêu, nghẹn tiếng, lặng thinh
Trăm năm phong kín, truyện tình Trương Chi...

VŨ HỐI

(Cổ Thơm Số 1, Xuân 03/1996)

"*Nghệ Thuật Thư Họa*", cả tập sách in trên giấy bóng láng với hình màu, khổ lớn 8.5x11. Lần đầu tiên tôi được thưởng lãm những bức tranh màu của THS Vũ Hối dù được in trên giấy bóng, đẹp mê hồn, ước gì tôi có được một bức tranh này: **Gái Quê, Mộng Hòa Bình, Tình Mẫu Tử, Thiếu Nữ và Bò Cầu Trắng, Lễ Hội Mùa Xuân, Phố Cổ, Ngây Thơ, Dream of Peace, Ấn Tượng...** Trong tập sách, độc giả cũng được chiêm ngưỡng vài hình ảnh trang thanh niên Vũ Hối và hình ảnh THS bên các nhân vật ngoại quốc trao bằng vinh danh ông.

"*Truyện Kiều Nguyễn Du*" in lại toàn nhan sách 3254 câu Truyện Kiều của Thi Hào Tiên Điền Nguyễn Du. Sách có tựa của Giáo sư Nguyễn Thùy, bài viết "*Nguyễn Du Với Dòng Thời Gian*" của Giáo sư Nhà văn Toàn

Phong Nguyễn Xuân Vinh, bài viết "*Truyện Kiều, Một Tác Phẩm Siêu Hình*" của Giáo sư Vũ Kỳ. Sách có nhiều trang thơ họa trích những câu thơ Kiều thường truyền tụng trong dân gian nhiều nhất và ba bức tranh lụa của Danh Họa Tú Duyên về Truyện Kiều.

Những tác phẩm thi thơ họa của danh tài Vũ Hối biểu dương tài sản quý giá của nền Văn Chương Nghệ Thuật Việt Nam. Tôi hân hạnh có được bốn tác phẩm của Thi Họa Gia và quen biết ông.

Sau khi tôi tặng ông tập thơ đầu tay "*Điểm Trang Làm Dáng Cuộc Đời*" năm 1999, THS Vũ Hối bảo tôi "Chị thích câu thơ nào gửi cho tôi, tôi viết thư họa tặng chị." Thấy tôi im lìm cả năm, ông nhắc nhở. Tôi trả lời "Tôi không biết chọn câu nào anh ạ." Nhưng chỉ trong vòng tháng sau tôi nhận được một bao thư khổ lớn có tới 10 bức thư họa viết theo thơ của Nguyễn Thị Ngọc Dung trong đó gọn ghẽ một câu "*Điểm Trang Làm Dáng Cuộc Đời Mãi Xuân*". Nét thư họa Vũ Hối bay bướm, thanh thoát dễ đọc với những nét tượng hình, tượng cảnh làm linh động tình cảm, tâm hồn câu thơ.

THS Vũ Hối cũng rất ngoại giao và đã không quên viết một bức thư họa tặng người bạn đường của tôi. Nét cọ Anh ngữ của Thư Họa Gia cũng xuôi dòng, chảy mực, đẹp như chữ Việt. Xin chân thành cảm tạ lòng ưu ái của THS Vũ Hối.

Gần như mọi nhà trong giới văn thi nghệ sĩ đều có những bức thư họa của THS Vũ Hối trên tường, trên bàn và trong sách của họ.

Ngày Kỷ Niệm 50 Năm Sinh Hoạt Nghệ Thuật Vũ Hối tại Virginia, 2 tháng 8 năm 2009, tôi được ban tổ chức mời lên sân khấu trao plaque tặng THS Vũ Hối. Đó cũng là một vinh dự trong tôi.

Rồi chúng tôi lại gặp nhau trên sân khấu Thu Tao Ngộ của Câu Lạc Bộ Văn Hóa Việt Nam tại Paris ngày 4 tháng 10 năm 2009. Chúng tôi được Văn thi sĩ Đỗ Bình giới thiệu lên sân khấu trong phái đoàn văn thi họa sĩ từ Hoa Kỳ: Vũ Hối, Phong Thu, Nguyễn Phan Ngọc An, Tôn Nữ Mặc Giao, Duy An Đông, Lưu Hồng Phúc, Kim Oanh, Nguyễn Thị Ngọc Dung; Từ Canada có Tiểu Thu; Từ Đức có Vũ Nam, Nguyễn Văn Nhiệm, Trúc Giang.

THS Vũ Hối là một nhân vật kỳ cựu và quan trọng của Cơ Sở Cổ Thơm và cư ngụ trong vùng Hoa Thịnh Đốn nên chúng tôi có nhiều dịp gặp nhau trọng các sinh hoạt văn hóa, văn học trong cộng đồng. Năm 2009 tôi có một bài thơ viết tặng THS Vũ Hối, xin ghi lại:

VƯỜN CỔ THƠM

*Vườn chữ Cổ Thơm có lấm chàng
Ngát hương tạp chí cũng nhiều nàng
Văn chương nặng gánh trong trời đất
Thi phú đầy bề khắp thế gian.
Tranh họa chan hòa màu sắc thắm
Nhạc ca réo rắt tiếng thanh vang
Tâm tư hoài bão cùng chung hướng
Trang báo ghi danh ngọn bút vàng.*

NTND - 3/28/2009

Năm 2012 Nhà thơ Phan Khâm mời tôi viết một bài thơ mừng sinh nhật THS Vũ Hối 80 Tuổi. Xin ghi lại đây hình ảnh người nghệ sĩ mà chúng tôi rất ngưỡng mộ:

MỪNG THƯ HỌA GIA VŨ HỐI TÁM MƯƠI

*Mừng Anh Vũ Hối tám mươi
Lúc nào cũng nở nụ cười thân thương
Luôn luôn sức khỏe bình thường
Rong chơi thư họa bốn phương lầy lừng
Hội hè lễ Tết tiệc tùng
Văn thơ thân hữu nét rồng phượng bay
Năm châu bốn bể Đông Tây
Về vang dân Việt cười mây hạc vàng
Kho tàng thi phú ngàn trang
Văn chương nghệ thuật
thênh thang đường đời.
Mừng nhà thư họa tám mươi
Mấy chục năm nữa an vui với người.*

NTND - Virginia 02/2012

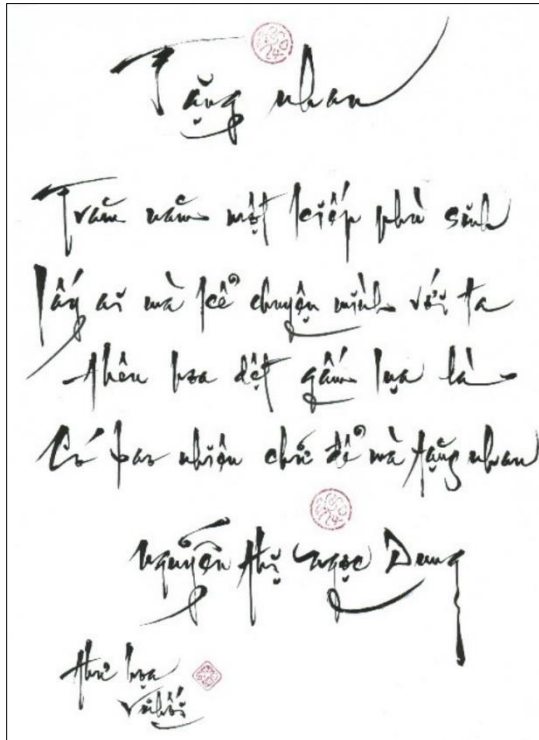
Sau khi được tin THS Vũ Hối ra đi, tôi muốn viết lại những kỷ niệm đã có với ông và tìm thấy một bài thơ ngắn mà tôi viết về Nhà Danh Họa khi nhìn thấy một tấm ảnh gần đây của ông chụp với Nhà Thơ Phan Khâm.

Nhìn hình anh Vũ Hối
Lão trượng tóc trắng phau
Nụ cười vẫn tươi tắn
Thư họa vẫn nhiệm màu
Chúc anh ngoài trăm tuổi
Bên con cháu sống lâu
Mong bình an Mỹ Quốc
Anh em còn gặp nhau.

NTND - 05/01/2022

Nhưng từ đây chúng ta sẽ không còn được THS Vũ Hối viết thư họa nữa, anh đã vĩnh biệt cõi trần. Chúng ta chỉ còn nhìn thấy nụ cười hiền từ, mái tóc trắng phau của anh trong hình ảnh. Chúng ta sẽ không còn được gặp anh trong các buổi hội họp của Cộng Đồng của Cơ Sở Cỏ Thơm. Nhưng hình ảnh và kỷ niệm với THS Vũ Hối sẽ tồn tại lâu dài trong đời sống chúng ta.

NGUYỄN THỊ NGỌC DUNG - 08/22/2022

Chương trình Thơ Nhạc Quỳnh Lan về những vần thơ của Vũ Hối

qua bài viết của thi sĩ TUỆ NGA

<https://www.youtube.com/watch?v=r5TLhEjJucc>

Bài “TINH THẦN VĂN HÓA” tôi viết từ năm 1996, tặng Anh Vũ Hối khi Anh Vũ Hối xuất bản Thi Tập: CHIÊM BAO TRỞ GIẤC. Thời gian qua nhanh Mới đó đã 26 mùa thu. Cuộc đời thật vô thường! Chép lại bài viết lại ngắm nhìn ... Anh Vũ Hối đã Về Trời!

**Trăm Năm Mộng trắng tơ trời
Chút Duyên Đồng Điệu Gửi Người Tri Âm ...**

TINH THẦN VĂN HÓA

Mùa Thu lại trở về ... mấy sáng nay trời đã có sương mù, làn sương mù mênh mông bao phủ đồi núi. Những hàng cây phong đã đổi màu. Hàng cây chạy dài, cây lá đỏ thắm, cây lá vàng màu Hoàng Diệp. Có cây còn sót lại vài cánh lá xanh chưa kịp thay màu. Trời lạnh lạnh, cái không khí của Cao Nguyên với những cơn mưa ngắn trong ngày. Mưa tưới trên cây cỏ làm đường phố thêm mát mẻ khác hẳn mùa Hạ oi nồng.

Mùa Thu của Oregon thật đẹp, thành phố Hoa Hồng, mùa thu vẫn còn những bông hồng tươi đủ màu, những nụ hồng nở muộn trong vườn. Gió thu man mác cái lạnh vừa đủ cho lòng người cảm hoài ! Tôi yêu thích thành phố này bởi nó không quá ồn ào náo nhiệt như những nơi khác. Có lẽ nó hợp với tuổi lục tuần của tôi chăng. Nhìn

lá phong vàng tôi chợt nhớ về một bức họa, của Họa Sĩ Vũ Hối. Trong bức họa của anh, những chiếc lá phongsắc vàng, đỏ được Họa Sĩ trân trọng Xếp thành hình Chữ S. Hình Bản Đồ Quê Hương Việt-Nam. Tâm tình của anh được thể hiện qua Nghệ Thuật Phối Hợp Nhiếp Ảnh Với Hội Họa. Trong các bức ảnh Họa Sĩ gửi tặng tôi năm trước, Mùa Thu Lá Bay! Lá Bay đầy trời ...

**" GOM LÁ PHONG VÀNG THU XỨ LẠ
KẾT VÒNG CHỮ S NHỚ QUÊ CHA "**

Đó là hai câu thơ mà tác giả đề trong ảnh. Người Họa Sĩ & Thi Sĩ, thiết tha với Đất Nước Quê Hương ! Hình ảnh non sông gấm vóc của tiền nhân đã khắc dấu in sâu trong tâm khảm anh. Quê Hương Đất Mẹ muôn đời. Những bức họa anh sáng tác,

những vần thơ anh tặng các Văn Thi Hữu là những tác phẩm để đời. Các bạn hữu anh, có những bậc Thi Sĩ Lão Thành như Thi Sĩ VŨ HOÀNG CHƯỜNG, cùng các Thi Sĩ: TẾ NHỊ, LƯU TRỌNG LỰ, BÀNG BÁ LÂN, NGUYỄN CHÍ THIỆN, HÀ THƯỢNG NHÂN. Các Nữ Sĩ: MỘNG TUYẾT, Ns ĐINH THỰC OANH, Ns. QUỲ HƯƠNG, Ns. VÂN NƯƠNG, Ns. UYÊN HƯƠNG, Ns. ĐINH VIỆT LIÊN, V. V., cũng có những nhà thơ còn rất trẻ chưa thành danh. Với ai anh cũng quý mến ân cần. Tháng này anh họp ở miền Đông, tuần tới anh bay qua miền Nam, tháng sau đi Âu Châu, rồi tới Gia Nã Đại. Anh đi vòng quanh thế giới, nơi nào cũng có anh tới hội, chia sẻ với thân hữu đồng bào. Anh giới thiệu với các nước bạn VĂN HÓA của dân tộc Việt-Nam, và qua những tác phẩm của chính anh. Anh đã cho Thế Giới Tự Do Thấy Sự Yêu Chuộng Nhân Ái Hòa Bình của Dân Tộc Việt-Nam.

Sau những năm dài bị cầm tù dưới chế độ hà khắc của chính quyền Cộng Sản. Sự gian khổ bị đầy đọa trong lao tù là chất liệu cho anh tranh đấu, anh vẽ, anh làm thơ để nói lên cho tất cả mọi người, cho thế giới biết sự bạo tàn phi nhân của Cộng Sản! Anh đã bị khảo tra đến mù một mắt, vì ý chí bất khuất, thà chết không khai báo. Và trong tù anh vẫn làm thơ chửi bọn Cộng Sản, chửi bọn bồi bút Tố Hữu:

***...Lấy tay, thay lược chải đầu
Vót tre làm Bút, Viết câu đoạn trường
Hỏi ai mang nghiệp Văn Chương
Bẻ cong ngòi Bút lột đường công danh ...***

Ở người Họa Sĩ, Thi Sĩ này, tôi thấy anh làm việc không ngưng nghỉ, lấy thú làm việc làm vui. Anh làm thơ lấy bút hiệu là: HỒNG KHÔI, (HỒNG KHÔI là tên của hai người anh đã bị Cộng Sản sát hại!)

Tài Thơ không nhường Tài Họa. Anh làm Thơ vẽ Tranh thật là: " Thi Trung Hữu Họa. Họa Trung Hữu Thi"

Trong Bài ĐÓA HỒNG DÂNG MẸ:

***" Tha hương nhìn nắng phù du
À ơi ! Đứt ruột lời ru Mẹ Hiền
Chiều chiều nắng đổ nghiêng nghiêng
Bóng con ngả hướng về miền trời quê ... "***

Nhìn nắng phù du lại nhớ lời ru của Mẹ âm vang trong đáy hồn, người đọc cũng cảm thấy ruột gan bồi bồi xúc động và cảm nhận, không hẳn chỉ là cái bóng mà là cả tâm hồn người con tha thiết hướng về Mẹ Sinh Thành, ĐẤT MẸ! MẸ VIỆT-NAM.

**" Chân Chim Lạc Xứ Năm Châu
Tình Nguyên Chung Thủy Sắc Mầu Việt-Nam "**

Dù lang bạt chân trời góc biển nào, tấm lòng chung thủy của người Hoa Sĩ, Thi Sĩ vẫn hướng về TỔ QUỐC MUÔN ĐỜI. Sắc Mầu Việt -Nam, là Sắc Mầu Văn Hóa CỔ TRUYỀN từ ngàn xưa bất biến, vẫn Ngời Ngời Sáng Tỏ trong Nét Họa, trong tiếng Thơ VŨ HỒI!

Người Thơ Hoài Niệm Về MẸ. MÁT MẸ ! Anh như Mát Cả Bầu Trời ! Tiếng Thơ :

VŨ HỒI ! GỌI MẸ : **"Mẹ Ơi, Mát Sao hôm nhấp nháy
Một Đời Con Hoài Niệm MẸ Ơi ! "**

Cả cuộc đời Anh luôn Nhớ Thương Mẹ ! Anh nhìn Sao Hôm mà liên tưởng, Như Mát Mẹ Hiền đang nhìn mình nhấp nháy... Ôi Lòng Nhớ Thương Mẹ thật vô cùng Thâm Lặng ! Một đời ẩn hiện... Bàng bạc trong từng Nét Họa trong từng Ý Thơ ...

Và trong lao tù nghiệt ngã, trước cảnh tang thương đời dâu biển, nhớ lại lời khuyên của Mẹ, Vũ Hối làm thơ:

**" Ngày Xưa nếu biết Đời là thế
Con ơi, Nín Khóc thưở vào nô "**

Vũ Hối, có phải Anh tự nhủ mình, cuộc đời còn nhiều việc phải làm hơn là khóc ! Con Người có trí tuệ, cảm nhận hạnh phúc hay khổ đau, nhưng còn sống, là còn kiên cường bền chí. Có lần tôi nghe Anh nói, dù qua điện thoại tôi vẫn thấy giọng anh tràn đầy xúc động ! Anh nói : " Người Anh của anh là Vũ Khôi bị Việt Cộng Sát Hại cùng với 17 người trong Đại Gia Đình. Họ VŨ ở Tam Kỳ vì có Tinh Thần Cách Mạng Chống lại Chế Độ Tàn Bạo, Phi Nhân Của Cộng Sản. Vũ Hối nói " Cả Đời tôi Không Biết Giận Ghét Ai nhưng TÔI CẢM THÙ CỘNG SẢN".

Anh làm việc say mê Nhiệt Thành. Anh tin tưởng ngày Quê Hương Đất Nước được An Bình không xa. Trong bài thơ " EM LÀ PHO TƯỢNG " Anh muốn mượn Pho Tượng để nói lên cảnh đời của một em nhỏ có Cha đi Cải Tạo, Mẹ em tàn tảo nuôi con trong cảnh túng nghèo, nhà ở tối tăm ! Đêm đêm em nhỏ ra ngồi dưới chân pho

tượng nhờ ánh sáng bên pho tượng để học bài. Hình ảnh Em Bé và Pho Tượng trong thơ Vũ Hối.

**... Tôi vẽ cảnh đời, sau pho tượng
Lên mười, em bé đếm long đong
Mẹ tảo-tân nuôi Cha cải-tạo
Chiều mưa, Tượng Đá lệ lưng tròn
Mẹ em sắn khoai, gầy thân xác
Não nuốt ru con, sữa cạn dòng
Rừng rừng tượng đá mưa trong mắt
Đứt ruột nhìn em, Tượng não lòng ...**

**" Sao em, Chỉ là Pho Tượng
Dưới ngọn đèn vàng vọt mỗi đêm
Em bé không nhà,
Ngồi dưới chân em
Học bài Tình Ca Đất Mẹ!
Những tiếng hát dặt dìu như sóng nước
Tình Quê Hương gắn bó ở lòng em...**

**Giờ đây em là Pho Tượng
Chẳng bao giờ còn thấy tóc em bay
Trong giấc ngủ dài
Em đâu còn chớp mắt
Chỉ mỉm cười giữa đất trời say ...
Sao em vẫn là pho tượng
Năm giấc quan chẳng thấy lòng ấm lạnh
Chẳng cười với nắng khóc mưa đêm
Lọt lòng Mẹ không vỗ về giấc ngủ
Công viên buồn, nước mắt dưới chân em ..."**

Trên quê hương đầy khổ đau nạn kiếp tương tàn, còn biết bao nhiêu em bé Việt-Nam sống lạc loài cùng cực ! Bài thơ " Em Là Pho Tượng" có bảy đoạn, ở đây tôi chỉ xin trích ra 3 đoạn. Bài này được dịch ra Anh ngữ và Nhạc sĩ Song Ngọc đã phổ thành Ca khúc EM LÀ PHO TƯỢNG năm 1987.

Về Thơ của Vũ Hối: Có nhiều bài được các Nhạc Sĩ phổ thành ca khúc: Nhạc Sĩ Đức Quỳnh phổ bài LỜI RU CỦA MẸ; Ns Nguyễn Tuấn phổ bài BỨC TRANH SÔNG NÚI, CHA MÃI MÃI TRONG CON; Ns Vũ Thành An phổ bài CHÂN DUNG VÀ EM; Ns Hoàng Châu phổ Bài SÓNG LÚA MẸ TÔI, Ns Nguyễn Hữu Tân phổ NỖI NIỀM THA HƯƠNG v.v...

Sóng Lúa Mẹ Tôi là hình ảnh những Bà Mẹ Việt-Nam viết theo không gian ba chiều của điêu khắc, nhìn bông lúa cong theo chiều gió, Anh liên tưởng đến bà mẹ hiền sớm nắng chiều mưa tảo tần:

**... Mẹ còng lưng như sóng lúa
Như trăm năm, Mẹ đã tảo-tần...**

Và khi anh nói về tình thương cao cả của Mẹ :

**..." Tình thương của Mẹ điệp trùng sông núi !
Mẹ quên đời tìm lặn đèn khuya
Từ phía mưa giăng
... Bên ráo con ngủ, bên ướt Mẹ nằm ! ..."**

Mẹ ơi, một đời lạnh lẽo! Mẹ ơi !...

Bài Thơ "Cảm Thu" của Vũ Hối :

**"Ngồi hong nắng hanh vàng xứ lạ
Sưởi lòng ấm lại cõi giá băng
Lá phong vàng thì thắm trong gió
Vào Thu sắc lá nhuộm bản khoăn..."**

Mùa Thu, là mùa gọi cho thi nhân lữ khách mỗi cảm hoài ... Vũ Hối nghe lá phong thì thắm anh đưa Họa vào Thơ. Sắc lá đã nhuộm màu bản khoăn, hay tâm tình người nghệ sĩ bản khoăn ... Đón mùa sang ở xứ lạ, băng khuâng một giải mây Tần, lòng thương quê nhớ nước lại mang mang ...

Ngoài tài Họa và tài Thơ. THƯ PHÁP của Vũ Hối đã làm rạng rỡ cho Chữ Việt, Tiếng Việt. Nghệ Thuật Thư Họa đã được nhiều quốc gia trên thế giới khen tặng. Riêng biệt cho mỗi kiến trúc. Thư pháp Viết theo lối :

THỦY TỰ. Chữ lướt nhẹ nhàng tượng trưng như dòng nước chảy.

HỎA TỰ. Nét chữ sắc, phóng mạnh như lưỡi kiếm, như Lửa bùng bùng.

VÂN TỰ. Lối viết này uyển chuyển lả lướt như Mây.

TRÚC TỰ. Mỗi chữ viết như Lá Trúc, cái khó viết là thể hiện được Ý thơ.

Thư Họa của Vũ Hối càng ngày càng phổ biến sâu rộng trong đại chúng. Các sách luôn có Thư Họa của Vũ Hối làm phụ bản, Thư Họa lan tràn rộng rãi ở hải ngoại. Cũng có một số Thư Họa in trong sách ở quê nhà. Thư Họa đã thể hiện được tinh thần cổ truyền của nét Sáng Tạo độc đáo của Vũ Hối. Một bài thơ Tứ Tuyệt hay

vài Câu Lục Bát, qua nét sáng tạo của Vũ Hối đã trở thành một bức tranh tuyệt diệu! Được trang trọng treo trong phòng khách, hay trong các buổi ra mắt sách, các buổi họp đồng đảo.

Tôi nghĩ Thư Họa còn có ảnh hưởng sâu rộng lợi ích cho Tuổi Trẻ Việt-Nam. Các em, các cháu được đọc tiếng Việt, sẽ yêu thích tiếng mẹ đẻ hơn, biết được, học được văn hóa, lịch sử của dân tộc. Các em sẽ hãnh diện là con dân nước Việt.

Thư Họa Là những Bức Tranh Thơ vô giá. Thư Họa, viết mà như họa. Chữ uyển chuyển nhẹ nhàng như mây nước, chữ sắc mạnh như Kiếm, như Lửa. Thư Họa lưu lại cho thế hệ mai sau, làm phong phú kho tàng Văn Hóa nước nhà. Theo bài biên khảo về Thư Pháp Vũ Hối, Nhà Văn Lê Văn Lân nhận xét: Theo tôi Thư Họa Vũ Hối, diễn tả cái Hồn của người viết, chuyển từ sự "định thần" để chuyển tâm lực dồn vào đầu ngọn bút và ký thác trên mặt giấy, áp dụng vào chữ quốc ngữ hoàn toàn động, biến hóa đa diện. Vũ Hối đã đoạt Giải Khôi Nguyên Hội Họa Quốc Tế năm 1963 và Viện International Biographical Centre ở London bầu là "Nhân Vật Quốc Tế Tiêu Biểu" năm 1994-1995.

Khi thoát khỏi lao tù Cộng Sản. Thi Sĩ Hà Thượng Nhân viết tặng Anh hai câu đối :

*" Quốc Tế khôi nguyên khởi vị Việt-Nam vô kiệt tác
Gia chung mãn hạn tặng văn Nam Ngãi hữu danh nhân "*

Và Thi Sĩ, Trần Lữ Vũ cũng tặng Họa Sĩ Vũ Hối bài Tứ tuyệt:

*" Bức danh họa đã đi vào thế giới
Mộng hòa bình chim vỗ cánh ngàn phương
Giải Khôi Nguyên nổi màu Cờ Dân Tộc
Hồn Bút Anh mà danh dự Quê Hương ."*

Thật Là Niềm Vinh Dự cho Dân Tộc Việt-Nam có được một Thiên Tài như anh. Anh lại còn quảng giao, khiêm nhường với tất cả mọi người. Về tài Vẽ, tài làm Thơ và Thư Họa của anh thì ai cũng biết. Đã có nhiều người cảm trọng viết về anh.

Riêng tôi rất ngưỡng mộ và cảm nhận tinh thần đạo đức cùng sự khiêm nhường của anh. Quả thật Là: TINH THẦN VĂN HÓA của Dân Tộc Việt-Nam. Tên Anh đã được ghi trong Tự Điển Danh Nhân Thế Giới. Vũ Hối người Họa Sĩ, Thi Sĩ thiết tha với Dân Tộc Quê Hương. Anh đem Lại Niềm Vinh Dự Cho Dân Tộc Việt-Nam. Tên anh cũng đã được vinh danh trong Tự Điển: " NHỮNG NHÂN VẬT LỪNG DANH THẾ GIỚI " vừa mới phát hành năm 1996.

Tôi Xin Được Góp cùng Các Thân Hữu, Trân trọng Kính Tặng Thi Họa Sĩ Vũ Hồi một Đóa Hoa:

TRÙNG DƯƠNG HOA NỞ

*Tranh ai vẽ cho xanh mầu Thế Kỷ
Thơ nửa khuya thao thức ý quan hoài
Nét Tinh-Hoa, người tô điểm vườn đời
Trăng vào hội nghe Trùng Dương Hoa Nở ...*

TUỆ NGÀ

Thành Phố Hoa Hồng - Oregon, Mùa Thu 1996

Cháu Thùy Anh (con của GS Vũ Kỳ) đưa THS Vũ Hồi đến thăm thi sĩ Tuệ Nga

Vĩnh biệt THI HỌA SƯ VŨ HỐI - Hồng Thủy

Tháng 8 có quá nhiều tin buồn. Riêng Văn bút vùng Đông bắc Hoa Kỳ mất đi 3 hội viên đáng quý. Thoạt đầu là sự ra đi quá bất ngờ của Giáo sư Phạm Trọng Lệ, tiếp theo là một hội viên trẻ, Thi sĩ Song Phương và mới đây Thi Họa Sư Vũ Hối.

Ông là một người uyên bác, tài hoa vượt bậc. Làm thơ rất hay, vẽ tranh nước tiếng nhiều nơi trên thế giới. Ông có tài viết Thư Pháp rất đẹp, không ai có thể sánh được. Thượng Đế ban cho ông hai bàn tay vàng với 10 ngón đều có hoa tay nên ông phóng bút thật nhanh chóng, dễ dàng, như rồng bay phượng múa. Ông được rất nhiều giải thưởng Quốc tế và được mời vẽ tranh cho cố Tổng thống Kennedy và Tướng Abrams.

Ông là một hội viên kỳ cựu của Văn Bút VN Hải ngoại Vùng Đông Bắc Hoa kỳ. Điều đáng phục nhất là những năm trong tù đầy Cộng sản, ông không chịu khuất phục nên bị chúng giam vào phòng tối hành hạ dã man khiến bị mù một mắt.

Tôi được quen biết ông lâu năm và có dịp gặp gỡ thường xuyên, truyện trò thân mật trong những buổi hội họp của Cộng đồng. Tuy là người nổi tiếng nhưng lúc nào ông cũng hòa nhã, vui vẻ, và đáng quý nhất là rất khiêm tốn nên được mọi người quý mến. Trên khuôn mặt ông không bao giờ thiếu nụ cười hiền hòa. Mỗi lần gặp nhà tôi, ông luôn đến khoác vai thân mật và lúc nào cũng nhắc "anh em mình cùng tuổi con khỉ với nhau." Cả hai ông cùng sinh năm 1932, ông xã tôi sinh tháng 2, ông Vũ Hối sinh tháng 11, trẻ hơn 9 tháng. Vậy mà ông bỏ ông xã tôi đi trước.

Ông nói chuyện rất dí dỏm, có duyên. Nghe thứ nam của ông là Họa Sĩ Vũ Quốc kể truyện: Một hôm đi tiệc về con trai hỏi có vui không? Ông vui vẻ trả lời "hôm nay có nhiều giai nhân lắm". Ông con tưởng bố nói có nhiều người đẹp, ai ngờ "giai nhân" của bố ý nói là người "nói giai, nói dài, nói dở".

Thuở trẻ ông có tài và rất hào hoa nên được nhiều người đẹp chiếu cố, ngay cả thời gian ông có vợ rồi. Họa sĩ Vũ Quốc nói Bố bay bướm lắm, nhưng chỉ bay la đà chứ không đậu lại đâu hết vì ông rất yêu vợ.

Ông đau yếu một thời gian dài, mắt kém nhiều, nhưng đầu óc vẫn sáng suốt và đặc biệt trước khi ra đi không lâu, đôi tay tài hoa vẫn còn viết Thư pháp rất đẹp. Ông ra đi thật nhẹ nhàng, trước khi vĩnh biệt cõi trần ông còn tỉnh táo dơ tay vẫy chào các con và nói "Bố sắp đi rồi, bố sẽ phù hộ cho các con".

Hôm tiễn đưa ông, tôi được yêu cầu đại diện Văn Bút vùng Đông Bắc Hoa Kỳ nói vài lời tiễn biệt. Tôi chỉ nói chia buồn với phu nhân của ông và gia đình thật vắn tắt và đọc một bài thơ ngắn của một hội viên, Thi Sĩ Phương Hoa làm tiễn biệt ông. Bài thơ đặc biệt vì có 4 câu thơ nhắc đến tên 4 Tác phẩm nổi tiếng của ông: Nghìn thương đất mẹ. Những dấu chân đi. Thư Họa trích Kiều. Vần thơ màu trắng.

Một người bạn hỏi tôi sao chị nói ngắn vậy?

Tôi cười trả lời: “vài người nói trước tôi đã kể tắt cả tiểu sử và những điều tốt đẹp về ông rồi, tôi sợ nếu tôi dài giòng nhắc lại, ông sẽ ngồi dậy gọi tôi là "giai nhân" thì khổ!”

Chắc chắn Thượng đế đã đón ông về Trời vì ông là một người tốt, quá dễ thương, hiền hòa.

Xin vĩnh biệt ông, một nhân tài hiếm quý của đất nước Việt Nam thân yêu.

Hồng Thủy

Từ trái: Hồng Thủy, Vũ Hối, Hoàng DungDC, Tạ Quang Trung - 2009

BÀI PHÁT BIỂU CỦA BÀ LÊ TỔNG MỘNG HOA

50 NĂM VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VŨ HỒI 8/02/2009

Xin kính chào quý vị trường thượng, các vị khách quý từ phương xa đến, và các văn, thi hữu.

Tôi tên là LÊ TỔNG MỘNG HOA (LÊ MỘNG HOÀNG) sinh trưởng tại Hội An, Quảng Nam, hiện nay là một thành viên của Hội Thân Hữu Quảng Đà miền Đông Bắc Hoa Kỳ, xin được thay mặt Ban Tổ Chức gửi **lời Biết Ơn Chân Thành** đến toàn thể quan khách đã hy sinh thì giờ quý giá của một buổi trưa Chúa nhật mùa Hè đến đây tham dự “Ngày Vũ Hối” kỷ niệm 50 sinh

hoạt VĂN HỌC NGHỆ THUẬT của thi-thư-họa gia VŨ HỒI.

Thưa quý vị, cũng nhờ cái cội rễ Quảng Nam ấy mà tôi mới được niềm vinh dự lớn lao lên đây chia sẻ tâm tình của một người con cháu trong đại gia đình hội Thân Hữu Quảng Đà đối với thi-thư-họa gia tài danh VŨ HỒI trước một cử tọa chọn lọc, đặc biệt hôm nay.

Thưa quý vị, từ lần đầu tiên gặp Họa sĩ VŨ HỒI năm 1992 tôi đã gọi ông ấy bằng “Chú” thay vì bằng “Bác” hay “Anh” như các vị lớn tuổi hơn tôi khác, chắc có người hỏi: “Vì sao?” xin thưa vì Giáo sư Vũ Ký, bào huynh của ông Vũ Hối là bạn thân của Ba tôi, chị em chúng tôi gọi GS Vũ Ký bằng “Chú”, nên cũng gọi Họa sĩ VŨ HỒI bằng Chú luôn. Thật lòng mà nói: Có được một thành viên trong hội Quảng Đà như Chú Vũ Hối không những là NIỀM HÃNH DIỆN mà còn là tấm gương sáng soi đường, dẫn lối cho thế hệ con cháu mai sau. Lát nữa đây sẽ có nhiều nhà văn, học giả, giáo sư, nghệ sĩ phát biểu về sự nghiệp văn học, nghệ thuật và khuynh hướng sáng tạo liên tục trong thơ, thư họa và tranh của người nghệ sĩ mà nhà báo Sơn Điền Nguyễn Viết Khánh đã gọi là “Một Sự Phối Hợp Hiếm Có, một Thiên Tài”, bây giờ chỉ là cảm nghĩ đơn sơ, chơn chất của một người con dân xứ Quảng “đất cày lên sỏi đá” và sự ngưỡng mộ, kính phục của một độc giả trung thành qua các tác phẩm:

- ***Nghìn Thương Đất Mẹ (XB-2000)***
- ***Thư Họa Truyện Kiều Nguyễn Du (2003)***
- ***Nghệ Thuật Thư Họa (2007)***

Tuy rằng chẳng biết mô tê gì về hội họa, nhưng tôi bỗng thấy lòng xao động thích thú khi đọc nét chữ “rồng bay phượng múa” của Vũ Hối, sau đây tôi xin “bật mí” với quý vị 3 nét đặc biệt, khác đời ở người nghệ sĩ đồng hương này:

1/ Hạnh Khiêm Cung:

Ngoài các biệt tài vẽ đẹp, làm thơ truyền cảm, viết thư họa thần tình đã đưa ông lên đến đỉnh cao của sự thành công, VŨ HỐI còn có một đặc điểm rất cao quý, mà tôi đã nhận biết ngay từ lần đầu được gặp gỡ: ông rất KHIÊM TỐN. Khiêm tốn đến độ nhún nhường! Tài ông cao vời vợi mà thái độ của ông thì nhũn nhận như một bà mẹ quê mùa xứ Quảng. Theo ông:

“Thiện căn ở tại lòng ta

Chữ Tâm kia mới bằng ba chữ tài”

Có tài mà không có tâm là văt đi.

2/ Đức Nhu Hòa, Từ Tồn:

Tuy rằng người Quảng Nam nổi tiếng hay cãi. Tục ngữ có câu “Quảng Nam hay cãi, Quảng Ngãi hay co...” nhưng tôi chưa từng nghe chú Vũ Hối nói lớn tiếng hay la hét cãi cọ bao giờ. Lúc nào ông cũng ôn tồn, điềm đạm, vui vẻ, hòa đồng với mọi người. Chính nhờ đức Nhu Hòa này mà hiện nay gia đình họ Vũ là một biểu tượng hiếm có của “Tam đại đồng đường” 3 thế hệ sống chung trong cùng một mái nhà hòa thuận, vui vẻ.

3/ Chí Khí Kiên Cường của Kẻ Sĩ:

Ông sinh ra tại miền đất “địa linh nhân kiệt”

“Người hỏi quê quán anh đâu nhĩ

Nhỏ nhẹ thưa: Tôi đất Quảng Nam

Miền đất anh địa linh nhân kiệt

Dân xứ Quảng truyền thống hiên ngang” (Vũ Hối)

và lớn lên trong một gia đình nho gia, lấy chính nghĩa làm lẽ sống, thân phụ ông (Cụ Vũ Khắc Thuyết) đã bị thảm sát trong vụ Cộng Sản đấu tố địa chủ-tiểu tư sản 1953-1954 và cả hai anh em ông (Vũ Ký & Vũ Hối) đều bị tù đày sau biến cố 1975.

Giáo sư Vũ Ký vừa từ trần tháng 11 năm 2008 tại Bỉ, là một nhà văn, nhà báo, nhà nghiên cứu, một phê bình gia, một nhân sĩ cách mạng, một chiến sĩ văn hóa, và cũng là tác giả của rất nhiều tác phẩm nổi tiếng về văn học, khảo luận, phê bình đã đóng

góp rất nhiều cho nền giáo dục văn hóa của Vương quốc Bỉ, ông đã được quốc vương Bỉ vinh danh tặng Kim Khánh và đề cử Ứng viên Giải Nobel Văn Học năm 2008.

Về phần Vũ Hối vì luôn luôn theo đuổi lý tưởng tranh đấu cho Nhân Quyền & Tự Do ông đã bị Cộng Sản tra tấn đến mù một con mắt khi ông không chịu khai báo tên các người “đồng chí hướng”. Ông cũng bị cùm chân trong tù, nên một chân bị liệt sau khi được thả về. Tôi chưa bao giờ nghe chú Vũ Hối than vãn về cách đối xử tàn bạo gây thương tật cho cơ thể ông, cho đến khi đọc các bài báo viết về “Chí bất khuất của kẻ sĩ Vũ Hối” nhân dịp Nghị Viện Hoa Kỳ vinh danh Vũ Hối là Chiến Sĩ Văn Hóa và Chiến Sĩ Nhân Quyền Tranh Đấu cho Tự Do, Dân Chủ, Nhân Quyền theo nghị quyết 322 năm 2007.

Thưa quý vị, tuy Washington DC, Maryland là nơi HS Vũ Hối đến định cư đầu tiên (từ tháng 6 năm 1992 do sự can thiệp của Thượng Nghị sĩ Bob Dole và Đại Tá Fred Hunt với nhà nước Cộng Sản) đây cũng là quê hương thứ Hai của ông- sau Quảng Nam, nhưng chúng ta lại là “kẻ đến sau” trong việc tổ chức “Ngày Vũ Hối” vinh danh 50 năm đóng góp Văn học Nghệ thuật cho cộng đồng Việt Nam tại quốc nội cũng như hải ngoại và quốc tế. Các thành phố New York, Houston, San Jose và Dallas đã tổ chức “Ngày Vũ Hối” rất trang trọng và được đông đảo đồng hương hưởng ứng tham dự để tỏ bày lòng cảm phục thương mến đến Họa sĩ Vũ Hối. Nếu không có SỰ ỦNG HỘ NHIỆT THÀNH của quý vị, nhất là quý vị ở xa đã chịu khó hy sinh thì giờ, tiền bạc, công sức để về đây gặp gỡ, chung vui với HS Vũ Hối thì “Ngày Vũ Hối” hôm nay đã không thành tựu. XIN GỬI ĐẾN QUÍ VỊ LÒNG TRI ÂN CHÂN THÀNH CỦA chúng tôi.

Thưa quý vị, trên bàn trưng bày thư họa của Họa sĩ Vũ Hối, chắc quý vị đã đọc hai câu:

Lắng nghe để hiểu,

Nhìn lại để thương

Đó cũng là tiêu đề của cuộc họp mặt hôm nay, xin VÔ CÙNG BIẾT ƠN QUÍ VỊ đã “***lắng nghe***” tôi chia xẻ tâm tình sau 50 năm “***nhìn lại***” về một bậc Cha Chú vừa đáng phục vì tài ba xuất chúng, vì tinh thần bất khuất can trường, vừa đáng kính vì đức nhu hòa, khiêm tốn. Cầu mong cho vì SAO SÁNG VŨ HỐI được THÂN TÂM AN LẠC để tiếp tục truyền bá tiếng Mẹ thân thương qua Thư Họa độc đáo của ông, đồng thời soi đường, dẫn lối cho thế hệ thanh thiếu niên Quảng Đà nói riêng và giới trẻ hải ngoại nói chung về lâu, về dài.

Xin mượn mấy câu thơ của thi sĩ Lê Quang Sinh để mở đầu cho Chương Trình 50 năm Văn Học Nghệ Thuật Vũ Hối hôm nay:

**Một bông hồng ngoài đồng nội
Một áng mây trên đỉnh cao
Một vì sao giữa bầu trời,
Một Vũ Hối trong thiên hạ**

Xin Cảm ơn quý vị!

Lê Mộng Hoa - 8/02/2009

Chữ “Tâm” Trong Thơ Vũ Hối

Bài Nói Chuyện Của Giáo Sư ĐÀM TRUNG PHÁP

Trong Dạ Tiệc Mừng Nửa Thế Kỳ Văn Học Và Nghệ Thuật Vũ Hối

Tại Westin Galleria Hotel, Dallas, Ngày 27-5-2007

Từ khi được gặp danh họa quốc tế Vũ Hối lần đầu trong Ngày Văn Hóa Quảng Đà tại Dallas vào mùa xuân 2003, lòng mến mộ của tôi dành cho Vũ quân mỗi ngày một thêm đậm đà. Các cụ ngày xưa thường nói “vô tri bất mộ” là thế, và nếu nói theo kiểu người Mỹ ngày nay thì “to know him is to love him.” Tôi ngưỡng mộ tài năng của Vũ quân bao nhiêu thì tôi cũng trân quý nhân cách và tấm lòng Vũ quân bấy nhiêu.

Quả thực, những điều dễ thương nhất về nhân sinh đều có thể tìm thấy được trong phong cách sống của Vũ quân. “Tứ hải giai huynh đệ” có lẽ nổi bật nhất. Vũ quân có nhiều bạn thân thiết như thể anh em ruột thịt trong nhà ở khắp mọi nơi, nhất là ở thành phố Dallas này. Sự hiện diện đông đảo của quan khách hôm nay chứng minh điều đó. Có nhiều anh em trong bốn bể thì cung “thiên di” trong tử vi của Vũ quân phải năng động lắm. Vài bạn trẻ đã giải thích với tôi một cách triu mến trong vui đùa rằng: “Chú Vũ Hối ít đi du lịch lắm. Mỗi năm chỉ đi có hai lần thôi, và mỗi lần đi thì đi luôn sáu tháng!” Vũ quân đông anh em mọi nơi vì Vũ quân đôn hậu, khiêm cung, và nhất là vì chữ “tâm” viết bằng đại tự trong nhân cách Vũ quân.

Vũ quân đôn hậu và khiêm cung thực sự. Hai lần tôi được Vũ quân tặng sách, và trên trang đầu mỗi cuốn sách lộng lẫy làm quà văn nghệ đều được Vũ quân viết những lời đề tặng khả ái qua nét chữ rồng bay phượng múa. Tôi ngỡ lời tri ân thì Vũ quân chỉ khiêm cung từ chối và thì thầm “có gì đâu mà ơn với huệ, hả anh?” Nhà danh họa này cũng có quà tặng thư họa cho vô số bạn bè mà tôi quen biết, tất cả những món quà đó đều kèm theo những lời khen tặng chân thành từ trái tim hiền hòa như Phật của ông. Bản chất đôn hậu của Vũ quân cũng hiện lên trong các họa phẩm, cho nên các khuôn mặt phụ nữ trong các bức tranh “Ngây Thơ”, “Tình Mẫu Tử”, và “Thiếu Nữ và Bò Câu Trắng” qua nét cọ của Vũ quân đều vừa đẹp vừa hiền một cách lạ kỳ!

Nhưng con người có trái tim Phật ấy cũng là một con người “uy vũ bất năng khuất” khi cần thiết. Trong trại tù cải tạo, vì nhất quyết không chịu khai báo, Vũ quân đã bị công an cộng sản tàn bạo tra tấn hỏng một con mắt. Lẽ thường, theo lời nhà văn William Butler Yeats (giải Nobel văn chương 1923) thì “Hy sinh lâu quá có thể biến trái tim thành đá” (“Too long a sacrifice can make a stone of the heart”). Nhưng trái tim Vũ Hối, dù đã hy sinh lâu ngày trong lao tù cộng sản, không hề biến thành chai đá và cũng không hề mang chút cay đắng nào. Thi nhân họ Vũ, nếu có buồn về đại

họa nước mất nhà tan, thì cũng chỉ trách móc chung chung mà thôi, như đoạn sau đây trong bài “Bức Tranh Sông Núi”:

*Trách ai tình nước như vôi
Thù nhà nợ nước buông trôi giữa dòng
Bỏ bao chiến hữu long đong
Bỏ hình chữ S đường cong quê mình*

Hôm nay, trong buổi vinh danh một nhân tài đất nước, tôi xin nói đôi chút về chữ “tâm” trong thơ của Vũ Hối. Tôi lựa thơ để hầu chuyện quý vị vì tôi tin rằng trong thơ, tài năng và tâm can của thi nhân bộc lộ chân thành với nhiều sáng tạo hơn ở các thể loại văn chương khác, và cũng vì tôi tin rằng làm thơ và đọc thơ có thể thăng hoa đời sống tinh thần và đạo đức chúng ta.

Sau những đầy đọa nơi quê nhà, Vũ quân đã lấy lại được bình an tâm hồn tại xứ người và làm thơ tưởng nhớ cố hương. Nhiều câu lục bát ngọt ngào chứa chan tình tự dân tộc của ông khiến tôi nghĩ đến Tản Đà, một thi bá nặng tình non nước. Hai câu đầu và hai câu cuối trong bài thơ “Thề Non Nước” của Tản Đà thực tuyệt diệu:

*Nước non nặng một lời thề,
Nước đi đi mãi không về cùng non
.....
Nghìn năm giao ước kết đôi,
Non non nước nước chưa nguôi lời thề*

Ý nguyện giao ước muôn đời ấy cũng được Vũ Hối trang trọng viết lên để mở đầu cho bài “Bức Tranh Sông Núi”:

*Núi sông còn mãi bên nhau,
Phải chăng núi thích lao xao vỗ về
Hay là sông núi muốn kể,
Để cho sông khỏi bốn bề quạnh hiu*

Trong số những bài thơ đậm nét chữ “tâm” của Vũ quân, tôi chuộng nhất bài “Vòng Hoa Biển Mẹ” đã được đăng trong tạp chí Viên Giác số tháng 8 năm 1997 của Trung Tâm Văn Hóa Xã Hội Phật Giáo Việt Nam tại Đức Quốc. Đây là một bi khúc (elegy) có thể làm đứt ruột người nghe. Bi khúc này đã được người bạn văn nghệ đa tài Phan Đình Minh của tôi phổ nhạc, và lát nữa đây người bạn đời khả ái của Minh là ca sĩ Ánh Chi sẽ hát bản nhạc đó cho chúng ta cùng thưởng lãm.

Biển cả là một bối cảnh hùng vĩ và hiểm nguy trong văn chương nhân loại, như chúng ta đã thấy trong tiểu thuyết “The Old Man and the Sea” (“Ngư Ông và Biển Cả”) của Ernest Hemingway (giải Nobel văn chương 1954). Bi khúc lấy lừng danh tiếng “Oceano Nox” (“Đêm Đại Dương”) do thi hào Victor Hugo viết năm 1840 có nội dung rất gần với bài thơ của Vũ quân, với sự khác biệt là những nạn nhân trong cuộc. Với Victor Hugo, đó là những “thủy thủ và thuyền trưởng” (“marins et capitaines”) trong các cuộc hải hành hạnh phúc nhưng bị mạng vong để lại bao sầu bi cho thân nhân, nhưng với Vũ quân đó là những “boat people” Việt Nam đau khổ, bắt buộc phải rời bỏ quê nhà, lênh đênh trên biển cả hiểm nguy trên đường đi tìm tự do. Đoạn đầu bài thơ bắt hủ bằng tiếng Pháp ấy đã được dịch giả Đặng Trần Niết chuyển sang thơ Việt rất chỉnh như sau:

*Ôi! Biết bao trưởng thuyền, thủy thủ,
Cuộc viễn hành vui thú ra khơi,
Xa xa buồn thăm chân trời
Tiêu tan thân thế thiệt đời nam nhi!
Ác nghiệt thay, khốn vì bạc phước
Biết bao người đáy nước mạng vong
Màn đen bao phủ mặt mừng
Thân vùi biển cả nghìn trùng đêm thâu.*

Mới đây hơn, dùng Biển Đông như một biểu tượng cho “thủy mộ” của hàng vạn thuyền nhân Việt Nam xấu số, Viên Linh trong “Thủy Mộ Quan” xuất bản năm 1982 đã viết:

*Đời sau vết biển Thái Bình Dương
Thợ lặn tìm ra vụn cốt xương
Hậu thế áng chừng ta động đất
Nền văn minh cổ cũng điêu tàn*

Nhà thơ Vũ Hối của chúng ta đã đi xa hơn những lời thương xót trong các bài thơ vừa kể, vì trong “Vòng Hoa Biển Mẹ” Vũ quân đã cho thêm một hành động tuyệt luân vào – đó là khi nhà thơ “ngụp mặt vào biển mặn” mà “khóc người thương, vùi thân Biển Mẹ”! Độc giả sẽ thấy hiện lên trong bài thơ một hình ảnh cực kỳ xúc động của một nghệ sĩ cô đơn ra biển ba lần vào buổi chiều để chiêu niệm những vong hồn thuyền nhân mà thân xác chìm sâu đáy biển. Lần thứ nhất, chàng viết một bài thơ trên cát để rồi sóng biển xóa đi. Lần thứ hai chàng vẽ một vòng hoa trên cát để rồi sóng biển cũng xóa đi – luật “vô thường” là thế. Rồi lần thứ ba, người nghệ sĩ có trái tim Phật ấy ra biển để thực hiện một lễ nghi tôn giáo ngụp tràn nước mắt. Chàng “ngụp mặt vào biển mặn”

để hòa mình vào thủy mộ của các nạn nhân và nhờ hồn thiêng của biển cả chuyển dùm đi “lệ cho Người, lệ đổ khóc quê hương”.

Bài chiêu hồn ca đẫm lệ ấy của Vũ quân ngoài bố cục chặt chẽ và nhiều biểu tượng như vừa tả còn có sự sử dụng ngôn ngữ trong sáng, yếu tố tương phản (“biển đông người” tương phản với “sao tôi thấy quá lạc loài”), yếu tố nhân cách hóa từ bi khiến sóng nước lạnh lùng bỗng trở thành “Biển Mẹ” bao che, sự kiểm soát nhịp điệu cũng như chiều dài các câu trong bài thơ sao cho phù hợp với mức độ xúc cảm trong tim thi sĩ. Các câu ngắn nhất Vũ quân dành cho những tiếng nấc nghẹn ngào trong đoạn kết bài thơ:

*Ôi! Đại dương hỡi!
Có linh thiêng xin gửi
Lệ cho Người
Lệ đổ khóc quê hương!*

Như tôi đã nói bên trên, những điều dễ thương nhất về nhân sinh đều có thể tìm thấy được trong phong cách sống của Vũ quân. Để kết luận bài nói chuyện đêm nay, tôi xin thêm hai câu thơ trong phần cuối của Truyện Kiều dưới đây, vì tôi thấy chúng đúng là phương châm cuộc sống của Vũ quân:

*Thiện căn ở tại lòng ta,
Chữ tâm kia mới bằng ba chữ tài!*

Thấm thía thay, vị đệ nhất thiên tài dân tộc Nguyễn Du mà còn đánh giá chữ “tâm” gấp bội chữ “tài”! Vũ quân ơi, có lẽ thi thánh Nguyễn Du từ nơi cửu tuyền đang mỉm cười với Vũ quân đấy.

ĐÀM TRUNG PHÁP

Một bằng chứng bất công của Thượng Đế hay kết quả sau cùng của một hiến tặng cuộc đời cho văn học, nghệ thuật: Vũ Hối

** Du Tử Lê **

Nếu phải trưng dẫn một bằng chứng về sự bất công của Thượng Đế, hiểu theo nghĩa ngài đã lãng quên biết bao con người, để dành quá nhiều vinh quang, chói lọi cho một người – thì, Vũ Hối, là một bằng chứng cụ thể, tiêu biểu.

Nói thế, không có nghĩa khi Thượng Đế chọn họ Vũ làm “Kẻ Thừa Sai Văn Học Nghệ Thuật” cho cuộc đời, cho con người, thì, họ Vũ đã không phải trả bất cứ một giá nào cho những chói lòa ông nhận được. Mà, trái lại.

Vâng! Trái lại. Họ Vũ đã ném hết thân, tâm, hiến tặng trọn vẹn cuộc đời mình cho cuộc trường chinh văn học và nghệ thuật lao lung, dằn, bóc lột, để có ngày hôm nay.

Trước nhất, tài năng và những vinh quang mà người đàn ông mang tên Vũ Hối, bị nhìn ngắm như một “bằng chứng cụ thể” về sự ưu ái đặc biệt từ Thượng Đế, sinh ngày 22 tháng 11 năm 1932 tại Quảng Nam.

Ông là bào đệ của nhà văn kiêm giáo sư Vũ Ký.

Năm 1963, ông đoạt giải khôi nguyên Hội Họa Quốc Tế tại Hoa Kỳ. Tháng 11 năm 1994, trong Đại Hội Mỹ Thuật Thế Giới, tổ chức tại thành phố Atlanta, Georgia, ông được vinh danh là Họa Sĩ Sáng Tạo Nghệ Thuật, bằng vào công trình sáng lập Trường phái Luân Vũ Họa/Paintings in Motion và Trường phái “Thư Họa/Handwriting-Painting.”

Trước đây, tỵ thập niên 50, tên tuổi của ông đã được văn giới biết tới qua những thi phẩm như “Mùa Giao Cảm,” xuất bản năm 1958; “Vần Thơ Màu Trắng,” được phiên dịch qua Pháp ngữ và Anh ngữ; “Hợp Tấu Thi Tuyển,” nhiều tác giả, do nhà Nhân Loại xuất bản năm 1969, cùng một số thi phẩm khác, viết sau biến cố tháng 4, 1975.

Cũng từ thập niên 50, hay trên nửa thế kỷ, thơ của Vũ Hối đã được hai nhạc sĩ tiền chiến, nổi tiếng như cố nhạc sĩ Lê Thương, Đức Quỳnh phổ nhạc. Đó là các ca khúc mang tên “Lời Ru Của Mẹ” và, “Bức Tranh Xứ Huế.”

Gần nhất, cơ sở Nhật Trường Productions cũng mới phát hành một đĩa nhạc đặc biệt, mang tên “Vũ Hối, và Thơ Nhạc Trong Tranh” với 7 ca khúc phổ từ thơ họ Vũ bởi những nhạc sĩ nổi tiếng từ thời tiền chiến, cũng như hiện tại. Đó là nhạc sĩ Đức Quỳnh, Viễn Châu, Song Ngọc, Trần Thiện Thanh, Nguyễn Hữu Tân, và, ba thi phẩm được diễn ngâm bởi Thanh Toàn, Hồng Vân, Hà Phương.

Ngay ở bộ môn nhiếp ảnh nghệ thuật, Vũ Hối cũng là hội viên chính thức của hai hội ảnh nổi tiếng thế giới là hội PSA và ICS...

Ở mặt nào, từ hội họa qua tới thi ca, từ Thư Họa, Luân Vũ Họa, qua tới bộ môn nhiếp ảnh nghệ thuật, Vũ Hối cũng cho thấy khả năng sáng tạo của ông, được đẩy tới cực cao nhất của màu sắc, chữ nghĩa và ánh sáng đường nét.

Khi những kênh, mạch nghệ thuật đi ra từ trái tim và tài năng Vũ Hối, tới điểm cực đại, dường chúng đã nhập dòng – đã là một – đã một khoảng cách, một lần ranh phân biệt nào giữa các bộ môn.

Nhà thơ Hà Huyền Chi trong một bài viết về Vũ Hối, đã rất tinh tế khi nhấn mạnh: *“Chữ và thơ (Vũ Hối) tươm mật trên từng tuyến màu giao hưởng, làm thành một cõi riêng ở tranh-thơ Vũ Hối.”*

“Nét cọ khoác cho thơ chiếc áo gấm thắt thể làm sinh động hồn chữ, khiến bùng chuyển men thơ. Thi trung hữu họa mà cũng là họa tàng thi tú. ‘Người Họa’ và ‘Người Thơ’ nhập điệu để cùng bay bổng trong tình tự văn chương. Thư Họa (viết mà như họa) – một khai phá chấn động mở ra chân trời mới: tranh-thơ.”

Ở một đoạn khác, vào sâu hơn trường phái “thư họa” mang tên Vũ Hối, Nhà thơ Hà Huyền Chi ghi nhận:

“‘Chữ’ không thể vẽ lại. Dầu muốn! Mỗi chữ đã là một bức họa, một biểu tỏ độc đáo đã một lần soi mặt trên dòng thưởng ngoạn. Một lần!

“Vũ Hối, người thứ nhất đã làm nổi bật đặc thù chữ Quốc Ngữ.

“Rồi ra nhân loại sẽ phải ghen với chúng ta về những dấu có trăng liềm, câu liềm, có chim bay, có giọt sương long lanh, có hạt lệ ngậm ngùi, có mưa rơi và lá rụng...”

“Ta có quyền hãnh diện vì chữ Việt qua nét thư họa có một không hai của Vũ Tiên Sinh đã được mọi người thán phục...”

Tới hôm nay, có lẽ người ta khó có thể kể hết những ghi nhận của văn giới, về đời thơ Vũ Hối, sau hơn nửa thế kỷ hưng phấn, suy trầm theo mệnh nước... Tuy nhiên, chỉ với một cảm nhận chân thực, đầy cảm tính sau đây, trích từ một bài viết của nhà văn Trần Hoài Thư, sau khi tác giả này, được nghe chính họ Vũ, diễn đọc bài thơ “Em Là Pho Tượng” của mình: *“Anh Vũ Hối, người họa sĩ, người thơ, người tù, người lưu vong, đứng yên, cứ đọc, cứ dừng lại để nhắm mắt, nuốt thêm khối gì nghèn nghẹn và tiếp tục đọc. Một người nghệ sĩ là thế. Tôi xin anh tha lỗi vì tôi chưa bao giờ thuộc thơ anh, nhưng tôi biết kể từ đây, tôi sẽ mang hoài hình ảnh một người thơ gánh trên vai chiếc thập tự giá.*

“Chỉ có tôi, thì không xứng đáng gì để làm mấy bài thơ vớ vẩn.

“Thơ tôi đã đọc trên bục. Tôi đứng dậy quay về phía người vỗ tay, cúi đầu chào. Nhưng tôi nghĩ là thơ tôi sẽ phải vứt hết vào sọt rác, nếu không diễn tả hết đôi mắt nai ngoan của em bé đang tìm về dưới pho tượng để học bài đêm nay.”

Vừa qua là nhận định của những người cầm bút nổi tiếng tự hôm qua và hôm nay. Nhưng trước một Vũ Hối, một cá nhân tượng trưng cho sự nhập dòng, cùng lúc nhiều chiều kích, nhiều kênh, mạch văn học nghệ thuật khác biệt, mỗi nhận định của một tác giả, dù sâu sắc, tinh tế tới đâu, cũng chỉ có thể chạm đụng tới một hoặc hai bản sắc của con người phức-trùng-bản-ngã này.

Vậy, tại sao chúng ta không thử lắng nghe họ Vũ nói về chính mình. Dù cho ông cũng chỉ đề cập tới vài kênh, mạch thăm sâu của tâm hồn và chiều, kích tài năng ông...

Nhưng, chút ít, nó cũng là tiếng nói chính thức, ngọn lửa tinh tuyền, cháy lên từ một thân, tâm đã ăn ở liên lụy trên nửa thế kỷ với văn học và nghệ thuật Việt Nam, như sự

ăn ở, hay tấm lòng thủy chung của một con người, sinh ra và chọn ở, cuối cùng, với khí thiêng quê hương, đất nước.

Ở phút nói thật – hiểu theo nghĩa nói với chính mình, con người được Thượng Đế chọn, như một biểu tượng vinh quang nhiều mặt – (dĩ nhiên, vinh quang kia, chói lòa nọ, sẽ không thể đến với họ Vũ, nếu họ Vũ ném cả thân, tâm, hiến tặng trọn cuộc đời mình cho văn học nghệ thuật) đã tâm sự như sau:

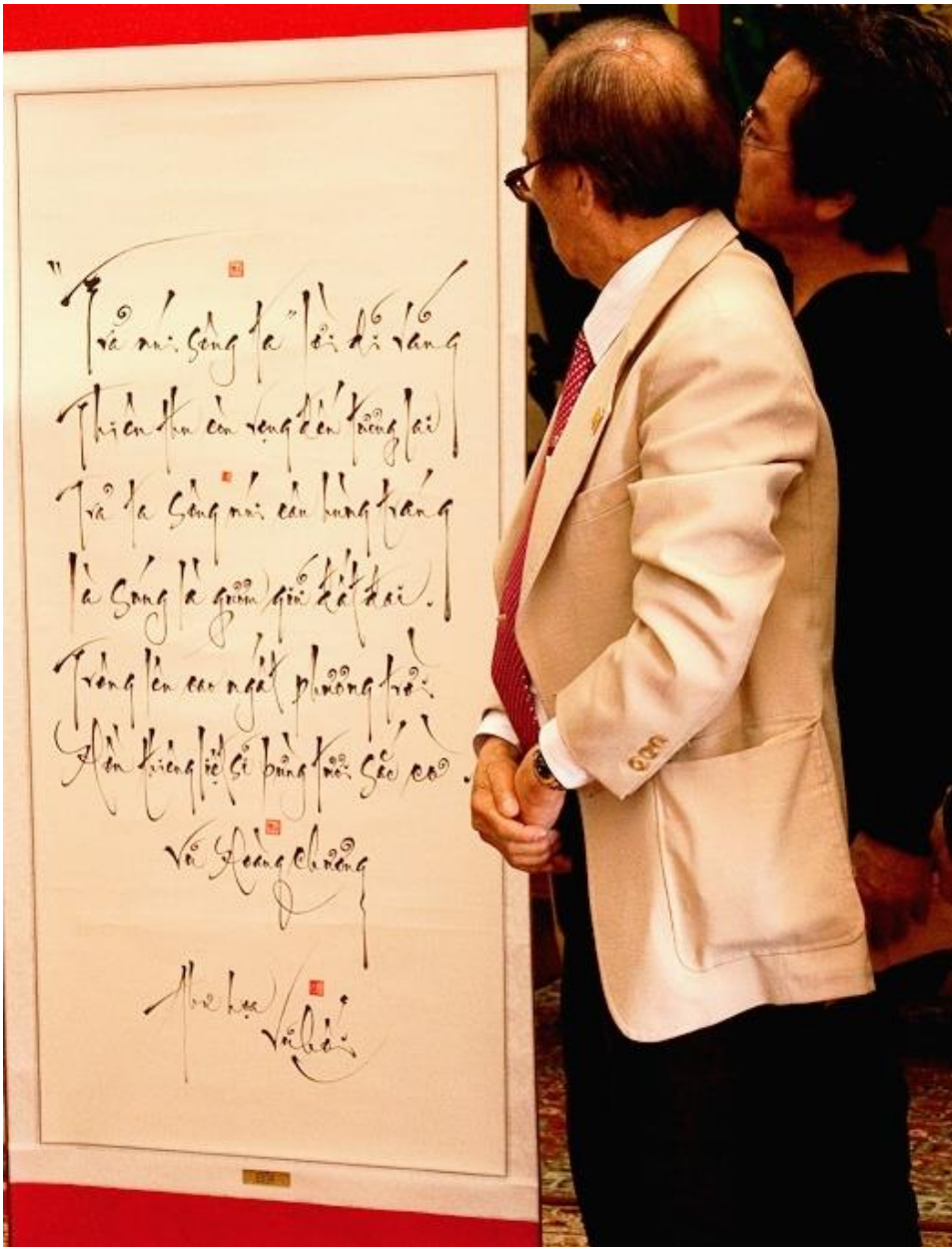
“Báo chí, các nhà phê bình nghệ thuật, các đài truyền hình thường vẫn hỏi tôi (...) là tôi vẽ theo đường lối nào, họa phái nào, công thức nào? Tôi xin thưa là không theo một công thức nào cả, tôi vẽ tùy theo trực giác sáng tạo của nhà nghệ sĩ cảm thông với đề tài bằng một tâm thức thần cảm đột xuất (illumination spontanée) mà thôi. Và riêng tôi, quan niệm vẽ tranh mà còn chăm chú tuân theo họa phái nào, trường phái nào, công thức này nọ thì đâu còn là nghệ thuật sáng tạo, tự do sáng tạo. Đó chỉ là máy móc, vô sắc, vô thức của sinh vật vô cảm xúc.

“Cũng như tôi làm thơ vậy, chữ tôi viết vậy, nó trào ra như nguồn suối của tâm tư, dồn nén sau bao áp lực ản ức vì tâm trí, nghệ thuật bị ngục tù trong chế độ vô nhân từ nhiều năm, tháng rã rời...”

Du Tử Lê

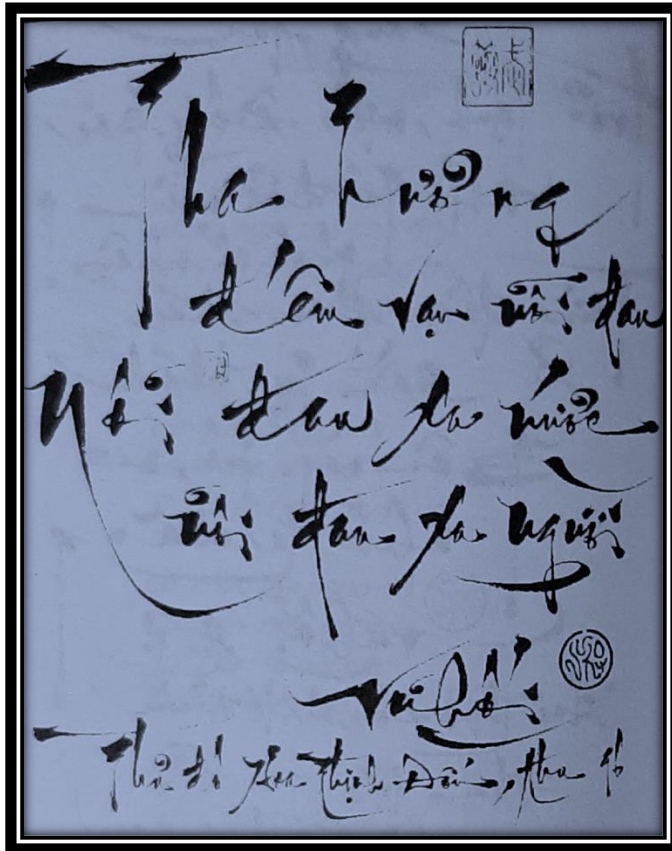
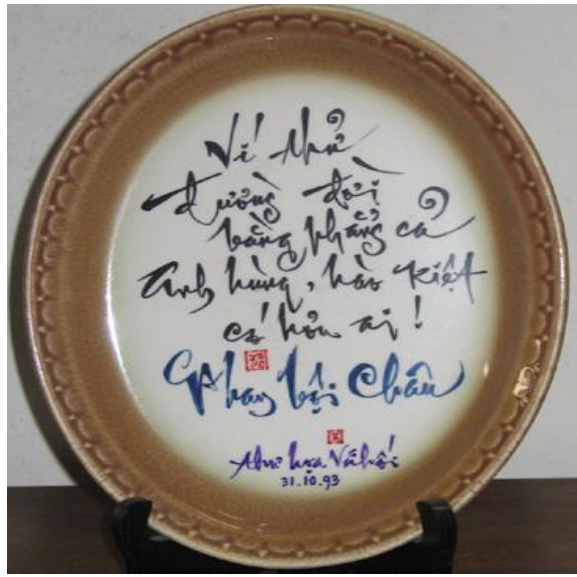

VŨ HỐI – THÁNG 2, 2011 – MELBOURNE, ÚC CHÂU

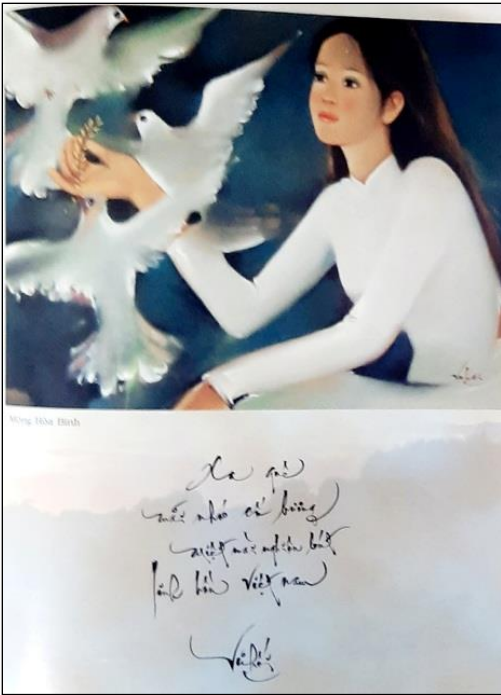
VŨ QUỐC & VŨ HỐI – THÁNG 2, 2011 – MELBOURNE, ÚC CHÂU

THI HỌA SĨ VŨ HỐI CON NGƯỜI VÀ TÁC PHẨM

** Đỗ Bình **

Tâm hồn con người là một thế giới mênh mông muôn màu và đầy bí ẩn, đối với người nghệ sĩ sự đa cảm lại càng bén nhạy hơn vì chỉ một thoáng cảm xúc về ngoại cảnh cũng đủ biến hiện thực thành ý niệm khởi đầu cho một tác phẩm. Nếu hội họa là nghệ thuật của đường nét ánh sáng màu sắc, nhạc là nghệ thuật của âm thanh tiết tấu và thơ là nghệ thuật của lời, thì sáng tạo nghệ thuật là tố chất cần thiết của người nghệ sĩ. Thi ca và hội họa từ thời cổ đại đến nay về hình thức, cấu trúc đã có nhiều thay đổi nhưng giá trị đích thực vẫn hướng về chân thiện mỹ. Từ ngàn xưa người Việt đã biết vẽ tranh nặn tượng điêu khắc, ngành mỹ thuật mang tính dân gian, trang trí. Những loại hình thể đó truyền lại nhau theo lối thủ công nghiệp. Tranh Đông Hồ, tranh Hàng Trống Hà Nội,

ngành điêu khắc, đúc tượng, các đồ thờ tự bằng sơn mài chỉ «cha truyền, con nối» không có trường sở chính thức để nghiên cứu học hỏi về mỹ thuật. “Theo những tài liệu còn lưu trữ ở thư viện Paris. Lịch sử nghệ thuật tạo hình Việt Nam thật sự khởi sắc từ khi có trường Cao Đẳng Mỹ Thuật Đông Dương (L'École Supérieure Des Beaux -arts de l'Indochine). Trường được thành lập ở Hà Nội năm 1925 do họa sĩ Victor Tardieu một người Pháp làm hiệu trưởng suốt 12 năm. Trường đã được sự cộng tác đặc lực của họa sĩ Joseph Imguimberty giảng dạy từ năm 1925 cho đến khi bị giải thể 1945 (vì chiến tranh). Họa sĩ Victor Tardieu thuộc Trường phái Cổ điển cuối thế kỷ 19, ông từng là bạn học với danh họa Henri Matisse, Raoul. Họa sĩ Joseph Imguimberty tốt nghiệp trường Trang Trí Quốc Gia Pháp, ông yêu đất nước Việt Nam nên có nhiều họa phẩm sơn dầu rất nhập thần về phong cảnh đồng quê Việt.

Họa sĩ Victor Tardieu và Joseph Imguimberty là hai họa sĩ bậc thầy đã hướng dẫn các sinh viên Việt Nam làm quen với kỹ thuật hội họa phương Tây, biết những nét căn bản

của Trường phái Cổ điển. Với những kiến thức được học hỏi bài bản, sau khi tốt nghiệp, các họa sĩ có thể tự chọn cho mình một trường phái khác, một con đường riêng : tân cổ điển, ấn tượng, lập thể, trừu tượng, siêu thực, nhưng vẫn phát huy truyền thống nghệ thuật của nước nhà như lụa và sơn mài. Từ đó ngành Mỹ Thuật của Việt Nam mới có những tên tuổi lớn: «*Tô Ngọc Văn, Nam Sơn Nguyễn Vạn Thọ, Lê Phổ, Nguyễn Phan Chánh, Mai Trung Thứ, Công Văn Chung, Đỗ Đức Thuận, Vũ Cao Đàm, Lê Thị Lựu, Thạch Lam, Nguyễn Tường Lân, Phạm Hậu, Nguyễn Khang, Nguyễn Đỗ Cung, Trần Văn Cẩn, Nguyễn Gia Trí, Nguyễn Cát Tường (người vẽ áo dài kiểu Le Mur), Lưu Văn Sìn, Lương Xuân Nhị, Nguyễn Thị Nhung, Nguyễn Văn Ty, Trịnh Hữu Ngọc, Hoàng Lập Ngôn, Nguyễn Dung, Nguyễn Tiến Chung, Hoàng Tích Chù, Nguyễn Văn Bình, Nguyễn Đức Nùng, Dương Hương Minh, Nguyễn Sĩ Ngọc, Trần Đình Thọ, Huỳnh Văn Thuận, Phạm Văn Đôn, Nguyễn Thị Kim, Nguyễn Trọng Hợp, Phan Tội, Nguyễn Sáng, Huỳnh Văn Gấm, Tạ Khúc Bình, Nguyễn Tư Nghiêm, Bùi Xuân Phái, Phan Thông, Lê Thanh Đức, Mai Văn Hiến, Trần Duy, Phan Kế An, Dương Bích Liên, Nguyễn Kim Đồng, Văn Cao, Văn Giáo, Lê Quốc Lộc, Phạm Viêt Song, Tạ Ty, Phạm Đăng Trí*»....

Từ ngàn xưa «*Cầm, Kỳ, Thi, Họa* » đánh đàn, đánh cờ, ngâm thơ, vẽ tranh là bốn cái thú của kẻ tao nhã, nhưng biết đàn làm thơ và vẽ tranh chưa hẳn là nghệ sĩ. Hành trình đi tìm Chân Thiện Mỹ của nghệ thuật là bước vào con đường thênh thang nhưng đầy gian nan khó khăn mà người nghệ sĩ phải tự mình tìm lối đi riêng. Trong làng văn nghệ có những trường hợp nghịch lý: Người đã có tác phẩm được ra mắt công chúng chưa hẳn đã hay hơn những người có tác phẩm nhưng chưa in, hoặc ít phổ biến. Giá trị đích thực của một tác phẩm không hẳn được công chúng hoan nghênh khi mới ra mắt mà giá trị đích thực phải qua thử thách với thời gian và được công chúng yêu mến lưu truyền lâu dài, hoặc được giới nghiên cứu phê bình văn học công nhận. Trong giới nghệ sĩ những người vừa là thi sĩ vừa là họa sĩ mà mỗi lãnh vực đều xuất sắc mang dấu ấn nhưng được công chúng biết đến thì không nhiều! Có người do thiên phú khởi đầu con đường văn nghệ chỉ làm thơ và có những bài thơ xuất sắc độc đáo nên được công chúng biết rồi sau đó mới học vẽ và miệt mài với cây cọ mảng màu để thành họa sĩ. Ngược lại có người đã là họa sĩ sau yêu thơ nghiên cứu thơ làm thơ đắm đuối vì thơ thành thi sĩ. Đó là những người đam mê và am tường thấu đáo bài bản về hai bộ môn nghệ thuật. Vào thập niên 60 của thế kỷ trước ở miền Nam những nghệ sĩ có thi phẩm trình làng và tranh triển lãm không nhiều, họ được công nhận là thi họa sĩ: Nữ sĩ Minh Châu Thái Hạc Oanh, thi họa sĩ Vũ Hối, thi họa sĩ Phạm

Tăng, thi họa sĩ Mùi Quý Bồng, thi họa sĩ Nguyễn Hữu Nhật, thi họa sĩ Lưu Nguyễn Đạt, thi họa sĩ Huỳnh Ngọc Điệp, thi họa sĩ Bồng (Phạm Văn Thoại), hi họa sĩ Phạm Kế Viêm (GS Phạm Kế Viêm và GS Phạm Văn Thoại là thi họa sĩ có tài nhưng rất khiêm nhường, ít muốn trình bày tác phẩm của mình nên người đời biết hai ông ở lãnh vực dạy học)....vv....

Những nghệ sĩ khi ở trong nước đã là họa sĩ hoặc thi sĩ ra hải ngoại sau năm 1975 đeo đuổi thêm ngành nghệ thuật khác: thi họa sĩ Vi Vi Võ Hùng Kiệt, (*họa sĩ Vi Vi tốt nghiệp Quốc Gia Cao Đẳng Mỹ Thuật Sài Gòn, có nhiều tác phẩm tranh màu nước, sơn dầu nổi tiếng ở miền Nam trước năm 1975, và ở hải ngoại được giải thưởng cao quý của chính phủ Canada với những bức tượng điêu khắc*), thi họa sĩ Nguyễn Tư ở Úc, thi họa sĩ Diễm Châu Cát Đơn Sa ở Mỹ....vv....Ở Pháp, Paris nói riêng, những người theo ngành nghệ thuật tạo hình không nhiều, đây là đất của các danh họa quốc tế lâu đời. Muốn có tên trên tháp vàng đó ngoài tài năng xuất chúng, còn phải quen biết những danh họa có tầm vóc quốc gia, quốc tế, những tổ chức uy tín có thế lực tiền tài của người bản xứ đỡ đầu giới thiệu. Những họa sĩ VN dù có tài nhưng không đủ tài chánh và phương tiện làm những cuộc triển lãm lớn để quảng bá những tác phẩm của mình đến giới thưởng lãm qua những phương tiện truyền thông, truyền hình, báo chí..., vì thế họ đành chấp nhận sự chờ thời, và vẫn miệt mài theo đuổi con đường nghệ thuật. Vào thế kỷ 19 khu nghệ sĩ Montparnasse và hiện nay là khu nghệ sĩ trên đồi Montmartre có biết bao nghệ sĩ có tài. Họ là những họa sĩ thuộc nhiều quốc tịch, trong đó có một số ít là người Việt. Cũng ở những nơi này đã có một số danh họa Pháp từng sống và hành nghề nhưng rất tiếc họ đã mất trước khi tranh của họ nổi tiếng được thế giới biết, giá mỗi bức tranh tính bằng vàng! Những họa phẩm mới ngày nào còn nằm trên những con đường nhỏ, những ngõ cụt bày bán với giá hời cho khách du lịch; bỗng một số bức họa như có phép nhiệm màu tỏa sáng được nâng niu đưa vào trưng bày ở viện bảo tàng quốc gia để người đời chiêm ngưỡng. Tranh cũng có số phận!

Những họa sĩ Việt thành danh ở Pháp có nhiều cuộc triển lãm và giải thưởng cao quý, nay đã mất: Nguyễn Vạn Thọ, Lê Phổ, Mai Trung Thứ, Điềm Phùng Thị, Dương Cẩm Chương, Vĩnh Ấn, Thái Tuấn, Minh Châu Thái Hạc Oanh, Phạm Tăng, Lê Bá Đăng, Anh Trần, Vũ Thái Hòa.

Những họa sĩ thành danh, còn sống, có nhiều cuộc triển lãm, có người dạy ở các trường Cao Đẳng Mỹ Thuật vùng Paris: GS Nguyễn Cầm, GS Lê Tài Điển, GS Đỗ Văn Bình, GS Vũ Công Minh.....Họa sĩ: Võ Hoài Nam, Nguyễn Đức Tăng, Hồng Loan, Vương Đình Thư, Nguyễn Minh, Hoàng Đình Tuyên, Nguyễn Long Diên, Oanh, (*Phạm Hoàng Oanh, con thứ BS Phạm Khắc Hy cựu Đại Sứ đầu tiên VNCH tại Pháp*), Duy Nga, trưởng nữ họa sĩ Duy Liêm (*Tranh Sơn Mài Thành Lễ, bìa nhạc..*), Phạm Trọng Chánh (Điêu khắc), Huỳnh Thanh Lý (Vẽ áo dài), Vương thu Thủy (điêu khắc), Văn Tấn Phước (Thư Họa)...Những họa sĩ trung niên: Vũ Đình Lâm (Điêu khắc), Vũ (*Trần Trọng Vũ, (con trai nhà thơ Trần Dần)*), Vũ Hòa, Ngọc Tuyết, Trang Thanh Trúc, Trúc Tiên, Julien Nguyen Verhaeghe (*TS Thẩm Mỹ Học, Phê Bình Nghệ Thuật, con trai trưởng nhà nghiên cứu văn học Nguyễn Thanh & Nguyễn Mây Thu, học trò của Lê Tài Điển, Nguyễn Cầm*).

Tác giả và Tác phẩm:

Trong thế giới vô tận của nghệ thuật đã có biết bao nhiêu nghệ sĩ tài danh đã để lại cho đời những tác phẩm tuyệt tác. xin có đôi dòng cảm nhận về con người và tác phẩm của thi họa sĩ Vũ Hối: Ông sinh ngày 22 tháng 11 năm 1932 tại Tam Kỳ, Quảng Nam, do thiên phú Vũ Hối đã biết làm thơ và hoa tay vẽ đẹp ngay từ thuở nhỏ. Ông lấy bút hiệu là Hồng Khôi năm 1957, nhưng sau này ông ký tên thật làm bút hiệu. Ông có dáng người cao dong dỏng, tính tình lại đôn hậu dễ mến, nhất là rất khiêm nhường. Ông sử thể với bằng hữu rất chân tình thêm có óc khôi hài thỉnh thoảng xen câu chuyện tếu làm mọi người vui. Là một tên tuổi lớn của nền văn học nghệ thuật nước nhà và quốc tế, ông được mời vẽ chân dung tổng thống Hoa Kỳ John F. Kennedy, vẽ chân dung Đại tướng Creighton W. Abrams. Đã nhận Giải Khôi Nguyên Hội Họa Quốc Tế năm 1963 tại Hoa Kỳ. Sáng lập trường phái Luân Vũ Họa (Paintings In Motion) và Thư Họa (Handwriting Painting). Là nghệ sĩ Á Châu duy nhất được vinh danh về Sáng Tạo Nghệ Thuật cho thế giới, tại Atlanta - Hoa Kỳ ngày 5-11-1994.

Có Tên Trong:

- Văn Học Tự Điển thời Việt Nam Cộng Hòa
- Bách Khoa Tự Điển Larousse, bộ tự điển nổi danh nhất của Pháp và thế giới. Tự Điển Danh Nhân Thế Giới, ấn hành tại Anh Quốc năm 1998 (Dictionary of International Biography 1998 – Cambridge – England).
- Được ghi trong “5000 Personalities of The World”, do American Biographical Institute

ấn hành năm 2000. Là nhà Thơ Họa Việt Nam duy nhất được ghi tên trong “Tuyển Tập Thơ Họa Bạc Thầy Đông Phương”, ấn hành tại Tokyo – Nhật Bản năm 2006 (Volume 6 International Edition – Tokyo – Japan).

Ngoài danh tài về họa, Vũ Hối còn là một nhà thơ, nhà nhiếp ảnh, đã xuất bản nhiều thi tập:

-Mùa Giao Cảm (Thơ, 1958) -Vần Thơ Màu Trắng (Thơ, 1959) – La Poésie de Couleur Blanche, được phiên dịch ra Anh và Pháp ngữ năm 1959 tại Sài Gòn.
- Những Dấu Chân Đi (Truyện Ngắn), xuất bản năm 1960, 1963. -Chiêm Bao Trở Giấc (Thơ), xuất bản năm 1997 -Nghìn Thương Đất Mẹ (Thơ và Thơ Họa), năm 1999 -Thơ Nhạc Trong Tranh (CD, 2000) - Mây Ngàn, (Thơ, Thơ Họa Norway 2003); Nghệ Thuật, (Thơ Thơ Họa 2007), Thơ Họa Truyện Kiều, Nguyễn Du 2003....

Thơ là cõi vô tận nên không thể nào trang trải tâm hồn nhà thơ chỉ qua ít dòng trên trang giấy, do đó xin mời quý đọc giả thưởng thức những bài thơ tác giả không lấy bút hiệu Hồng Khôi mà ký tên thật. Bài thơ «**Men Chiều Cali**» đăng trong tập tuyển 3 Cùm Hoa Tình Yêu, xuất bản năm 1997. Nhà thơ Như Hoa Lê Quang Sinh và Vũ Hối đã ký tặng người viết ở Paris ngày 21.06.1997. Bài thơ như sau:

*« Vẽ cả trong tranh khung trời lộng gió
Vẽ cả men tình, một độ lên ngôi
Nâng niu ta vẽ cảnh hoa Nhân Ái
Những đóa hoa cười, nở mãi trên môi!
Nắn nét tình thơ, khung trời lộng gió
Mười ngón tay hoa, vương nhạc bổng trầm...
Ta về đâu ướp lạnh miền Đông Bắc
Nhớ Cali, từng vạt nắng hanh vàng
E áp hành trang: men chiều kỷ niệm
Phong kín gửi người : nỗi chứa chan!
Vẽ người thương, giữa khung trời lộng gió,
Vẽ mình ta, ngồi đếm nỗi cô liêu
Vẽ cánh chim rừng, một trời lạc xứ
Cali ơi! Xin gọi nồng ấm men chiều !...»*

Tác giả đã diễn tả nỗi lòng mình, một kẻ tha hương tạm dung nơi miền Đông Bắc Mỹ lạnh lẽo mà chan chứa tình người nhưng vẫn thèm nắng ấm Cali như nắng quê nhà

để sưởi nổi nhớ về một quê hương xa ngàn dặm. Chất họa trong con người thi sĩ qua hình ảnh trong câu: «*Vẽ cánh chim rừng, một thời lạc xứ* », đây không phải là ngôn ngữ hình tượng của hội họa nhưng ngôn ngữ mang chất ẩn dụ để diễn tả những thân phận tha hương với nỗi niềm cô đơn. Nhưng trong câu: «*Khung trời lồng gió* » có những hình tượng thơ và họa đều có thể vẽ và tả được. Nhưng có câu: «*Vẽ cả men tình một độ lên ngôi*» chỉ có thơ mới diễn tả được mà những màu sắc và đường nét của hội họa không thể vẽ được! Thơ Vũ Hối nhẹ nhàng, tha thiết, đượm chất nhân ái. Nhà thơ không mang thù hận vào thơ dù đã mất mát vì trải qua nhiều năm tháng trong ngục tù CS, và để lại nơi chốn đọa đày đó một phần ánh sáng! Vận nước thay đổi, lòng người gian dối hiểm ác nên đối xử nhau nghiệt ngã, riêng thi sĩ vẫn gượng cười, vẫn giữ niềm tin hướng về chân thiện mỹ. Bài thơ lục bát:

Nửa

*« Đòi ta nửa tỉnh, nửa say
Nửa đen, nửa trắng, nửa ngày, nửa đêm
Nửa vui với cảnh ưu phiền
Nửa sông cồn cát, nửa triền núi cao
Nửa thương, nửa nhớ, nghẹn ngào
Nửa cười tha thiết, nửa ngao ngán tình
Nửa hôn đau kiếp nhân sinh
Chênh vênh nửa cuộc hành trình bẻ dẫu
Chập chờn nửa giấc canh thâu
Cười say bên ngọn đèn dầu nửa khuya.»*

Đó là tiếng lòng, nỗi u uất như tiếng thở dài về thân phận mình, thân phận của kiếp người, rộng lớn hơn là của đất nước mà một phần lãnh thổ đang bị lấn chiếm bởi ngoại xâm. Nhà thơ đã trút hết tâm tư dặt thành câu thơ buồn. Câu thơ mở đầu: «*Nửa tỉnh, nửa say*», tình ở đây tác giả muốn nói đã nhận thức giá trị cao quý của sự sống, nhà thơ đã trải qua biết bao khổ đau mà vẫn giữ tâm an lạc làm thơ vẽ tranh cho đời. Say trong thơ không phải say vì men rượu mà say vì đất nước, nhà thơ nhìn quê hương như bức tranh mang gam màu buồn dù rằng nơi ấy trong chốn phồn hoa có những tòa nhà cao tầng đèn lấp lánh; những con đường rực sáng làm lóa mắt người qua lại hầu khỏa lấp che dấu sự nghèo đói của một phố thị đông người! Thi sĩ Vũ Hối là người bất khuất hông chịu uốn cong mình trong tù mà vẫn hiên ngang thực hiện một tác phẩm nhằm phản kháng lại chế độ khi vẽ bức tranh “Mặt Trời Đỏ” trong tranh

chỉ có một cây khô trụi lá cành nhọn đâm về hướng mặt trời diễn tả dưới chế độ đồ sộ sự sống bị hủy diệt dù thành cây khô cành nhọn vẫn đâm vào chế độ! Sự phản kháng của nhà thơ đã bị những đòn thù của ca tù nên đã bị mất một mắt! Một con mắt còn lại nhìn đời nửa đen nửa trắng, phần con mắt mất ánh sáng là một hố đen sâu thẳm, nửa trắng là chút ánh sáng sót lại để nhìn màu sắc trên đời, nhất là với người họa sĩ ánh sáng là nguồn sống là niềm hy vọng. Hai câu thơ cuối:

«Chập chòn nửa giấc canh thâu

Cười say bên ngọn đèn dầu nửa khuya.»

Nhà thơ nặng tình với quê hương dù đang sống tha hương nhưng tâm hồn vẫn quanh quẩn nơi quê nhà. Đêm khuya thao thức bên ngọn đèn dầu nghĩ chuyện nước và thấy bất lực trước thời cuộc nên nhà thơ cười để tự chế nhạo mình cũng là chế nhạo những nhiều nhưng đảo điên sự đời. Chửi say ở đây không phải vì rượu mà say vì tê tái đau buồn cho mệnh nước nổi trôi, quê hương vẫn lầm than. Sau bao năm dưới xã hội chủ nghĩa dân vẫn nghèo, vẫn phải quay quắt vì miếng cơm manh áo mưu sinh, còn những kẻ cơ hội trở nên giàu có chìm đắm trong vật chất đã đánh mất lương tâm. Người cầm quyền thì mãi mê tranh đoạt quyền lực nên đã xa rời niềm đau nỗi khổ cùng của dân đen khiến con người và đất nước đang mất dần bản sắc tình tự dân tộc! Bài thơ dù viết đã lâu nhưng vẫn mang tính hiện thực về một xã hội Việt Nam bị tha hóa hôm nay.

Từ Hội Họa Đến Thư Họa.

Trời phú cho Vũ Hối một bàn tay tài hoa để vẽ và một trái tim đa cảm để làm thơ. Nhờ năng khiếu bẩm sinh đó đã mở cánh cửa nghệ thuật cho người nghệ sĩ bước vào con đường hội họa để thành danh. Ông vẽ từ tranh Sơn Dầu qua tranh Lụa, từ hiện thực đến siêu thực nên khi chuyển sang Thư Pháp không khó khăn mà còn đầy chất sáng tạo. Thư Pháp là nghệ thuật viết chữ đẹp đã có từ hàng ngàn năm trước đối với văn tự của nhiều nước trên thế giới. Ngày xưa ở Trung Hoa đời Đường có những nhà thư pháp nổi tiếng như Vương Hi Chi, Vương Hi Hiến, Nhan Tài Khanh, Liễu Công Quyền. Ở những nước như Trung Hoa, Nhật Bản, Đại Hàn Việt Nam Thư Họa là nghệ thuật dùng bút lông mực tàu để viết chữ như vẽ những câu thơ, câu đối, câu ca dao, hay ngôn ngữ, danh ngôn bằng chữ Hán, chữ Nôm, thuở xưa nước ta có hững nhà thơ Nguyễn Công Trứ, Cao Bá Quát, Nguyễn Khuyến. Kể từ khi có chữ quốc ngữ có vài người như các nhà thơ Đông Hồ, Trụ Vũ, Vũ Hoàng Chương cũng đem thư pháp vào

chữ Quốc Ngữ trước Vũ Hối. Mặc dù bước vào con đường thư pháp sau nhưng Vũ Hối đã sáng tạo ra lối vẽ riêng để thành trường phái Luân Vũ Họa hay Hội Họa Sinh Động (Paintings In Motion để lột tả hết sắc thái độc đáo của con chữ. Để diễn tả thần khí của thư họa nét vẽ mang sắc thái con chữ có lúc chứa ý chí rục rũa theo lối ‘hỏa tự’, có lúc trầm mặc tĩnh lặng chứa tư tưởng hiền triết theo lối ‘thủy tự’ diễn tả qua những đường nét nghệ thuật viết chữ Việt tạo thành bức tranh rồng bay phượng múa.

Vũ Hối Và Những Sinh Hoạt Nghệ Thuật Bên Trời Âu.

Năm 1997, họa sĩ Vũ Hối sang Paris ra mắt thi phẩm: Chiêm Bao Trờ Giác, xuất bản năm 1997.

Tháng 9 năm 2002, họa sĩ Vũ Hối sang Paris ra mắt thi phẩm Mây Ngàn viết chung với thi sĩ Hoài Việt TS Nguyễn Văn Hường, thi phẩm, khổ lớn, giấy màu, láng, rất đẹp do nhà xuất bản Anh Em ở Nauy in năm 2002. Dịp này họa sĩ Vũ Hối mang tặng tôi bức tranh lụa: Đôi Chim Trên Cành Trúc, màu sắc, phong cảnh thật đẹp.

Trong cuốn tuyển tập đặc biệt: «Vũ Hối Nghệ Thuật Thư Họa», khổ lớn, giấy láng, hình màu rất đẹp do nhà xuất bản EM T.MO S.J Magazine in năm 2007, người viết được thi họa sĩ chọn một tấm hình sinh hoạt ngày ra mắt sách và Thư Họa của Vũ Hối năm 1997 tại Paris, do CLB VH VN Paris tổ chức, để đưa vào tuyển tập cùng với nhiều tấm hình của sinh hoạt khác.

Tháng 6 năm 2008 người viết cùng nhạc sĩ Lê Mộng Nguyên tác giả nhạc phẩm tiền chiến vang bóng một thời: “Trăng Mờ Bên Suối” sang Washington DC ra mắt sách và CD nhạc, do Hội Văn Bút VN Hải Ngoại tổ chức, dịp đó họa sĩ Vũ Hối đã tặng chúng tôi mỗi người một bức thư họa.

Vào năm 2009 họa sĩ Vũ Hối cùng một số anh chị em văn nghệ sĩ từ Mỹ, Canada, Âu

Châu sang Paris sinh hoạt văn học nghệ thuật chủ đề: Thu Tao Ngộ.

<https://cothommagazine.com/wp/wp-content/uploads/2021/07/DuNgoanParis-2009.pdf>

Sau buổi sinh hoạt, đêm đó trở về nhà tôi hai người bạn thời thơ ấu Vũ Hối và Nguyễn Thùy cùng nhau tâm sự. Sáng hôm sau trong lúc dùng điểm tâm, Vũ Hối nói:

«Mình với Nguyễn Thùy nói chuyện đến gần sáng.»

Nguyễn Thùy tiếp:

« Hai đứa chỉ nói về số bạn bè tan tác sau 1975.»

Rồi vừa cười vừa hỏi:

« Nhớ lại chiều qua nơi phòng khánh tiết một số đông các ông các bà, cả những cô trẻ vây quanh Vũ Hối xin 'thư họa', nhiều bà, nhiều cô xin như thế, Hối có 'thư sướng' không? »

Vũ Hối cười trả lời:

«Mệt thấy mô, sướng con mẹ gì'. Dĩ nhiên, được mền mộ thì cũng vui lắm. Mà sao Thùy hỏi lạ vậy? »

Nguyễn Thùy trả lời:

«Tôi bảo có 'thư sướng' không chứ có bảo ông 'sướng' đâu?'. Ông có biết 'thư sướng' là từ Hán Việt, theo Từ Điển Nguyễn Văn Khôn là 'khoan khoái, thoải mái, dễ chịu' chứ có phải 'sướng theo nghĩa thông thường đâu».

Rồi Nguyễn Thùy hỏi tiếp:

« Có người nói 'thư họa là vẽ chữ', có như vậy không?

Vũ Hối:*«Thì phần nào cũng có thể nói thế. Còn Thùy nghĩ sao?»*

Nguyễn Thùy trả lời:

«Rất phục Hối vì Hối là người đầu tiên đã đem chữ viết VN vào Hội họa. Thêm nữa, theo mình 'Thư Họa là đem thơ vào họa'. Hối đã thư họa nhiều câu danh ngôn, nhiều câu thơ trong một số tác phẩm nổi tiếng và số thơ của nhiều người. Nhưng mình nhắc Hối chỉ thư họa những câu thơ nào sáng giá, hay đẹp chứ đừng vì cảm tình thư họa những câu thơ không hay đẹp gì khiến nhiều người có thể nghĩ 'Hối đã khiến ngôn thư họa của Hối trở nên tầm thường.»

Nguyễn Thùy quay sang tôi hỏi:

« Anh quan niệm thế nào là hội họa?»

Tôi vội xoa tay trả lời :

«Anh phải hỏi anh Vũ Hối chứ sao lại hỏi tôi?! »

Nguyễn Thùy tiếp:

«*Thấy anh thích tranh lắm sao không có ý kiến?* »

Vì muốn chấm dứt câu chuyện để còn thời gian chuẩn bị cho cuộc du ngoạn, tôi nói:

«*Theo tôi hội họa là những cảm xúc mạnh pha chút tưởng tượng của họa sĩ: đã kết hợp màu sắc, ánh sáng, bóng tối thể hiện qua những đường nét đậm nhạt để thành tác phẩm. Nhưng bức vẽ không phải là sự sao chép cho giống với hình mẫu; mà phải sáng tạo để tác phẩm có nét riêng, nghĩa là phải đọc đáo cả nội dung lẫn hình thức.*»

Vũ Hối:

«*Một quan niệm rất hội họa.* »

Hai người cứ mãi mê nói chuyện nên tôi thúc dục các anh dùng điểm tâm nhanh để các bạn đến đón đi chơi, nhưng Nguyễn Thùy vẫn gân cổ lên nói:

«*Mình chẳng biết gì về Hội Họa nhưng lại ưa nói quan điểm của mình về Hội Họa. Theo mình, hội họa là thứ nghệ thuật tĩnh, nó sôi nổi trong trầm mặc, nó động trong bất động, nó càng đón nhận khinh bạc càng trở nên cao trọng, lâu dài. Mình đã viết như thế trong truyện 'Mây Rồng', có tặng Hối, Hối thấy sao?* »

Vũ Hối đáp:

«*Có đọc. Truyện hay nhưng quan điểm Hội Họa nơi quyển đó, cao kỳ quá, khó ai thực hiện được. Mình chưa đủ khả năng để kết hợp cả hai lối 'công họa và tâm họa' như Thùy nói. Mà chắc cũng khó có người làm nổi. Mình già rồi, sức yếu nữa nên khó lòng nghiên cứu, học hỏi thêm để có thể có được nhiều tác phẩm sáng giá hơn* »

Nguyễn Thùy:

«*Nếu có thêm càng tốt. Nhưng với bao tác phẩm đã nổi tiếng, chừng ấy, mình thấy Hối đã đem lại cho Việt Nam một tiếng vang khá lớn cho nền Hội Họa VN rồi. Mình mừng và vui hơn nữa là Hối là người Quảng Nam, đồng hương với mình, xứ Quảng được thêm một 'nhân tài' về Hội Họa thì cũng hãnh diện lắm chứ* »

Tôi đành phải cắt ngang câu chuyện của các anh, và hẹn tối về sẽ để các anh tha hồ nói. Dùng điểm tâm vừa xong thì các bạn cũng vừa đến. Chúng tôi: Nhà báo Nguyễn Bảo Hưng, nhà biên khảo Mỹ Phước Nguyễn Thanh, nhà văn Nguyễn Thùy, họa sĩ Vũ Hối và tôi cùng đi Giverny thăm viện bảo tàng của danh họa Claude Monet cha đẻ trường phái ấn tượng.

Con đường từ Cergy đến làng Giverny chạy xuyên qua vùng Vexin français, bình nguyên phía Tây Bắc Paris, vùng đất phì nhiêu phủ màu xanh của đồng cỏ, ruộng lúa mì, cụm rừng... Sông ngòi chảy uốn khúc, xoáy mòn lớp đất vôi tạo nên một địa hình

mấp mô gồm đầm lầy, thung lũng và đồi gò nối tiếp nhau. Kỳ vĩ hơn tất cả chính là dòng sông Seine, cửa ngõ thông thương từ Paris ra biển cả. Dòng sông chảy ngoằn ngoèo soi bóng hàng cây dương liễu, sườn dốc cheo leo, những tòa dinh thự lâu đài... Từ xa xưa nơi đây đã in dấu chân từng đoàn quân La Mã. Những phế tích do tàn phá của chiến tranh suốt nhiều thế kỷ, chứng tỏ từ lâu dân cư đã sống gắn bó với mảnh đất và dòng sông.- Do cảnh sắc độc đáo cùng với môi trường sinh vật phong phú, một khu bảo tồn thiên nhiên được thành lập tại vùng này vào năm 1995 (Parc naturel régional du Vexin français). Thỉnh thoảng dọc bên vệ đường hay giữa cánh đồng ta còn gặp những cây thập giá bằng đá vôi chạm trổ, bốn nhánh hình tam giác, người xưa dùng làm cột mốc ranh giới giữa các xứ đạo, các đất đai sở hữu. Ngày nay di sản nông thôn này trở thành biểu tượng cho vùng Vexin français. Làng Giverny nằm dọc theo sườn phía nam dãy đồi, bên cạnh hợp lưu nơi sông Epte đổ vào sông Seine. Trong lúc anh Nguyễn Thanh mãi mê lái xe tìm đường, anh Nguyễn Bảo Hưng vui vẻ cất tiếng: « Anh Vũ Hối từ Mỹ sang, lại là họa sĩ, hôm nay được bọn mình dẫn đi thăm Giverny là trúng tủ rồi đấy.»

Đỗ Bình, Vũ Hối, Nguyễn Thùy

Tuy không phải là họa sĩ, nhưng thích tìm hiểu về hội họa, đặc biệt là trường phái ấn tượng, anh Nguyễn Bảo Hưng giải thích: «Anh phải biết, với người Mỹ, Giverny được coi là cái nôi của hội họa ấn tượng và là chốn hành hương của hầu hết các đoàn du khách Mỹ viếng thăm Pháp. Thực ra Claude Monet không phải là người sáng lập ra trường phái ấn tượng. Sở dĩ tên tuổi ông được gắn liền với hội họa ấn tượng, ấy là nhờ

nhà phê bình Loui Leroy, trong một bài báo, đã dùng từ impressionniste để nói lên cảm nhận của mình trước bức họa « Rạng Đông » (Soleil levant, 1972) được Claude Monet đem ra trình làng tại cuộc triển lãm do ông cùng một nhóm họa sĩ đứng ra tổ chức riêng vào năm 1974 tại Paris. Thế là từ Impressionnisme được ghi vào sổ bộ đời hội họa từ đấy để nói về Trường phái Ấn Tượng (*). Còn nói rằng Giverny là cái nôi của hội họa ấn tượng cũng không hẳn đúng. Bởi vì tất cả những bức tranh mang đường nét ấn tượng hầu hết đều được các họa sĩ theo trường phái này như Manet, Sisley, Pissarro, Renoir v.v... thực hiện trong các thập niên 1860, 1870 và tại nhiều địa điểm không gian khác nhau. Chỉ từ sau 1883 Monet mới tới trú ngụ tại Giverny thuộc hạt Eure không cách thành phố Rouen bao xa. Nhưng vì ngôi nhà xinh xắn với khu vườn phô bày đủ mọi sắc hoa, và đặc biệt cái đầm hoa súng (l'étang des nénuphars) với cây cầu kiểu Nhật (le pont japonais) duyên dáng được dùng làm đề tài cho nhiều bức tranh ngoạn mục đã khiến địa danh này trở thành đối tượng viếng thăm của khách yêu chuộng hội họa trên toàn thế giới.»

Câu chuyện tới đây thì cũng là lúc anh Nguyễn Thanh bắt đầu lái xe đi vào thành phố Auvers Sur Oise. Lần theo dấu vết xưa qua những phiến đá tường đã phủ màu thời gian, chiều xuống ánh nắng dần phai nhìn con phố cổ bên dòng sông Oise trầm mặc hơn. Nguyễn Thanh bỗng dừng xe trên con đường chính, ngay trước quán trọ Ravoux, trạm dừng chân chót của Van Gogh. Chúng tôi ngẩn ngơ trước ngôi nhà trọ nay đã được chỉnh trang lại bộ mặt trông sáng sủa hơn, nhưng trong lòng không khỏi bồi hồi nghĩ tới tới hai tháng cuối đời của nhà danh họa này trên căn gác xép chạp mái. Còn đang trầm ngâm suy tưởng bỗng nghe tiếng Nguyễn Thanh kêu gọi qua công viên bên cạnh nơi có bức tượng đồng Van Gogh do Zadkine sáng tác. Sau khi chụp một tấm chung lưu niệm, đứng cạnh tượng Vũ Hối thờ dài than:

«Trông Van Gogh khổn khổ quá, như kẻ đi lang thang, bụi đời !»

Nguyễn Thanh mở ống kính ngắm chụp, sau khi bấm máy liền góp ý:

« Van Gogh đã từng thổ lộ: "Khi tôi càng xấu xí, già, ác độc và nghèo, tôi càng tìm cách chuộc lại những thất bại ấy bằng cách làm cho màu của tôi rực rỡ, cân đối, tỏa sáng". »

Từ khu nhà ga cũ đến ngôi giáo đường cổ tất cả chúng tôi theo đường lên dốc khá quanh co, tìm đến ngôi nhà thờ nơi bìa làng. Van Gogh đã dừng chân nơi đây và họa bức tranh mặt ngoài hậu cung nhà thờ, diễn tả một kiến trúc không theo phép phối

cảnh nhưng bằng những đường cong queo. Anh Vũ Hối đi tới đi lui trên dốc đá góc nhà thờ ngắm từng chi tiết như tìm cách đứng đúng chỗ Van Gogh đặt giá vẽ, rồi mới nâng máy lên thu hết hình ảnh vào ống kính. Từ ngôi nhà thờ theo con đường làng ra khỏi vòm cây phong là cánh đồng mênh mông hiu quạnh, nơi an nghỉ của danh họa Van Gogh và ngôi mộ bên cạnh là người em trai Théodore. Trong hoang vắng, đứng trước hai ngôi mộ quá đơn sơ của họa sĩ nghèo mộ chỉ lấp mà không xây, bia được cuốn bằng thùng ! Đất Trời cũng cảm động xót xa cho người họa sĩ tài hoa nên kết những loài hoa cỏ đầy màu sắc rực rỡ thành tấm thảm phủ lên ngôi mộ. Anh Vũ Hối và Nguyễn Thùy lần đầu đến thăm nên xúc động mạnh rướm lệ. Vũ Hối từ từ thu mình ngồi cạnh mộ Van Gogh, anh im lặng nhưng chắc hẳn lòng đang thổn thức? Trên khuôn mặt buồn bã ấy có chút gì thương tiếc và ngưỡng mộ một danh tài hội họa thế giới bạc mệnh nằm trên cánh đồng hoang vu! Sau khi thăm mộ Van Gogh và người em trai Théodore, chúng tôi đi thẳng ra cánh đồng trước mặt đến nơi đã ghi dấu kỷ niệm họa phẩm "Đồng Lúa Mì và Đàn Quạ". Đứng trước thiên nhiên, mừng tượng lại bức tranh, chắc hẳn trong mỗi người chúng tôi đều có cảm nhận riêng về hình ảnh đầy bí ẩn: «Đàn quạ đen bay sà trên đồng lúa chín vàng dưới bầu trời màu xanh sẫm như báo hiệu cơn dông sắp đổ xuống?»

Chúng tôi định đi tiếp vào thăm làng nhưng con đường đến đây chia làm ba ngã, biết chọn ngã nào? Anh Vũ Hối bảo:

"Van Gogh vẽ đường cho chúng ta nhưng không chỉ dẫn rõ ràng, vậy thì đi đâu cũng được".

Nguyễn Thanh bảo đường queo tay trái trở về nhà thờ. Anh Bảo Hưng khuyên nên đi thẳng, tất cả chúng tôi theo hướng đó.

Tối hôm đó về nhà, chúng tôi thức khuya nói chuyện. Nguyễn Thùy bảo Vũ Hối:

«Hai họa sĩ đều nổi tiếng nhưng một 'vừa nổi tiếng vừa nổi miếng' (ý nói có tiền, giàu) còn một thì 'vừa nổi tiếng vừa nổi điên', còn Vũ Hối thì nổi gì?»

Vũ Hối trả lời:

«chẳng nổi gì cả, đời quá nhiều bầm dập chỉ 'nổi chìm' thôi!»

Họa sĩ Vũ Hối là một nghệ sĩ tài hoa nhưng nhiều thăng trầm. Sự nổi tiếng về hội họa đã làm lu mờ phần nào mặt văn thơ cho dù nhà thơ vẫn sáng tác đều, vẫn cho đời những vần thơ hay nhưng công chúng tìm đến anh qua hội họa. Tôi hỏi Vũ Hối : *« Giữa Thơ và Hội họa nếu phải chọn một anh chọn cái nào ? »*

Vũ Hối: « *Mình xin chọn cả hai, nếu tách ra là chết (!) vì Thư Trung Hữu Họa.* »

Trước năm 1975 và đến bây giờ, họa sĩ Vũ Hối luôn luôn chân thành với tình bạn, ở trong hoàn cảnh nào dù lúc thăng hay trầm con người đó vẫn thế, vẫn không xa cách với bạn. Bản tính hiền hòa đôn hậu và trung nghĩa đã được các bằng hữu rất quý trọng. Họa sĩ Vũ Hối chọn một lối sống hòa nhã, an lạc, ông mê say văn học nghệ thuật, xem nhẹ vật chất mà chỉ trọng tình người. Ngoài những tác phẩm sơn dầu vẽ chân dung các yếu nhân, Vũ Hối còn vẽ những bức tranh sơn dầu khác ở các thể loại phong cảnh, ấn tượng, những tác phẩm đó đều thể hiện tấm lòng tha thiết của ông đối với quê hương, đất nước. Những tác phẩm: Cảnh Làng Quê, Con Trâu, Cầu Tre, Lũy Tre, Phố Cổ, Ven Sông, Quê Hương với dòng sông Thu Bồn, Tình Mẫu Tử ...vv dù xa xăm nhưng vẫn ẩn trong tâm khảm. Tác phẩm Chim Bò Câu đã nói lên sự khát khao tự do, sự yên bình, ước mơ của nhân loại.

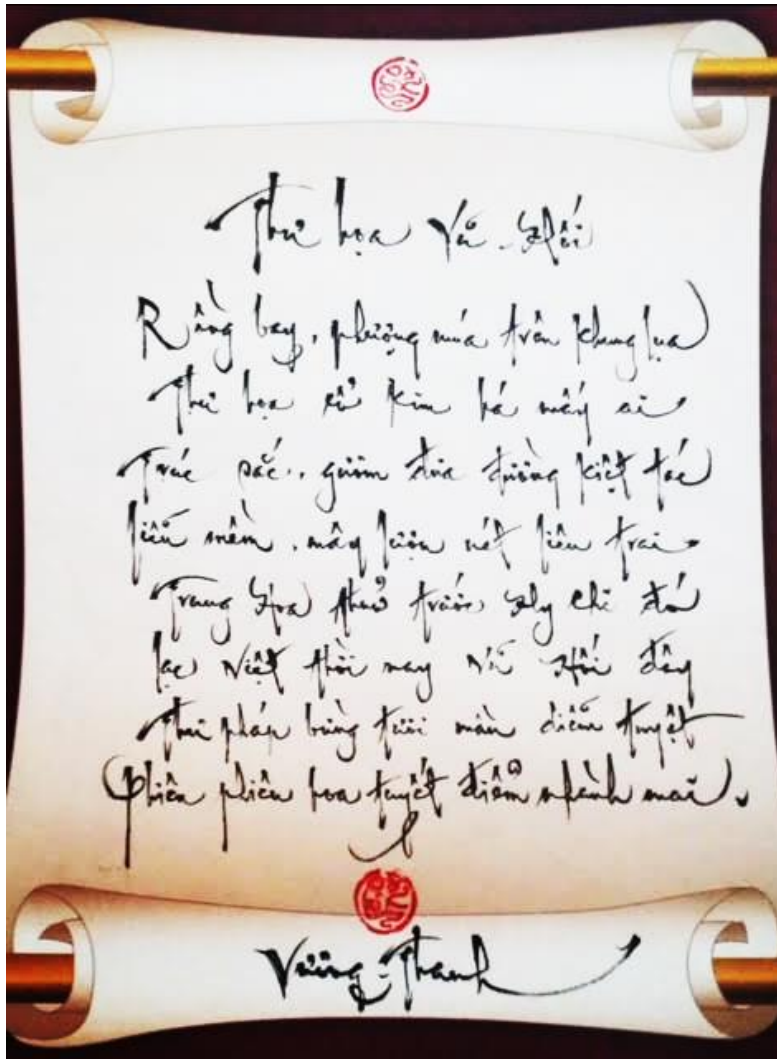
Vũ Hối, NT Ngọc Dung, Đỗ Bình, Thúy Hằng

Con đường văn nghệ của Vũ Hối mang hương thơm tình tự dân tộc nơi xứ người. Đã có biết bao người tiếp nối ông đi trên con đường Thư Họa. Điều làm cho ông hãnh diện và sung sướng là người con trai của ông là họa sĩ Vũ Quốc, một họa sĩ tài hoa chuyên về sơn dầu đã từng làm những cuộc triển lãm thành công. Rồi đây họa sĩ Vũ Quốc theo con đường văn nghệ của cha, thi họa sĩ Vũ Hối và của bác ruột là cố giáo sư, nhà văn, nhà nghiên cứu

văn học Vũ Kỳ gieo những bông hoa đẹp cho đời.

Văn Học Nghệ Thuật quả có một sức cuốn hút lạ lùng hễ ai đã vướng vào nó thì cả đời khó dứt, muốn bỏ nó để đỡ gánh tâm sức nhưng nó lại chẳng phụ mình nên đành phải theo đến cùng! Con đường nghệ thuật mênh mông bất tận, ý tưởng đa chiều và muôn lối. Chỉ có những kẻ đam mê nghệ thuật một cách say đắm mới đi trọn con đường đến cùng dù là gian nan, trắc trở thiếu thốn... Đó là nghệ sĩ."

Đỗ Bình - Paris 16.01.2017

Được tin thư pháp gia, thi họa sĩ Vũ Hối vừa mới qua đời, VT xin gửi bức tranh thư họa "Thư Họa Vũ Hối" và bài thơ "Danh Sĩ Tài Hoa Đất Trung Kỳ" để tưởng niệm và tri ân Người.

Thân Kính,
Vương Thanh

Trích “**DANH SĨ TÀI HOA ĐẤT TRUNG KỲ**”

*Có phải chẳng là khí linh sông núi
Hay sao Văn Xương, Văn Khúc soi chiếu tự ngàn xưa
Nên vùng đất Trung Kỳ
Với dòng sông Hương, núi Ngự đẹp mơ màng
Hoành Sơn hùng vĩ, Hội An cổ kính,
Cùng nhiều eo biển nước trong, xanh
Là nơi bao danh sĩ tài hoa khôn lớn!*

*Kìa dòng thư họa như Rồng Bay, Phượng Múa
Đường nét điệu kỳ rục rờ những vần thơ
Đây thủ bút nhà thi họa lừng danh Vũ Hối
Từng đạt giải khôi nguyên hội họa thế giới
Người sáng lập trường phái tranh Luân Họa Vũ
Và khởi nguồn Thư Họa Việt Nam
Cho nghệ thuật Việt khắp nơi được vẻ vang
Lòng thi họa sĩ chứa chan tình quê hương, non nước
Trải dài miên man qua những áng thơ buồn,
những bức thơ tranh...*

Vương Thanh

TÌNH QUÊ HƯƠNG TRONG THƠ VŨ HỐI

Danh họa Vũ Hối là tác giả nhiều tập thơ, truyện ngắn và thơ họa. Riêng hai tác phẩm "**Chiêm Bao Trờ Giấc**" (1997) và "**Nghìn Thương Đất Mẹ**" (1999) đã được giới thiệu trong một buổi ra mắt sách vào năm 2000 tại Virginia với diễn giả là **Luật sư Ngô Tăng Giao**. Dưới đây là bài nói chuyện của diễn giả.

****

Danh họa Vũ Hối là tác giả tập "Chiêm Bao Trờ Giấc" (Thơ, xuất bản năm 1997) và "Nghìn Thương Đất Mẹ" (Thơ và Thơ Họa, xuất bản năm 1999). Trong "Lời Tựa" để giới thiệu tác phẩm của Vũ Hối, giáo sư Nguyễn Thùy viết: "...Vũ Hối là một tài danh biệt lệ và đa diện. Ở người tổng hợp cả Hội Họa, Thơ Họa, Văn Thơ và Nhiếp Ảnh...".

Trong buổi ra mắt sách ngày hôm nay tôi chỉ đề cập đến một khía cạnh nhỏ trong cái "đa diện" trên mà thôi, đó là "Tình Quê Hương" trong thơ Vũ Hối. Bàn bạc trong tác phẩm của mình Vũ Hối đã bộc lộ một lòng yêu quê hương, yêu tổ quốc rất thiết tha, rất nồng nàn.

*

Người dân Việt chúng ta nói chung ai cũng có lòng yêu quê cha, đất tổ. Bởi thế khi phải bắt buộc rời xa đất nước như chim lìa tổ, như lá lìa cành, Vũ Hối đã rơi lệ và thốt lên những lời ai oán ngậm ngùi:

- "*Ngày ra đi, cây buồn ủ rũ
Gió heo may, lá úa, ngậm ngùi
Mòn lối cũ, thương từng hàng sỏi
Mưa bay bay! Sao bỗng sục sùi*"
(Ngày xa quê)

- "*Rớm nước mắt,
ngày rời quê Mẹ
Chết lặng nửa người
đếm tái tê!
Lũng lờ
mây trắng buồn tang chế
Hành trang gói trọn,
mảnh tình quê!"*
(Bâng khuâng, cỏ úa)

Cái lý do chính khiến Vũ Hồi phải bỏ nước ra đi cũng như biết bao người khác, trong đó lắm thân xác con dân đất Việt đã bị vùi sâu thê thảm nơi lòng biển cả, đó là quyền được sống tự do chân chính đúng với danh nghĩa một con người. Vũ Hồi đặt bút viết những lời thơ ca tụng tự do:

- "*Nàng Tự Do ơi!
Nàng hãy về nhé!
Cho bao người
Lại thấy nụ cười
Cho ta thấy
Màu xanh trên mái tóc
Và nụ hôn đầu
Còn lại mãi trên môi*"
(Gửi nàng Tự Do)

Tuy đã đến được bến bờ tự do nhưng trong cuộc sống tạm dung nơi đất khách lòng người dân Việt ly hương luôn cảm thấy chán chường, xót xa, nhớ nhung về chốn cũ. Người ly hương ở khắp năm châu, bốn biển thấy tình hoài hương dào dạt. Khi thì tuôn trào theo màn mưa nơi xứ lạ:

- "*Xót xa thân phận ly hương
Tạm dung đất khách chán chường người ơi!
Sầu nghiêng cuối nét lệ rơi
Năm châu lê bước, chơi vơi nỗi buồn
Nhớ quê, cuối giọt mưa nguồn
Con mưa xứ lạ, mưa tuôn vào hồn..."*
(Cuối giọt mưa nguồn)

Khi thì tan loãng hội nhập vào vạt nắng chiều, vào bóng đêm thâu nơi xứ người với niềm nhung nhớ suy tư như gội trắng mái đầu:

- "*Nhuộm sương mái tóc phù sa
Nắng chiều nghiêng bóng, quê ta ngút ngàn
Đêm buồn lạc xứ, dở dang
Xót thân ly khách, ngỡ ngàng đơn côi
Đâu còn mặn một bờ môi
Nỗi đau, tóc bạc như vôi, đất người!"*
(Cuội đá tương tư)

Khi thì dâng tràn theo ánh trăng khuya và dù cảnh vật thiên nhiên có đẹp để thơ mộng biết mấy cũng không sao khỏa lấp nỗi nỗi buồn xa xứ:

- "*Sông dài, trời rộng, núi cao*

*Trăng khuya vời vợi dạt dào tình quê
Buồn xa thấp thoáng đi về
Vi vu gió núi nặng thê nghĩa sông!"*
(Bức tranh sông núi)

Trong nhung nhớ nhà thơ đôi khi lại để lòng mình trùng xuống và theo gót người xưa mà "dụng tửu phá thành sầu", mượn chút hơi men để tạm thời làm dịu lắng tâm tư trong những lúc chiêm bao trở giấc, chập chờn trong cõi mộng:

*- "Chiêm bao trở giấc tình, mê
Đèn khuya hắt gió, tái tê, lay sâu
Nghẹn ngào, vạn nẻo về đâu?
Cứ xem nhẹ tựa qua cầu gió bay
Người yêu dấu hỡi! cùng say
Tình ru cõi mộng, quên ngày tha hương..."*
(Chiêm bao trở giấc)

Nhưng trong lúc say tình, say mộng như vậy lòng quê vẫn chập chờn ẩn hiện. Nhà thơ nhớ về cái vị cay cay của chút rượu đế, thường được gọi là "nước mắt quê hương", nhớ về cái cảnh quê đơn sơ nơi quán lá:

*- "Quê Mẹ, hết mùa mưa chưa nhỉ
Sao mắt anh, vương lệ mưa rơi
Nhớ cốc đế, chiều mưa quán lá
Mãi trong anh, nỗi nhớ chơi vơi!"*
(Chơi vơi nỗi nhớ)

Thành phố Sài Gòn, thủ đô cũ của miền Nam, của vùng đất tự do thuở trước thường được tất cả những người ly hương nhắc nhở đến dù nay thành phố đã bị đổi tên:

*- "Nghe hai tiếng Sài Gòn rưng rưng nước mắt
Ôi! Sài Gòn ơi! Sài Gòn biết mấy thân thương
Sài Gòn ơi! Sài Gòn! Ta ngồi ôm kỷ niệm
Sài Gòn đổi tên, thành phố đổi tên đường!..."*

*"Ta vẫn mơ, Sài Gòn chiêm bao trở giấc
Ngày vui nắng mới, Sài Gòn, một ngày mai
Sài Gòn ơi! Sài Gòn không còn lặn đạ
Sài Gòn một đời! Sài Gòn e ấp tương lai!"*
(Sài Gòn ơi! Thành phố kỷ niệm)

Trong lòng mỗi người dân Việt xa xứ ngoài hình ảnh chung về quê hương đất nước thường bao giờ cũng có ghi lại đậm đà trong tim hình ảnh riêng của một địa danh. Một địa danh mà mình đã ấp ủ biết bao kỷ niệm riêng tư yêu dấu.

Nơi chốn đó có thể là Hà Nội của miền Bắc, có thể là Sài Gòn của miền Nam hay Huế của miền Trung v.v...

Vũ Hối người con dân của xứ "Ngũ Phụng Tề Phi" như nhà thơ viết:

- *"Người hỏi: quê quán anh đâu hỉ?
Nhỏ nhẹ thưa: "Tôi đất Quảng Nam"
Miền đất anh: "địa linh nhân kiệt"
Dân xứ Quảng, truyền thống hiên ngang!"
(Ngũ phụng tề phi)*

Vũ Hối tất nhiên mang nặng trong tim hình ảnh của xứ Quảng. Những hình ảnh mộc mạc nhưng đầy thân thương:

- *"Tô mì Quảng ôi sao nhớ quá!
Đi "mô" cũng lại nhớ quê nhà.
Nhớ tay em bóp dòn bánh tráng
"Cao lầu Bà Cảnh" nhớ trong ta!"
(Tình ta, xứ Quảng)*

- *"Nhớ về xứ Quảng, bút trở trăn
Nhớ đêm giã gạo, hò nhân ngãi
Nhớ chiều hát bội, buổi đầu Xuân
Nhớ bài chòi, giọng rao xứ Quảng
Nhớ trường gà, cấp độ ăn thua
Đất Quảng ơi! nửa vòng trái đất
Nhớ thương quê, cay mắt nhạt nhòa..."
(*"Non nước"* xứ Quảng)*

Vũ Hối đã chẳng chịu dừng lại trong quần quai nhưng nhớ đến quê hương đất nước mà còn để con tim chung nhịp đập với đa số các kẻ ly hương khác, ước mong và tin tưởng ở một ngày mai đất nước tươi màu. Một đất nước có độc lập, tự do và hạnh phúc thật sự:

- *"Thám thoát đã bao năm xa nước
Khấp năm châu, mòn mỏi đấu tranh
Mong vá lại, quê nghèo rách nát
Xóa sao vàng, đất trở mầm xanh!
Bước gian lao, quyết không sòn chí
Mong sao đất nước mãi sống còn
Đuốc nhân quyền rạng soi đất Việt
Khấp ba miền thoát khỏi cùm gông!" ...
(Ngàn năm đất Việt)*

Nhà thơ tin tưởng sắt đá vào một vận mệnh mới của dân tộc khi suốt cả dải non sông hình chữ S từ Nam chí Bắc rực rỡ cờ vàng, ngọn cờ chính nghĩa tung bay:

- "*Khắp ba miền, phát cờ đại nghĩa
Vang quốc ca khắp cả xóm làng
Con sẽ trở về ngày xuân mới
Cùng toàn dân, phát phới cờ vàng!*"
(Mẹ vẫn đợi ngày xuân mới)

Ngày đó không những là ngày vui Xuân của đất trời với cỏ cây hoa lá đua sắc thắm giữa thiên nhiên vạn vật mà còn là ngày vui Xuân, ngày hội mới tung bừng trong lòng muôn triệu con dân đất Việt:

- "*Ngày mai, vui Xuân chiến thắng
Mai vàng nở rộ, đón Xuân sang!
Khải hoàn ca, âm vang khắp phố
Cả non sông rợp bóng cờ vàng!*"
(Xuân chiến thắng)

Qua những vần thơ của mình danh họa Vũ Hối đã tỏ ra là một người dân Việt có tình hoài hương lai láng, chất chứa tình tự dân tộc, yêu tổ quốc nồng nàn, khát khao tự do và đề cao quyền sống nhân bản của con người.

Thưa toàn thể quý vị quan khách,

Để chấm dứt bài giới thiệu hai tác phẩm của danh họa Vũ Hối trong buổi ra mắt sách ngày hôm nay tôi thấy có lẽ không gì hơn là xin nhắc lại lời phát biểu của Tiến sĩ Cao Thế Dung ghi trong tác phẩm:

"Đọc Thơ Vũ Hối, xem thư họa Vũ Hối, ta sẽ thấy tiềm tàng Đạo Nước, Đạo Người, Đạo Sống, có đi, có đến, có trước, có sau, thủy chung như nhất. Nếu có ai hỏi tôi, Vũ Hối là người như thế nào? Tôi trả lời không ngần ngại: "Vũ Hối là một nhà thơ yêu nước, vẫn chưa đủ, Vũ Hối là một nghệ sĩ của tâm hồn đam mê nghệ thuật như đam mê Nhân thế"..."

LS. NGÔ TĂNG GIAO

(Virginia, USA, ngày 1- 7 năm 2000)

Hai “mâu thuẫn” lớn của Họa sĩ Vũ Hối

** Sơn Tùng **

Trong sinh hoạt văn học nghệ thuật của người Việt hải ngoại có lẽ **Họa sĩ Vũ Hối** là người nổi danh nhất, trong cộng đồng Việt Nam ta và với quốc tế.

Vũ Hối là người đã sáng lập ra Trường phái Thư Họa (Handwriting Painting) và “Paintings in Motion” nên rất nổi tiếng trong cộng đồng người Việt hải ngoại với những bức thư họa các câu thơ hay danh ngôn viết đẹp như “rồng bay phượng múa” để đóng khung treo tường rất hợp cảm quan đại chúng.

Tại Vùng Washington, nơi ông Vũ Hối cư ngụ từ năm 1991, có thể nói gần như **“trong nhà người Việt nào cũng có treo thư họa của Họa sĩ Vũ Hối”**, và ông cũng nói với tôi mỗi khi ông tới nơi nào bà con cũng xếp hàng dài để mua một bức thư họa về treo trong nhà, nghe đâu do lời đồn trong nhà có treo một bức thư họa của ông thì...làm ăn phát tài!

Cũng do thư họa, Vũ Hối đã đi vào lãnh vực hội họa quốc tế, được Học Viện Cambridge tại London chọn làm “Man of year 1994” và có tên trong **“Five Thousand Personalities of the World”** của The American Biographical Institute năm 1996.

Vũ Hối và ÔB Minh Đức Hoài Trinh & Nguyễn Quang - California

Ngoài thư họa, Vũ Hối cũng đã vẽ những bức tranh nhiều màu “nóng” và rất “ấn tượng”. Ông đã đoạt Giải Nhất Hội Họa quốc Tế của Hoa Kỳ năm 1963 với họa phẩm “Mộng Hòa Bình” (Dream of Peace), bức tranh mà vào năm 1995 ông đã tận tay trao tặng Tổng thống Tiệp Khắc Vacla Havel tại Praha.

Vũ Hối đã được “trời cho” biệt tài hội họa với hoa tay hiện ra trên cả mười đầu ngón tay. Nhưng, ngoài hội họa, ông còn là một nhà thơ và nhà văn nổi tiếng.

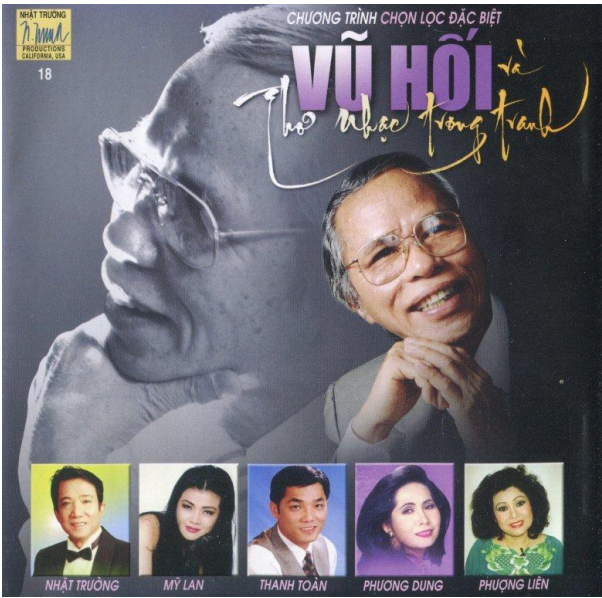
Đa tài như vậy, nhưng Vũ Hối là con người rất khiêm tốn, hiền lành, luôn miệng cười và nói năng nhẹ nhàng, ân cần với mọi người, dù là với một đứa bé.

Trong “Thư họa TRUYỆN KIỀU NGUYỄN DU”, Nhà văn Toàn Phong Nguyễn Xuân Vinh đã viết về Vũ Hối như sau:

“Trước khi gặp Vũ Hối, tôi đã được coi nhiều thư họa của anh, ở nhà bè bạn, ở những miếu đường, ở những tập báo xuân hay đặc san, ở những buổi lễ truyền thống tôn nghiêm, hay kỷ niệm hôn phối trang trọng, trông nét bút anh trình bày trên những mảnh lụa Hà Đông màu ngà bay phất phới linh động, luôn luôn được trịnh trọng đón nhận, mà liên tưởng tới cảnh “Ngũ Phụng Tề Phi” khi xưa, nơi địa linh nhân kiệt của anh. Tôi cũng được đọc một cách thích thú nhiều bài thơ của Vũ Hối, nặng tình gia đình và tình quê hương, và đặc biệt “Chiêm Bao Trở Giác” của anh mà tôi trân trọng lưu giữ. Nhiều bạn văn thơ của tôi như Hà Thượng Nhân, Doãn Quốc Sỹ, Du Tử Lê, Hà huyền Chi, Duy Năng... đã viết những vắn thơ cảm đề gửi tặng. Nhiều nhạc sĩ tài danh đã mượn lời thơ của anh để phổ thành ca khúc.

Tôi lại được biết anh cũng là một nhiếp ảnh gia có hạng, nhưng chỉ mới được nhìn một tấm ảnh của anh chụp mấy nhánh cỏ khô vàng hiu hắt bên một mái tranh nghèo nơi quê mẹ khi xưa, in ở bìa sau của tập Thơ và Thư Họa mới nhất của anh. Để có tập thơ và thư họa này, tôi đã đứng xếp hàng để đợi lượt ghi danh và nhận từ tay tác giả Vũ Hối được các thân hữu mướn mộ mời về vinh danh ở Hí viện Le Petit Trianon ở San Joase, California vào năm 2000.

Cô cháu gái ngồi ghi tên, là ái nữ Giáo sư Vũ Ký, nhận ra tôi và nói cho họa sư được biết. Anh đứng ngay dậy và hoan hỷ chào mừng, nhưng tôi không muốn để đồng hương khác phải chờ đợi nên xin đi ngay vào chỗ ngồi trong rạp hát lúc đó đã gần kín người. Dân Việt miền Bắc Cali đã hân hoan đón chào nhà thi, thư, họa sĩ cũng như những người đồng hương ở Nam Cali, ở miền Đông, miền Nam, miền Bắc Hoa Kỳ, ở Âu Châu, cũng như ở Á Châu, nơi đâu có người Việt dàn trải cư ngụ từ sau ngày quốc biến năm 1975, mà Vũ Hối đặt chân tới, cũng có sự vui mừng tiếp đón con người đã mang tinh hoa của đất nước lại cho miền đó.

Nhìn anh trên sân khấu nhận những bó hoa đua tặng, những lời chúc tụng chân thành với dáng điệu khiêm cung, tôi đã được một buổi chiều thoải mái chiêm ngưỡng một hình ảnh rất đẹp, qua dáng người mảnh mai mà lại có hùng khí, một thái độ anh dũng bất khuất đã giúp anh trải qua được những ngày khổ nhục trong trại tù Cộng sản. Trông thấy sự ân cần của anh khi nhận bó hoa từ tay một thiếu nữ, và đôi bàn tay nắm chặt khi tiếp nhận bằng danh dự một cựa chiến hữu đua tặng, tôi nhận thấy ngoài cái tinh hoa đã chứa đầy, cô đọng trong con người anh, nay tới đây đã được tỏa ra và thêm vào cái chân tình yêu thương và quý mến, cùng một lúc anh đã đưa những vinh hoa

nhận được trên hoàn vũ về cho người đồng hương. Và tôi đã nhận thức được rằng, anh đã được sự thương mến của mọi người có mặt.” (ngưng trích)

Không thể nào viết đúng hơn và đẹp hơn về con người Vũ Hối.

Vũ Hối “được sự thương mến của mọi người” vì ông rất hiền lành, dễ mến. Nhưng nếu ai nghĩ rằng con người hiền lành ấy có thể cũng mềm yếu, dễ khuất phục sẽ là một sai lầm quan trọng. Và ông đã có dịp thử thách qua những năm tháng bị “Giải phóng” khóa chân trong nhà tù Phan Đăng Lưu và khám lớn Chí Hòa.

Những kẻ quen dùng bạo lực khống chế người khác để khoa trương “chính nghĩa” của ... cách mạng, cuối cùng đã phải cúi mặt để “con người hiền lành nhưng bất khuất” ngẩng cao đầu ra khỏi nhà tù sau khi chúng đã dùng mọi cực hình mà không bẻ gãy được ý chí của ông.

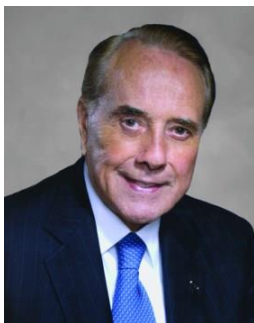
Vũ Hối đã bị bắt và tống vào nhà tù năm 1976 cùng với nhiều văn nghệ sĩ miền Nam thời ấy bị gán cho cái tội danh là văn nghệ sĩ phản động. “Cách mạng” đã dựng ra kịch bản cho một vụ án lớn gọi là “biệt kích cầm bút”, tay sai CIA để chống phá nhà nước xã hội chủ nghĩa và đã ép những người bị bắt giam nhận tội để đem ra “tòa án nhân dân” xét xử với những bản án đã được làm sẵn để tuyên truyền và răn đe.

Cũng như những bạn tù khác, Vũ Hối đã bị lũ “quỷ đỏ” mang hình dáng đồng chủng ngược đãi, hành hạ đến bị mù một mắt sau khi chúng đã dùng những lời lẽ ngon ngọt của mớ kinh điển Mác-Lê ba xu để dụ dỗ không kết quả.

*Đòn thù giáng xuống mù một mắt
Hai chân cùm vết sẹo còn nguyên
Gương nghìn xưa chí hùng bất khuất
Quyết xả thân tranh đấu nhân quyền.*

Mấy câu thơ đầy hùng khí trên đây của Vũ Hối khi ra khỏi tù là kết quả của những năm “học tập tốt” trong trại “cải tạo” cộng sản, và đã bộc lộ cái “mâu thuẫn” lớn trong con người ông: coi hiền lành dễ thương nhưng là một chiến sĩ tự do bất khuất trước giặc thù.

Và, từ “mâu thuẫn” trên đây đã đưa đến “mâu thuẫn” thứ hai cho thấy Vũ Hối không làm thơ để nói lên khẩu khí xương. Bị mù một mắt vì “đòn thù” cộng sản nhưng ông không ngò yên một chỗ để sống phần đời còn lại như một phế nhân.

Được Nghị sĩ **Bob Dole** can thiệp bảo lãnh sang Mỹ năm 1991, được hít thở không khí tự do, được tự do vẽ, tự do làm thơ, tự do nói, Vũ Hối đã “xả thân tranh đấu” cho tự do, nhân quyền của Việt Nam.

Bị hư một mắt nên không thể lấy bằng lái xe trong một đất nước mà người không có bằng lái xe bị coi như... không có hai chân, nhưng có thể nói Vũ Hối là người “đi” nhiều và đi xa nhất trong cộng đồng người Việt hải ngoại. Thật vậy, không kể sự có mặt của ông trong những sinh hoạt của cộng đồng người Việt Vùng Hoa-Thịnh-Đồn, ông thường được cộng đồng người Việt khắp nơi mời đi và được tiếp đón nồng nhiệt như ông Toàn Phong Nguyễn Xuân Vinh đã viết.

Một năm mười hai tháng, ít khi ông Vũ Hối có mặt ở nhà, kể cả ba ngày Tết. Ông cho biết sống trên đất Mỹ gần 30 năm, ông chỉ được ở nhà ăn Tết với gia đình có... một lần! Ông Vũ Hối được tự do bay nhảy cũng do sự thông cảm và hỗ trợ của gia đình. Có lần gọi điện thoại hỏi thăm, bà cho biết ông không có nhà, tôi nói đùa: “Chị cứ cho anh ấy đi hoài coi chừng có ngày cô nào rước mất.” Bà chỉ cười và cũng nói đùa: “Cô nào rước thì tôi cho luôn!”

Nhưng từ hai năm nay, bà không còn lo cô nào rước mắt chồng vì ông Vũ Hối đi không nổi nữa, do tuổi hạc đã gần chín mươi. Khi không đi được thì ông ở nhà tiếp khách và tiếp tục chống cộng.

Lần gần đây nhất tôi cùng vài anh em tới thăm Họa sĩ Vũ Hối, ông cho biết vừa mới trải qua một cuộc giải phẫu tim và trái tim đã ngưng đập trong ba phút sau gần một thế kỷ làm việc không ngừng nghỉ, “nó không nghỉ luôn nên hôm nay anh em mình còn gặp nhau”. Tuy nói vậy, nhưng giọng ông vẫn trẻ và ấm áp, ân cần như mọi khi. Nếu ông không nói thì không ai biết ông vừa ... chết đi sống lại.

Ông cho biết vừa ngồi dậy được lại bắt tay cố làm cho xong tập thơ của ngục sĩ Nguyễn Chí Thiện viết theo nghệ thuật thư họa để ông Đinh Hùng Cường xuất bản, một công việc mà ông cảm thấy có nhiệm vụ phải làm khi trái tim còn đập.

Tôi đã viết những gì còn có thể viết về Họa sĩ Vũ Hối sau khi nhiều người đã viết về ông. Đang định chấm dứt ở đây thì tôi nhớ tới một chuyện nhỏ, rất nhỏ, nhưng có ý nghĩa lớn, rất lớn.

Cách đây đã lâu, một lần tới nhà thăm Họa sĩ Vũ Hối, tôi có dắt theo cô cháu nội, lúc đó chưa tới mười tuổi. Cháu rất thích vẽ, đi đâu cũng đem theo tập giấy, ngồi đâu cũng cắm cúi vẽ. Lần tới nhà ông Vũ Hối, trong khi người lớn nói chuyện với nhau thì cháu ngồi vẽ. Ông Vũ Hối ghé mắt nhìn và khen cháu có năng khiếu về hội họa. Từ đó về sau, mỗi lần tới nhà Họa sĩ Vũ Hối, tôi không dắt cháu theo, nhưng mỗi lần gặp tôi, ông Vũ Hối đều ân cần hỏi thăm về cô cháu nội tôi, với những lời lẽ thật dịu dàng thân thương làm tôi cảm động.

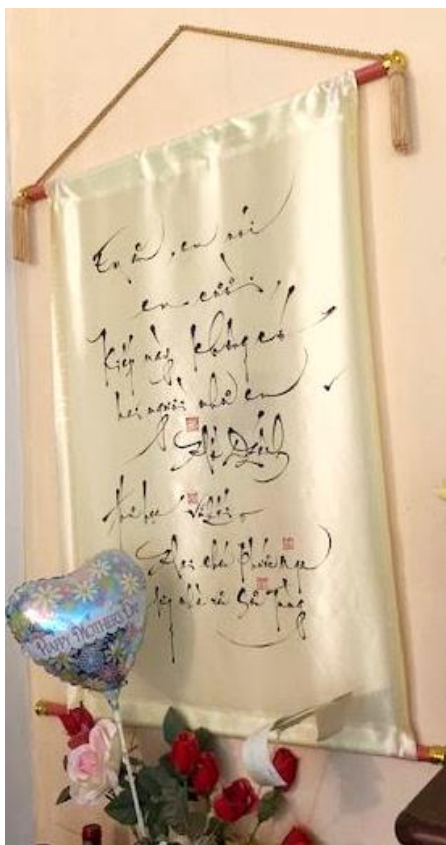
Lần thăm ông mới đây sau mấy năm không gặp, tôi nghĩ ông Vũ Hối chắc đã quên cô cháu bé mà tôi dắt theo năm xưa, bây giờ đã là một thiếu nữ đang học năm chót bậc

trung học. Nhưng, với tất cả ngạc nhiên và cảm động của tôi, ông Vũ Hối lại ân cần hỏi thăm về cháu như những lần trước.

Khi ấy tự nhiên trong đầu tôi vang vang một câu hỏi: tại sao con người với tâm hồn cao đẹp, hiền lành, nhân hậu, một nghệ sĩ tài đức như vậy, lại không tìm được một khoảng không gian an bình để sống trên quê hương mà ông rất yêu thương? Ai đã có thể nhân danh những điều hay đẹp nào để đày ải, hành hạ con người ấy còn tàn bạo hơn loài hoang thú? Trên đất nước Việt Nam bây giờ có còn ai bắn khoăn, ray rứt với những câu hỏi nhỏ bé, bình thường như vậy?

Trong màn đêm tối đen, chỉ có sự yên lặng.

Sơn Tùng (Chớm Thu 2019)

Thư họa của Vũ Hối ở tư gia Sơn Tùng

THANH THẢN RA ĐI

Lê Văn Trạch, Vũ Hối, Phan Khâm

Tôi gặp nhà Thơ họa Vũ Hối lần đầu trong dịp về Washington DC tham dự buổi Ra Mắt tập thơ "*Bên giòng Thạch Hãn*" của nhà thơ Phan Khâm tháng 6 năm 2003. Khi được giới thiệu, tôi nói "*Xin chào Bác*", Anh cười: "*Xưng Anh Em thôi, để tôi được lây cái trẻ trung nơi các anh!*". Mới gặp nhưng chuyện trò chân tình cởi mở. Anh có phong thái nhẹ nhàng, hóm hỉnh, nên rất dễ gần gũi.

Trước đó, anh Khâm có tặng tôi cuốn "*Nghìn Thương Đất Mẹ*", năm 2000, trong lần đi Việt Nam, tôi mang về biếu tặng người bạn thân rất mến mộ Thơ và Thư pháp của Anh. Sau này tình cờ được tiếp chuyện với Anh trên điện thoại, nhân tiện cảm ơn Anh đã phóng bút bài thơ của anh Phan Khâm trên bức tranh làm quà đám cưới con gái tôi, tôi kể chuyện này, Anh ngạc nhiên và bảo: "*Có lẽ đây là cuốn đọc nhất loạt về Việt Nam!*".

Thỉnh thoảng về Hoa Thịnh Đốn, lần nào cũng gặp Anh, rất vui và thân thiện. Tôi thường dõi theo bước chân Anh đến các tiểu bang có nhiều người Việt, đặc biệt là trong dịp Tết, bà con tới "*Xin chữ*" như là Lộc đầu Xuân mang sự bình an về cho gia đình hoặc đến các ngôi chùa, các tổ chức phi lợi nhuận gây quỹ làm từ thiện.

Hàng ngày nhìn những thư pháp treo trong nhà: "*Vô Thường*", "*An Lạc*", Bài kệ: "*Bỏ cái đẹp trần thế, Cắt đứt dây ái ân, Đi theo đường của Bụt, Nguyện độ khắp xa gần*" -

đặc biệt hai chữ *Việt Nam* là Thư họa trên đĩa, được đặt trang trọng trên bàn thờ Tổ Quốc, tôi thấy bình thường... nhưng lúc này khi Anh đã ra đi, nhìn là nhớ Anh với bao kỷ niệm!

Trong lần về Virginia cho việc ra mắt "*Tuyển tập Doãn Dân*", ngày 1 tháng 5 năm 2022, nhà thơ Phan Khâm đã dẫn tôi đến thăm Anh, sức khỏe hơi yếu, nhưng thần thái Anh vẫn tươi tắn, minh mẫn, còn phóng bút viết thư họa bài thơ của anh Khâm tặng nhà thơ Cao My Nhân. Vậy là tôi có duyên gặp Anh lần cuối.

Được nghe kể lại trong giờ phút sau cùng, Anh vẫy tay chào mọi người rồi thanh thản ra đi, một trường hợp hiếm có.

Sinh thời Anh sống chan hòa với mọi người, chẳng bao giờ giận hờn trách móc ai, luôn quan hoài và lan tỏa tình thương đến những người chung quanh, đó là cách thiết lập một Cõi Tịnh Độ hiện tiền, như thế đường đến Tây phương Cực lạc không xa lắm! Một nén tâm hương xin tiễn biệt Anh!

Lê Văn Trạch

NGƯỜI CÙNG ĐẤT QUẢNG...

Cho dù TRANG TƯỜNG NIỆM THS VŨ HỐI trên Website CƠ SỞ VĂN HỌC CỔ THƠM có dài bao nhiêu nữa, tôi thấy nếu không viết thêm đôi dòng về NGƯỜI CÙNG ĐẤT QUẢNG thì là một thiếu sót đáng quý, đáng trân trọng với HỘI ĐỒNG HƯƠNG QUẢNG TRỊ VÙNG HTĐ – THS VŨ HỐI - NHÀ THƠ NGUYỄN VÔ CÙNG.

THS VŨ HỐI rất thương tiếc Nhà thơ NGUYỄN VÔ CÙNG, đã từ giã cõi đời tháng 7 năm 2021 tại Atlanta, Georgia. Ông nói quý vị trong Hội Đồng Hương trong đó có Nguyễn Vô Cùng và Phan Khâm cũng là:

***Người cùng đất Quảng: Quảng Trị, Quảng Nam...
Ai bảo điều gì mình có ngán đâu!***

Ông ngồi ôn lại kỷ niệm với hình ảnh đáng nhớ nhất là THS VŨ HỐI đến tham dự TIỆC HỢP MẶT MỪNG XUÂN ẤT MÙI 2015 CỦA HĐH QUẢNG TRỊ VÙNG HTĐ. Nhân dịp này, THS VŨ HỐI có viết một bức thư họa trên lụa 4 câu thơ của Nhà thơ Quảng Trị Nguyễn Vô Cùng - cũng là Hội Viên lâu năm của Cơ Sở Văn Học Cổ Thơ.

CUNG CHÚC TÂN XUÂN

***Xe ngựa dập dìu Xuân mấy độ
Trầm hương thanh tỉnh Tết bao lần
Đầu Xuân một tấm lòng cung chúc
Nhân thế ngàn hoa thắm bội phần***

Nguyễn Vô Cùng

Xuân Ất Mùi 2015

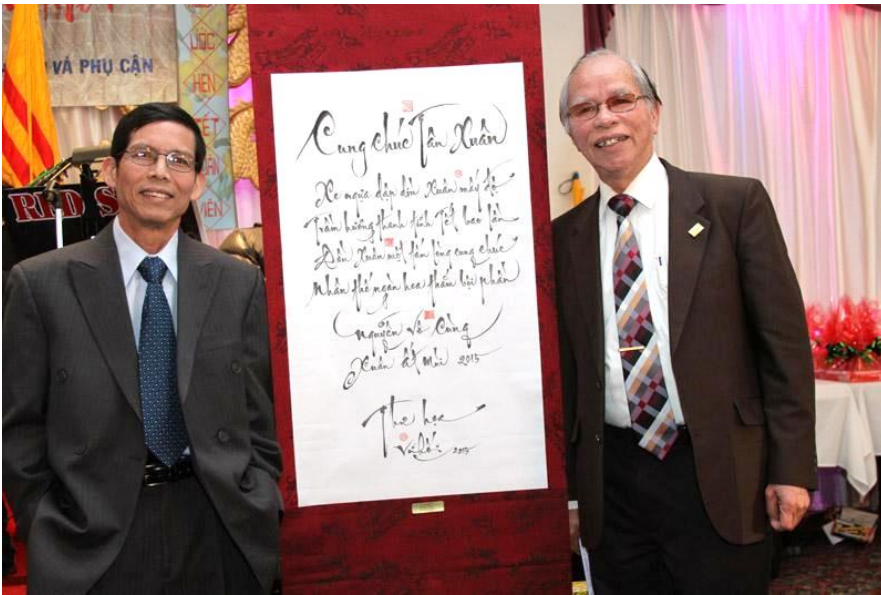
Bức thư họa quý giá này được THS VŨ HỐI cùng Nhà thơ NGUYỄN VÔ CÙNG trao tận tay cho Vợ Chồng Tiến sĩ Tạ Cự Hải-Như Thủy đến tham dự với Hội và trúng giải độc đắc món quà này.

Nơi đây ngồi tưởng nhớ khôn nguôi, Nhà thơ Nguyễn Vô Cùng đã về Cõi Trời Thơ, tiếp đến ngày 8 tháng 8 năm 2022 Tiến sĩ Tạ Cự Hải về Cõi Vĩnh Hằng và hồi ôi, THS VŨ HỐI cũng đã Về Cõi Hoa Khai Kiến Phật ngày 19 tháng 8 năm 2022.

Người đi rồi, người còn ở lại, nói theo lời của Nhà thơ Nguyễn Vô Cùng.

Xin đốt nén trầm hương ... nhân thế ngàn hoa thắm bội phần.

Phan Khâm

Nguyễn Vô Cùng (trên); Tạ Cự Hải & Như Thủy (dưới)

NHỚ THƯƠNG CẬU HỐI

** Trần Yên Hòa **

Thật ra, tôi và họa sĩ Vũ Hối không có bà con máu mủ gì. Nhưng mà đã từ lâu, từ thuở còn bé, khoảng 8, 9 tuổi gì đó, tôi đã gọi ông là cậu Hối rồi. Nguyên nhân là: Vũ Hối quê ở làng Dương Đàn (quê tôi gọi là Diên Đàn), tên xã hồi VNCH là Kỳ Long, Tam Kỳ, Quảng Nam. Ông có người chị lớn lấy chồng về quê tôi, bà là vợ ông Trịnh Tường, một giáo viên tiểu học. Nhà ông Trịnh Tường và nhà tôi gần nhau, cho nên con trai ông Trịnh Tường là Trịnh Tộ, bạn thân của tôi, thường gọi ông là cậu Hối, nên tôi bắt chước gọi theo.

Tôi biết tên Vũ Hối từ ngày đó.

Cũng những năm tôi được 14, 15 tuổi, một hôm, Trịnh Tộ đem đến khoe với tôi một cuốn Thế Giới Tự Do, trong đó có đăng hình ông Vũ Hối. Ông được đi thăm nước Mỹ, được mời vào tòa Bạch Ốc để vẽ hình cho tổng thống Kenedy. Tôi thấy điều đó thật hãnh diện. Cầm tờ báo Thế Giới Tự Do trên tay, nhìn ông Vũ Hối bận đồ đẹp, lịch sự, đứng bên mấy bức tranh của ông được giải thưởng, tôi thấy nể trong bụng quá.

Thời gian như nước chảy qua cầu, thời cuộc cũng xoay chuyển, 30-4- 75 đến làm thay đổi bao nhiêu cuộc đời. Tôi vào tù vì tội sĩ quan chế độ cũ, còn họa sĩ Vũ Hối cũng vào tù vì tội văn nghệ sĩ phản động. Sau này qua Mỹ, gặp ông Vũ Hối, nghe ông nói đã bị cai tù đánh hư một con mắt, và ông được hội đồng nhân quyền Liên Hiệp Quốc bảo trợ ông qua Mỹ.

Khoảng 2001, tôi có viết một hồi ức có tên là "Ký Ức Mẹ, Đi Về Phía Hoàng Hôn" đăng sâu rộng trên các báo Việt Ngữ ở Mỹ, sau đó được trích đăng trong nhiều tờ báo ở Úc, Pháp... trong đó có đoạn như sau:

"Trong những ngày phát động chiến dịch cải cách ruộng đất, tôi luôn nhớ những đêm tối có những tiếng loa vang vang khắp thôn xóm. Tiếng loa thông báo hôm nay có đấu tố tên địa chủ nào, ở đâu, và kêu gọi đồng bào đi tham dự đấu tố. Tôi còn nhớ hai lần mẹ tôi đã đi. Mẹ tôi bỏ hai ngày làm ruộng cùng dân chúng trong xã lên đến tận xã Kỳ Long, nơi có cuộc đấu tố ông Vũ Ấn, được gọi là "tên địa chủ ác ôn" (ông Vũ Ấn là cha giáo sư Vũ Ký và họa sĩ Vũ Hối) và cuộc xử tử ông Hồ Đệ, một đảng viên Việt Nam Quốc Dân Đảng."

Không biết ông Vũ Hối đã đọc bài đó ở báo nào nên có cảm tình với tôi. Sau đó, họa sĩ Vũ Hối từ tiểu bang Maryland gọi điện thoại cho tôi, tôi gọi ông bằng cậu, như người cậu ruột thịt của mình vậy, và ông cũng xưng là cậu với tôi.

Dù nói chuyện qua điện thoại, tôi cũng có nhận xét là giọng nói của ông nhẹ nhàng. Trong lần nói chuyện đầu tiên, tôi đã có cảm tình vì nghĩ ông rất hiền, vui vẻ, cởi mở.

Sau đó mấy tháng, họa sĩ Vũ Hối có dịp qua Cali, tham dự họp đồng hương Quảng Nam, hay ra mắt sách, triển lãm thư họa gì đó. Ông gọi điện thoại cho tôi và trong một buổi sáng đẹp trời ở Nam Cali, tôi đến đón họa sĩ từ nhà người bà con ông ở, rồi đưa ông đi ăn phở, uống cà phê, tâm sự.

Đối diện với một họa sĩ mà tôi đã phục, đã mến yêu từ thuở thiếu thời, đến bây giờ cũng mấy mươi năm sau, gặp ông bằng xương bằng thịt, tôi vô cùng sung sướng và cảm động.

Tiểu sử ông được tóm gọn như sau:

"Vũ Hối là một họa sĩ nổi tiếng khắp nước, ông đã là một tên tuổi lớn của nền văn học nghệ thuật nước nhà và quốc tế. Ông được mời vẽ chân dung tổng thống Hoa Kỳ John F. Kennedy, vẽ chân dung Đại tướng Creighton W. Abrams. Đã nhận Giải Khôi Nguyên Hội Họa Quốc Tế năm 1963 tại Hoa Kỳ. Sáng lập trường phái Luân Vũ Họa (Painting In Motion) và Thư Họa (Handwriting Painting).

Tên tuổi của Vũ Hối cũng đã đi vào Bách Khoa Tự Điển Larousse, bộ tự điển nổi danh nhất của Pháp và thế giới

Có tên trong Văn Học Tự Điển thời Việt Nam Cộng Hòa."

(theo Đăng Giao, báo Người Việt)

Thế mà khi ông ngồi trên xe tôi chở đi, ông nói chuyện giọng Quảng Nam đã pha giọng nam, rất hiền hòa, từ tốn và luôn luôn xưng cậu với tôi. Ông biết nhà tôi ở Quán Rường, biết mẹ tôi là bà Khiêm, biết cha tôi là ông Khái, nhà có bức tường bằng gạch bao quanh, mỗi khi ông từ Diên Đàn xuống thăm người chị ruột ở gần nhà tôi... Ôi, chuyện ở quê, chuyện ngày tháng cũ... hai cậu cháu ngồi cà phê nói hết không hết lời.

Rồi cậu Hối về lại Maryland, cậu lại điện thoại qua cho tôi, nói tôi gửi bài Ký "Ưc Mẹ - Đi về phía hoàng hôn" cho cậu, để ông gửi đăng báo bên đó. Tôi về gửi cho cậu liền, sau đó cậu gửi tôi tờ báo Kỷ Nguyên Mới, có đăng bài đó của tôi.

Trong thời gian 15 năm, khi cậu còn khỏe, cậu đã đi qua Cali khoảng trên dưới 10 lần, lần nào tôi cũng được gặp cậu. Khi cậu đến nơi là ông gọi cho tôi, *cậu Hối đây, cậu mới qua hồi hôm, con đến chở cậu đi uống cà phê nhe.* Thế là tôi liền lên xe đi chở ông đi uống cà phê...đều đều như vậy. Trong đó có 2 lần tôi chở ông về nhà tôi "nhậu" chơi. Một lần tôi có mời nhà văn Phạm Phú Minh và nhà thơ Thành Tôn cùng dự... Buổi họp mặt rất vui vẻ, thấm đượm tình văn nghệ và đồng hương.

Qua những lúc không có ông, tôi thường lục tìm đọc lại những tác phẩm của ông. Những bài thơ ông đã viết, những họa phẩm ông đã triển lãm, những bức thư họa ông viết được treo trên tường, trên liễn, trên đĩa sứ, khắp nơi.

Có lẽ đã từ lâu, tôi ảnh hưởng của thơ mới, giọng thơ, lời thơ, ngôn ngữ thơ của các nhà thơ mới... Nên tôi chỉ cảm nhận thơ Vũ Hối nhìn về khía cạnh ý nghĩa và văn phong, rất hiền hòa, nhẹ nhàng, thật thà.

Ví dụ như bài:

Men chiều Cali

*Vẽ cả trong tranh khung trời lộng gió
Vẽ cả men tình, một độ lên ngôi
Nàng niu ta vẽ cảnh hoa Nhân Ái
Những đóa hoa cưỡi, nở mãi trên môi!*

*Nắn nét tình thơ, khung trời lộng gió
Mười ngón tay hoa, vương nhạc bổng trầm...
Ta về đâu ướp lạnh miền Đông Bắc
Nhớ Cali, từng vật nắng hanh vàng*

*E áp hành trang: men chiều kỷ niệm
Phong kín gửi người: nỗi chứa chan!
Vẽ người thương, giữa khung trời lộng gió,
Vẽ mình ta, ngòi đém nỗi cô liêu*

*Vẽ cánh chim rừng, một trời lạc xứ
Cali ơi! Xin gọi nồng ấm men chiều!*

(từ báo Người Việt)

Về hội họa và thư pháp cũng vậy, tôi đã xem những bức tranh chụp lại của Vũ Hối như Mộng Hòa Bình vẽ những con chim bồ câu bay lên từ tay một thiếu nữ. Bức tranh vẽ bút pháp nhẹ nhàng, không cầu kỳ khó hiểu. Về Thư pháp có nét chữ lạ, có sắc thái riêng.

Như vậy, với Vũ Hối, một tâm hồn bình dị, nhẹ nhàng, hiền hòa, hòa nhập vào cuộc sống cộng đồng, nên ông đã thu hút cảm tình của nhiều người, nhất là cộng đồng Quảng Nam ở khắp nơi. Những người đồng hương từ già đến trẻ, từ những bạn thuộc lớp Văn Học Nghệ Thuật hay không, ông đều vui vẻ tiếp chuyện, thăm hỏi ân cần, chụp hình kỷ niệm. Cho nên tôi rất không ngạc nhiên khi thấy những bạn tôi ở khắp mọi nơi, như San Jose, Texas, Maryland, nam Cali, khi họa sĩ Vũ Hối mất, họ đã post lên trên FaceBook nhiều hình chụp với ông để tiếc thương và có những lời lẽ cảm tình nồng hậu.

Nhân Sĩ Quảng Nam

Gia đình họa sĩ Vũ Hối là một gia đình theo Việt Nam Quốc Dân Đảng từ lâu, và trên bước đường đấu tranh cho một Việt Nam - Dân Tộc Độc Lập, Dân Quyền Tự Do, Dân Sinh Hạnh Phúc - gia đình ông đã bị cộng sản giết một số anh em, (đầu khoảng bảy, tám người). Đường lối đấu tranh của ông là một đường lối đấu tranh ôn hòa nhưng bất khuất. Họa sĩ Vũ Hối, một đời hoạt động văn hóa, để lại một gia tài thơ văn, hội họa, thư họa...cho bà con cùng quê, cho cộng đồng. Ông chưa làm hội trưởng một hội đồng hương ở địa phương nào cả, nhưng nói đến ông, ai cũng biết, ai cũng quý mến ông, yêu thương ông, kính nể ông.

Tôi nghĩ con người sống trên đời rồi sẽ mất đi, nhưng ông đã để lại tiếng tốt, tiếng thơm cho hậu thế. Ông xứng đáng được gọi là Nhân Sĩ Quảng Nam.

Gặp cậu lần cuối

Cách đây khoảng hơn 5 năm, cậu từ Maryland qua Nam Cali. Cậu đến nơi là điện thoại cho tôi ngay. Tôi cũng tới nhà cậu ở đón cậu đi uống cà phê như thường lệ. Cậu nói cậu sang để ra mắt tập sách 60 năm Văn Học Nghệ Thuật Vũ Hối. Buổi ra mắt sách tại Viện Việt Học ngày...giờ.. Và mời tôi tham dự.

Tôi nói với cậu tôi sẽ tham dự.

Đến giờ hẹn, tôi đến Viện Việt Học, thì thấy cửa phòng sinh hoạt đóng im ỉm, không có một bóng người. Tôi bèn gọi điện thoại cho cậu thì điện thoại không liên lạc được. Đành chịu. Từ đó, tôi không liên lạc được với cậu nữa.

Đến năm 2018, tôi có dịp đi chơi ở Maryland, nhân cơ hội này, tôi quyết tâm đi tìm thăm cậu. Tôi rủ nhà văn Nguyễn Đình Từ Lam (đang ở Maryland) cùng đến thăm cậu theo địa chỉ của cậu cho mỗi khi tôi gửi sách báo qua cho cậu. Đến nơi, nhà cậu của là một người khác, dò hỏi thì cậu đã dời đi, không ai biết địa chỉ mới. Thế là tôi không gặp cậu nữa rồi.

Rồi đến nay, được tin cậu mất (lúc 5 giờ 15 phút ngày 19/08/2022, tại Maryland), lòng tôi với bao thương tiếc không nguôi.

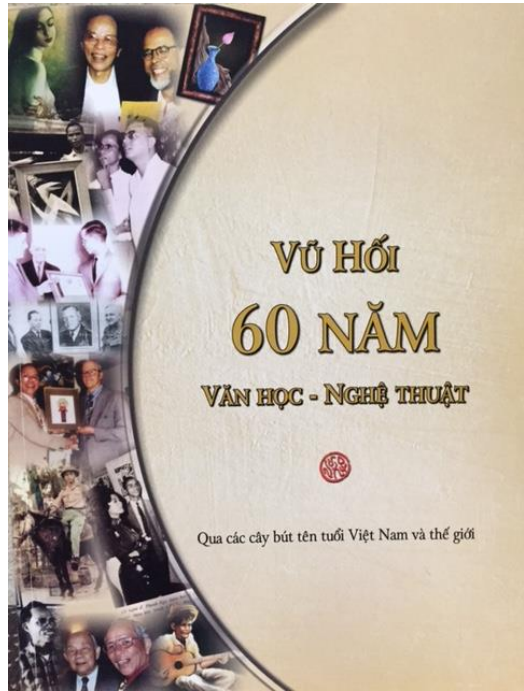
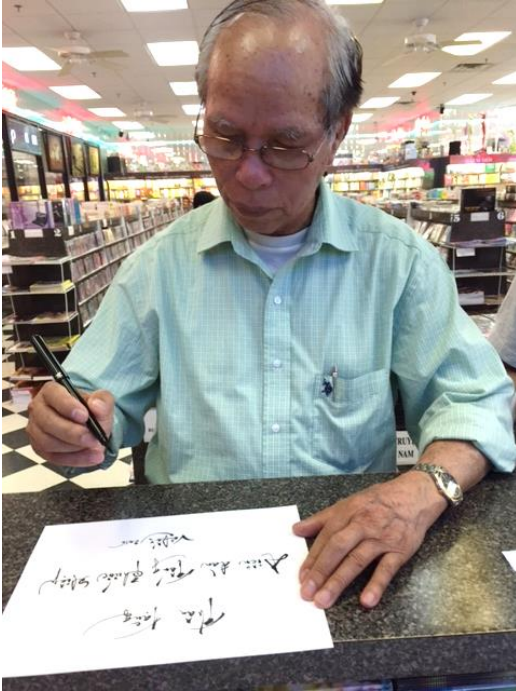
Xin vĩnh biệt cậu. Chúc cậu sớm về Cõi Phật.

Thương tiếc Họa sĩ Vũ Hối, một tài hoa Quảng Nam, một nhân sĩ Quảng Nam, đúng nghĩa.

Trần Yên Hòa

Vũ Hối Và Nụ Cười - Song Thy

Nhẹ nhàng mùi ngón tay hoa
Rồng bay Phượng múa ngọc ngà nét son
Đẹp khung chữ, sáng tâm hồn
Nụ cười xóa mọi nỗi buồn thế nhân.
St

Ngày Lễ từ phụ năm nay, thành phố Houston có thêm niềm vui lớn, đó là được đón tiếp một người tài hoa của dân tộc nói chung, và của đất Ngũ Phụng Tề Phi nói riêng: nhà thơ họa Vũ Hối.

Bác về đây triển lãm thư pháp và giới thiệu Tuyển Tập 60 Năm Sinh Hoạt Nghệ Thuật của Bác, cùng phối hợp trong ngày Kỷ niệm 16 năm của nguyệt san Sóng Thần. Nói đến tên tuổi Bác Vũ Hối, có lẽ chúng ta chẳng ai xa lạ gì, bởi ông là nhà thơ, một họa sư và cũng là người sáng lập ra trường phái thư họa của Việt Nam.

Có điều rất lạ là khi được tiếp xúc với Bác, chúng ta cảm thấy thật gần gũi thật chân tình và rất vui vẻ. Trong khi trò chuyện, Bác hay chêm vào những câu nói đùa hóm hỉnh làm mọi người phải bật cười, hầu quên đi cái nắng đỏ lửa của Houston trưa Hạ.

Trong buổi triển lãm thư pháp được tổ chức tại New Diamond Club, St đã có dịp trao đổi với Bác, nhưng không nhiều, chỉ đến ngày hôm sau, khi phái đoàn gồm có bác Vũ Hối và một số văn nghệ sĩ, được nhà báo Phạm Bá Vinh, Chủ nhiệm nguyệt san báo Sóng Thần hướng dẫn thăm viếng khu chợ Hồng Kông 4 trong vùng Southwest Houston, và khi quá bước vào nhà sách PM thì cuộc gặp gỡ mới thân tình hơn...

Vĩnh Điện, Phạm Bá Vinh, Mai Hoài Thu, Ngọc An, Song Thy, Vũ Hối

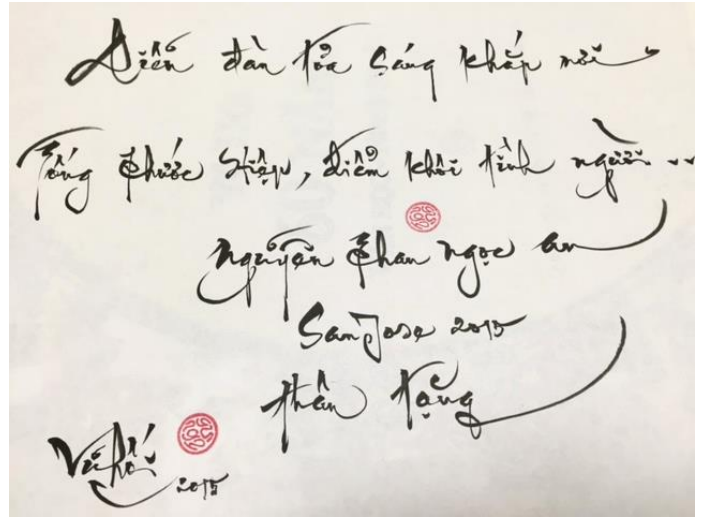
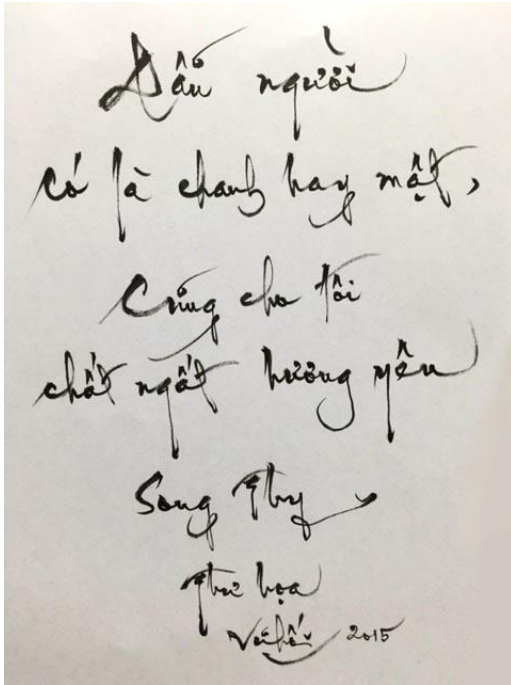
Nơi Bác, chúng ta không tìm thấy sự cao kỳ của một người Việt Nam duy nhất có tên trong sách văn hóa của con cháu Thái Dương Thần Nữ. Chúng ta cũng chẳng nhìn ra sự kiêu cách của một họa sư tài hoa với nét viết như rồng bay phượng múa. Mà ở Bác, mọi người chỉ đón nhận được sự giản dị, thân mật và rất hài hòa với tha nhân.

Một số khách hàng của PM đã tỏ vẻ vui mừng và thán phục khi nhìn bác múa bút đề thơ tặng mọi người.

Ai đó đã nêu câu hỏi là bằng phương pháp nào mà một cụ già hơn bát tuần - Bác sinh năm 1932 - vẫn còn có sức khỏe lẫm du đây đó, nhất là tay không run khi viết... Bác

hiền lành trả lời: *Tiếng cười giúp chúng ta quên hết mọi ưu phiền... và tay không run vì hồi nhỏ... không được ăn căng gà...*

Âu đây cũng là một kinh nghiệm quý báu cho chúng ta. Hãy buông bỏ mọi lo âu, phiền muộn để lòng thanh thản với tiếng cười vô tư, chắc rằng cuộc sống sẽ đẹp thêm biết bao.

Xin cảm ơn Bác Vũ Hải với những nét bút tài hoa tô điểm cho đời và cảm ơn những tiếng cười của Bác đã cho kẻ hậu sinh bài học thật giản dị mà cũng vô cùng quý giá, "Nụ cười bằng mười thang thuốc bổ"

*Chúc Bác đẹp mãi nụ cười
Khang an sức khỏe vui đời lãng du.*

Song Thy

VĨNH BIỆT DANH HỌA VŨ HỐI

(RA ĐI NGÀY 19 THÁNG 8 NĂM 2022 HƯỞNG THỌ 90 TUỔI)

** Phạm Thành Châu **

Tiểu sử

- Họa sĩ Vũ Hối sinh ngày 22 tháng 11 năm 1932 tại làng Dương Đàn, quận Tam Kỳ, tỉnh Quảng Nam, Việt Nam.
- Là con út trong một gia đình nho phong.
- Đại gia đình họ Võ ở Tam Kỳ bị Việt Cộng giết (gồm 17 người và người anh cả Vũ Khôi). Sống sót có giáo sư Vũ Ký và Vũ Hối.
- Tốt nghiệp trường Cao Đẳng Mỹ Thuật Gia Định.
- Đã du học Hoa Kỳ tại các tiểu bang South Carolina và Georgia từ năm 1960.
- Sau 1975, bị tù cộng sản 17 năm. Bị Việt Cộng đánh mù một mắt, còn một mắt rất yếu.
- Nhờ sự can thiệp của các yếu nhân trong nghị viện, chính phủ Hoa Kỳ và Châu Âu (Tổng thống và thủ tướng Pháp, quốc vương Bỉ, chính phủ Đan Mạch, Thụy Điển...) Việt Cộng phải thả ông ra. Ông qua Mỹ năm 1992.
- Là người phát kiến ra ra thư họa riêng cho Việt Nam (The Art of Handwriting) và Luân Hoàn Pháp (Painting In Motion)
- Trong khoảng thời gian từ 1963 - 1972, Vũ Hối được mời triển lãm tranh tại các quốc gia Pháp, Anh, Hoa Kỳ, Đại Hàn, Phi Luật Tân, Đức... Nhiều họa phẩm của ông được tuyển chọn để trình bày và lưu trữ tại các bảo tàng viện danh tiếng trên thế giới. Ông còn được mời vẽ chân dung cho Tổng thống Mỹ John F. Kennedy, vẽ chân dung Đại tướng Creighton W. Abrams - tổng tư lệnh quân đội Hoa Kỳ ở Việt Nam, vẽ chân dung tổng thống Tiệp Khắc Vaclav Havel...
- Có tên trong tự điển Larousse, Pháp.
- Viện ABI, Hoa Kỳ; viện V.B.C Cambridge, Anh; Trung Tâm Học Viện Nghệ Thuật Quốc Tế Cambridge, Anh... vinh danh ông về những thành đạt nghệ thuật sáng chói đầy mới mẻ về nghệ thuật thế giới cận đại.
- Sáng tác các thi tập: Mùa Giao Cảm, Vần Thơ Màu Trắng, Chiêm Bao Trở Giác, Nghìn Thương Đất Mẹ...
- Được ghi danh trong L'art de l'écriture, Paris 1993.

- Nghệ sĩ Á Châu duy nhất được vinh danh về “Sáng Tạo Nghệ thuật” cho thế giới tại Atlanta Hoa Kỳ ngày 5 tháng 11 năm 1994.
- Có tên trong tự điển “Danh Nhân Thế Giới” ấn hành tại Cambridge Anh quốc 1998 (Dictionary of International Biography 1998).
- Tên Vũ Hối được ghi trong “5,000 Personalities of The World” do American Biographical Institute, năm 2000.
- Được ghi tên trong “Tuyển Tập Thư Hoạ Bạc Thầy Đông Phương” (Volume 6 International Edictional Tokyo Japan 2006)
- Các nhà phê bình nghệ thuật quốc tế như bà Karen Lawson, ông Daves Jone... có những nhận xét như "*Với đề tài thuần túy, qua bút pháp Á Đông kết hợp với sự đồng nhất điệu kỳ của trường phái Trừu Tượng phương Tây, họa sĩ Vũ Hối đã tạo ra được một phong cách nghệ thuật sinh động riêng, tuyệt vời. Một sáng tạo đầy mới lạ trong nghệ thuật cận đại*".

Hội Họa Vũ Hối

Người ta thường nhắc đến Vũ Hối như một nghệ sĩ phát kiến ra Thư Hoạ riêng cho Việt Nam (The Art of Handwriting) và Luân Hoàn Pháp (Paintings In Motion) mà ít người biết đến tranh của Vũ Hối vì ông vẽ rất ít, nhất là từ khi bị Việt Cộng đánh mù hết một con mắt trong tù cải tạo sau năm 1975.

Kỹ thuật tranh Vũ Hối - Luân Hoàn Pháp (Paintings in Motion)

Sau đây là nhận xét của Washington Post nhân cuộc triển lãm tại Viện Gallery 5 của Vũ Hối: "*Trong tháng 9 vừa qua, tại Viện Nghệ Thuật (Gallery 5) ở Douglasville, Georgia, những tác phẩm về họa phái (Luân Hoàn Pháp) nầy của ông đã được trưng bày với những dụng cụ đặc biệt. Những bức tranh từ từ lướt qua trước tầm nhìn của giới thưởng thức... Ánh sáng đủ mọi góc cạnh, tỏa khắp những bức tranh lung linh đầy màu sắc, thật hấp dẫn qua lối pha màu thần kỳ, trong sáng, rực rỡ, dịu dàng... Trong cuộc triển lãm đầy thành công ở Athens, lần nầy, ngoài lối trình bày theo hệ thống chuyển động, Vũ Hối còn cho ta cơ hội nhìn thấy những họa phẩm của ông với màu sắc liêu trai, huyền bí của nền Hội Họa Vĩnh Cửu*" (Trích trong Về Vang Dân Việt II)

Xem tranh Vũ Hối

Có một lần đến tư gia Vũ Hối, xem tranh của ông, tôi thật sự hoang mang, kinh hãi như lạc vào một thế giới huyền bí mà Vũ Hối đưa vào tranh ông.

Có những bức tranh Vũ Hối không diễn tả một hình ảnh, một sự kiện nào nhất định mà chỉ toàn những mảng màu gần như nguyên thủy, xô đẩy, chồng chất, nuốt chửng nhau như những đợt sóng kỳ quái, như phún thạch trào dâng một cách lặng lẽ...

“Xem tranh ông (phải là chính bản), mà lại đứng ngắm một mình, tự nhiên có cảm giác rờn rợn, tưởng như sau lưng ta là những âm hồn, trước mặt (bức tranh) là một lá bùa ma quái vẽ bởi những sinh vật từ một cảnh giới khác. Những mảng màu nặng nề, kỳ lạ, bí ẩn đó không kích thích suy nghĩ, không thăng hoa, rung động tâm hồn mà như từng lúc đè nặng hơi thở, khổng chế thần trí, làm tê liệt ý thức như bị ma ám”.

Tranh Vũ Hối cần những cặp mắt đặc biệt, trình độ thưởng ngoạn cao mới thưởng thức được vẻ đẹp cùng kỹ thuật được bày trong mỗi bức tranh.

Chẳng hạn như trong một cuộc tranh tài giữa hàng mấy trăm bức tranh của tất cả họa sĩ tài danh nhất của ba mươi hai (32) quốc gia trên thế giới, tại viện Nghệ Thuật Gertrude Herbert Institute Hoa Kỳ, năm 1963, bức tranh “Mộng Hòa Bình” (the Dream of Peace) chiếm giải nhất. Bạn sẽ tự hỏi: “Bức tranh có gì đặc biệt mà chiếm hạng nhất?”

Cần bức tranh “chính bản” và cần một trình độ thưởng ngoạn nhất định...

Thư Họa (Art Of Handwriting)

Thư họa, tương tự như Thư pháp (calligraphy: thuật viết chữ đẹp) có từ rất xưa bên Trung Hoa nhưng là chữ Hán, bên Việt Nam là chữ Nho, là loại chữ tượng hình. Sau này, khi thực dân Pháp đô hộ nước ta, các nhà truyền giáo của giáo hội Thiên Chúa Giáo mới nghĩ ra cách dùng chữ La Tinh tạo thành những tiếng tượng thanh để tạo cho tiếng Việt một cách viết đơn giản, dễ học, dễ nhớ. Mục đích của các vị truyền giáo, trước tiên là phương tiện truyền thông giữa giáo sĩ và người bản xứ, giúp họ dễ dàng tiếp xúc, thuyết phục người địa phương trong việc truyền đạo.

Khi người Pháp ổn định việc cai trị nước Việt Nam và triều đình Huế chỉ còn là bù nhìn thì các kỳ thi chữ Nho chấm dứt. Người Pháp dùng tiếng Pháp trong văn thư để điều hành guồng máy cai trị. Các cha cố dùng tiếng Việt ghi bằng chữ La Tinh trong việc truyền giáo. Loại chữ này được gọi là chữ Quốc ngữ. Thế là trong các hoạt động văn hóa của người Việt, chữ Quốc ngữ chính thức được áp dụng. Năm 1945 chính phủ Trần Trọng Kim lấy Quốc văn (Quốc ngữ) làm chuyển ngữ trong giáo dục.

Trong khi chữ Quốc ngữ được phổ biến rộng rãi, nhất là trong trường học, thì những người biết chữ Nho cứ tàn lụi theo thời gian. "*Những người muôn năm cũ. Hồn ở đâu, bây giờ?*" Rồi thì những câu đối Tết, những câu chúc Năm Mới, Tân Gia, Cưới Hỏi bằng chữ Nho gần như biến mất. Một số người có hoa tay, viết các câu chúc theo hoa hòe. Cung Chúc Tân Xuân, Tân Gia Vạn Hạnh, Trăm Năm Hạnh Phúc... thường được viết với nhiều màu sắc đẹp mắt. Đầu và cuối của một tiếng thường được họ thêm thắc vào thành hình con rồng, chim phụng. Các dấu giọng như sắc, huyền, hỏi, ngã, dấu mũ, dấu móc được trình bày thành những con chim, con bướm, đóa hoa rất linh động. Những nghệ sĩ tài tử này thường đem những câu chúc "rồng bay phượng múa" đó

bày bán ở các chợ thôn quê, ở lề đường với giá "văn nghệ", gần như biếu để mọi người đem về dán lên tường, trước cửa cho vui cửa, vui nhà.

Khoảng năm 1960, lúc còn ở Việt Nam, họa sĩ Vũ Hối cùng với Văn Giang là những người đầu tiên khai sáng ra bộ môn Thư Họa (Art Of Handwriting), đã đưa nghệ thuật viết chữ Quốc Ngữ lên một trình độ cao hơn, mà sau này Vũ Hối đem phổ biến khắp năm châu bốn biển. Đến đâu cũng được mọi người (Âu, Mỹ) nhiệt liệt đón chào.

Ngày nay, người thưởng ngoạn thư họa càng đông, và mỗi người một cách. Nhưng với kỹ thuật cao, với tài hoa vượt bậc, Vũ Hối đã đẩy thư họa lên ngang hàng với hội họa. Truyền thống người Việt Nam là hiếu học, yêu chữ nghĩa. Ngày xưa, trong dịp Xuân về, dù giàu nghèo, sang hèn, ai cũng muốn trong nhà có vài câu đối, vài câu chúc bằng chữ Nho. Bây giờ không còn chữ Nho, họ quay sang chữ Quốc ngữ. Nhưng không ai thích thứ chữ in ra từ computer. Nếu ông Đồ Nho không còn nữa thì ngày nay họ cần một ông Đồ Quốc ngữ. Người Việt ở Cali. đã tìm được một ông Đồ lý tưởng, đó là họa sĩ Vũ Hối.

Họa sĩ Vũ Hối ở Maryland, miền Đông Bắc Hoa Kỳ, nhưng Tết đến, hội đồng hương Quảng Nam Đà Nẵng ở Cali. khi tổ chức hội Xuân, làm gì họ cũng mời cho được họa sĩ Vũ Hối qua để họ "xin chữ". Những câu chúc Xuân, chúc Tết, hạnh phúc, tiền tài, sức khỏe, sống lâu... được ông thể hiện bằng những nét chữ bay bướm, thần tình. Câu chúc đẹp thêm trang trọng, câu đối hay thêm thâm thúy, câu thơ yêu thương thêm nồng nàn là nhờ vào cái tài hoa của danh họa Vũ Hối.

Trong ngày hội Xuân, người nào cũng cố xin Vũ Hối một câu chúc Tết để về treo trong nhà, cùng với chậu hoa, với bàn thờ tổ tiên cho thêm vẻ Xuân, dù Xuân chỉ có trong tâm tưởng của người Việt tha hương.

Nhưng Vũ Hối đã từ giã chúng ta đi vào cõi Vĩnh Hằng.

Từ nay, mỗi lần Tết đến sẽ không còn những câu chúc Tết của họa sĩ Vũ Hối nữa.

Vĩnh biệt Vũ Hối.

Phạm Thành Châu

THƯ HOẠ TÀI DANH

** Cao My Nhân **

Còn vài ngày nữa là đám tang Nhà Danh hoạ VŨ HỐI, hay Hoạ sĩ lừng danh Vũ Hối, sẽ được tổ chức bên miền đông Hoa Kỳ, rất trang trọng.

Tôi muốn ghi mấy lời về hiện tượng Nhà Danh Hoạ VŨ HỐI để làm ... kỷ niệm thôi.

Bởi lẽ xã hội GOOGLE bây giờ có cái gì mà ông Gù đó không trả lời bạn đọc được, cần chi ghi với chép chứ?

Hoạ sĩ VŨ HỐI đơn giản thôi, trường hợp tôi tôn vinh ông lên là Nhà Danh Hoạ năm 1982 ở Saigon, vào một buổi hội thơ đặc biệt tại tư thất ông Trần Trọng Hiếu ở quận 3 thủ đô chế độ cũ VNCH, từ đó danh xưng Nhà Danh Hoạ của ông đã vượt xa thật nhanh.

Hội thơ đó dành cho Hoạ Sĩ VŨ HỐI giới thiệu một bức tranh, mà có lẽ hầu hết bạn bè văn học nghệ thuật đều hơn một lần được biết.

Bức tranh in hình một thiếu nữ mặc áo dài bông đỏ, quần trắng, chân không, tóc đen thả dài trước ngực trong tư thế ngồi nghiêng, đặc biệt một bàn tay cầm chiếc lược chặn ngang mái tóc dài, như chia đôi mái tóc theo chiều hướng bắc nam, có nghĩa chiếc lược là dòng sông BẾN HẢI trên lãnh thổ VIỆT NAM kể từ 20 - 7 - 1954 vậy. Điều đặc biệt của bức tranh nêu trên, là cô gái ngồi trên chiếc chõng tre trong căn phòng vách nát, qua khung cửa sổ, thấy trời mưa lâm lâm, gió nhẹ đủ làm rách mấy tàu lá chuối, cây chuối gầy nghiêng muốn đổ.

Nhóm bạn tập trung hôm ấy gồm giới nữ lưu thuộc Hội Thơ QUỲNH DAO, một hội thơ đặc biệt được thành lập ở miền nam VN năm 1960, do cố Nữ Sĩ CAO NGỌC ANH (sanh 22-12-1878, mất 14-10-1970) làm Niên trưởng , mãn phần 91 tuổi. Thành phần tham dự: Nữ sĩ Mộng Tuyết Thất Tiểu Muội, Vân Nương, Uyên Hương, Tôn nữ Hỷ Khương v v... Quý vị khách nam: Luật Sư Lê Ngọc Chấn cựu Bộ Trưởng Quốc Phòng, cựu Đại Sứ VNCH ở Anh và Tunisie, các vị nêu trên đã qua đời, còn tại thế giáo sư Nguyễn Thuỳ hiện ở Pháp, Hoạ sĩ VŨ HỐI, nhân vật tôi đang kể hôm nay, mới vừa mệnh chung ngày 19-8-2022.

Trên danh nghĩa một Hoạ Sĩ tên tuổi, nhưng ngoài bức vẽ người thiếu nữ chải tóc chia đôi nam bắc trong một hình ảnh nghèo nàn chinh chiến ở quê hương VN ra, thì tôi vì nhiều thứ lý do, không được biết thêm một hoạ phẩm nào nữa. Chỉ đồng thời

được nghe danh ông năm 1962 đã được mời vô Toà Bạch Ốc vẽ chân dung Tổng Thống Mỹ JOHN F KENNEDY, vị Tổng Thống thứ 35 của HOA KỲ. Bản tánh tôi bấy giờ lại ưa bông lơn, trong vai trò người điều khiển chương trình vui vẻ, bằng vào có Hoạ Sĩ đã vẽ chân dung cho TỔNG THỐNG KENNEDY, tôi phong danh NHÀ DANH HOẠ VŨ HỒI từ đó, 1982, cách đây đúng 40 năm.

Nhà Danh Hoạ VŨ HỒI với Thi Đoàn Quỳnh Dao của chúng tôi rất thân thiết, không một kỳ hội họp thơ ca nào không có sự hiện diện của ông. Bấy giờ 1982, Hoạ Sĩ VŨ HỒI thường đi chiếc vespa, ông cũng mới 50 tuổi, thuộc giới trẻ trong hàng ngũ thi văn sĩ QUỲNH DAO, quý cụ toàn 60 tuổi trở lên, ngoại trừ chị Tôn Nữ Hỷ Khương và tôi còn chơi với theo đàn sáo, thua ông cả giáp.

Nhưng cái điều tôi muốn nhắc lại kỷ niệm hôm nay, là tôi muốn nói tới 2 lãnh vực văn nghệ khác của Nhà Danh Hoạ VŨ HỒI. Đó là làm thơ và viết thư hoạ.

Về THƠ thì hoạ sĩ Vũ Hồi đã có các tác phẩm như ghi trong tiểu sử ông rồi, đa phần bằng hữu thân quen hay nói chuyện thơ với ông, ít ai nhắc đến tranh ảnh do ông vẽ, và chính ông cũng không đề cập đến những cuộc triển lãm nào, có lẽ chúng tôi xa lạ với thể giới hội hoạ, nên cũng không ai đòi ông giới thiệu thêm hoạ phẩm của ông.

Qua phần THƯ HOẠ thì quả là một sinh hoạt sung mãn nhất của ông trong mấy chục năm cuối thế kỷ trước và đầu thế kỷ này.

Hầu như không một tập thơ nào không có phụ bản THƯ HOẠ của Hoạ Sĩ VŨ HỒI. Có quý vị còn được Nhà Danh Hoạ tặng cho 4,5 bức thư hoạ nơi tập thơ của mình.

Điều này cũng không cần giới thiệu thêm, vì đa phần thi sĩ cũ ở niên Nam và nhất là ở hải ngoại này, các thi sĩ đều ít nhiều có dấu tích THƯ PHÁP VŨ HỒI.

Tôi ít được gặp gỡ ông ngoại trừ thời gian ông và chúng tôi chưa xuất ngoại. Tôi lại là một người hơi kỳ cục là không chịu giữ lại những gì lớn lao chuyện ở xã hội chung quanh. Thế nên trong mười mấy tập thơ tôi đã xuất bản, không có tập nào mang THƯ PHÁP VŨ HỒI. Ngay tới nhạc bạn văn thơ đã phổ cho, tôi cũng lười giữ. Tôi không hề có con dấu riêng tên mình, để mỗi lần tặng sách hay bán sách đóng dấu sau khi ký tên chẳng hạn.

Như vậy thì tôi làm sao có kỷ niệm với Nhà Danh Hoạ VŨ HỒI chứ? Nhưng vẫn có kỷ niệm với bậc Hoạ Sĩ lừng danh ấy. Lần đầu tiên ở Saigon, tại một hội thơ do anh chị

LÊ THANH ĐOAN QUỲNH tổ chức, Thi sĩ kỳ cựu TRỤ VŨ, cũng từng chơi THƯ HOẠ, nói tôi hãy viết "tịch xướng" một bài hay mấy câu thơ sau khi đi tù cải tạo về.
Tôi nghĩ được 2 câu thế này:

*Nhìn xuân, thấy được hình ta
Thoát từ cổ cựa bước ra tân kỳ ... (cmn)*

Nhà Danh Hoạ VŨ HỐI đã viết ngay tức khắc 2 câu đó, và nói: "Thế là đủ với Cao My Nhân rồi". Vâng, tôi nghĩ vậy cũng được rồi.

Hoạ sĩ VŨ HỐI có một vị bạn mà tới chết cũng sẽ là đôi bạn không thể rời nhau, đó là ông PHAN CHỨC, cùng quê, cùng tuổi, nhưng khác nghề. Hoạ sĩ VŨ HỐI là một nghệ sĩ hết sức phóng túng, tự do. Còn ông PHAN CHỨC đi lính VNCH, lên tới chức Trung Tá, suốt cuộc đời binh nghiệp, chỉ làm việc ở quê nhà TAM KỲ QUẢNG TÍN, chức vụ sau cùng là Tham Mưu Trưởng Tiểu Khu Quảng Tín. Qua Hoa Kỳ theo diện HO, hiện định cư ở tiểu bang UTAH. Ông PHAN CHỨC có thời làm báo NGƯỜI VIỆT UTAH.

Ông bạn này vốn xưa tôi mới ra trường, tôi về đơn vị Trung Đoàn 6 Bộ Binh/ Sư Đoàn 2 BB, nên cùng phục vụ ở nam Hải Vân với ông Phan Chức đó. Khi ông PHAN CHỨC nhận làm báo NGƯỜI VIỆT ở UTAH, đã lập tức mời tôi cộng tác. Và nhà binh thì thiết thực và đơn giản hơn văn nghệ sĩ. Nên, Ông Phan Chức tự ý đưa một bài thơ gọi là tâm đắc của tôi, cho ông bạn quá thân tình thừa ấu thơ VŨ HỐI, nhờ viết Thư Hoạ.

Nhà Danh Hoạ đã lặng lẽ nghĩ lại câu chuyện thư pháp năm xưa ở VN, chúng tôi đã cùng nghĩ với 2 câu thơ nêu trên, là đã đủ... kỷ niệm Thư Pháp, nên không tiến hành viết thêm làm gì, dù sau này tôi liên tiếp in thơ.

CAO MY NHÂN

Tuyển tập **thơ**

*Chim Bay
Mỗi Cảnh*

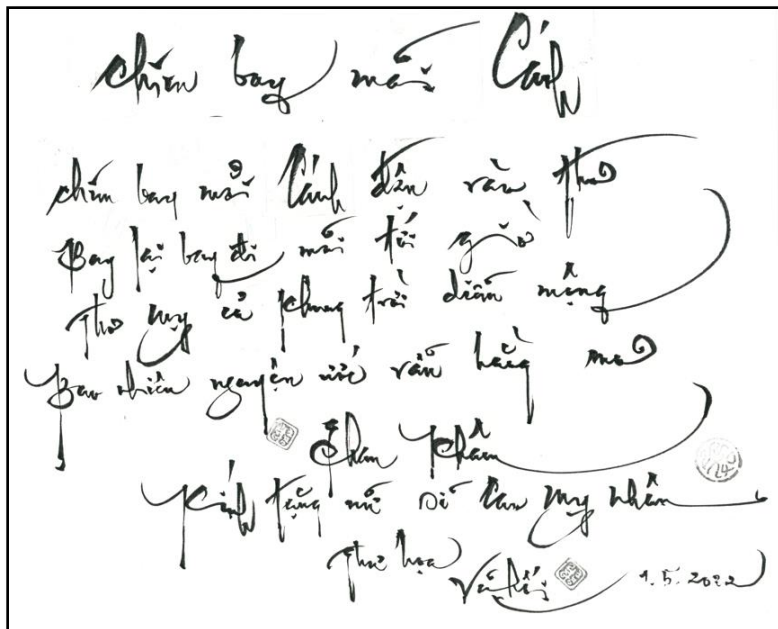

2021

Cho tới lần cuối, mới đây, Thi Sĩ PHAN KHÂM ở miền Đông Hoa Kỳ, nhân chuyện tôi xuất bản tập thơ " CHIM BAY MỖI CÁNH ", đã tặng tôi 4 câu thơ và nhờ HOẠ SĨ TÀI DANH VŨ HỐI viết Thư Pháp, trang trọng đăng trên Diễn Đàn VĂN BÚT VÙNG ĐBHK, tuyệt đẹp. Rồi có lẽ cũng là lần viết THƯ PHÁP sau cùng của Nhà Danh Hoạ VŨ HỐI cho Thi Sĩ PHAN KHÂM, mà tôi được hưởng ké trang Thư Hoạ viết Thơ của Thi Sĩ PHAN KHÂM, tặng Tác giả thi tập " CHIM BAY MỖI CÁNH " là tôi.

CHIM BAY MỎI CÁNH
của Nữ sĩ Cao My Nhân
Chim Bay Mỗi Cánh đậu vào Thơ
Bay lại bay đi mãi tới giờ
Thơ My cả khung trời diễm mộng
Bao nhiêu nguyện ước vẫn hằng mơ
(Phan Khâm)

Tôi chạnh nhớ lời nhạc của Trịnh Công Sơn:

" ĐI VÀ VỀ một nghĩa như nhau ", tôi cũng tạm mượn câu nói tuy thân quen với mọi người VN, song quả là lý thú, thế nhân thích làm những điều họ thích, không vì một lý do gì, kể cả lý do không gian và thời gian trước mặt trống rỗng.

Có lẽ vạn sự có duyên vô thường, thì trước sau cũng tái ngộ vô thường.

Xin thành kính phân ưu cùng tang quyến Nhà Danh Hoạ VŨ HỒI. Thành kính chúc ông phiêu diêu miền Cực Lạc.

Hawthorne 22-8-2022

Cao My Nhân

VŨ HỐI: thi ca và thơ họa

** TRƯỜNG KỲ **

Bốn tháng trước khi bị ám sát, tổng thống John.F. Kennedy đã mời một họa sĩ người Việt Nam vào tòa Bạch Ốc vẽ chân dung cho ông vào ngày 21 tháng 07 năm 1963. Bức chân dung khổ lớn vẽ bằng sơn dầu đó có thể coi như bức chân dung cuối cùng của vị tổng thống thứ 35 của Hoa Kỳ. Người thực hiện tác phẩm hội họa có tính cách lịch sử cho tổng thống Kennedy chính là Vũ Hối, được biết đến nhiều về nghệ thuật Thư Họa của ông. Hiện bức tranh này theo Vũ Hối cho biết đang được trưng bày tại Kennedy Center ở Boston, sau khi đã được triển lãm ở rất nhiều nơi. Cùng trong dịp đó, Vũ Hối đã thực hiện một bức chân dung cho bà Jacqueline Kennedy. Vinh dự này đã được dành cho Vũ Hối sau khi ông chiếm giải khôi nguyên về hội họa tổ chức tại Hoa Kỳ trong số những họa sĩ của trên 32 quốc gia...

Và hình như Vũ Hối có số gặp những vị nguyên thủ quốc gia. Nên vào năm 1995 ông đã được tổng thống Tiệp Khắc Vacla Havel - được coi là người hùng của cuộc “cách mạng nhung” – mời sang tham dự cuộc triển lãm tranh tại thủ đô Praha vào ngày 05 tháng 09. Lý do ông được tổng thống Tiệp biết tới vì tên ông cùng những thành tích của ông được ghi trong Tự Điển Danh Nhân Thế Giới, xuất bản tại Anh Quốc. Ông cũng từng được coi là “Nhân Vật Trong Năm” (Man Of The Year) vào năm 1994 của học viện Cambridge, Luân Đôn. Cũng tại thủ đô Tiệp Khắc, Vũ Hối đã trao tặng một bức họa của ông nhan đề “Giấc Mơ Hoà Bình” (“Peace Dream “) cho tổng thống Vacla Havel. Cùng trong năm 1994, họa sĩ Vũ Hối còn được vinh danh tại Đại Hội Mỹ Thuật Thế Giới tại thành phố Atlanta.

Coi Vũ Hối như một họa sĩ cũng chưa đúng. Mà phải nhìn nơi ông như một nhà nghệ sĩ có khả năng đa dạng. Vì ông còn là một nhà thơ có nhiều tác phẩm, một tay nhiếp ảnh nhiều đam mê và nhất là một người được xếp vào hàng đầu trong nghệ thuật Thư Họa.

Vũ Hối là tên thật của người nghệ sĩ có 10 đầu ngón tay với những hoa tay nở đều và giống hệt nhau cùng với một ngôi sao nằm giữa lòng bàn tay. Vũ Hối không để ý đến những chi tiết này cho đến khi ông gặp bác sĩ Lê Văn Lân, một nhà biên khảo tên tuổi, trong dịp sang Philadelphia triển lãm tranh

Nghệ sĩ Vũ Hối sinh năm 1932 tại Quảng Nam. Tuy là một nơi đồng khô cỏ cháy, nhưng là nơi địa linh anh kiệt được vua Thành Thái ban cho danh hiệu “:Ngũ Phụng Tề Phi” sau khi đất Quảng Nam có được 5 người cùng đậu tiến sĩ một lượt. Ông là con út trong một gia đình có 6 người con. Ông mồ côi mẹ từ khi lên 12 tuổi, sau đó

ông từ Quảng Nam ra Huế học tại trường Phan Chu Trinh. Khi Vũ Hối bước vào lớp tuổi trưởng thành thì thân phụ ông cũng qua đời trong đợt Cải Cách Ruộng Đất. Trong khi đó bốn anh chị của ông đều bị cộng sản ám sát. Ông chỉ còn lại người anh là giáo sư Vũ Ký hiện sống ở Bruxelles., thủ đô Bỉ Quốc. Giáo sư Vũ Ký từng bị tù tại Tiên Lãng và đã được quốc vương Bỉ bảo lãnh qua thẳng quốc gia này. Tài sản của thân phụ Vũ Hối để lại cho ông không có gì ngoài một cái nghiên và một cây bút trong thời gian gia đình lâm vào một hoàn cảnh cực kỳ khó khăn. Ông tâm sự “Mình thì dốt chữ nho, không biết làm gì với cái nghiên cái bút đó, thì mình cũng hí hoáy hí hoáy viết thành chữ Việt”. Đó chính là sự khởi đầu cho nghệ thuật Thư Họa của ông sau này. Một phần khác, ngay ở bậc tiểu học ông đã luôn được thầy cô khen ngợi về nét chữ rất đẹp.

Vũ Hối một thân một mình vào Sài Gòn năm 1950. Là một người có nhiều khả năng bẩm sinh về nghệ thuật, nên ông đã tự học tất cả những bộ môn khiến ông nổi tiếng sau này. Sau khi hết bậc trung học, Vũ Hối bị động viên và theo ngành truyền tin dưới thời Pháp. Sau khi giải ngũ, ông bắt đầu dần thân vào những hoạt động văn học nghệ thuật. Khởi đầu bằng viết, kế đó là thơ, họa và nhiếp ảnh.

Trong lãnh vực thơ văn, Vũ Hối bắt đầu làm thơ từ khi 22 tuổi. Ông sáng tác đủ thể loại như lục bát, thất ngôn, ngũ ngôn, v.v.... với đề tài phần lớn về tình yêu đất nước, quê hương. Vì ông cho biết trong tâm hồn mình luôn có những trần trở về quê hương, mặc dù cuộc sống của ông hiện nay đã tạm ổn định trên xứ người.

Đến năm 1958, Vũ Hối cho phát hành tập thơ đầu tiên của mình là “Mùa Giao Cảm”. Kế đó là tập Văn Thơ Màu Trắng vào năm 1960. Tập thơ này đã được phiên dịch ra Anh và Pháp Ngữ. Đến năm 1963, ông cho phát hành tập truyện ngắn Những Dấu Chân Đi. Ra đến hải ngoại, ông tiếp tục xuất bản thi tập Chiêm Bao Trở Giác vào năm 1997. Thêm vào đó ông còn phối hợp các thi phẩm của mình với nghệ thuật thư họa trong các tập Nghìn Thương Đất Mẹ và Mây Ngàn (thơ Anh, Việt, Pháp) vào năm 2000 và 2002. Một số thi phẩm của Vũ Hối cũng đã được đưa vào 2 CD: Thơ Vũ Hối (1998) và CD Thơ Nhạc Trong Tranh, phát hành năm 2001, gồm những bài thơ được phổ nhạc bởi các nhạc sĩ Đức Quỳnh, Trần Thiện Thanh, Song Ngọc, Nguyễn Hữu Tân, v.v... Gần đây nhất, ông đã sử dụng nghệ thuật Thư Họa sắc sảo của mình trong tập Thư Họa Truyện Kiều Nguyễn Du, xuất bản năm 2003.

Về hội họa, từ nhỏ Vũ Hối đã khám phá ra năng khiếu của mình, như ông nói:” Hồi nhỏ thì vẽ đẹp lắm. Mà hồi đó đâu có màu có mè gì . Có cái cây gì màu xanh thì mình giã ra . Rồi như là màu tím thì lấy những cây màu tím giã ra viết thôi chứ ở nhà quê cũng khổ lắm!”

Khi lớn lên, ông từng vẽ nhiều tranh cũng như dạy hội họa ở Cần Thơ. Tuy nhiên sau này từ khi ra hải ngoại, do sự khó khăn vì chỉ còn sử dụng được một mắt nên khả năng của ông đã bị hạn chế rất nhiều. Đó là kết quả sau một thời gian dài bị biệt giam trong tình trạng thiếu ánh sáng.

Vũ Hối là người đã sáng tạo ra trường phái được ông đặt tên là Luân Vũ Họa, tức “Painting In Motion” được hiểu một cách giản dị là “tranh quay” như ông trình bày. Bức Luân Vũ Họa của ông đã được trưng bày tại Đại Hội Mỹ Thuật Thế Giới vào năm 1994. Giải thích rõ hơn về nguồn gốc của Luân Vũ Họa, Vũ Hối cho biết đã dựa trên sự xoay chuyển của trái đất và nhất là muốn đưa triết lý Đông Phương vào hội họa trừu tượng của Tây Phương.

Còn về bộ môn nhiếp ảnh, Vũ Hối có chân trong một hội nhiếp ảnh từ khi sang Mỹ, và trước đó ở Việt Nam từng có thời gian hoạt động với những nhiếp ảnh gia tên tuổi...

Sau năm 75, Vũ Hối gần như không còn hoạt động gì, ngoài việc sáng tác một số bài thơ, được phổ biến trong giới văn nghệ sĩ quen biết, được ông gọi là thi “chui”.. Một số đã được nhạc sĩ Lê Thương và Đức Quỳnh phổ nhạc và cũng chỉ được phổ biến rất hạn chế.

Một thời gian sau biến cố tháng 4 năm 75 ông bị bắt cùng một đợt với các văn thi sĩ Vũ Hoàng Chương, Doãn Quốc Sỹ, vv...và bị giam tại nhà tù Phan Đăng Lưu. Mãi đến năm 1992, trong khi còn bị giam, ông may mắn được thượng nghị sĩ Bob Dole thuộc đảng Cộng Hòa và là người từng tranh cử tổng thống Hoa Kỳ với ông Gerald Ford vào năm 1976, bảo lãnh sang Mỹ. Cùng đi với ông có vợ và 2 người con lúc đó còn độc thân trong số tất cả 6 người con của ông. Gia đình Vũ Hối được đưa thẳng tới thủ đô Washington và cư ngụ tại đây cho đến nay. Vừa đặt chân xuống phi trường, Vũ Hối đã nhận được sự đón tiếp nồng nhiệt của các tổ chức văn học nghệ thuật tại hải ngoại vốn vẫn dành cho ông nhiều cảm tình. Cùng một lúc ông đã bắt tay ngay vào việc sửa soạn cho một cuộc triển lãm tranh tại Washington, D.C. vào năm 1993 với một số tranh mang từ Việt Nam sang và một số mới vẽ sau khi đến Mỹ. Cuộc triển lãm này do ông David Jones, một trong những người trong hội đồng giám khảo cuộc thi Khôi Nguyên Hội Họa vào năm 1963, bảo trợ. Đến nay Vũ Hối đã đứng ra bảo lãnh được một người con, cũng từng dạy hội họa ở Sài Gòn cùng một cháu nội sang đoàn tụ. Ông hiện cũng đang tiến hành thủ tục bảo lãnh cho 3 người con còn lại, trong số có người con cả cũng là người viết Thư Họa như ông.

Với nghệ thuật Thư Họa, Vũ Hối đã hãnh diện nhận mình là người sáng tạo ra bộ môn này. Còn riêng về danh từ Thư Họa đặt cho bộ môn ông có khả năng rất vững vàng,

Vũ Hối cho biết do nhà học giả Nguyễn Quốc Tuấn đặt ra để phân biệt với bộ môn Thư Pháp đã có từ trước...

Về những người nối tiếp ông trong nghệ thuật Thư Họa là nghệ thuật hiện nay gắn liền với tên tuổi ông, Vũ Hối cho biết ở Việt Nam hiện nay có không ít người theo đuổi, tuy nhiên còn mang nặng ảnh hưởng lối viết hán tự, chưa lột tả được cái hồn của ngôn ngữ Việt...

Với tài nghệ độc đáo về Thư Họa, Vũ Hối cho đến nay tuy tuổi đã cao và thị giác bị hạn chế, nhưng vẫn thường xuyên được mời đi đó đây để biểu diễn về nghệ thuật này. Đặc biệt là vào những dịp tết, ông thường được mời đóng vai thầy đồ, viết câu đối bằng nghệ thuật Thư Họa tại những Hội Chợ Tết ở hải ngoại. Trong số có Hội Chợ Tết San Jose mà thầy đồ Vũ Hối đã có mặt để thảo những nét chữ như rồng bay phượng múa liên tiếp từ 10 năm nay và “ bây giờ thành cái huyền thoại nhà nào có chữ Vũ Hối là nhà đó làm ăn khá! , như lời ông nói.

Vũ Hối viết Thư Họa theo nhiều lối được ông phân chia thành Trúc Tự, Thủy Tự, Vân Tự, Hỏa Tự. Những lối này được ông giải thích:”lối viết chữ tùy theo cái cảm hứng của mình. Với lại tùy nội dung câu thơ như thế nào thì mình viết tùy theo lối mình chế ra Thí dụ như Trúc Tự là như câu “gió đưa cành trúc la đà...”, Rời Thủy Tự là viết như nước chảy thí dụ như câu “Thuyền ra giữa bến thuyền dừng, ai đi thương nước nửa chừng lại thôi” là thơ của mình. Vân Tự thì viết như mây bay. Hỏa Tự là viết như lửa cháy.phùng phục...!”

Nhiều người cho như vậy ông đã bị ảnh hưởng nhiều lối viết của Trung Hoa. Nhưng Vũ Hối khẳng định hoàn toàn không có sự vay mượn ở bất cứ đâu. Và nhất là không hề bị lai căng chữ Tàu, chữ Nhật hay Đại Hàn.

Năm nay tuy Vũ Hối đã 73 tuổi nhưng niềm đam mê của ông về Thư Họa có vẻ càng ngày càng lớn như tuổi tác của ông mà không theo một tỷ lệ nghịch. Ông cũng vẫn còn những dự định để theo đuổi. Trước mắt, ông sẽ cùng nhà văn Nguyễn Hữu Nhật (chồng nhà văn Nguyễn Thị Vinh) ở Na Uy thực hiện một tuyển tập gồm 300 thi phẩm hay nhất của Việt Nam thể hiện bằng nghệ thuật Thư Họa của ông. Và ông hy vọng sẽ hoàn thành trong năm 2006...

TRƯỜNG KỲ (2005)

Duyên Hội Ngộ

Toàn Phong Nguyễn Xuân Vinh

Lời Tòa Soạn: Chúng tôi xin giới thiệu đoản văn Duyên Hội Ngộ của Giáo Sư Khoa học Gia/Nhà văn Toàn Phong Nguyễn Xuân Vinh, tác giả "Đời Phi Công", nói về kỷ duyên gặp gỡ của hai nhân vật nổi tiếng là GS Nguyễn Xuân Vinh và Danh Họa Vũ Hối. Bài này đã được đăng trên báo Trống Đồng hàng tuần, nhưng nay chúng tôi vừa nhận được những nét thư họa phóng khoáng của Nhà họa sĩ lồng trong bốn câu thơ của Nhà khoa học tài danh, nên xin đăng lại bài này kèm theo bức Thư Họa nói trên để quý độc giả tiện lưu giữ và thưởng lãm.

Cũng nên nhắc lại rằng Khoa Học Gia Nguyễn Xuân Vinh từng là Cựu Tư Lệnh Không quân VNCH từ năm 1958-1962, và là GS Hội Viên Hàn Lâm Khoa Học Không Gian Quốc Tế được bầu năm 1986; tác giả nhiều cuốn sách và trên 80 tài liệu nguyên cứu về Toán Học, Cơ Học Không Gian và Quỹ Đạo Tối lợi. Tác phẩm "Đời Phi Công" của ông xuất bản năm 1960, tái bản đến lần thứ 5 và đã được Giải thưởng Văn Chương Toàn Quốc năm 1961.

GS Toàn Phong Nguyễn Xuân Vinh đã ghi lại những kỷ niệm về cuộc tương ngộ với Danh Họa Vũ Hối - người đã đoạt giải Khôi Nguyên Hội Họa Quốc Tế tại Hoa Kỳ năm 1963, và gắn dầy với những công trình sáng tạo cho nền nghệ thuật cận đại với trường phái "Luân Họa Pháp" (Painting in Motion) và "Thư Họa" (Handwriting Painting) được ngưỡng mộ ở khắp nơi qua các lần nói chuyện và triển lãm bộ máy này bằng dàn khung chuyển động (The Deja Vu Machine) của Giáo sư Cựu Viện Trưởng Viện Nghệ Thuật David Jones trong các đại hội mỹ thuật thế giới; Viện nghệ thuật Cambridge ở London, Anh quốc và Hoa Kỳ vinh danh ông là International Man of The Year 1995 về những công trình sáng tạo nói trên. Ngoài ra, nhà danh họa Vũ Hối còn là một nhà thơ (đã xuất bản nhiều thi tập Mùa Giao Cầm, 1958 - Văn Thơ Màu Trắng, đã được phiên dịch ra Anh, Pháp ngữ, 1969; và mới đây là thi tập "Chiêm Bao Trở Giác" và tập thơ & thư họa "Ngân Thương Đất Mẹ" do nhà xuất bản Thế Giới ấn hành), và là một chiến sĩ đấu tranh cho Tự Do và Nhân Quyền đã được Hạ Viện Hoa Kỳ vinh danh một dãy bằng Nghị quyết số 322 (House Concurrent Resolution 322).

Duyên Hội Ngộ là một đoản văn mà nhà văn Toàn Phong Nguyễn Xuân Vinh viết để bày tỏ sự ngưỡng mộ của mình đối với một thiên tài người Việt thuộc lãnh vực khác, tuy nhiên, ở một khía cạnh nào đó, thì, qua Duyên Hội Ngộ người đọc cũng thấy ngời sáng lên một đức tính khiêm cung và trân trọng nhân tài của nhà khoa học không gian lòng danh này. Mời bạn đọc theo dõi sau đây.

Giáo Sư Toàn Phong Nguyễn Xuân Vinh (bên trái) và Nhà Thư Họa Vũ Hối (Photo: Phan Tuấn Khanh, HTD, 2001)

Tôi biết rằng sớm hay muộn, thế nào cũng có ngày tôi được gặp hoa sư Vũ Hối, một danh tài của đất nước. Tôi vẫn có lòng mến mộ những nhân tài đồng họ Vũ ở Quảng Nam từ ngày quen biết với giáo sư, nhà văn và nhà cách mạng lão thành Vũ Kỳ, là bảo huynh của anh, và sau đó được biết thêm về sự liên hệ của dòng họ Vũ ở miền Trung và họ Đặng Vũ ở làng Hành Thiện, vùng Nam Định quê tôi, khi đọc một tác phẩm nghiên cứu của nhà biên khảo Đặng Phương Nghi gửi tặng. Tôi vững tin rằng khí thiêng sông núi đời nào cũng hun đúc ra những anh thư, tuấn kiệt, những bậc kỳ tài làm rạng rỡ cho non sông trên hoàn vũ. Nay ở xa quê hương xưa, mỗi lần được gặp những nhân tài của đất nước, để trao đổi ý kiến và nói đôi lời tâm sự, tôi lại như thấy được tiếp nhận một chút tinh hoa truyền lại từ mấy ngàn năm văn hiến Lạc Hồng. Vũ Hối là người tôi vẫn mong được gặp.

Trước khi gặp Vũ Hối, tôi đã được coi nhiều thư họa của anh, ở nhà bè bạn, ở những miếu đường, ở những tập báo xuân hay đặc san, ở những buổi lễ truyền thống tôn nghiêm, hay kỷ niệm hôn phối trang trọng, trông nét bút anh trình bày trên những mảnh lụa Hà Đông mầu ngà bay phất phới linh động, luôn luôn được trịnh trọng đón nhận, mà liên tưởng tới cảnh "Ngũ Phụng Tề Phi" khi xưa, nơi địa linh nhân kiệt của anh. Tôi cũng được đọc một cách thích thú nhiều bài thơ của Vũ Hối, nặng tình gia đình và tình yêu quê hương, và đặc biệt có tập "Chiêm Bao Trở Giác" của anh mà tôi trân trọng lưu giữ. Nhiều bạn văn thơ của tôi như Hà Thượng Nhân, Đoàn Quốc Sĩ, Du Tử Lê, Hà Huyền Chi, Duy Năng... đã viết những vần thơ cảm để gửi tặng anh. Nhiều nhạc sĩ tài danh đã mượn lời thơ của anh để phổ thành ca khúc. Tôi lại được biết anh cũng là một nhiếp ảnh gia có hạng nhưng mới chỉ được nhìn một tấm ảnh của anh

chụp mấy nhánh cỏ vàng hiu hắt bên một mái tranh nghèo nơi quê mẹ khi xưa, in ở bìa sau của tập Thơ và Thư Hoa mới nhất của anh. Để có tập Thơ và Thư họa này, tôi phải đứng xếp hàng để đợi lượt ghi danh và nhận từ tay tác giả khi Vũ Hối được các thân hữu mến mộ mời về vinh danh ở Hi viện Le Petit Trianon ở San José, California vào năm 2000. Cô cháu gái ngồi ghi tên, là ái nữ giáo sư Vũ Kỳ, nhận ra tôi và nói cho họa sư được biết. Anh đứng ngay dậy và hoan hỉ chào mừng, nhưng tôi không muốn để những đồng hương khác phải chờ đợi nên xin đi ngay vào chỗ ngồi trong rạp hát lúc đó đã gần kín người. Dân Việt miền Bắc Cali. đã hân hoan đón chào nhà thi, thư, họa sĩ; cũng như những người đồng hương ở Nam Cali., ở miền Đông, miền Nam, miền Bắc Hoa Kỳ, ở Âu châu cũng như Á châu, nơi đâu có người Việt đàn trái cư ngụ từ sau ngày quốc biến 1975, mà Vũ Hối đặt chân tới, cũng có sự vui mừng tiếp đón con người đã mang tinh hoa của đất nước lại cho miền đó. Nhìn anh trên sân khấu nhận những bó hoa đưa tặng, những lời chúc tụng chân thành với dáng điệu khiêm cung, tôi đã được một buổi chiều thoải mái chiêm ngưỡng một hình ảnh rất đẹp, qua dáng người mảnh mai mà lại có hùng khí, một thái độ anh dũng bất khuất đã giúp anh trải qua được những ngày khổ nhục trong trại tù cộng sản. Trông thấy sự ân cần của anh khi nhận bó hoa từ tay một thiếu nữ, và đôi bàn tay nắm chặt khi tiếp nhận tấm bằng danh dự một cựu chiến hữu đưa tặng, tôi nhận thấy ngoài cái tinh hoa đã chứa đầy, cô đọng trong con người anh, nay tới đây đã được tỏa ra và thêm vào cái chân tình yêu thương và quý mến, cùng một lúc anh đã đưa những vinh hoa nhận được trên hòm vũ về cho người đồng hương. Và tôi đã nhận thức được rằng anh đã

được sự thương mến của mọi người có mặt.

Rồi tôi cũng được một buổi tối ngồi nói chuyện riêng với Vũ Hối. Mấy tháng sau, vào Chợ Tết năm Tân Tỵ của Liên Hội Bắc Cali tổ chức, một gian hàng đã được dành cho anh để triển lãm những thư họa trên lụa. Vào dịp đó, một buổi chiều xuân anh đã tới thăm chúng tôi tại Đào thôn, bên chân núi thung lũng hoa vàng, và cùng ăn cơm tối ở câu lạc bộ gần nhà. Tôi đã được nghe anh nói về quan niệm sáng tác văn thơ, thư họa, đến những ngày quyết liệt, kiên cường trong ngục tù cộng sản, đến người anh kính mến là giáo sư Vũ Kỳ ở Vương quốc Bỉ. Thân xác, hình hài của anh bị suy giảm sau nhiều năm tháng bị dọa dẫm, những điều này tôi không thấy anh kể ra, và tôi biết anh không cần phải phô trương những chứng tích đó vì những lời thơ của nhà danh họa đã bày tỏ rõ ràng tinh thần bất khuất của anh. Tôi cũng không hỏi người bạn, mà tôi đã thấy là thân thiết, để anh cho coi đủ mười hoa văn trên đầu mười ngón tay, một điều mà nhiều người đã nhắc đến như một truyền kỳ, vì cái tài hoa của anh đã lộ ra trên phong thái của con người, trên những thư họa đã được trưng bày ở các tư gia ở những nơi trịnh trọng nhất. Tuy chỉ được nói chuyện với Vũ Hối một buổi chiều ở phòng văn, và qua một bữa ăn cơm tối, nhưng từ anh tôi đã lĩnh hội được nhiều điều quý giá. Tình cảm đối với anh tôi mong được bộc lộ qua những vần thơ dưới đây, tôi viết gửi tới anh để kỷ niệm duyên hội ngộ:

Khi xưa, đầy dọa phong trần,

Giờ đây hào khí phong vân khác đời.

Bút thần, thư họa tuyệt vời,

Người về rung chuyển một trời trong ta.

Toàn Phong Nguyễn Xuân Vinh

MỐI KỶ DUYÊN GIỮA THƠ VÀ HỌA

Lời Tòa Sạn: Sau đây là 4 câu thơ "không đề" diễn tả chí làm trai tang bồng hồ thủy, tung bay ngang dọc trên chín tầng mây trắng... của Nhà Khoa Học Không Gian Toàn Phong Nguyễn Xuân Vinh. Chủ đề "Chí Làm Trai" này được diễn tả lại một lần nữa bởi nét thư họa phóng khoáng, chọc trời khuấy nước và khao khát tự do không kém ý thơ - của Nhà Thư Họa Vũ Hối. Chỉ là bức thư họa 4 câu thơ đơn giản, nhưng nội dung và hình thức đã hòa quyện vào nhau hết sức tương đắc, làm nên một giá trị khó tìm thấy trong các tác phẩm "dùng

họa bút để khắc nên thơ" mà chúng ta thường thấy.

Mời bạn đọc thưởng thức sau đây.

Có những chàng trai mộng viễn phương
 Đay tình sông núi ngát hoa hương
 Cánh chim tung gió reo hồ hải
 Muôn vạn vì sao đẹp ngã đường

*Thơ Toàn Phong Nguyễn Xuân Vinh
 qua Thư Họa Vũ Hối, 2001*

Có những chàng trai rừng núi phiêu
Say tình sông núi ngát hoa hương
Đốt chim tung giũ sao bô hải
Mượn văn từ Sao đẹp ngả đường.

Trần Phong Nguyên Xuân Vinh
Trần Hoa
Vinh 2020

NGUYỄN XUÂN VINH (1930 - 2022)

Thư Họa Vũ Hối

** ĐÀO ĐỨC CHƯƠNG (thi sĩ Việt Thao) **

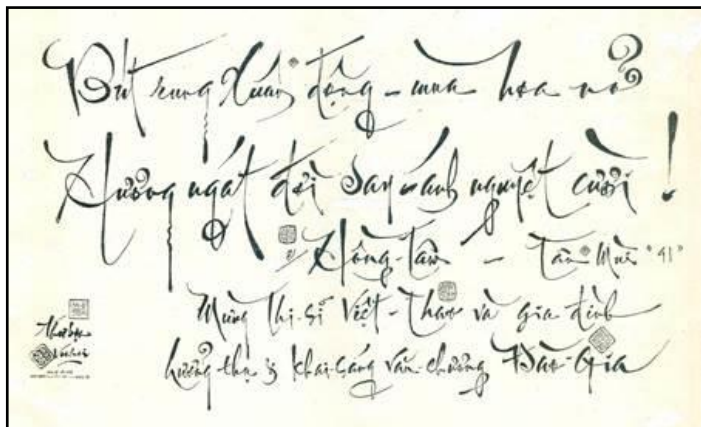
Tôi ở tù ra, phải đi kinh tế mới ở huyện Bình Long tỉnh Sông Bé, rồi bỏ về Sài Gòn sinh sống. Quảng đời thảm lặng, mượn tiếng chim, màu hoa khuây khỏa nỗi buồn:
Sân nhỏ, mảng trời, mấy khóm hoa

Lai rai bạn nhớ đến chơi nhà

Mười hai năm ở âm thầm đó

Hỏi đất Sài Thành có trách ta. (Việt Thao – Lòng Khách)

Dịp Tết, nhà thơ Hồng Tâm, một đồng hương ở huyện Phù Mỹ đến thăm. Anh trịnh trọng đặt cuộn giấy trên bàn rồi chậm rãi trải ra. Mắt tôi hoa lên. Bức tranh thủy mặc, đường cong sông núi? Không! Vẽ hoa? Cũng không! Ồ, chữ viết, viết ở dạng đặc biệt. Viết như vẽ. Đúng thế. Vẽ chữ, gọi là thư họa (Shu hua). Tôi đã đọc qua vài tài liệu về thư pháp, đã xem nét viết chữ Việt của Đông Hồ. Nhưng lần này, tôi ngây ngất trước bức hoành phi này.

H 1: Lần đầu thấy thư họa Vũ Hối.

Mãi say sưa ngắm từng nét, từng chữ, hồi lâu tôi mới hỏi đến xuất xứ. Được biết, Hồng Tâm làm câu đối, nhờ Vũ Hối viết, mang đến tặng tôi trong dịp đầu Xuân. Cảm xúc tột cùng trước tác phẩm có sự đóng góp của hai người và bái phục nét bút Vũ Hối, tôi hứng khẩu câu đối:

Tứ thơ kết tụ say thần bút

Hồng - Vũ tương phùng dậy thánh nhân.

Thật vậy, ngày xưa Tô Thức (1036 - 1101) người tỉnh Tứ Xuyên (Si Chuan), mới 20 tuổi đỗ Tiến sĩ, giỏi thư pháp, nổi tiếng viết chữ đẹp. Đời Tống Thần Tông (1068 - 1085), Tể tướng Vương An Thạch (Wang An Shi) làm nhiều việc táo bạo. Tô Thức (Su Shi) thuộc nhóm Cựu đảng, phản đối chính sách cải cách. Ông bị cách chức và lưu đày ra đất Hoàng Châu (nay là Hoàng Giang, tỉnh Hồ Bắc), ở sườn núi phía Đông nên đặt hiệu là Đông Pha Cư Sĩ, người đời gọi Tô Đông Pha (Su Dong Po). Sau được tha, trên đường từ Hoàng Châu (Huang Zhou) về Bắc Kinh (Bei Jing), mỗi trạm dừng chân nghỉ đêm, dân chúng sắp hàng từ sáng sớm để đón ông, và xin cho được thủ bút lưu niệm. Ở mỗi trạm, hàng ngàn người chờ đợi, ông chỉ kịp viết cho mỗi người một chữ, thế mà đêm nào cũng đến khuya mới xong.

Trong nền Văn học Việt Nam cận đại, truyện ngắn Chữ Người Tử Tù trong tác phẩm *Vang Bóng Một Thời* của Nguyễn Tuân, cũng nói sự kính nể của dân chúng đối với những người có nét chữ tài hoa, mặc dù họ là tên tù trọng tội của triều đình, chờ ngày hành hình, sách đã dẫn, từ trang 106:

“Trái với phong tục nhận tù mọi ngày, hôm nay viên quan ngục nhìn sáu tên tù mới vào với cặp mắt hiền lành. Lòng kiêng nể, tuy cố giữ kín đáo mà cũng đã quá rõ rồi. Khi kiểm điểm phạm nhân, ngục quan lại còn biệt nhỡn đối riêng với Huấn Cao...

*Rồi đến một hôm, quản ngục mở khóa cửa buồng kín, khép nép hỏi ông Huấn:
- Đối với những người như ngài, phép nước ngặt lắm. Nhưng biết ngài là một người có nghĩa khí, tôi muốn châm chước ít nhiều, miễn là ngài đừng làm quá. Sợ đến tai lính tráng họ biết, thì phiền lụy riêng cho tôi nhiều lắm. Vậy ngài muốn gì xin cho biết. Tôi sẽ liệu...*

*Đêm hôm ấy, lúc trại giam tỉnh Sơn chỉ còn vắng có tiếng mõ trên vọng canh, một cảnh tượng xưa nay chưa từng có, đã bày ra trong một buồng tối chật hẹp, ẩm ướt, tường đầy mạng nhện, tổ rệp, đất bừa bãi phân chuột và gián.
Trong một không khí khói tỏa như đám cháy, ánh sáng đỏ ngòm của một bó đuốc tẩm dầu rọi lên ba cái đầu đang chăm chú trên một tấm lụa bạch còn nguyên vẹn lần hồ. Khói bốc tỏa cay mắt, làm họ dụi mắt lia lịa.
Một tên tù cổ đeo gông, chân vướng xiềng, đang dậm tô nét chữ trên tấm lụa trắng tinh căng phẳng trên mảnh ván. Tên tù viết xong một chữ, viên quản ngục lại vội khúm núm cất những đồng tiền kẽm đánh dấu ô chữ đặt trên phiến lụa óng. Và cái thầy thơ lại gầy gò, thì run run bưng chậu mực. Thay bút con, đề xong lạc khoản, ông Huấn Cao thở dài, buồn bã đỡ viên quản ngục đứng thẳng người dậy và đĩnh đạc bảo:
- Ở đây lẫn lộn. Ta khuyên thầy Quản nên thay chỗ ở đi. Chỗ này không phải là nơi để*

treo một bức lụa trắng treo với những nét chữ vuông vắn rõ ràng như thế...Ta bảo thực đấy; thầy Quản nên tìm về quê nhà mà ở đã, rồi hãy nghĩ đến chuyện chơi chữ. Ở đây, khó giữ thiên lương cho lành vững và rồi cũng đến nhem nhuốc mất cái đời lương thiện đi...

Ba người nhìn bức chằm, rồi lại nhìn nhau.

Ngục quan cảm động, vái tên tù một vái và nói một câu mà giọng nước mắt rỉ vào kẽ miệng làm cho nghẹn ngào:

- Xin bái lĩnh."

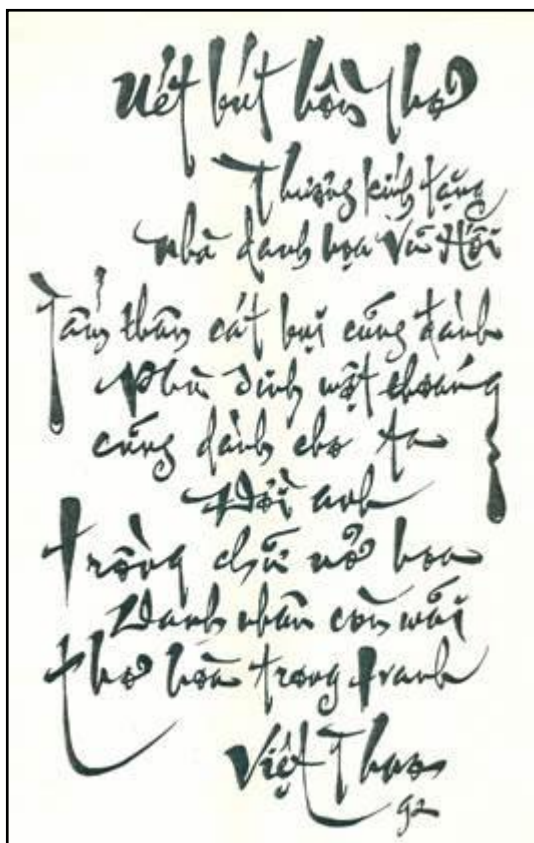
Đấy, xưa nay người ta quan niệm Thư pháp (calligraphy) không chỉ đơn thuần nghệ thuật mà chính là Đạo, người Tàu nói "Thư pháp giả đạo," ở Nhật gọi là "Thư đạo." Từ đời Hán, thư pháp được liệt vào giáo khoa với lý luận bài bản, gọi là thư học. Ở nước ta, các chữ Nho như "Thần, Phật,..." được viết đại tự, thờ ở đình, chùa, miếu. Những người viết chữ đẹp, dân chúng tôn sùng như bậc thánh nhân.

Tôi cũng thế, quá ngưỡng mộ nét chữ tài hoa, câu đối lại cảm tác trong lúc cao hứng, không khỏi tứ thơ có sự cưỡng điệu. Dù sao, cũng bày tỏ xúc động chân thành của tôi, lần đầu thấy thư họa Vũ Hối.

Vậy Vũ Hối là ai? Trong *Văn Học Từ Điển*, trang 349- 350, Thanh Tùng viết về anh như sau:

"Vũ Hối là tên thật. Ông sinh ngày 22 tháng 11 năm 1932 tại Tam Kỳ Quảng Nam, hiện là Hội trưởng Thi Văn Đoàn Cao Nguyên, hội viên Trung Tâm Văn Bút Việt Nam và Hội Nhà Văn Việt Nam. Ông là một nhà thơ, một họa sĩ đã từng là giáo sư hội họa tại trường Trung Học Thủ Đức (Hậu Giang), đã trúng giải nhất Hội Họa Quốc Tế "Kennedy" với sự tham dự của 32 quốc gia tổ chức tại Hoa Kỳ, được mời vẽ chân dung Tổng thống Kennedy và xuất dương triển lãm tác phẩm tại các nước Hoa Kỳ, Pháp, Ý, Anh, Đại Hàn, Phi, Đức. Ngoài ra, ông còn được Trung Tâm Vô Tuyến Truyền Hình Columbia mời nói chuyện về Hội họa và Thi ca Việt Nam tại thánh đường Cựu Kim Sơn năm 1963."

Tôi thường đến thăm anh tại nhà số 413/ 18b đường Lê Văn Sĩ, tức Trương Minh Giảng cũ, quận 3, Sài Gòn. Với bản tính hiếu khách, anh niềm nở đón tiếp, nói năng ôn tồn, lại vui tính xè xòa. Biết được Vũ Hối vừa ở tù ra, tôi càng cảm mến, tặng anh 4 câu lục bát, nối tiếp bài viết của Thanh Tùng. Ngồi tiếp khách trong phòng tranh, sẵn bút mực, anh viết bài thơ ấy qua thư họa, và trao cho tôi xem:

H 2: Viết thư họa dễ dàng như viết chữ thường.

Anh dùng mực Tàu mài trong nghiên. Mực loãng, chữ không sắc nét. Mực keo, đường bút không ngon trớn. Mài thổi mực, đòi hỏi cử chỉ thông thả, đều đặn để có nước mực đủ sánh, đủ dẻo, đủ trơn. Chấm mực vào bút lông cũng thể hiện một phong thái kiêu ưỡc. Bút thấm nhiều mực, khó điều khiển nét lớn nhỏ theo ý muốn, mất vẻ thanh thoát. Bút thiếu mực, đường bút khô cạn giữa vờ, nét chữ xơ xác, phải tiếp mực nổi nét mất vẻ tự nhiên. Tùy chữ dài ngắn, mức độ thấm mực nhiều hay ít, miễn sao mỗi chữ vừa viết xong thì cũng vừa hết mực. Anh lăn tròn bút lông trên nghiên, gạt bớt mực trên thành nghiên, vẽ bút no tròn cho đến khi thấy vừa đủ mới bắt đầu viết. Vận bút trải 3 công đoạn: chấm mực, vẽ bút, viết chữ đã thành thói quen, nhuần nhuyễn, khiến anh có phong thái an nhiên tự tại với quan niệm “tri túc, đãi túc.” [1].

Đạo ấy, chúng tôi làm được bài thơ ngắn nào đều nhờ anh viết vào giấy, vào lụa. Tôi được xem nhiều mẫu thư họa của Vũ Hối trên trường, trên hoành, trên khổ giấy sách vở và cả trên đĩa. Anh có một thư pháp vững vàng, nhất quán với một số quy tắc: Mỗi

chữ một lần lấy mực. Mỗi chữ là một nét liên tục. Và không bao giờ sửa nét.

Đức tính đó, nét bút của anh trôi chảy tự nhiên, lúc mềm mại như mái tóc huyền, lúc cứng và sắc như một thanh gươm, lúc uyển chuyển bồng bềnh như dải mây trời, lúc huyền ảo tuyệt vời như đêm trăng hạ huyền.

H3: Vũ Hối trong phòng vẽ, tại nhà 413/18b Lê Văn Sĩ, Sài Gòn.

Ngày tháng trôi nhanh, được tin anh sắp xuất cảnh. Trước khi chia tay, tôi hân hạnh được anh trao tặng thiếp thư họa đầy ý nghĩa lưu niệm đề ngày 22 tháng 6 năm 1992. Đó là bài thơ Ru Trăng của tôi, được anh viết bằng que cọ tự tạo vì văn phòng tứ bảo, anh đã đóng gói trong hành lý rồi. Lại một lần nữa tôi ngạc nhiên, thư họa của anh vẫn điều luyện, đường bút vẫn tài hoa, tuy không được sắc nét vẹn toàn so với ngòi bút lông.

Tôi cảm tạ và bùi ngùi tiễn anh qua bài thơ:

Cánh chim về với đất trời

Rồng mây gặp hội thỏa lời ước mong.

Ngàn trùng trái đất nửa vòng

Mừng cho chim đã thoát lồng bay cao [2].

H 4: Ảnh chụp tại nhà Vũ Hối (Sài Gòn), năm 1992, từ trái sang phải: Hồng Tâm, Vũ Hối, Đào Đức Chương, Nha (em Vũ Hối).

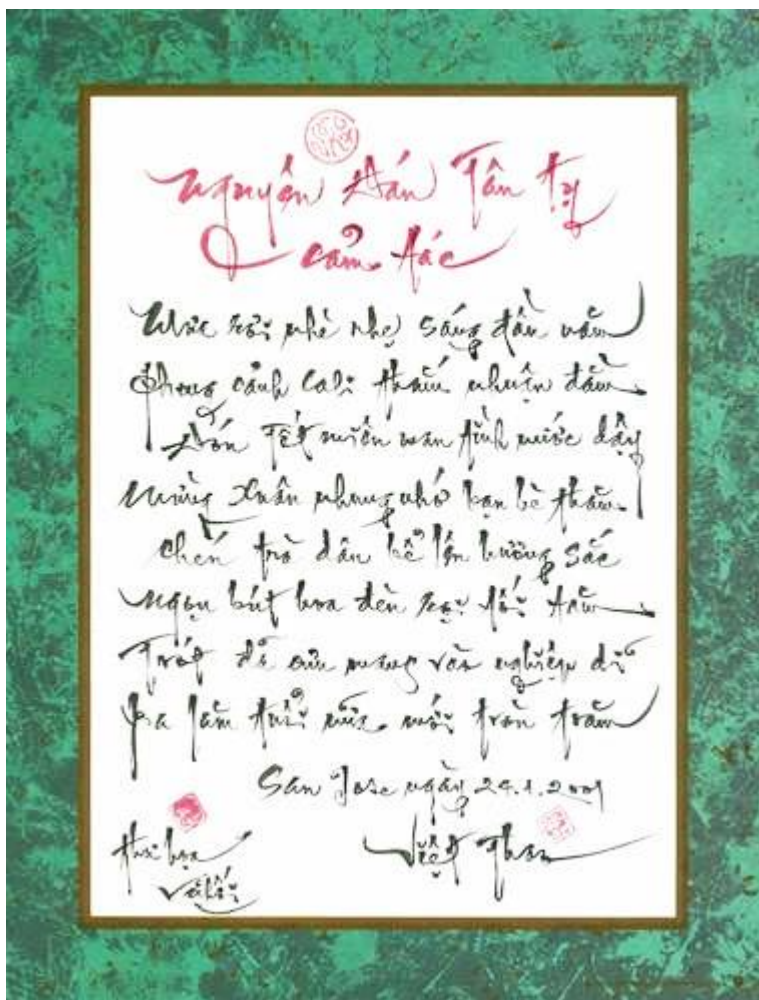
Tháng 7 năm 1993 gia đình tôi sang Mỹ định cư tại San Jose, anh từ tiểu bang Maryland gửi tặng tôi thiệp thư họa 2 câu thơ đượm vẻ nghĩa tình:

*Tha hương lại gặp cố tri
Bá Nha xưa với Tử Kỳ là đây.*

Phần lạc khoản anh ghi: *Thân tặng anh Đào Đức Chương (bên trái), Vũ Hối 93 (bên mặt).* Cả hai đều có ấn chương màu đỏ bên trái đi kèm. Xứ lạ quê người, gặp được bạn thân ngày xưa, nỗi mừng không xiết. Lại được bạn tặng thơ, quý hóa vô cùng; nhưng nhân vật Tử Kỳ quá lớn, làm sao tôi dám nhận. Anh ơi!

Tháng 6 năm 2001, tôi gửi tặng anh bài *Nguyên Đán Tân Ty Cảm Tác*. Anh biết tôi thích thư họa, nên viết lại bài ấy tặng tôi và kèm theo thư có đoạn:

“Với nét bút này, Vũ Hối mãi mãi có mặt trong tập Văn Thơ Xương Họa Lưu Niệm của Việt Thao.”

H 5: Thư họa Vũ Hối ở hải ngoại.

Nhận được thư anh kèm theo bản thư họa, tôi viết thư cảm ơn đề ngày 6 tháng 8 năm 2001, có đoạn:

“...Nhìn bài thư họa Anh viết, tôi thấy đủ 10 hình thái trong luật thư pháp. Từ nét dương đá lên, bút lực Anh mạnh mẽ ngang tàng. Ước là nét nhấn xuống, sắc cạnh như một thanh gươm. Đồn là nét dè dặt, đường bút Anh không chút ngập ngừng rụt rè. Tỏa là nét hạ xuống, nhẹ nhàng như cánh chim sà bãi đáp. Trì là nét chậm rãi, Anh biểu lộ sự khoan thai. Hoàn là nét trả, điều luyện như thân rồng uốn khúc. Tốc là nét nhanh, Anh phóng bút như lần chớp giữa trời không. Khẩn là nét vội vã gấp gáp nhưng tâm bút Anh không bao giờ quá đà, đuối sức. Trọng là nét nặng, Anh dùng cho dấu nặng và tận cùng của nét nhấn, tựa hồ như quả tạ nghìn cân. Kinh là nét nhẹ

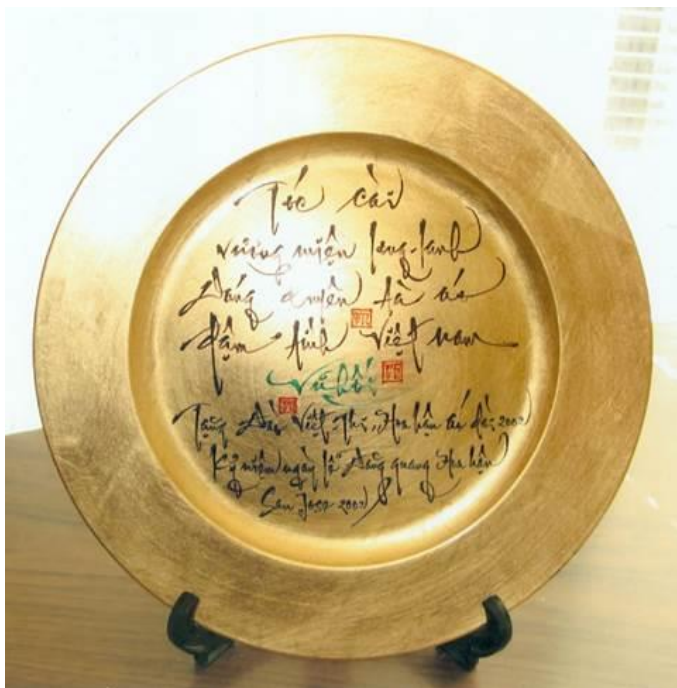

phớt, ở cuối chữ Anh kéo dài tâm bút nhạt dần như dải tơ trời mát hút cuối trời xa. Tôi biết lúc Anh dùng thư họa viết bài thơ tôi, Anh vì tinh tri kỹ mà cảm xúc tốt cùng:
Hoa tiên sông núi rồng bay lượn
Dòng chữ tâm tình bạn gửi thăm [3].

Anh đã đạt đến độ Tâm bút hợp nhất, khoảnh khắc đó thuật ngữ thư pháp gọi là Xuất thần. Cám ơn Anh đã gửi tặng tôi thiếp thư họa quý giá ấy.”

Tháng 2 năm 2002, con gái tôi trúng giải Hoa Hậu Áo Dài Bắc California. Trong ngày lễ đăng quang, anh đến dự và tặng cho gia đình tôi hai câu thơ do anh sáng tác và viết thư họa trên đĩa:

Tóc cài vương miện long lanh,
Dáng duyên tà áo đậm tình Việt Nam.

Trình bày trên đĩa, càng bị ràng buộc bởi khuôn khổ. Ví như một võ sĩ múa kiếm trong căn phòng chật chội, vướng mắc đồ đạc. Anh chia chữ, ghép nhóm, ngắt câu, xoay xử trong lòng đĩa cố định. Mỗi hàng, tùy khuôn khổ, các con chữ phải đạt sự cân đối và cách đều. Ở mỗi cuối hàng, trong hoàn cảnh bó buộc này, anh vẫn an nhiên tự tại đưa tâm bút cong vút vừa tạo sự hài hòa vừa trang sức cho con chữ thêm phần duyên dáng. Tưởng rằng, với diện tích tròn, hẹp, khó cho nhà thư pháp “*hoa tay thảo những nét như phượng múa rồng bay.*” [4]. Thế nhưng, anh đã vượt qua dễ dàng, lại còn tỏ ra

hứng thú trước sự khó khăn. Hai câu thơ lục bát hay thất ngôn, đủ cho anh thể hiện tài hoa trong lòng đĩa, vừa trang trọng vừa quý phái, xứng đáng trưng bày ở phòng khách.

Ngày xưa, có Vương Hy Chi (303- 361), người thời Đông Tấn, nổi tiếng viết chữ Hán theo lối hành, đẹp nhất Trung Hoa, được người đời tôn “Thiên Hạ Đệ Nhất Hành

Thư.” Theo Phan Thế Phiệt, ngày 3 tháng 3 năm 353, Vương Hy Chi (Wang Xi Zhi) cùng Tạ An (Xie An), Tôn Xước, nhóm 10 người tụ tập ở Lan Đình [5] làm thơ ngâm vịnh, gom thành Lan Đình Tập. Bài tụ tập thơ này do Vương Hy Chi viết, gồm 28 hàng, 324 chữ, người đời gọi là Lan Đình Tự. Nguyên bản thiếp Lan Đình là báu vật của Trung Hoa, được vua Đường Thái Tông (627- 649) đưa vào nội phủ. Khi Thái Tông mất, nguyên bản cũng mất [6].

Sau có nhiều người theo trường phái Hành Thư, cũng nổi tiếng như: Vương Hiến Chi (Wang Xian Zhi) đời Đông Tấn (317- 420), Lý Ung và Nhan Chân Khanh đời Đường (618- 907), Dương Ngưng Thức đời Ngũ Đại (907- 960), Tô Đông Pha đời Bắc Tống (916- 1125), Triệu Mạnh Phủ đời Nguyên (1279- 1368). Sang đời Thanh (1664- 1911) trường phái Hành Thư có Chúc Duẩn Minh, Đồng Kỳ Xương, Hà Thiệu Cơ, Hoàng Đạo Chu, Lưu Dung, Nghê Nguyên Lộ, Tống Khắc, Văn Chính Minh đều thành công rực rỡ, nhưng không ai vượt trội Vương Hy Chi, vì Nhan Chân Khanh khá nhất trong nhóm cũng chỉ đạt được danh hiệu “Thiên Hạ Đệ Nhị Hành Thư.”

Với Vũ Hối cũng thế, trước anh có vài người đem thư pháp vào chữ Việt như Đông Hồ, Trụ Vũ nhưng phải đợi đến Vũ Hối sáng lập trường phái Thư họa, mới phô bày hết cái tinh hoa vào thư pháp chữ Việt. Hiện nay có nhiều người theo lối thư họa của anh, như Song Nguyên, Phương Nam, nhưng chỉ đạt được dạng tự, còn thần tự không thể sánh bằng anh được. Mặc dù phong trào thư pháp chữ Việt đang lên, xuất hiện nhiều cây bút tài hoa như Chính Văn, Mặc Vị Nhân, Thanh Sơn, Tuấn Hải, Y Sa mỗi người một vẻ nhưng thư họa Vũ Hối vẫn có giá trị lịch sử như thiếp Lan Đình Tự của Trung Hoa.

Quảng Nam có 5 hòn núi tượng trưng cho Kim, Mộc, Thủy, Hỏa, Thổ, kết thành Ngũ Hành Sơn, nổi tiếng vùng Địa linh nhân kiệt, xuất hiện nhiều nhân tài. Khoa Mậu Tuất (1898), niên hiệu Thành Thái thứ 10, tỉnh Quảng Nam có 5 người đỗ đại khoa, được phong danh hiệu Ngũ Phụng Tề Phi, gồm:

- Phạm Liệu, người xã Trừng Giang huyện Diên Phước, đỗ Đệ Tam giáp Đồng Tiến sĩ xuất thân, lúc 26 tuổi.
- Phan Quang, người xã Phước Sơn huyện Quế Sơn, đỗ Đệ Tam giáp Đồng Tiến sĩ xuất thân, lúc 26 tuổi.
- Phạm Tuấn, người xã Xuân Đài huyện Diên Phước, đỗ Đệ Tam giáp Đồng Tiến sĩ xuất thân, lúc 47 tuổi.
- Ngô Truân, người xã Cẩm Sa huyện Diên Phước, đỗ Phó bảng lúc 26 tuổi.
- Dương Hiến Tiến, người xã Cẩm Lâu huyện Diên Phước, đỗ Phó bảng lúc 33 tuổi.

Quảng Nam, đại khoa cùng lúc đến 5 người, nhưng trường phái thư họa chỉ có Vũ Hồi khởi xướng. Xin tặng anh và xứ Quảng địa linh nhân kiệt câu đối:
Ngũ phụng đăng khoa còn vọng tiếng
Nhất danh thư họa mãi ngời tăm [7].

H 7: Trong những lần Hội Tết, đồng hương đến xin thư họa Vũ Hồi.

H 8: Vũ Hồi từ Maryland đến San Jose, ghé thăm (11- 2- 2012).
Nhà thơ Ngọc An (bên trái), và Vũ Hồi ngồi giữa vợ chồng tôi.

GHI CHÚ

[1] Thơ Nguyễn Công Trứ trong bài “Chữ Nhàn” có câu:

Tri túc, tiện túc, đãi túc, hà thời túc,

知足便足, 待足何時足,

Tri nhàn, tiện nhàn, đãi nhàn, hà thời nhàn?

知閒便閒, 待閒何時閒?

Nghĩa là: Biết đủ tức là đủ, đợi cho đủ biết bao giờ mới đủ,

Biết nhàn tức là nhàn, đợi cho nhàn biết bao giờ mới nhàn?

[2] Lấy ý trong ca dao.

[3] Thơ Việt Thao trong bài *Cảm Họa Mến Tặng Vũ Hối* (6- 8-2001)

[4] Thơ Vũ Đình Liên trong bài *Ông Đồ*.

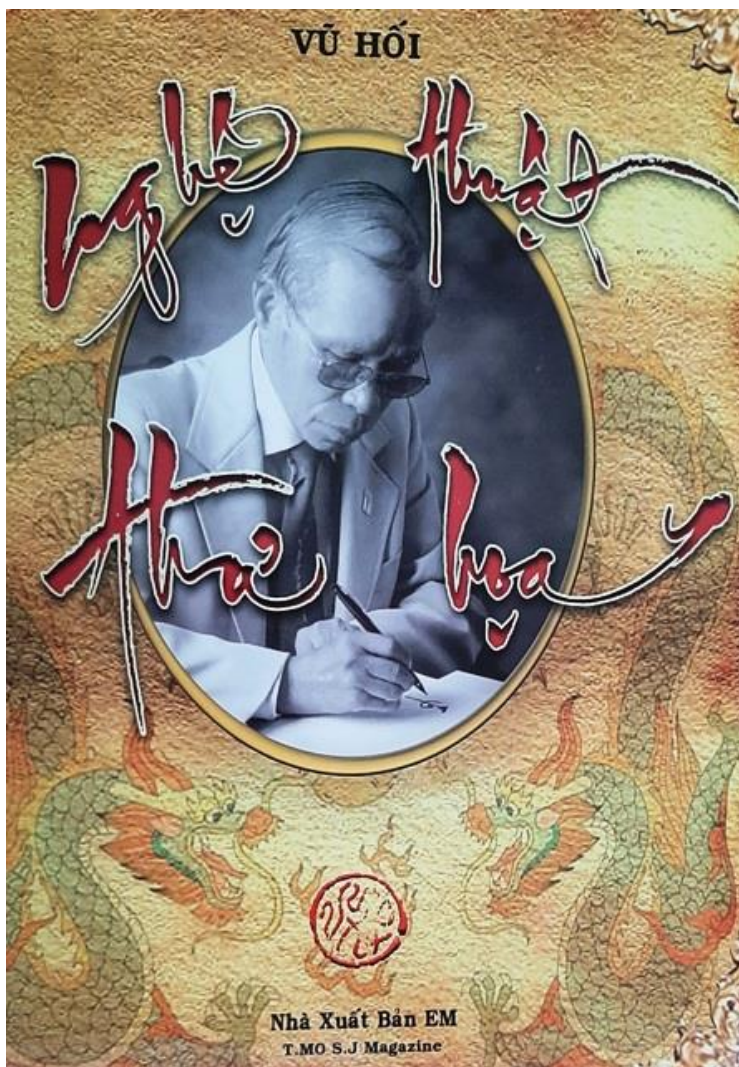
[5] Tên của ngôi đình, một danh thắng trên núi Lan Chữ ở Cối Kê (Hui Qi).

[6] Phan Thế Phiệt; *Thư Pháp Trung Hoa Dành Cho Người Việt Nam* (Sài Gòn, nxb Đại Học Quốc Gia TP/HCM, 2001); trang 10.

[7] Xem ghi chú số 3.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- HOÀNG XUÂN CHỈNH (Bác sĩ); *Từ Điển Nhân Danh, Địa Danh Và Tác Phẩm Văn Học Nghệ Thuật Trung Quốc*; Texas, tác giả xuất bản, 2000.
- LÊ ĐỨC LỢI; *Từ Điển Thư Pháp*; Sài Gòn, nxb Văn Nghệ và Trung tâm Nghiên Cứu Quốc Học, 2000.
- NGÔ ĐỨC THỌ chủ biên; *Các Nhà Khoa Bảng Việt Nam*; Hà Nội, nxb Văn Học, 1993.
- NGUYỄN THANH SƠN; *Sổ Tay Thư Pháp*; Sài Gòn, nxb Văn Nghệ TP/HCM, 2001.
- NGUYỄN TUÂN; *Vang Bóng Một Thời* (tập truyện ngắn), tái bản; Sài Gòn, nxb Văn Nghệ, 2001.
- PHAN KHOANG; *Trung Quốc Sử Lược*; Sài Gòn, nxb Văn Sử Học, 1970.
- PHAN THẾ PHIỆT; *Thư Pháp Trung Hoa Dành Cho Người Việt Nam*; Sài Gòn, nxb Đại Học Quốc Gia TP/HCM, 2001.
- THANH TÙNG; *Văn Học Từ Điển*, tái bản; Los Alamitos (CA), nxb Xuân Thu, 1990.

Vũ Hối Với Ngòi Bút Lòng "Thư Họa"

** BS. LÊ VĂN LÂN **

Nhà thư họa **Vũ Hối** và BS **Lê Văn Lân**

Các cụ Việt Nam mình ngày xưa hay dùng chữ "*Hoa tay*" để chỉ một người có thiên tài phú bẩm về cách xử dụng bàn tay để vẽ, để viết chữ, để nắn tượng hay làm bất kỳ việc thủ công. Nếu hiểu như vậy thì Vũ Hối rõ ràng là một người có "*Hoa tay*", và bút vẽ của Vũ Hối là một thứ Bút Họa. Điều đáng nói hơn cả là cái "*Hoa tay*" này được cộng thêm với một con mắt nghệ thuật, một trái tim yêu quê hương, trí tuệ mẫn cảm về chân thiện mỹ. Nói ra quý vị đừng cười, tôi đã hỏi Vũ Hối xòe hai bàn tay ra để chính mắt tôi xem xét thì tôi đã đếm đủ 10 cái hoa văn... từng lần chỉ tay hình tròn ốc trên 10 đầu ngón tay của anh... Hoa tay đã hiện ra tướng của anh đó. Một trong những biệt tài của bàn tay Vũ Hối là Thư Họa - Thư là gì? Họa là gì?

Thư là viết chữ, Họa là vẽ... Viết và vẽ tức là phải dùng bàn tay... Dùng bàn tay để làm công tác trên chỉ duy nhất con Người mới làm được... Loài vượn khỉ có 4 bàn tay (*loài tứ thủ*) nhưng không thể làm công tác đó. Chỉ giống người đặc biệt là giống người biết suy nghĩ tư duy Homo Sapiens là giống vật thượng đẳng ngoài khả năng đứng thẳng (*erect posture*) trên hai chân - có hai bàn tay có ngón tay cái đối chạm với 4 ngón kia nên làm đủ được việc khéo léo. Với khối óc lăm thông minh càng ngày càng nảy nở, con người Homo Sapiens đã phát triển một ngôn ngữ có hệ thống cơ cấu để truyền thông với nhau (*Organized speech*) mà các giống vật khác không có và đặc biệt có khả năng ghi chép lại bằng bàn tay những đường nét, ký hiệu... nghĩa là sáng chế ra văn tự, hội họa.

Từ lâu, tôi vẫn hâm mộ và ao ước có dịp gặp anh, và cơ duyên đã làm niềm ao ước của tôi được thỏa mãn. Cách đây hai tuần, tôi đã đến thăm xưởng vẽ của Vũ Hối và được anh dùng phương pháp Thư Họa để viết cho tôi một câu thơ... trước sự ngấm ngĩa yên lặng của tôi. Cảm tưởng của tôi được cô đọng trong câu lục bát sau:

*Bấy lâu ước thoả phút dài
Lặng yên ngấm bút nhả đài nở hoa...*

Bây giờ ta thử tìm chứng tích về khả năng của bàn tay khéo léo của con người trong công tác Viết và Vẽ. Trong chữ Nho: Thư Họa, ta thấy sự cấu tạo của hai chữ Thư và Họa, đều có chữ Duật là hình cái bàn tay cầm cây bút vạch một đường ngang trên một mặt phẳng (*về sau cây bút làm bằng tre nên chữ bút được viết bằng bộ trúc trên đầu*).

Trong chữ Thư là viết, ở phía dưới có chữ viết nguyên hình cái miệng có hơi thở ra nghĩa là tiếng nói. Thư là dùng bút viết ra những điều thoát từ miệng.

Trong chữ Họa là vẽ, ở phía dưới có chữ Điền là hình thửa ruộng, nghĩa là vẽ lại sự vật thấy trước mắt (*khu ruộng đất chẳng hạn*). Vẽ xong thì đóng khung lại nên chữ Họa ngày xưa viết là ... (*về sau, cái khung bị rớt mất còn một cái gạch ở dưới thôi*).

Nhân loại biết vẽ chữ hồi còn ăn lông ở lỗ trong hang đá, nên bây giờ chúng ta còn có thể tìm thấy nhiều di tích về những hình vẽ trên các vách đá của các hang động, còn chữ viết thì về sau mới được sáng chế ra. Dấu tích của những chữ xưa thuộc đời thượng cổ được ghi khắc trên các khúc xương và mai rùa; rồi sau này được khắc trên các đồ đá, đồ đồng, rồi được viết trên da, trên vải, cuối cùng là trên giấy.

Coi vậy Họa và Thư hay Vẽ và Viết chữ là điều phát minh rất lâu đời của nhân loại (*khoảng 3 tới 4 ngàn năm trước Tây Lịch*).

Nhưng càng về sau, Vẽ và Viết chữ càng ngày càng được cải tiến. Ban đầu thì chỉ có cách tiện dụng để ghi chép những sự việc hay truyền thông với nhau, càng về sau, Họa và Thư trở thành những nghệ thuật cao quý.

Trong văn hóa Trung Hoa, vì chữ Trung Hoa là một loại chữ tượng hình, nên mỗi chữ là một bức họa tí hon nên nghệ thuật viết chữ Hán cho thật đẹp, thật linh động được gọi là Thư Pháp. Và Trung Hoa có nhiều Thư Pháp Gia như: hai cha con Vương Hi Chi, Vương Hi Hiến, Nhan Tài Khanh, Liễu Tôn Quyền, Triệu Minh Phổ v.v... Còn ở Việt Nam cũng có nhiều Thư Pháp Gia như: Cao Bá Quát, Ngô Thời Nhậm...

Còn ngành hội hoạ thì chỉ phát triển riêng rẽ. Nhưng ở các nước chịu ảnh hưởng văn hoá Trung Hoa, một bức viết chữ đẹp được trịnh trọng treo như một bức tranh vậy.

Thư Hoạ là một danh từ được đặt ra để chỉ các kỹ thuật dùng bút lông chấm mực viết thành chữ, thường là những câu thơ hay ca dao, danh ngôn, hay những câu nói lịch sử. Viết chữ là Thư, nhưng cách viết rất đẹp, có qui tắc, và diễn tả những đường nét của hội hoạ cho nên được gọi là Thư Hoạ.

Nghệ thuật viết chữ đẹp hay danh từ Thư Pháp là một nghệ thuật cổ điển đối với nhiều thứ văn tự trên hoàn cầu... riêng về Thư Pháp của chữ Trung Hoa đã nằm riêng hẳn ra với các lối viết Triệu, Lê, Khai, Hành, Tống. Vì nhiều nước Á Đông lân cận với Trung Hoa như: Nhật Bản, Triều Tiên, Việt Nam... đã từng dùng chữ Trung Hoa làm văn tự của mình nên Thư Pháp của Trung Hoa đã lan tràn phổ biến trên những nước đó... Ngòi bút để viết đã diễn tiến từ cách dùng lúc ban đầu, những ngòi bút cứng như mũi đá, mũi kim khí rồi từ từ chuyển qua ngòi bút như gỗ mềm rồi cuối cùng là cây bút lông...

Dò theo lịch sử từ thời khởi thủy, chữ Trung Hoa được viết trên những mai rùa được gọi là Giáp Cốt Văn (*Đời Ân, 1500-1000 trước Tây Lịch*) rồi đến lối viết trên các đồ đồng, gọi là Chung Đỉnh Văn (*Đời Chu, 1100-401 trước Tây Lịch*); tiếp đến là lối viết Đại Triệu (*Đời Chiến Quốc, 403-211 trước Tây Lịch*); và lối Tiểu Triệu do Thừa Tướng Lý Tư của Tần Thủy Hoàng chế ra (*221-206 trước Tây Lịch*). Cũng xen kẽ vào thuở đương thời, có lối viết khác đã song hành là Cổ Lệ do Trình Mạo đời Tấn sáng chế (*221-206 trước Tây Lịch*); rồi Hán Lệ hay lối Bát Phân đời Hán (*220-206 trước Tây Lịch*). Từ thế kỷ thứ 4, thứ 5 về sau thì có lối viết gọi là Khải Thư.

Riêng về lối viết Thảo- gọi là viết Tháo thật nhanh thì ban đầu bắt nguồn từ lối chữ Triệu được đơn giản vào thời Chiến Quốc (*403-221 trước Tây Lịch*)... Lối viết Thảo thì ban đầu có lối xưa gọi là Cổ Thảo (*Đời Tiền Hán, từ năm 206 trước Tây Lịch đến năm 800 sau Tây Lịch*) chuyển biến qua Chương Thảo (*Đời Hậu Hán, 25-220 sau Tây Lịch*). Từ lối Chương Thảo lại đẻ ra lối Độc Thảo Thể (*Thế kỷ thứ 4*) rồi đến Liên Miên Thể, Cuồng Thảo Thể (*vào đời Đường, 618-907*).

Ta cũng nên biết có một lối viết gọi là Trực Bán Thảo hay Hành Thư vào đời Hán (*206 trước Tây Lịch đến 220 sau Tây Lịch*). Và từ lối viết chữ Triệu, chữ Lệ thuở xưa, người nho sĩ có óc nghệ thuật lại sáng chế ra một lối viết rất đẹp mắt, đủ thể loại, được gọi là Tạp Thể Thư, trong Tạp Thể Thư có lối viết gọi là Phi Bạch (*như giải lụa trắng bay*).

Tôi muốn nhắc sơ lược lịch sử tiến triển của Thư Pháp cổ điển Trung Hoa trước khi nói đến Thư Họạ của Vũ Hối.

Trên thế giới, về Thư pháp chỉ có Trung Hoa và các nước Á Đông xưa là dùng bút lông, còn các nước khác thì phần lớn đều dùng bút ngòi cứng (*bằng lông ngỗng hay bằng ngòi kim khí đủ cỡ, đủ loại*). Tác giả Arthur Baker có khám phá ra ở thành phố La Mã ngày xưa cũng có dùng bút lông để viết những chữ La Mã. Đây là sự khám phá năm 1763 trên sự khai quật di chỉ của thành phố Pompei, bị núi lửa Vesuvius phun ra và chôn vùi vào lòng đất vào năm 79. Chữ viết bằng bút lông được viết trên các bảng hiệu buôn hay các câu khẩu ngữ. Nhưng theo ông Baker, bút lông La Mã phần lớn là bút lông đẹp, mũi bằng chứ ít dùng bút lông tròn, mũi nhọn như các nước Á Đông thường dùng.

Cần nói rõ trên điểm này vì nó liên quan đến nghệ thuật Thư Họạ của Vũ Hối qua sự dùng bút lông chứ không dùng bút ngòi cứng như nhiều văn, thi sĩ Việt Nam đã dùng để trình bày tác phẩm của họ, như Cao Tiêu, Võ Đình hay Thi sĩ Phạm Văn Thoại với bút hiệu Bông chẳng hạn...

Ông Arthur Baker đã dùng bút lông để viết chữ Latin với những nét có đường sọc dọc do ngòi bút lông để lại. Phương pháp của ông là *Dry Brush Calligraphy* tựa như lối Can Bút của Trung Hoa. Can Bút tức là "*bút khô*", ngòi bút chỉ chấm mực vừa phải rồi tiếp tục viết cho đến khi nó khô ráo mực...

Lối Can Bút phải viết thật nhanh, ngòi bút lướt qua trên mặt giấy nên để lại nhiều đường sọc trắng xen kẽ với những đường sọc đen của mực, nên người Trung Hoa gọi là viết Phi Bạch. Ngòi bút lông của Arthur Baker là bút mũi dẹt chứ không tròn và có mũi nhọn như bút lông của Trung Hoa, nên chữ viết của Arthur Baker vẫn phải giữ những góc cạnh kỹ hà học của Thư Pháp Tây Phương.

Arthur Baker cũng thử dùng ngòi bút kim khí để tạo ra chữ viết có dạng đậm nhạt... của Trung Hoa nhưng trông có vẻ cứng. Độ cứng của ngòi bút đã ảnh hưởng rõ ràng trên những nét viết của Trung Hoa.

Ngày xưa, loại bút tre loại cứng để viết chữ Triện có thể vạch những đường đủ hình thể: tròn, hình thuẫn, ngoằn ngoèo nhưng chiều dày của những nét đều bằng nhau. Về sau, ông Trình Mạo sáng chế loại bút bằng gỗ mềm, nhưng ngòi lại đập thành có sơ chấm vào mực xạ, viết trên mặt lụa. Do đó trên những hình tròn trở nên vuông, những đường cong trở nên gãy khúc.

Rồi đến ông Tướng Mông Điền, trong khi xuất chinh đánh giặc Hung Nô ở miền Bắc đã sáng chế ra bút lông, mực và giấy.

Ngòi bút lông của Mông Điền đã biến chuyển hẳn lối viết văn tự của Trung Hoa, vì ngòi bút lông chỉ có thể vạch xuôi theo chiều của những sợi lông chứ không đi ngược lại vì sẽ làm xóc toé sợi lông ra. Vả lại vì giấy bút mực nên có những nét dày, nét mỏng, uốn lượn, sỗ xuống, đá lên, toè ra như lưỡi mác hoặc đi vuốt lên như ngọn lá tre, hoặc nằm tụ thành một điểm. Ngòi bút nhẩy múa, những nét liên lạc với nhau tạo thành những loại chữ gọi là Liên Bút Tự, hoặc cứ ném mình phăng phăng trên mặt giấy tạo thành những nét Thảo Tự.

Trong lối Thư Hoạ của Vũ Hối, ông đã tận dụng ngòi bút lông để viết những chữ đương nhiên là khác hẳn lối viết bằng ngòi bút kim loại. Do sự uyển chuyển của ngòi bút lông, phối hợp với con mắt của một hoạ sĩ yêu đường nét và bút pháp của Á Đông, Vũ Hối đã tạo ra nhiều tự thể: nào là Thủy Tự, Hỏa Tự, Trúc Tự, Vân Tự... tùy theo nội dung của câu thơ hay câu nói diễn tả trên mặt giấy.

Thư pháp của Trung Hoa đương nhiên là áp dụng vào những chữ Hán... còn thư học của Vũ Hối lại chuyển sang áp dụng vào chữ quốc ngữ Việt Nam. Nên đường lối trình bày, bố cục đương nhiên là khác biệt.

Với một chữ Hán, thì sự phối trí được nằm trong một hình vuông cho mỗi chữ và hàng chữ kéo dài từ trên dọc xuống, rồi các dòng kẻ từ phải sang trái.

Còn chữ Quốc ngữ thì mỗi chữ (*word*) hoặc từ là một sự tập hợp của nhiều con chữ (*letters*) nằm dính với nhau từ trái sang phải, dàn theo hàng ngang... (*Các cụ Nho Sĩ Việt Nam hồi cuối thế kỷ 19 vì tinh thần chống Pháp đã gọi chữ Quốc ngữ là chữ xích chó*).

Dò trong các sách viết về Thư Pháp của Tây Phương, về những chữ La Mã hay La Tinh tức là loại chữ được dùng cho chữ Quốc ngữ của Việt Nam thì ta thấy nhiều kiểu thức: Nào là viết chữ hoa, nào là chữ thường, nào là cách tô điểm thêm hình hoa lá, súc vật, chim chóc vào những chữ cái ở đầu chương... Thư pháp của Tây Phương gồm có cách viết theo nét dọc và ngang (*verticals and horizontals*), viết nghiêng (*Italic*), viết chéo (*diagonals*), những cái giọt lệ (*tear drops*), hình thuẩn (*Oval*), những cái móc (*hooks*).

Thư pháp của Tây Phương được áp dụng vào lúc viết trên các văn bằng, hay các văn kiện lịch sử, thư từ ngoại giao hoặc các thiệp mời, hay thực đơn. Cái đẹp của nó là

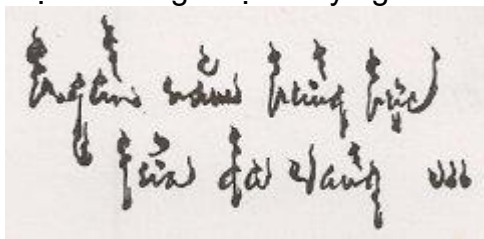
một cái đẹp kỹ hà học (*geometric*) chân phương, ngang bằng sổ ngay, đơn điệu, nhất luật, máy móc, vô hồn, bình thản, không nói lên..., cái đẹp "tĩnh".

Hai chữ căn bản trong thư pháp Tây Phương là chữ I và O. Người viết tập hai chữ này cho hoàn hảo đương nhiên là có thể viết những chữ khác. Động tác của bàn tay là phải nương theo cái bản rộng của ngòi bút lúc vạch thẳng như viết chữ I và lách nghiêng và O nét theo đúng hình tròn khi viết chữ O.

Theo tôi, Thư Pháp của Vũ Hối áp dụng vào những chữ Quốc ngữ hoàn toàn "động"..., biến hoá, đa diện, không theo một qui luật khắt khe (*dù rằng nó cũng tuân theo những qui luật thẩm mỹ riêng của nó*).

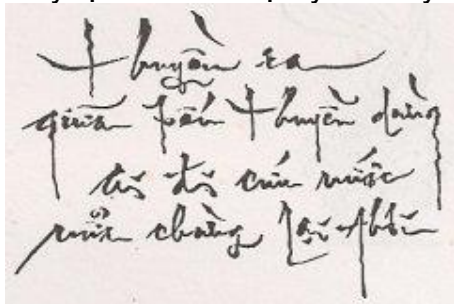
Trong thư pháp Trung Hoa thường có câu: Nhan cân, Liễu cốt nghĩa là chữ viết tỏ ra có gân mạnh như nét bút của "Nhan" và có xương vững vàng như nét chữ của "Liễu".

Thư pháp của Vũ Hối được diễn tả ra với cái hồn của người viết. Chuyển từ sự định thần để chuyển tâm lực, dồn vào đầu ngọn bút và ký thác trên mặt giấy.... Khi chép lại một câu có giá trị theo ý nghĩa của nó như Hoả Tự chẳng hạn:

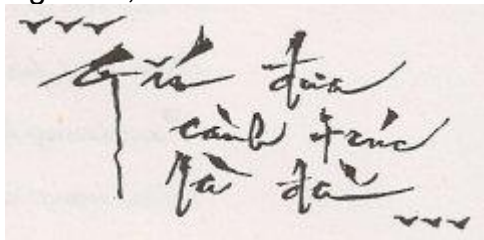
Hỏa tự

Những chữ viết được viết theo lối Hỏa tự để diễn tả khí thế bốc lửa của câu văn hoặc khi viết lại một vần thơ dịu dàng trích từ truyện Kiều hay ca dao, thì nét viết lại theo lối thủy tự... diễn tả sự uyển chuyển của tâm tình.

Thủy tự

Ngoài ra, còn vài cách viết khác như Vân Tự, Trúc Tự:

Trúc tự

Sau đây là vài nhận xét của tôi:

Tôi thấy bụng dưới của chữ "g hay y" được biến chuyển:

Những dấu của chữ Quốc ngữ trong thư pháp của Vũ Hối cũng được linh động biến chuyển:

- Dấu nặng có hình như cái gì cuốn tròn lại.
- Huyền như con chim đang đậu ngang trên nhánh cây.
- Sắc như một đường rặng xuống của một ngọn lá.
- Hỏi như một cái móc tròn tựa duyên dáng.
- Ngã như hình con thiên nga chúi xuống.

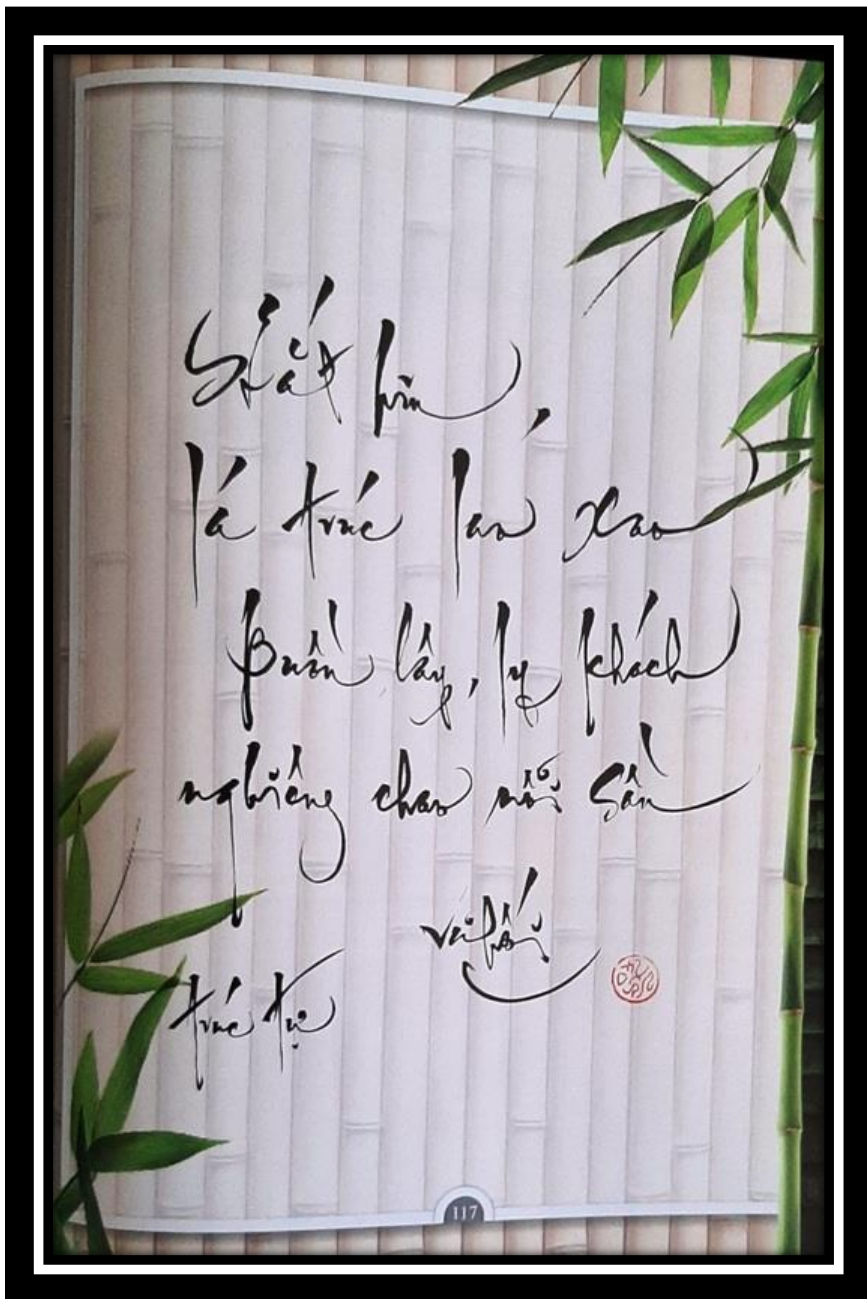
Tôi có thể nói một cách khoa đại như thế này không? Khi chỉ về sự phê phán thư pháp: **Nhan** càn, **Liễu** cốt, **Vũ** hồn...

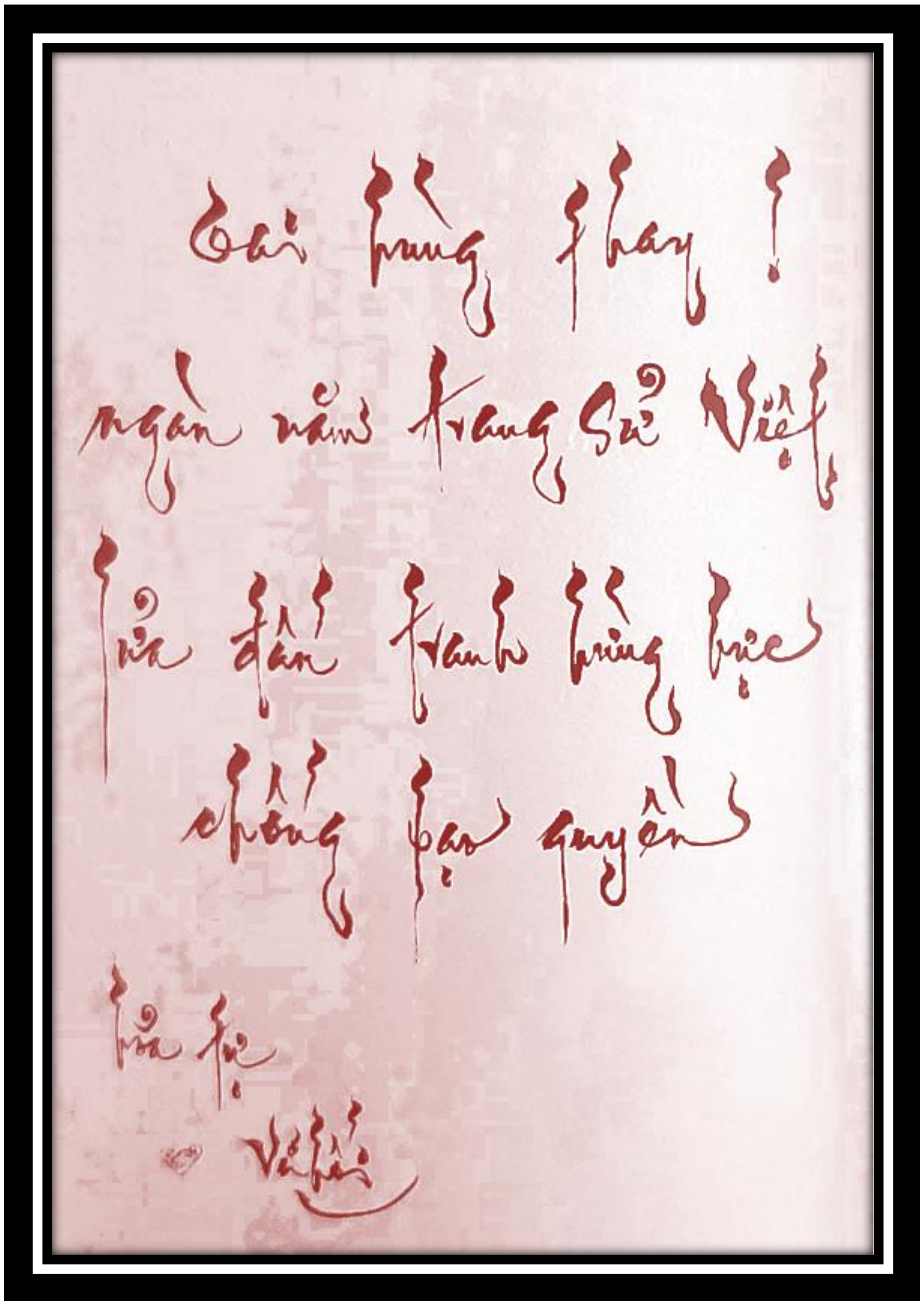
Vũ Hối đã dùng Thư Họa của mình viết lại những danh ngôn của nhân vật lịch sử của những nước Tây Phương.... Vẽ đẹp trên thư pháp của ông đã làm cho những người ngoại quốc thán phục vô cùng... Điều này không làm tôi ngạc nhiên chút nào cả... vì Chân, Thiện, Mỹ, vượt hẳn lên cảm quan của cương giới quốc gia...

Nhìn chung về Thư Họa của Vũ Hối, ta thấy Vũ Hối đã đem tinh thần Bút Pháp cổ truyền của Á Đông qua cách sử dụng cây bút lông độc đáo với những nét bút uyển chuyển, biến thái tài tình để viết những giò chữ Quốc ngữ hiện đại...

Sự thành công của Thư Họa Vũ Hối đã thể hiện rõ ràng qua nhiều ánh mắt khâm phục, nhiều thưởng lãm... không những của rất đông người Việt Nam vốn trân trọng tìm kiếm để treo cho đẹp nhà cửa và cũng để bồi hồi xúc động một cách thấm thía khi đọc lại nội dung của câu thơ viết mà còn gặt hái nhiều sự khen tặng của nhiều người ngoại quốc danh tiếng trên thế giới.

Lê Văn Lân

Thuyền ai

Thập thưng bàn sông

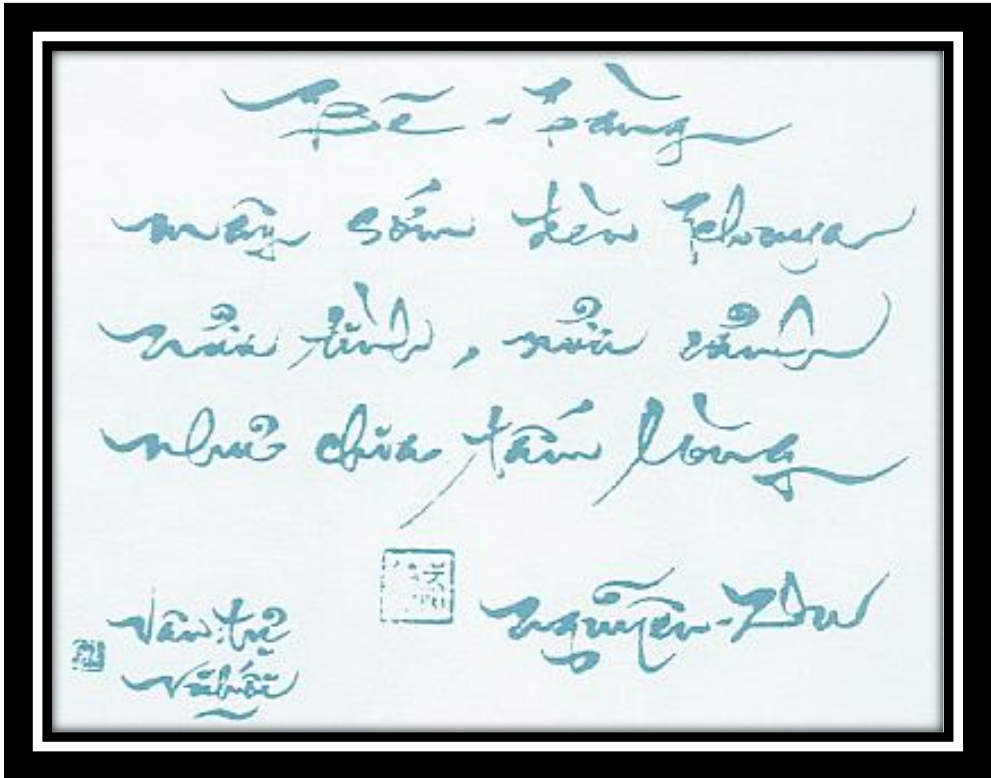
Chưa cần nói đây

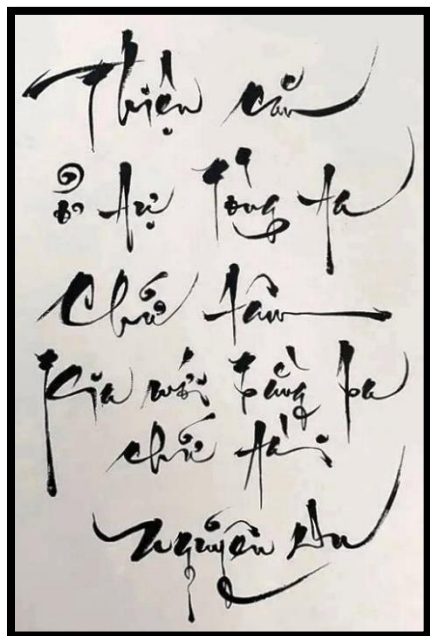
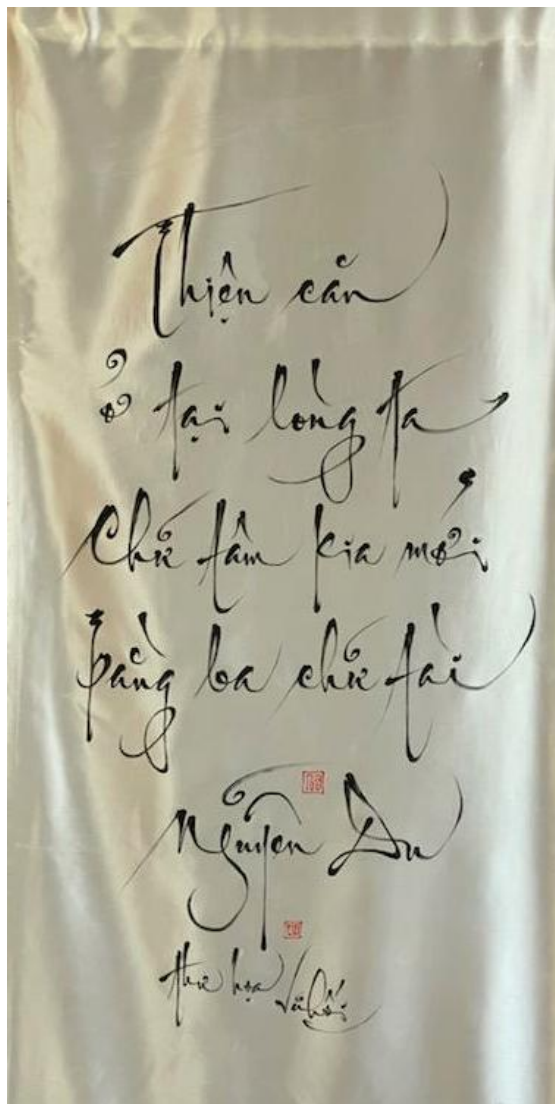
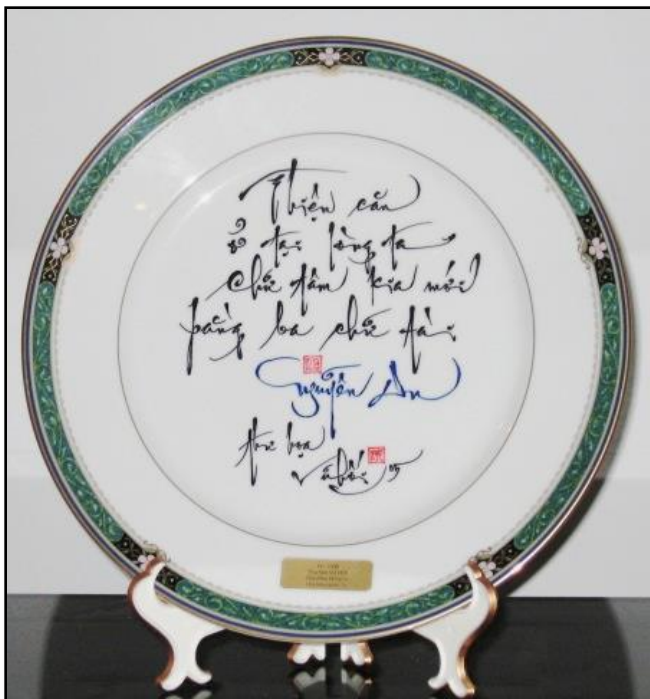
chợt lòng nói năm

ngay bình Thước Gĩa Thước

Thước
văn

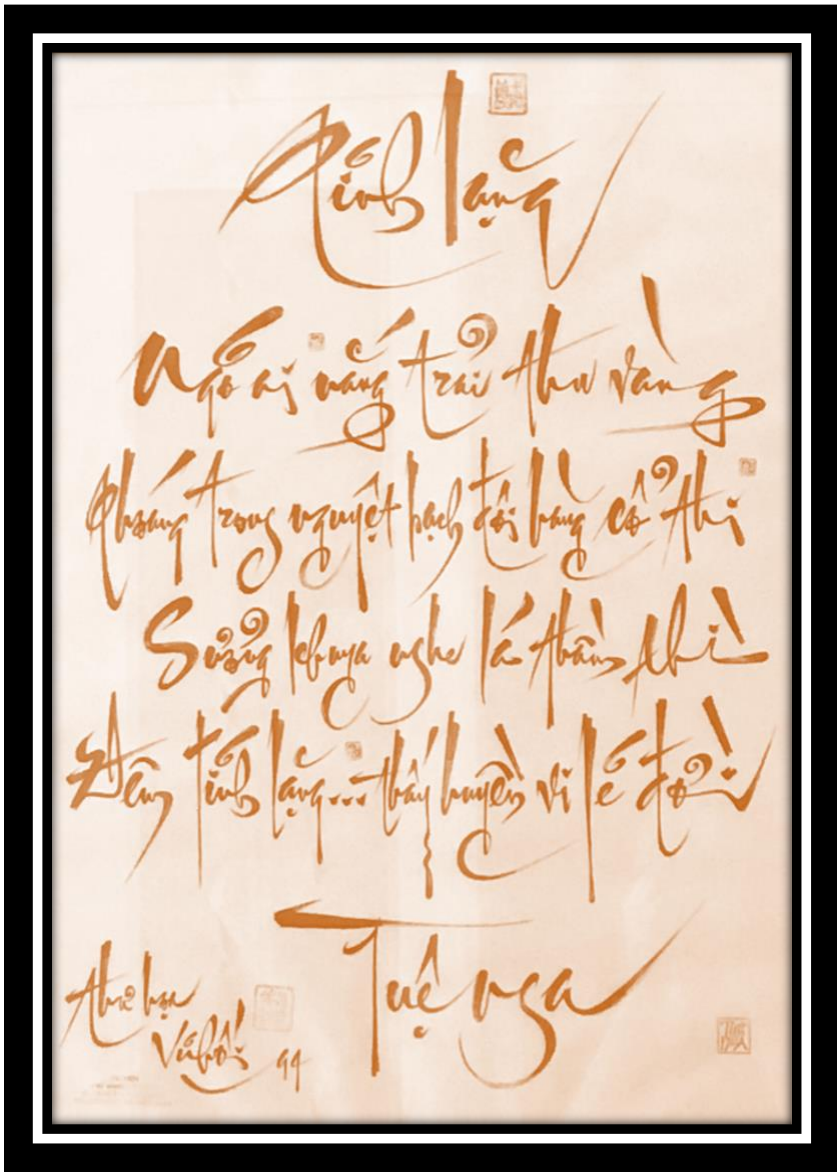
Thư họa trên đĩa, giấy và lụa

Bát tọa kiếm,
Tang hoành kiếm ý.
Thơ mà gồm,
Hào chí nghiêng trời.
Thơ bay
Bát múa tuyết rơi,
Bát thân mình họa
Hài đái vào thơ...
Là huyền chi

4/93

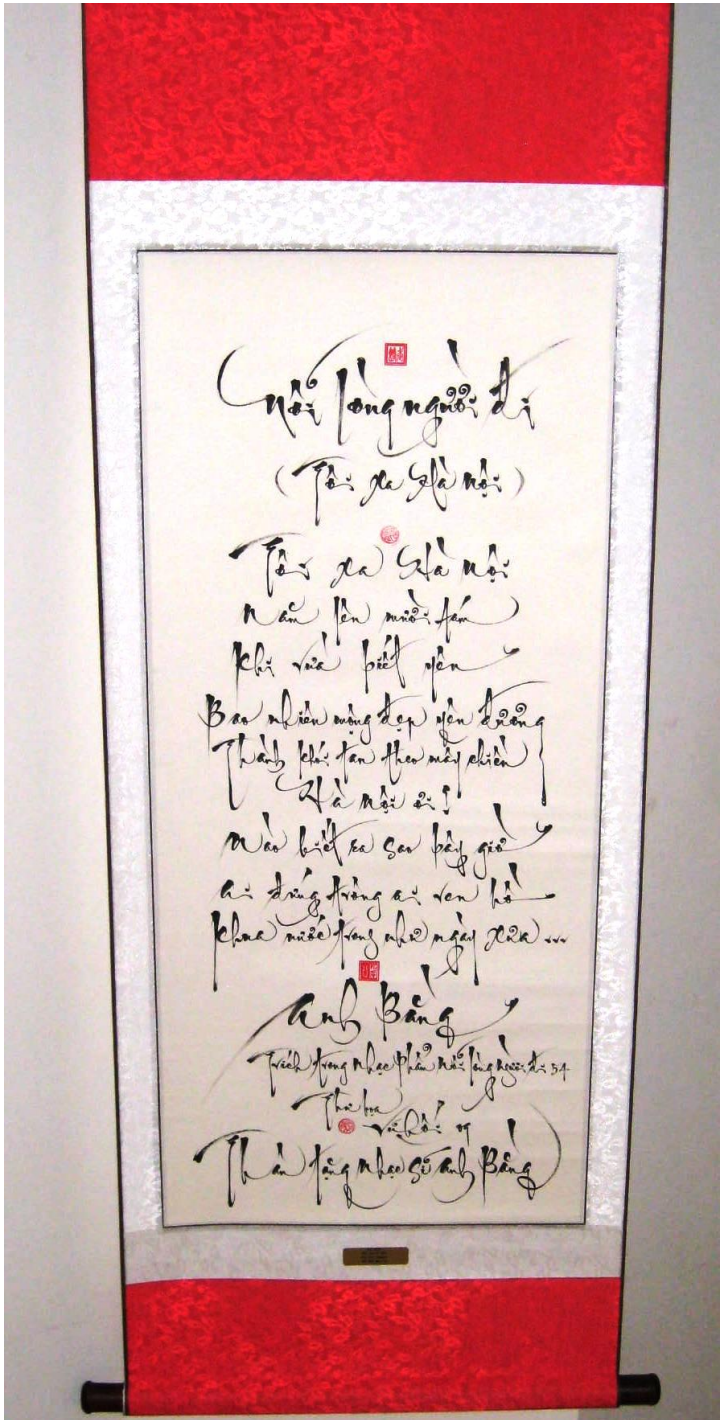
Thần Tông nhà Thơ họa và Giải

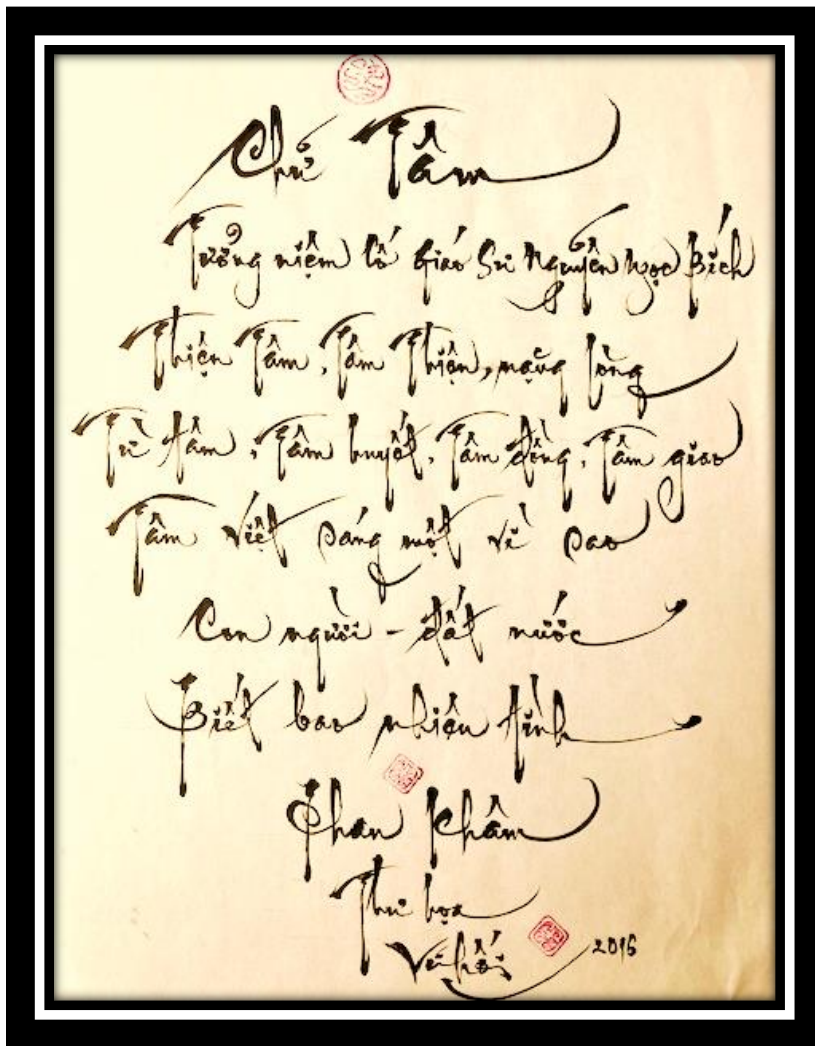

Nhạc sĩ ANH BẰNG
(1926 – 2015)

Tâm Thiện NGUYỄN NGỌC BÍCH (1937-2016)

Một Sinh Viên Thập Niên Hai Họ
(Mười Tuổi) Vừa Chín Mươi (90)
Mắt Định Phải Bỏ Phải Qua
Cũng Phải Niệm Ký Về Nhà Cũ Lại

San Jose 6.29.2921

Phùng Lạc

Trần Nhuận

Trần Tấn An Và Các

EM BÉ VÀ PHO TƯỢNG

TRẦN HOÀI THƯ

Hai giờ sáng, tôi từ giã những người bạn thơ trong khi men rượu vẫn còn chập chờn trong đầu óc. Tôi nói là tôi phải đi từ. Phải về lại nhà. Bởi vì những bài thơ, những bản nhạc, những lời ngâm, những cung bậc bệnh bổng cũng đã chấm dứt, hũ rượu quý cũng đã cạn đi, cuối cùng, ai cũng phải chia tay nhau không sớm thì muộn. Bạn đã sợ cho tôi vì phải lái xe một mình suốt hai tiếng đồng hồ. Tôi cố thuyết phục bạn ở cái tài thức trắng đêm của tôi. Và cuối cùng, bạn đã chịu tôi, tôi biết *you* muốn gì thì được nấy. Nhưng nhớ là phải lái xe cẩn thận. *You* uống hơi nhiều đấy.

Phải, mười lăm năm ở quê người, lần đầu tiên tôi mới có một đêm ban bè mênh mông vô lượng. Mênh mông trong một cõi trần tục áo cơm áo gạo. Phải kể gì đến một người thơ. Phải giải thích làm sao về một con tim nơi đó, may mắn được cất dấu một cõi thi ca. Tôi bước ra ngoài đêm, lạnh, mùa thu, sương, và những vì sao muộn. Sao mờ như lệ nhòa người thi sĩ nào, nhỏ ra đêm hôm đó. Đau, óm lẩy khối đau. Cấn chặt thêm khối đau. Thi ca, đọc từng giòng, mạnh và yếu, yếu và mạnh. Rên rĩ và vỡ bùng. Anh Vũ Hối, đứng đằng sau chiếc sofa. Mười lăm phút anh bỏ đi đâu, trốn anh em, không ai biết. Có lẽ vì đường từ Virginia lên Philadelphia quá xa, và suốt ngày lên bực xuống bực, bắt tay, nghe những lời chúc tụng, chia xẻ những nghi thức thường tình của cuộc đời, đã làm anh mệt, và cần giấc ngủ. Hay có lẽ vì hũ rượu quý nhưng quá mạnh mà anh Trung Nhân đã khui ra, làm anh đã quỵ hay cũng có lẽ cái không khí từ những bài hát đã không thích hợp cho anh. Nhưng anh bỗng nhiên xuất hiện, đứng sừng sững. Và anh đọc bài thơ của anh. Anh đọc chậm rãi, thật chậm, như mỗi lần khi sau từng lời thơ anh nuốt thêm từng giọt nước mắt, từng tủi hận, từng đau đớn, từng buồn rầu. Tôi chết sững, choáng váng, cầm chặt cốc rượu, nín thở. Bài thơ tôi không nhớ, không thuộc, và cũng sơ ý không yêu cầu anh chép ra để viết ra đây, nhưng tôi cứ liên tưởng đến một không gian ba chiều, một pho tượng trắng, màu điện vàng, và một em bé. Pho tượng ấy nhìn thẳng tôi. Nhìn nữ bác sĩ Hà, ái nữ của nhà thơ Trung Nhân, cạnh đấy, nhìn anh Võ Tài - một người sinh viên Luật, nhìn nhà thơ Trần Trung Đạo phía phải tôi, nhìn thêm anh Trần Minh Trí, nhạc sĩ Trung, nhà thơ nữ Ngô Minh Hằng, nhà thơ Thanh Huy, nhà thơ Trung Nhân... Có nghĩa là đôi mắt pho tượng trắng, và em bé kia có thể nhìn hết chúng tôi, từ bất cứ một tọa độ nào. Và em bé ấy, tôi nghĩ là điểm gốc O, không hơn không kém.

Bài thơ viết về một em bé có cha đi cải tạo, mẹ quần quật đêm ngày buôn bán nuôi bầy con. Và đêm đêm, vì nhà quá nghèo, không đủ ánh sáng, em phải học bài dưới chân pho tượng. Giản dị như thế, mộc mạc như thế, nhưng ai lại không khóc. Ai lại không thương cảm những mái đầu xanh vô tội. Ai lại không tê tái khi nhìn đến đám con cháu mình ở hải ngoại và nghĩ đến triệu em bé nường chờ ánh sáng pho tượng trắng. Chao ơi, pho tượng trắng, vô tri, vô giác, câm nín, kể người ta chiêm ngưỡng nhìn vào nó, ca ngợi xứng tụng bao nhiêu lời, gọi là văn chương, là ngôn ngữ, là cái đẹp, là nữ thần thi ca... Họ đã quên nhìn em bé áo vá, không giặt hờn, không kết án, tìm thơ ngây, đôi mắt sọc trên trang giấy vỡ, đang chiến đấu để làm một con người.

Anh Vũ Hối, người họa sĩ, người thơ, người tù, người lưu vong, đứng yên, cứ đọc, cứ dừng lại, để nhắm mắt, để nuốt thêm khối gì nghèn nghẹn và tiếp tục đọc. Một người nghệ sĩ là thế. Tôi xin anh tha lỗi vì tôi chưa bao giờ thuộc thơ anh, nhưng tôi biết kể từ đây, tôi sẽ mang hoài hình ảnh một người thơ, gánh trên vai chiếc thập tự giá.

Chỉ có tôi, thì không xứng đáng gì để làm mấy bài thơ vợ vẫn.

Thơ tôi đã đọc trên bục. Tôi đứng dậy quay về phía người vỗ tay, cúi đầu chào. Nhưng tôi nghĩ là thơ tôi sẽ phải vất hết vào sọt rác, nếu không diễn tả hết đôi mắt nai ngoan của em bé đang tìm về dưới pho tượng để học bài đêm nay.■

TRẦN HOÀI THƯ

Pho Tượng

Thơ: VŨ HỐI
Nhạc: SONG NGỌC

Chậm vừa

Sao em chỉ là pho tượng mà những chiều
mưa mắt mắt chảy dài. Từ đời mi em ngàn năm chẳng khép, xuôi lẽ chẳng
ngờng chảy xuống bờ vai. Sao em chỉ là pho tượng mà bóng dài
đó... Như nhớ thương ai. Hình như mắt em chạy quanh tay nâng vạt
áo bay dài thiên thu. Lá vàng từng cánh phù du. Buồn như giọt
lệ khóc thu quê mình. Bồn mùa em dòng lũng thành, Trắng tang thương
đá khóc sâu đờ dang. Sao em chỉ là pho
tượng đôi ngọn đèn khuya vàng vọt đêm đêm. Ngồi dưới chân
em thằng bé không nhà nghêu ngao ngồi hát khúc sâu quê
hương. Sao... hát khúc sâu quê hương.

PHO TƯỢNG (Thơ: Vũ Hối –Phổ nhạc: Song Ngọc) -Tiếng hát: Nhật Trường
<https://cothommagazine.com/nhac/PhoTuong-SongNgoc-NhatTruong.mp3>

Tên vẫn là xa lạ. Hỡi chiếc lá me rơi trên vĩa
hè có nhớ bước chân uyên ương nhẹ nhẹ. Duy Tân, trường Luật, vương cung thánh
đường hồi chuông tan lễ. Hỡi mấy đóm hoa trên cây phượng
già, có thấy xót xa trên con đường nhỏ, áo trắng học trò quàng đồ cổ
áo, quàng đồ mai sau! Dấu Sài Gòn gần hay Sài Gòn
xa. Vẫn Sài Gòn mãi mãi của ta.
Nên tin mai đây sẽ tới một ngày ta sẽ về theo con bão
lớn. Gọi em trở lại "Sài Gòn mến yêu".

SÀI GÒN GẦN, XA (Thơ: Vũ Hối – Phổ nhạc: Trần Thiện Thanh)

Tiếng hát: Ban Hợp Ca Hoa Thịnh Đốn

<https://cothommagazine.com/images/stories/hoihoava/VuHoi/NgayVuHoiVirginia2009/SaiGonGanXa-HopCa.mp3>

Tiếng hát Nhật Trường:

<https://youtu.be/rPL1WixwJlQ?t=5724>

Cha Mãi Mãi Trong Con

Tha thiết

Nhạc : NGUYỄN TUẤN Lời: Thơ VŨ HỐI

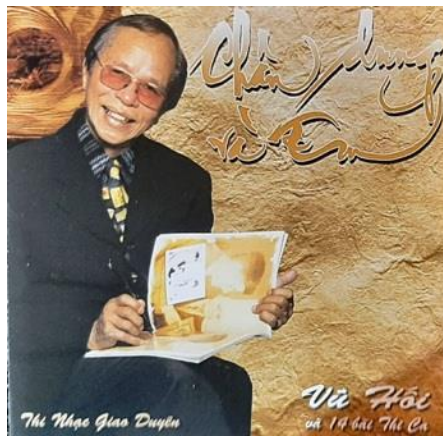
Mỗi lần nghe gió vi vu Tưởng như đó là tiếng Mẹ
ru Mỗi lần nắng gọi bên hàng hiên Tưởng như ám lại cả miền đôn
côi Nhỏ Cha, nhỏ Mẹ xa xôi Tình đời pha trắng như vôi mái
dâu Thương Cha bao độ bể dâu Tình nhà, nợ nước, đêm thâu mối
mòn Đời Cha bao nỗi gian nan Đoạn trường biết mấy thương đau
Thường Cha con củ nao nao Đêm đêm ười gối lệ trào cha ời! Lối
Cha vang vọng trong con Thủy chung son sắt với đời Thường
cha siêng gió dãi dàu Bao hôm mùa nắng chờ con nơi cổng trường Bầy
giữ cách vụn trũng khỏi Cha ời! Còn đâu nữa! Có chăng là chiêm bao Ôn
Cha với với trời cao Nơi đây con đã nghẹn ngào, Cha ời!

Hết

Cha Mãi Mãi Trong Con (nhạc: Nguyễn Tuấn; thơ: Vũ Hối) - Tiếng hát: Tâm Hào

<https://www.youtube.com/watch?v=Wwv5yUqDyvo>

Bấm vào số ở dưới để nghe CD “Chân Dung Và Em”:

[1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [12](#) [13](#) [14](#)

Thực hiện: Quỳnh Lan
Lời Giới Thiệu: Nữ Sĩ Thu Nga

Chân Dung và Em

Vũ Hồi
và 14 bài Thi Ca

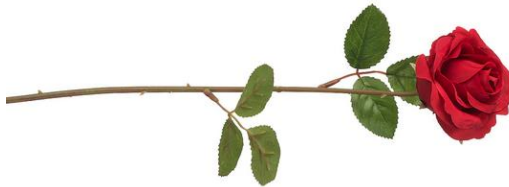
Thi Nhạc Giao Duyên

1. Lối Mờ Đâu – Bức Tranh Xứ Huế
Ngâm thơ Thúy Vân
2. Cố Đô Tôi Nhớ – *Nhạc* Phạm Mạnh Đạt
Cá sĩ Thanh Thủy
3. Sài Gòn Thành Phố Ký Niệm
Ngâm thơ Thúy Vân
4. Sài Gòn Gần, Xa – *Nhạc* Trần Thiên Thanh
Cá sĩ Nhật Trường – Mỹ Lan
5. Em Là Pho Tượng – *Ngâm thơ* Thúy Vân
6. Pho Tượng – *Nhạc* Song Ngọc – *Cá sĩ* Nhật Trường
7. Bông Bì Trắng – *Ngâm thơ* Bích Ngọc
8. Bông Bì Trắng – *Nhạc* Nguyễn Hữu Tân
Cá sĩ Phương Dung
9. Niềm Đau Lạc Xứ – *Ngâm thơ* Thúy Vân
10. Chênh Vênh Cầu Khỉ
Nhạc Trần Thiên Thanh – *Cá sĩ* Mỹ Lan
11. Tình Ta Xứ Quảng – *Ngâm thơ* Hồng Văn
12. Lương Cái Hoa Vàng – *Nhạc* Nguyễn Hữu Tân
Cá Sĩ Mỹ Lan
13. Chân Dung và Em – *Ngâm thơ* Hồng Văn
14. Chân Dung và Em – *Nhạc* Võ Tá Hân
Cá sĩ Khắc Dũng

Miền Du Đalat trình bày
Photo by L. Amour & Trinh Quang Linh
Copyright by Vũ Hồi, Văn Học Production thực hiện
14311 Wicklow Lane, Laurel, MD 20707
(301) 483-0835 / (301) 377-4979

TÁC PHẨM CỦA VŨ HỐI - Minh họa của Trịnh Bình An

THƠ CỦA VŨ HỐI

Sóng Lúa - Mẹ Tôi

Mẹ ơi! Mẹ ơi!
Một đời bạc vôi
Trắng xóa má i đầu
Bốn mùa mưa nắng
Gánh ưu tư, trĩu nặng mảnh vai gầy
Mẹ ơi! Mẹ ơi!
Màu da mẹ
Sạm nắng rẫy khoai
Gương mặt mẹ
Chằng chịt vết nhăn
Đường thẳng trâm
In rõ bước chân con
Tình thương của Mẹ
Điệp trùng sông núi
Mẹ ơi! Mẹ ơi!
Mẹ quên đời, tìm lụn đèn khuya
Từ phía mưa giăng
“Bên ráo con ngủ
Bên ướn Mẹ nằm”
Mẹ ơi! Một đời lạnh lẽo
Nhớ về Mẹ!
Mắt sao hôm nhấp nháy
Một đời con hoài niệm
Mẹ! Mẹ Việt Nam ơi!

Vũ Hối

Cha Mãi Mãi Trong Con

Mỗi lần nghe gió vi vu
Tưởng như vắng tiếng lời ru Mẹ hiền
Mỗi lần nắng gọi ngoài hiên
Tưởng như ấm lại cả miền đơn côi
Tưởng Cha, nhớ Mẹ xa xôi...
Tình đời bạc trắng như vôi mái đầu
Thương Cha bao độ bể dâu
Tình nhà, nợ nước, đêm thâu mỗi mòn...
Tình Cha vọng mãi trong con
Thuỷ chung vẹn chữ sắt son với đời
Thương Cha dầu dãi mưa trời
Chang chang nắng hạ chờ nơi cổng trường
Đời cha chan chứa tình thương
Mong con nối nghiệp văn chương nếp nhà
Ngàn năm vẫn hiến nước ta
Năm châu nể phục, con là Việt Nam
Đời Cha lắm nỗi gian nan
Đoạn trường vạn nỗi, đếm ngàn thương đau
Nhớ Cha lòng bỗng nao nao...
Đêm đêm ướn gối, lệ trào, Cha ơi!
Bây giờ cách vạn trùng khơi
Cha ơi! Đâu nữa, nhớ Người, chiêm bao!
Ơn Cha vời vợi trời cao
Phương này con đã nghẹn ngào Cha ơi!

Vũ Hối

Vòng Hoa Biển Mẹ

Có một chiều mình tôi ra biển
Ngắm nhìn trời, nhìn biển mênh mông
Biển đông người
Sao tôi thấy quá lạc loài
cả vùng trời hiu quạnh ở trong tôi
Năm ngón tay gầy, tôi viết bài thơ trên cát
Sóng ập vào, thơ cũng lặn trôi theo...

Có một chiều, mình tôi ra biển
Bãi cát vàng, sóng ồ ạt, nối đuôi nhau
Tôi lặn vẽ vòng hoa trên cát
Khóc người thương, vùi thân Biển Mẹ
Chỉ vì giá đất của Tự Do

Có một chiều, mình tôi ra biển
Ngụp mặt vào biển mặn
Và cúi đầu, khế lạy những người thương
Than ôi! độ ấy ra đi thành vĩnh biệt
Thôi, một lạy này.
Xin kính cẩn dâng Người...
Nước mắt tôi rửa ràn hòa biển mặn
Ôi! Đại dương hỡi!
Có linh thiêng xin gửi
Lệ cho Người
Lệ đổ khóc quê hương!...

Vũ Hối

Bức Tranh Sông Núi

*Núi sông còn mãi bên nhau.
Phải chăng núi thích lao xao vỗ về
Hay là sông muốn núi kể
Để cho sông khỏi bốn bề quạnh hiu!
Hay là sông ngại nắng chiều
Núi cao che bớt ít nhiều xông xáo
Núi non quê mẹ lao đao
Âm thầm sông rửa niềm đau quê mình
Ai hay sông núi hữu tình
Còn sông, còn núi, còn mình bên nhau
Sông dài, trời rộng núi cao
Trăng khuya vời vợi dạt dào tình quê
Buồn xa thấp thoáng đi về
Vi vu gió núi nặng thề nghĩa sông!
Điệp trùng sông núi mênh mông
Nắng mưa nghiệt ngã, nửa vòng bể dâu
Trăng khuya nhớ bóng bạc đầu
Thương sông núi đứng dải dầu từng đêm
Thông reo như tiếng Mẹ hiền
Lời ru vọng cả hồn thiêng núi rừng*

Vũ Hối

Bông Bí Trắng

*Hương quê bát ngát tình quê mẹ
Nhìn bông bí trắng, nhớ vườn xưa!
Văn thơ trần trở, sầu ly khách
Thương mẹ hiền, dầu dãi nắng mưa*

*Mái tóc bạc phơ màu bông bí
Mẹ tảo tần, rẫy sắn vòng khoai
Chiều chiều đợi con, ngoài đầu ngõ
Đêm đêm thao thức tiếng thờ dài!*

*Mai con sẽ về trong nắng mới
Mẹ hiền ơi! Khỏi phải chờ trông
Mẹ Việt Nam nghìn đêm trần trở
Hai vai gánh nặng, nợ núi sông!*

*Nhìn bông bí trắng, nhòa mắt lệ
Bạc trắng như vôi tóc Mẹ hiền
Mòn mỏi đợi con, hiền vườn cũ
Trọn đời, tình Mẹ mãi không quên!*

*Mẹ ơi! mấy mùa bông bí nở
Là đã mấy mùa, con tái tê!
Chẳng tròn giấc ngủ, nghìn đêm nhớ
Tình con thấm thiết mãi hương quê!*

Vũ Hối

Lãng Đãng Cõi Thơ

Chút gì trong nắng phù du
À ơi!... đứt ruột lời ru Mẹ hiền
Chút gì lão đảo càn nghiêng
Nhớ cha vời vợi, khối miên man sầu
Chút gì trong sóng bể dâu

Mặn môi son nhạt vạt câu đoạ trường
Chú gì giữa cõi tuyết sương
Giá băng tim lạnh, phố phường ngủ yên
Chút gì đắng giọt lệ huyền
Vàng tay khói trắng lạc miền cô đơn
Chút gì trong gió chập chờn
Đèn khuya soi bóng cầu vòng tử sinh
Chút gì nghiệt ngã điều linh
Sao đành cầm nín lặng thình giữa đời?
Chút gì bàng bạc mây trời
Sử xanh ấn tượng một thời đã qua
Chút gì trong mắt nhạt nhòa
Mù tăm mờ mẹ, la đà gió bay
Chút gì thao thức miệt mài
Gò xưa ngủ với hình hài cha ông
Chút gì réo gọi ngàn thông
Lời thề buổi ấy, núi sông đợi chờ
Chút gì lãng đãng cõi thơ
Cổ nhân hun hút, ngẩn ngơ người còn
Chút gì còn với mỗi mòn
Liêu trai hư thực, vương tròn trong tranh
Chút gì đáy cốc long lanh
Rằng đây vẫn gọi... âm thanh cõi về
Chút gì huyền mộng lê thê
Không câu giã biệt mà tê tái lòng
Chút gì thương thưở long đong
Trở trần về mãi đường cong quê mình
Chút gì vùi giữa cuộc tình
Người ơi nỗi nhớ lênh đênh phương này

Vũ Hối

Men Chiều

Vẽ cả trong tranh khung trời lộng gió
Vẽ cả men tình, một độ lên ngôi
Nâng niu ta vẽ cảnh hoa Nhân Ái
Những đóa hoa cười, nở mãi trên môi !
Nắn nét tình thơ, khung trời lộng gió
Mười ngón tay hoa, vượng nhạc bổng trầm...
Ta về đâu ướp lạnh miền Đông Bắc
Nhớ Cali, từng vạt nắng hanh vàng
E áp hành trang: men chiều kỷ niệm
Phong kín gửi người: nỗi chứa chan!
Vẽ người thương, giữa khung trời lộng gió
Vẽ mình ta, ngồi đếm nỗi cô liêu
Vẽ cánh chim rừng, một trời lạc xứ
Cali ơi ! Xin gửi nồng ấm men chiều!

Vũ Hối

Nửa

*Đời ta nửa tỉnh, nửa say
Nửa đen, nửa trắng, nửa ngày, nửa đêm
Nửa vui với cảnh ưu phiền
Nửa sông cồn cát, nửa triền núi cao
Nửa thương, nửa nhớ, ghen ngào
Nửa cười tha thiết, nửa ngao ngán tình
Nửa hôn đau kiếp nhân sinh
Chênh vênh nửa cuộc hành trình bể dâu
Chập chờn nửa giấc canh thâu
Cười say bên ngọn đèn dầu nửa khuya.*

Vũ Hối

Thư Họa

Thư họa nét dọc, nét ngang
Nét thiên, nét địa mệnh mang đất trời
Nét nào hư ảo chơi vơi
Nét “**vân tự**” đóa mây vờn trăng sao
“**Trúc tự**” lá trúc lao xao
Lững lờ “**thủy tự**” nghiêng chao giữa dòng
“**Hỏa tự**” hừng hực cháy bùng
Cánh chim “**điều tự**” chín từng bay cao
Gió vờn “**phong tự**” lao xao
Trở trần Thư họa nao nao nỗi buồn
Tha hương nhớ cội nhớ nguồn
Lệ vương cuối nét mưa tuôn từng dòng
Tha hương nét cũng long đong
Sầu nghiêng hiu hắt đèn chong đêm dài
Nét nào nuôi hận đọa đày
Lệch vàng nhật nguyệt nửa ngày nửa đêm
Nét như rúng rẩy bên thềm
Nhớ về Non Nước triền miên thẳng trâm
Ngũ Hành Tự, nét khóc thảm
Nét thương, nét nhớ băng khuâng xuân về
Xuân sang nét cũng tái tê
Nét như quặn thắt thương quê bão bùng...

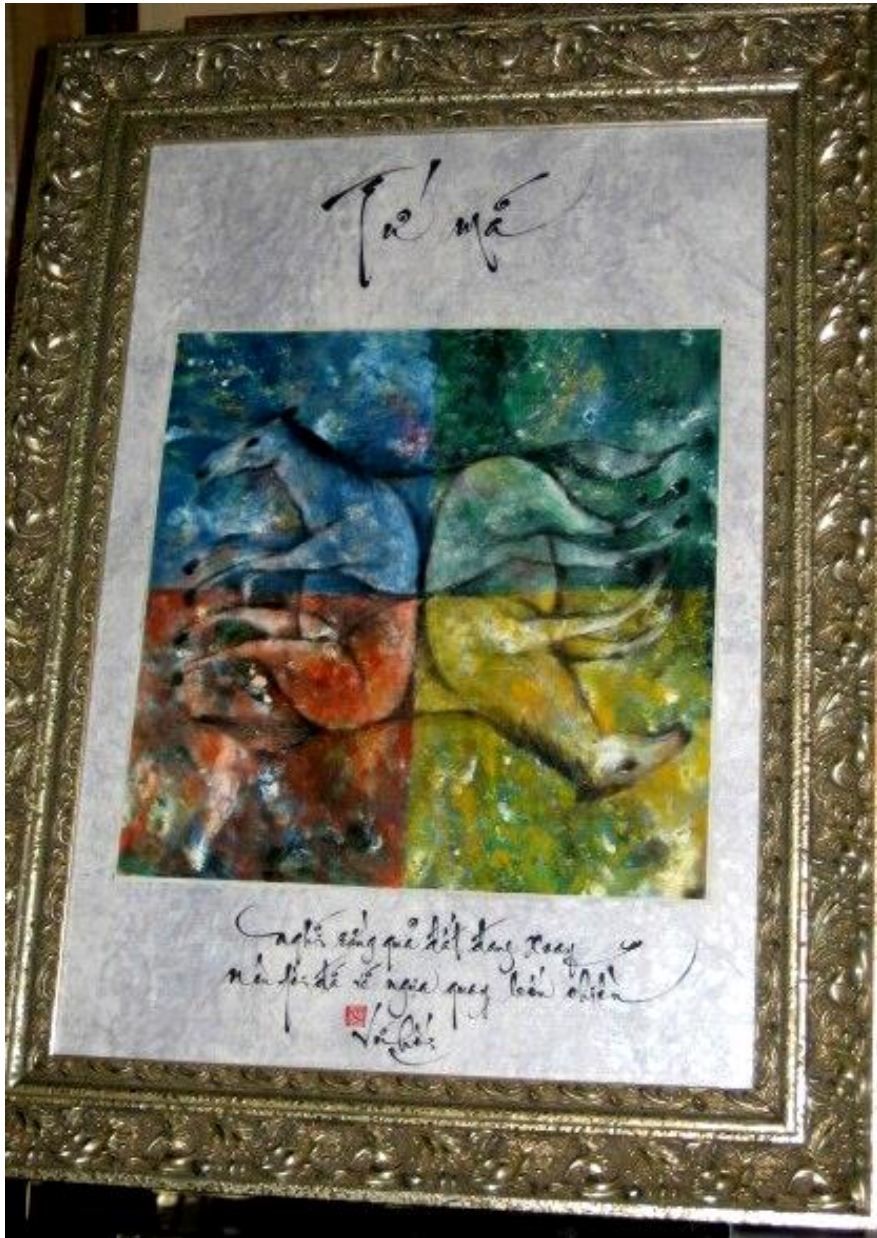
Vũ Hối

Chiêm Bao Trở Giác

Người yêu dấu hỡi ! cùng say
Nồng men sưởi ấm, phương này còn nhau !
Bông bênh sóng tóc bể dâu
Nỗi đau xa nước, nỗi đau phận mình !
Ngậm ngùi, mòn gót lênh đênh
Bốn phương lạc bước, quê tình là đâu ?
Thuở nào em bước qua cầu
Sang ngang thuở ấy, không cầu già từ
Lệ nào nhòa tím trang thư
Từng con chữ khóc bây chừ biết không !
Bốn bề tuyết phủ mênh mông
Mười thương : một cõi hư không lạnh về
Chiêm bao trở giấc tỉnh, mê
Đèn khuya hắt gió, tái tê, lay sâu
Nghẹn ngào, vạn nẻo về đâu ?
Cứ xem nhẹ tựa qua cầu gió bay
Người yêu dấu hỡi ! cùng say
Tình ru cõi mộng, quên ngày tha hương...

Vũ Hối

TRANH CỦA VŨ HỒI

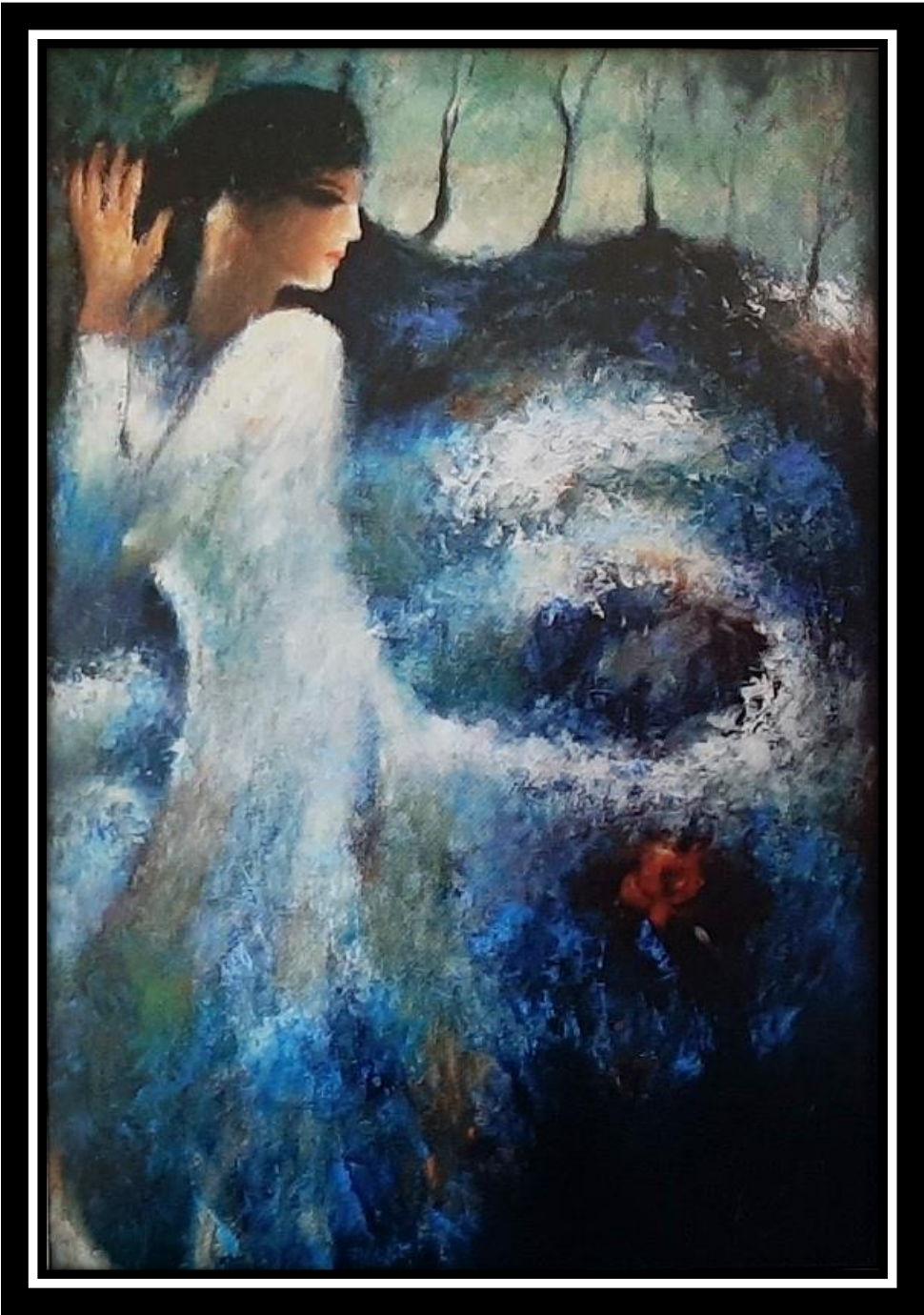
DREAM OF PEACE
(GIẢI THƯỞNG HỘI HỌA QUỐC TẾ)

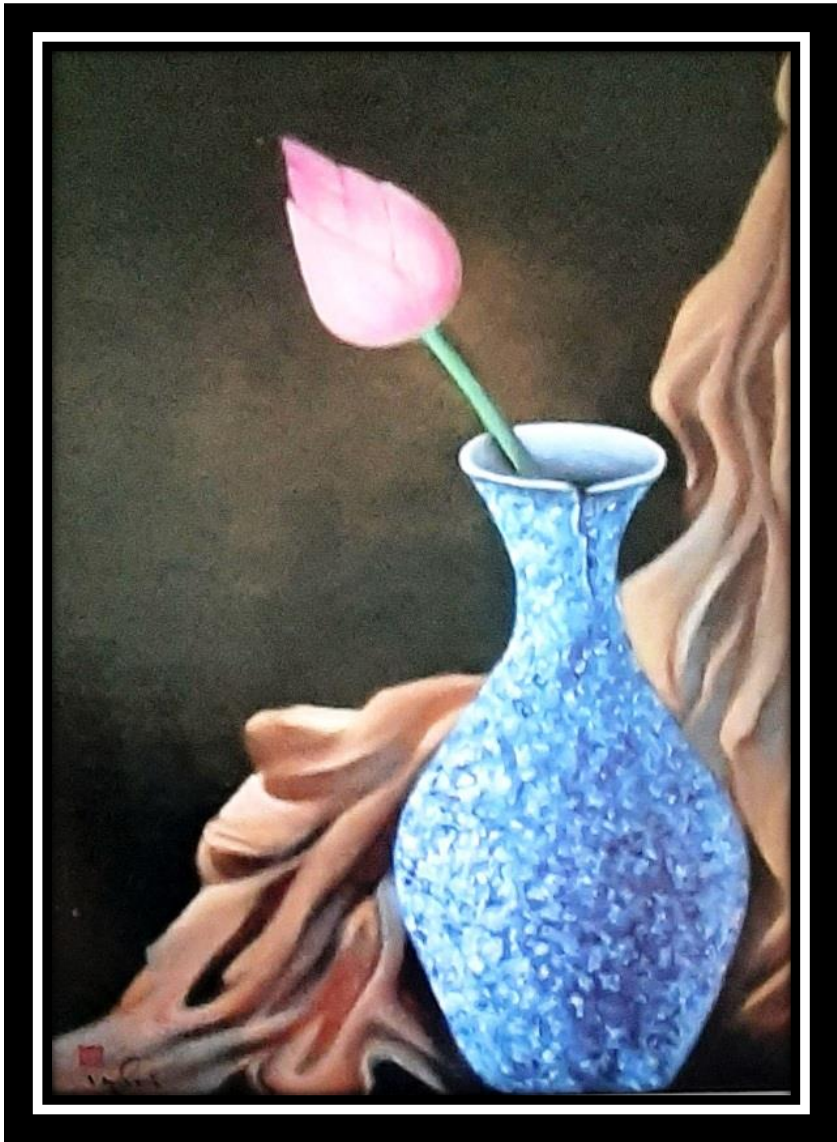

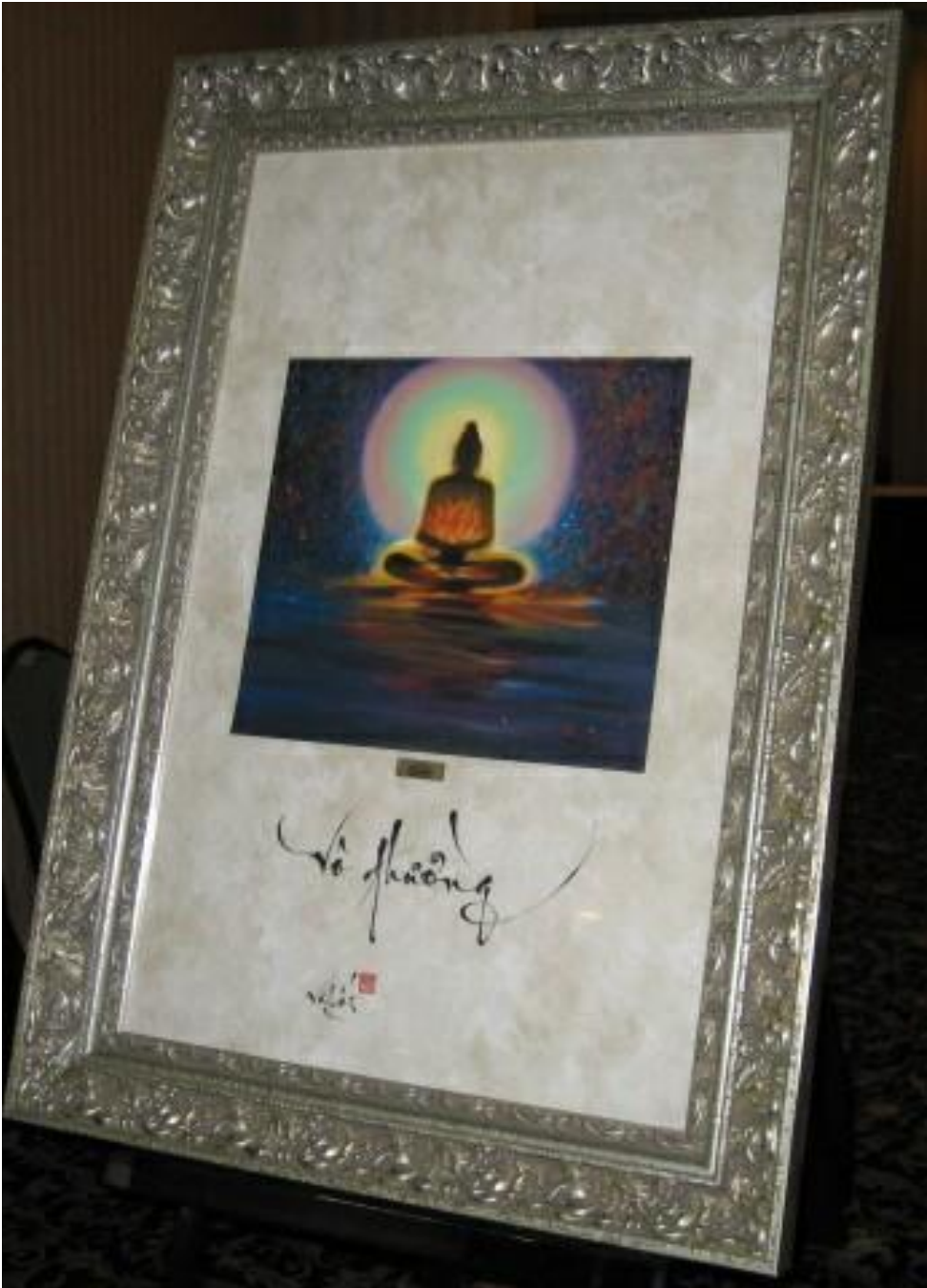

MỘNG HÒA BÌNH

Sắc màu trời đất
Hàng thế kỷ,
Vẻ hoàn mỹ hóa
gợi nên Sơn...
Vinh

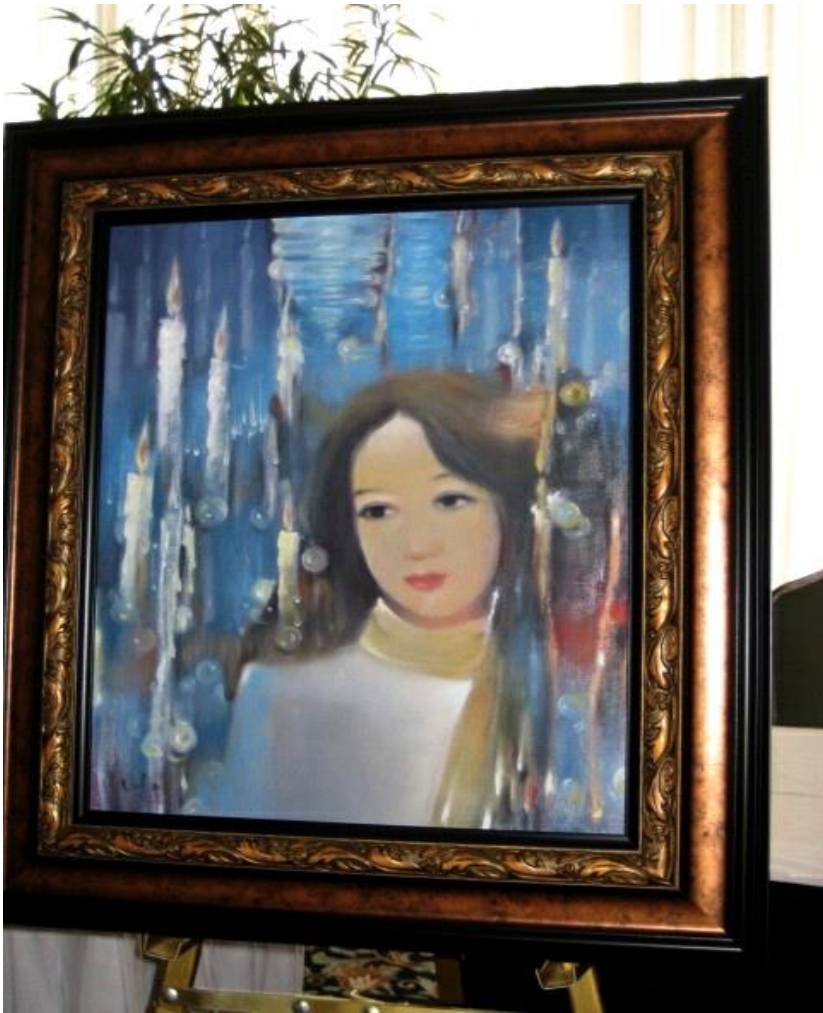

Ngày xưa mẹ đi chiến trường
Mà nay đi kiếm gạo phương lương lương
Vinh
Lời mẹ: Phải phải học viết

Đóa hương già
Đuối bện trong vầu, hoa hương già
Vàng trắng hấp, hương hồng già, nhàn
Vũ Thị

Thi, Hào, Anh, Hoa
của Vũ Thị

Vùng lòng trống (15)
"làn sóng" của Vài 47

Thế Giới

TIẾNG NÓI CỦA NGƯỜI VIỆT QUỐC GIA HẢI NGOẠI

Nghe tiếng đàn không sáng vàng quê mẹ
Gửi người ly khai, mùng đỏ đang...
"thi, thi, thi, thi" Vinh

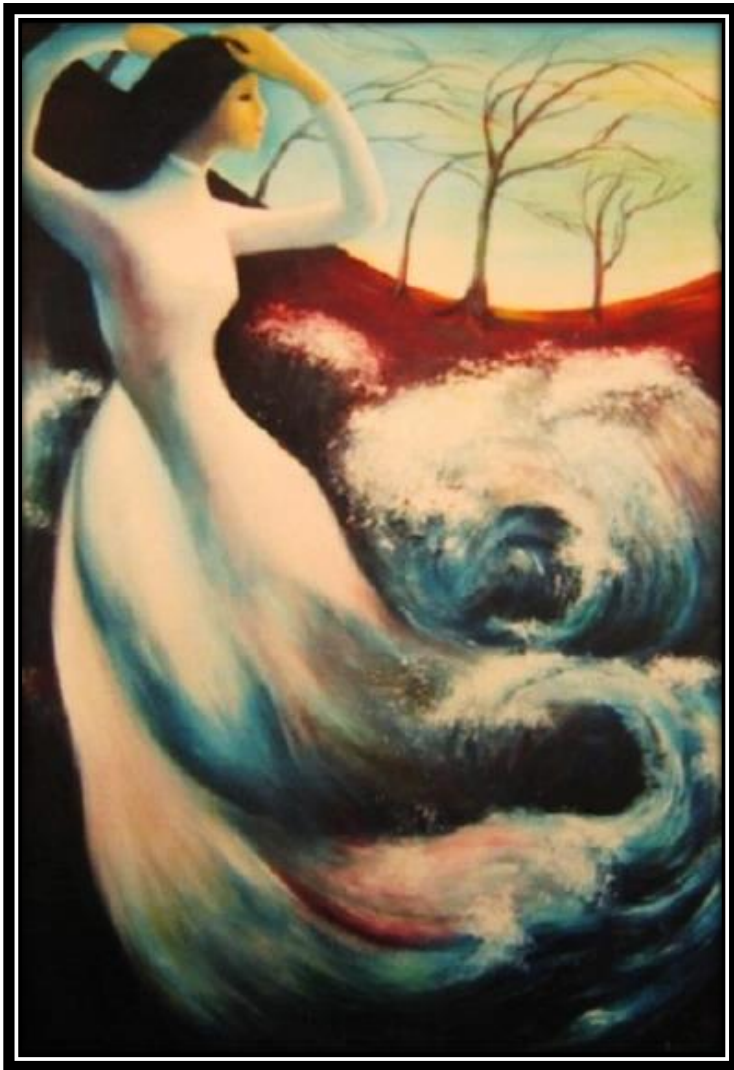
Thế Giới

Tháng 8, 1999 ♦ Bộ Mối - Năm Thứ 12

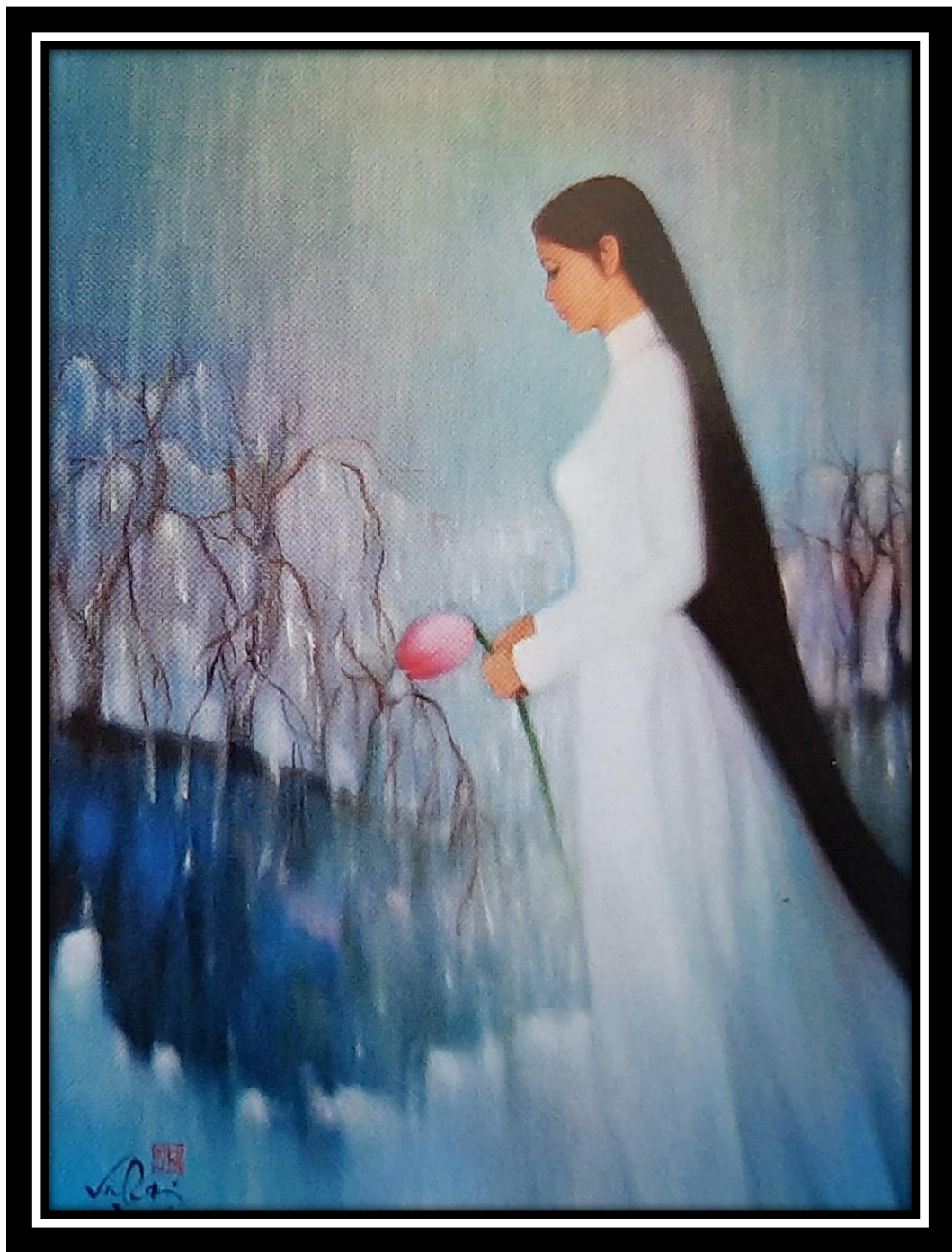

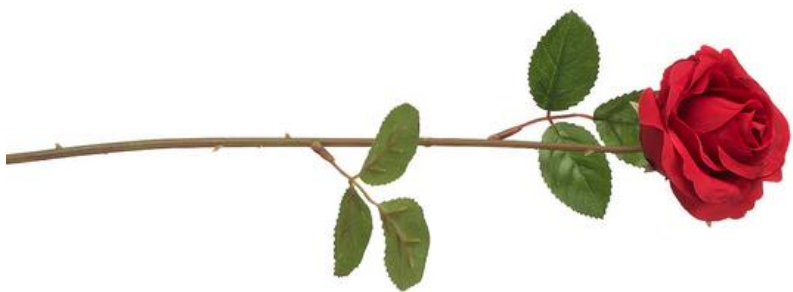

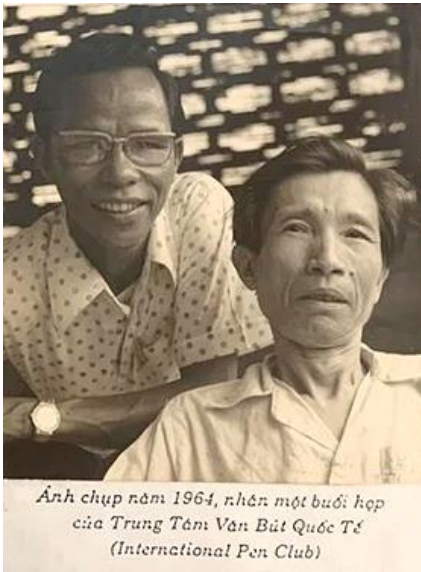

VŨ HỐI VỚI VĂN NGHỆ SĨ & THÂN HỮU

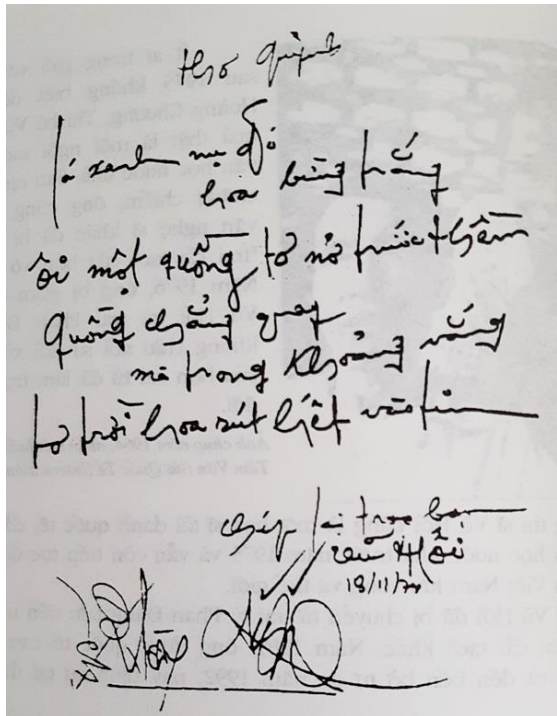
LTS: Vũ Hối quen rất nhiều người, dưới đây chỉ là 1 số hình ảnh ông chụp với văn nghệ sĩ và thân hữu. Mời xem thêm hình ảnh ở các buổi họp mặt vinh danh ông ở Texas, Virginia, California, Úc Châu ...

Vũ Hối với: nhà văn Chu Tử (trên); thi sĩ Vũ Hoàng Chương (dưới) – 1964

Ảnh chụp năm 1964, nhân một buổi họp của Trung Tâm Văn Bút Quốc Tế (International Pen Club)

Thi sĩ Lưu Trọng Lư

Văn sĩ /GS Doãn Quốc Sỹ

Thi sĩ Diên Nghị & Hà Thượng Nhân

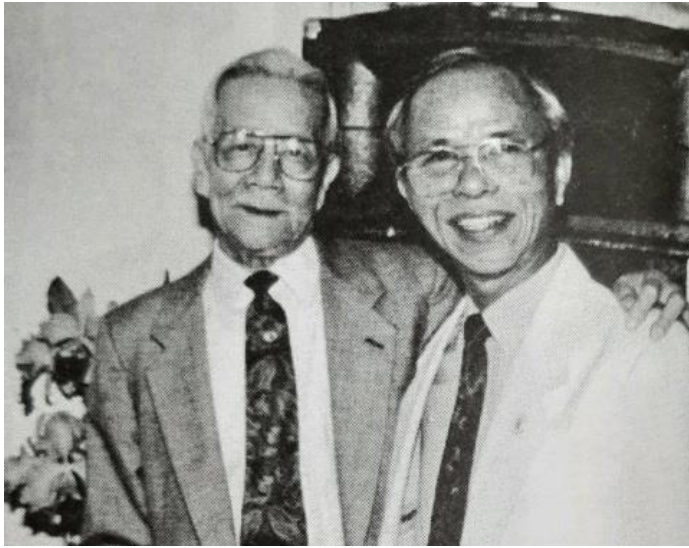

Thi sĩ Nguyễn Chí Thiện

Thân kính tặng Hoa sen Vũ - Hồi

Tâm hỏa bập bùng trong bóng chổi
Rồng thiêng mây gió chio tầng bay!
Hồn Hời, Hồn dân, Hồn bút toà
Ngàn thu lập lánh, Vũ quân đi!

Nguyễn - chí - Thiện
Chữ

Thi sĩ Anh Độ Đỗ Cẩm Khê

Một Nửa

Thân tặng nhà Danh họa Vũ Hối
(viết theo đề bài thơ "Nửa" của Vũ Hối)

*Thân ta hai nửa mà thành
Nửa ta với nửa thân hình người yêu
Ngày thì nửa sáng nửa chiều
Thương thì nửa có, nửa điều nói không
Mây chiều nửa tím nửa hồng
Tình ai nửa nhạt cho lòng ngẩn ngơ
Để ai nửa đợi nửa chờ
Nửa ngồi ủ rũ, nửa hờ hững đi
Nửa yêu cay đắng sá gì
Nửa ta cũng chẳng buồn chi cuộc tình.*

Thi sĩ Bùi Giáng qua nét vẽ sơn dầu
của họa sĩ Vũ Hồi - 93

Kính tặng
bạn cũ chí thân
Vũ Hồi

Bùi Giáng
1996

Tân cùng ^{Vân} chí chời
Ghân tiên Vũ Hồi
(xh) ~~man~~ nơi giang hồ

Kính bút
B. G

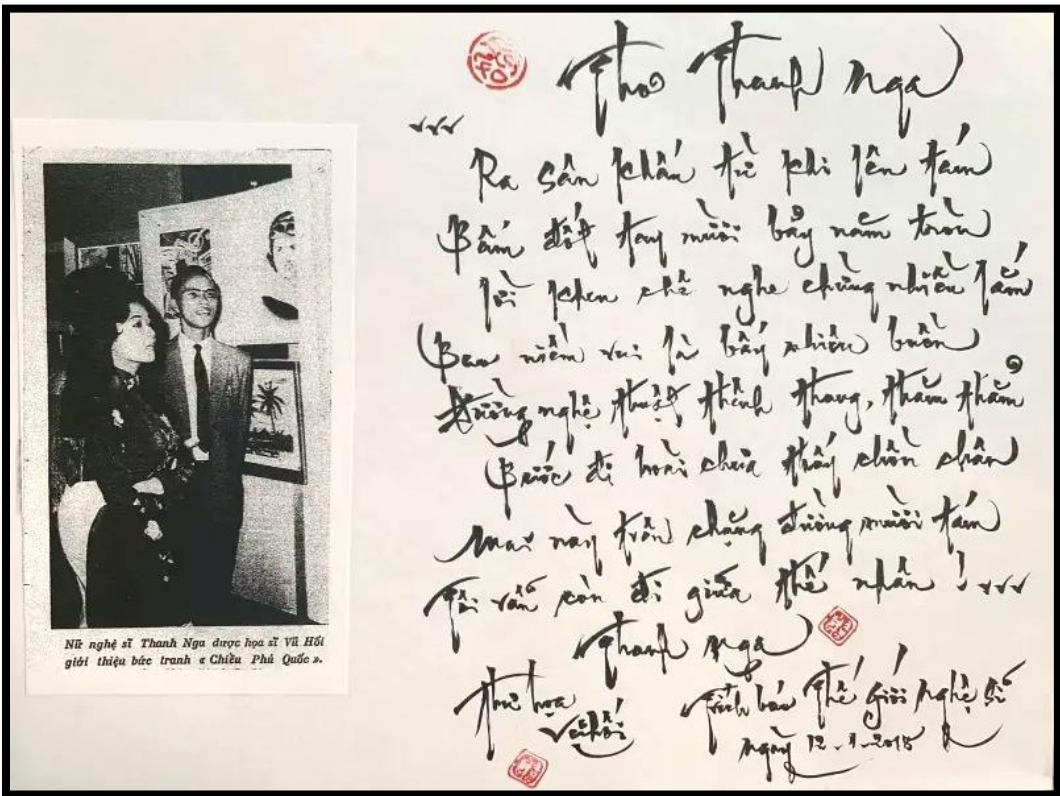

Đứng từ trái sang phải: Họa sĩ Vũ Hối, cố Thi sĩ Thế Viên, Thi sĩ Linh Giang
Ngồi: Họa sĩ Thanh Tùng, cố Nhạc sĩ Lê Thương

Các vị này cũng như hình dạng
 kẻ còn, người mất, kẻ thăng thường
 như hoa nở ngọc tàn, vầng trăng xế
 người đi, kẻ ở, kẻ vô thường
 Vũ Hối

Đứng: Vũ Hối, thi sĩ Thế Viên, thi sĩ Linh Giang
Ngồi: họa sĩ Thanh Tùng, nhạc sĩ Lê Thương

Chiến sĩ / thi sĩ Võ Đại Tôn & Vũ Hối

General Creighton W. Abrams, Commander, U.S. Military Assistance Command, Vietnam, stands beside the portrait presented him by Vietnamese artist Vu Hoi, who is employed by PA&E as an Engineer at Pleiku Installation. PA&E Vice

President and General Manager Thomas E. Spicknall also attended the ceremony at MACV Headquarters on Tan Son Nhut Air Base.

PA&E Artist Honors Gen. Abrams

Kính tặng Giáo-Sư Hội Họa Vũ Hồi. Kỷ niệm ngày mua Họa Phẩm "Say nhạc" của Họa Sĩ tại Cần Thơ - Sài Gòn 9 - 10 - 62 Thanh Nga

Nghệ sĩ Thanh Nga

Diễn viên điện ảnh Thắm Thúy Hằng

Ca sĩ Khánh Ly, Phương Dung

Cựu Trung Tướng Ngô Quang Trường

Nhà văn/ GS Toàn Phong Nguyễn Xuân Vinh

Phan Anh Dũng, thi sĩ Phan Khâm, Nhạc sĩ Lam Phương, Thi họa gia Vũ Hối – Virginia 10/2017

Vũ Hối & Nhạc sĩ Tuấn Khanh (phải)

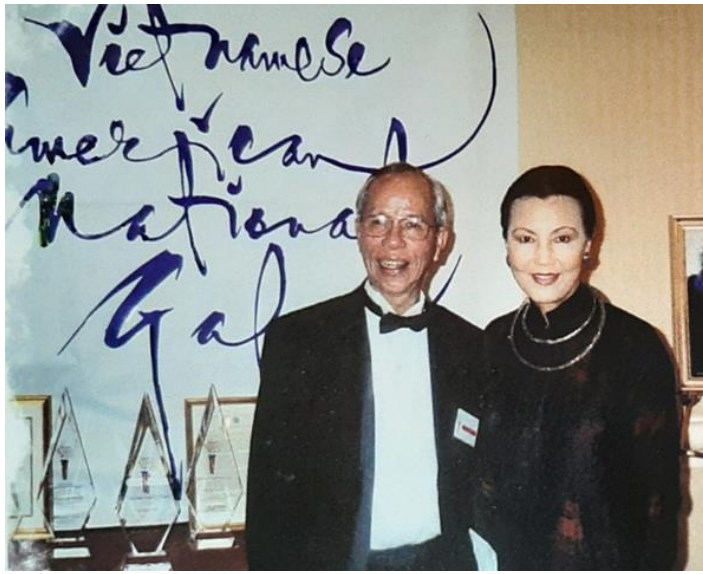
Nhạc sĩ Lê Văn Thiện, Ca sĩ Thanh Thúy ...

Ca nhạc sĩ Nhật Trường Trần Thiện Thanh, ca sĩ Mỹ Lan

Nhà văn/GS Toàn Phong Nguyễn Xuân Vinh, Nhạc sĩ Anh Bằng, Thi sĩ Thái Tú Hạp

Diễn viên điện ảnh Kiều Chinh

Thi sĩ Du Tử Lê ...

Thi sĩ Tuệ Nga / Ông Bùi Cửu Viên

*Từ phải: Vũ Hồi, Phan Anh Dũng, Tâm Hảo, NT Ngọc Dung, Diễm Hoa
Đứng từ trái: Phan Khâm, Nguyễn Lâm, Phạm Trọng Lệ*

Ngồi: gia đình Biên khảo gia Nguyễn Văn Thành23; Đứng từ trái: Nguyễn Lâm, Trần Bích San, Phan Khâm, Vũ Hối, Phạm Gia Hưng, NT Ngọc Dung, Diễm Trân – 2018 Virginia

**Ngồi: ÔB nhạc sĩ Nguyễn Tuấn, thi sĩ Phan Khâm, nhạc sĩ Vĩnh Điện
Đứng từ trái: Tâm Hào, Vũ Hối, thi sĩ Cao Nguyên, Phan Anh Dũng – 2018 Virginia**

**Vũ Hối, ÔB nhạc sĩ Hồ Bằng, ÔB nhạc sĩ Nguyễn Tuấn,
thi sĩ Cao Nguyên, nhạc sĩ Vĩnh Điện, thi sĩ Lý Hiếu – 2018 Virginia**

Vũ Hối, Lê Minh Thiệp, Phan Khâm

Nhà văn Nguyễn Lân, ÔB thi sĩ Nguyễn Phú Long, Vũ Hối

Vũ Hối có mặt trong các buổi họp mặt Cỏ Thơm tại tư gia hay ở nhà hàng ... Hình trên có nhạc sĩ Nhật Phượng, Nhật Bằng, Phan Khâm & Phi Hồng, Lưu Nguyễn Đạt & Phùng Thị Hạnh, Bob Senser & NT Ngọc Dung, Loan Phượng, Kiều Nga, Hiếu Thuận & Ngọc ...

...Đỗ Thông Minh, Đào Hiếu Thảo...

Thân hữu trong vùng ...

Vũ Hồi, Khoa Học Gia Dương Nguyệt Ánh, Vũ Quốc – 2006

BS Lê Trọng Lộc, Dr. Charles Cường Nguyễn

Với gia đình thi sĩ Phan Khâm

Vũ Hồi tặng thư họa cho thi sĩ Đỗ Bình & nhạc sĩ Lê Mộng Nguyên từ Pháp đến Hoa Thịnh Đốn ra mắt sách năm 2008

Vũ Hối, Vũ Quốc, Phan Anh Dũng, Tâm Hào

BS Morita, Việt Hải, Trần Mạnh Chi, Nguyễn Quang, Minh Đức Hoài Trinh ... California

Mỹ Lan & Anh Chí, Vũ Hồi, Thái Phượng, Vũ Nhung, Thúy Vân - 2009

Ông Bà Trần Tử Thanh và Bà Jackie Bông Wright - 2009

Từ trái: Phan Anh Dũng, Tâm Hảo, Phan Khâm, Lê Mừng Hoàng, Thu Ân, Đào Hiếu Thảo

“Ngày Vũ Hối – 50 năm Văn Học Nghệ Thuật” ở website Cỏ Thơm:

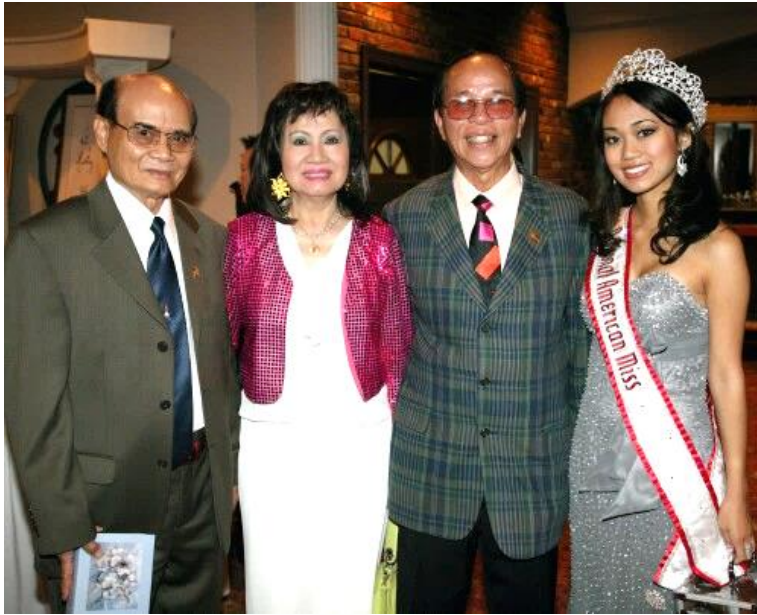
<https://cothommagazine.com/wp/ngay-vu-hoi-o-virginia-2-thang-8-2009/>

Từ trái: Hoàng Dân Bình, Dương Nguyệt Ánh, Lê Mừng Hoàng

Thi sĩ Như Hoa Lê Quang Sinh, ca sĩ Kiều Nga ...

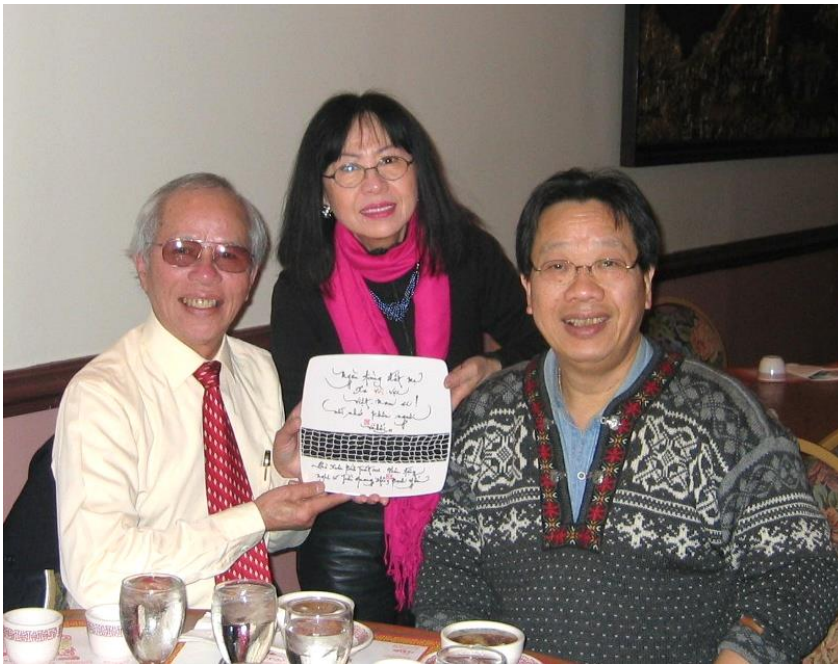

*Nhà báo Phạm Bá Vinh, Phan Anh Dũng, Tâm Hào, phóng viên Phil Phúc Nguyễn,
Ca sĩ Mỹ Lan, phóng viên Bạch Mai, Thu Ân, Đào Hiếu Thảo*

Vũ Hối, Thái Phượng – 2004 Richmond Virginia

Vũ Hối, danh ca Bạch Yến, nhạc sĩ/ GS Trần Quang Hải – Virginia 2006

***Đàm Xuân Linh, Ngọc Trinh, vợ chồng Vũ hữu Toàn, Tâm Hảo,
Trần Quang Hải, Bạch Yến, Vũ Hối, Ngô Minh Trí – nhà hàng Harvest Moon 1/2006***

***Từ trái: Phan Anh Dũng, Đàm Xuân Linh, NT Ngọc Dung, Vũ Hối, Hoàng Cung Fa,
Loan Phượng, Thụy My, Tâm Hảo, Hoàng Dung DC – Virginia 2005***

Phan Anh Dũng, Phan Khâm, Vũ Hối, Hà Bình Trung, Hoàng Trùng Dương - 2005

*Từ trái: Phan Khâm & Phi Hồng, Thái Phụng, Bác trai, Đăng Nguyên,
Vũ Hối, Tâm Hào, Phan Anh Dũng*

SINH NHẬT CƠ THƠM NĂM THỨ 14 / 2009 – HARVEST MOON RESTAURANT – FALLS CHURCH, VIRGINIA USA

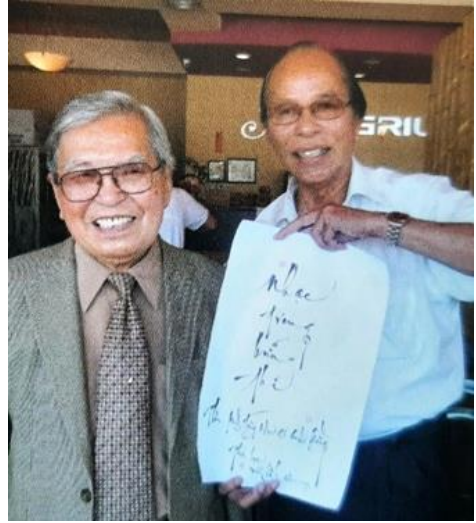
Hàng sau từ trái: Phạm Văn Tuấn, Phan Khâm, Đặng Nguyên, Vũ Hối, Phan Anh Dũng, Thủy Senser, Nguyễn Văn Bá, Huy Lãm, Lê Thương, Nguyễn Ngọc Bích, Nguyễn Phú Long, Trần Bích San

Hàng trước từ trái: Bùi Thanh Tiên, Hoàng Dung, Hà Bình Trung, Nguyễn Thị Ngọc Dung, Trương Anh Thụy, Vi Khuê, Hồng Thùy, Nguyễn Lân, Ngô Tăng Giao, Tạ Quang Trung

Nghệ sĩ Bích Xuân, thi sĩ Đặng Nguyên, Vũ Hối, thi sĩ Vĩnh Liêm – 1996, Virginia

Nhạc sĩ, phóng viên Trường Kỳ ... Nhạc sĩ Anh Bằng

TS Nguyễn Việt Kim & TS Nguyễn Lâm Kim Oanh ...

Một số bạn họa sĩ ... Vi Vi ngồi cạnh Vũ Hối

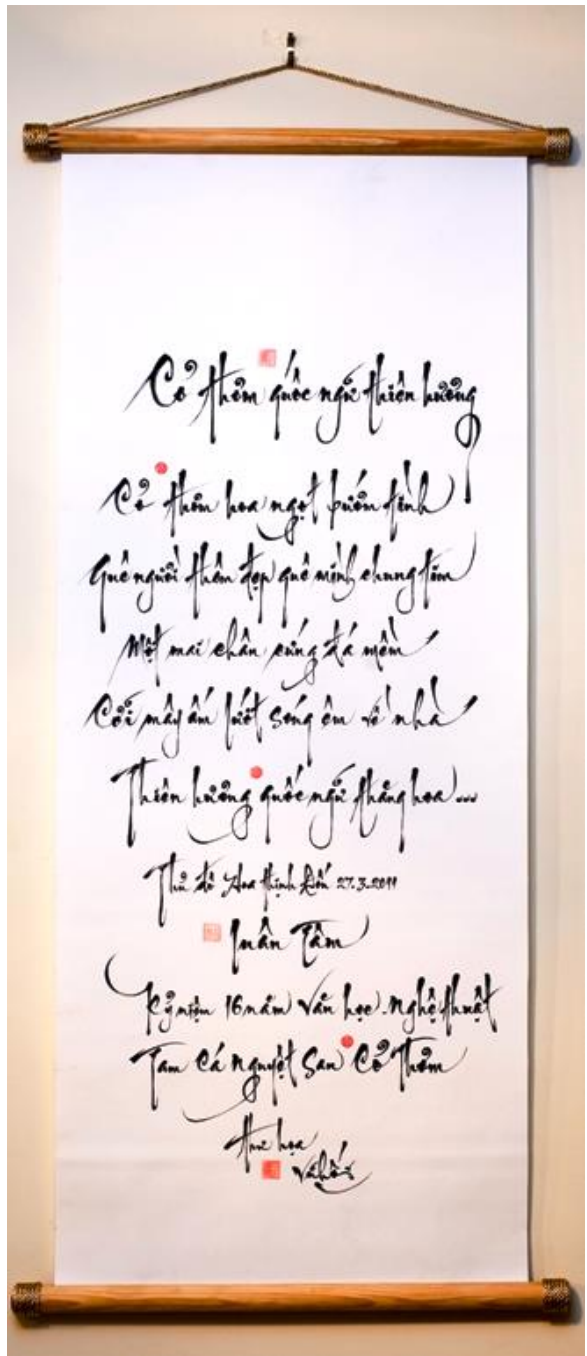
Nhạc sĩ Trần Thiện Thanh

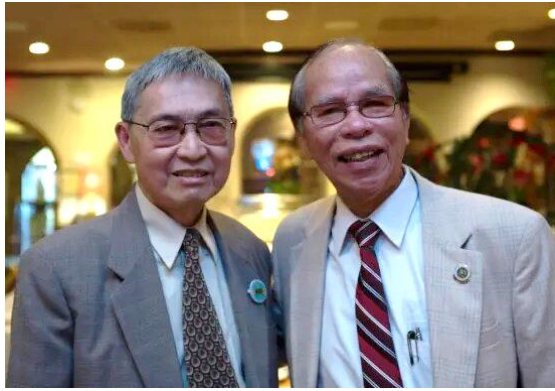
Nghệ sĩ Bích Thuận, Nhạc sĩ GS Lê Mộng Nguyên ...

**Vũ Hối tặng thư họa cho Cỏ Thơm –
thơ của thi sĩ Luân Tâm – 2006**

Luân Tâm, Vũ Hối

Vũ Hối, Đặng Nguyên, Cung Thị Lan, Lãm Thúy, Nguyễn Thị Thanh Bình

Văn thi sĩ Hà Bình Trung, Ký giả Phạm Trần ...

Phan Anh Dũng, Tâm Hào, Vũ Hối

Đặng Hữu Thọ, Dương Nguyệt Ánh, Tôn Nữ Như Hương ...

Lê Hữu Em, Lê Khắc Huyền, Tống Mộng Hoa

Vũ Quốc, Phan Anh Dũng, Vũ Hối – 10/2019

Vũ Hối, Vũ Quốc – 2022

Hàn Lâm Nguyễn Phú Thứ (France), Vũ Hối, Nguyễn Văn Đăng - 2012

Vũ Hối, Đăng Nguyên, Phan Anh Dũng - 2012

Ông Tạ Xuân Thạch, Vũ Hối, Giáo Sư Đoàn Quốc Sỹ, Phan Anh Dũng – Dallas 2007

Vũ Hối Nửa Thế Kỷ Văn Học Nghệ Thuật – 27 tháng 5, 2007 - Dallas, Texas

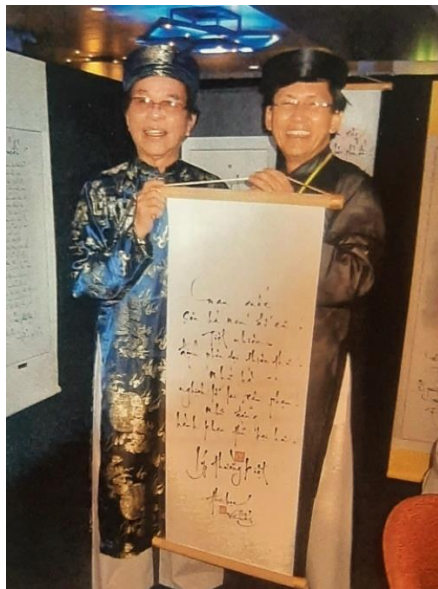
<https://cothommagazine.com/images/stories/hoihoa/VuHoi/NgayVuHoiDallasTX-2007.pdf>

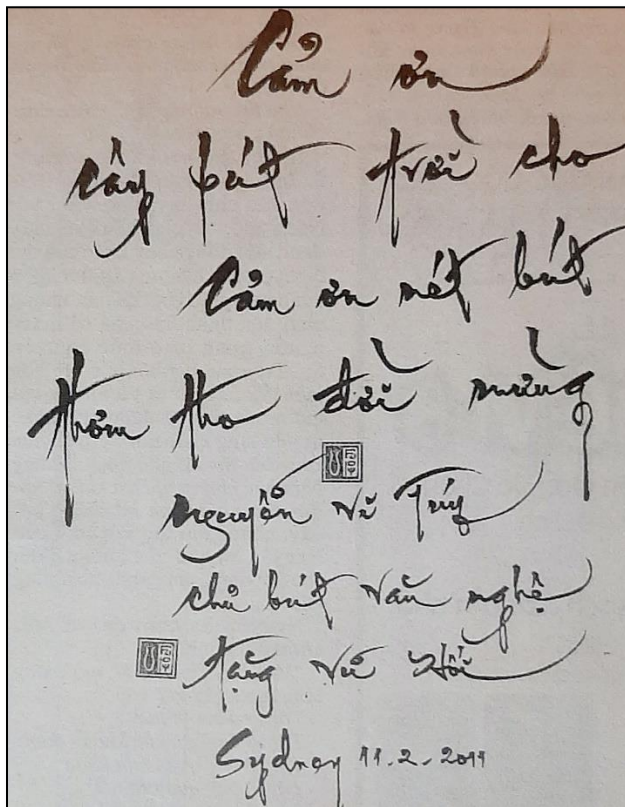
Vũ Hối & Vũ Quốc thăm Úc Châu 2011

<https://cothommagazine.com/images/stories/hoihoava/VuHoi/VuHoiThamMelbourneAustralia-TetTanMao2011.pdf>

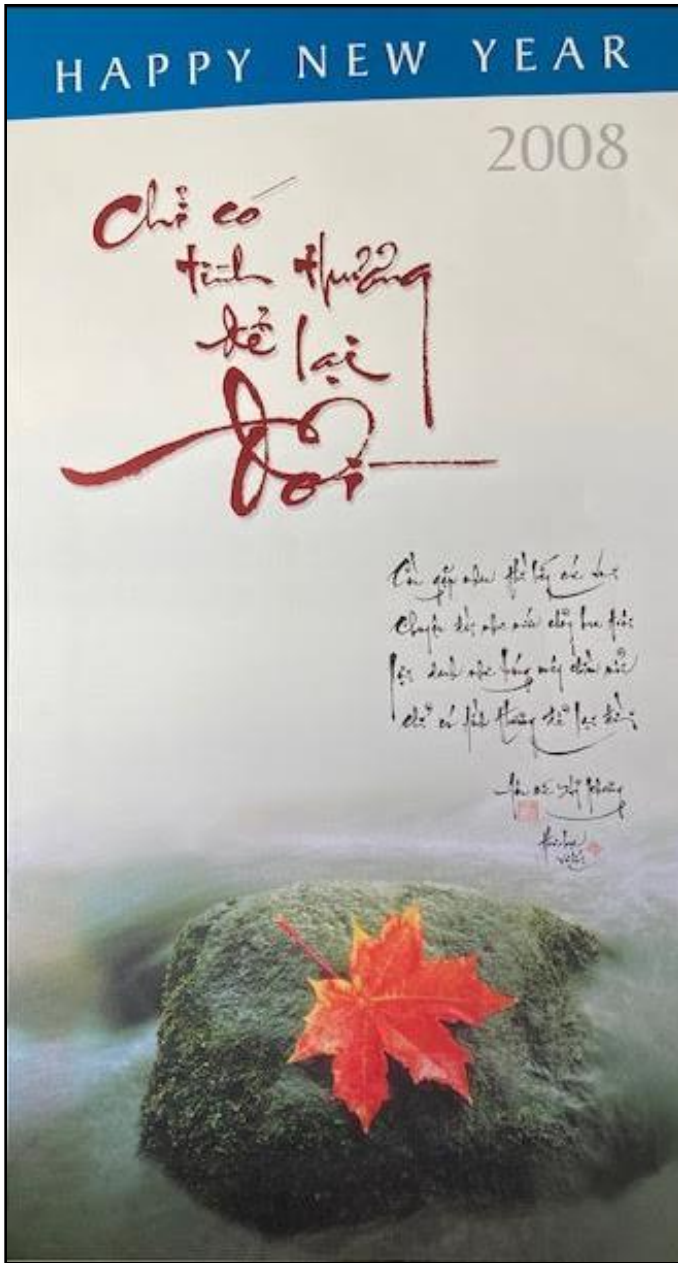

Thăm Tuần Báo Văn Nghệ Úc Châu 2011

Chỉ có tình thương để lại đời

Anh VŨ HỒI đã ra người thiên cổ. Thời gian ba mươi năm gần gũi lui tới với Anh không biết bao nhiêu là kỷ niệm về Thơ và Thư Họa.

Nhân dịp Cơ Sở Văn Học Cổ Thơm post trang Website tưởng nhớ đến Anh, tôi viết đôi dòng khi nhìn ngắm cuốn **Lịch treo tường năm 2008 Xuân Mậu Tý: Chỉ có tình thương để lại đời** Anh Vũ Hồi đã tặng cho tôi. 14 năm qua rồi, tôi vẫn còn giữ món quà lưu niệm quý giá.

Chỉ có tình thương để lại đời thư họa những bài thơ của Cổ Nữ sĩ Tôn Nữ Hỷ Khương.

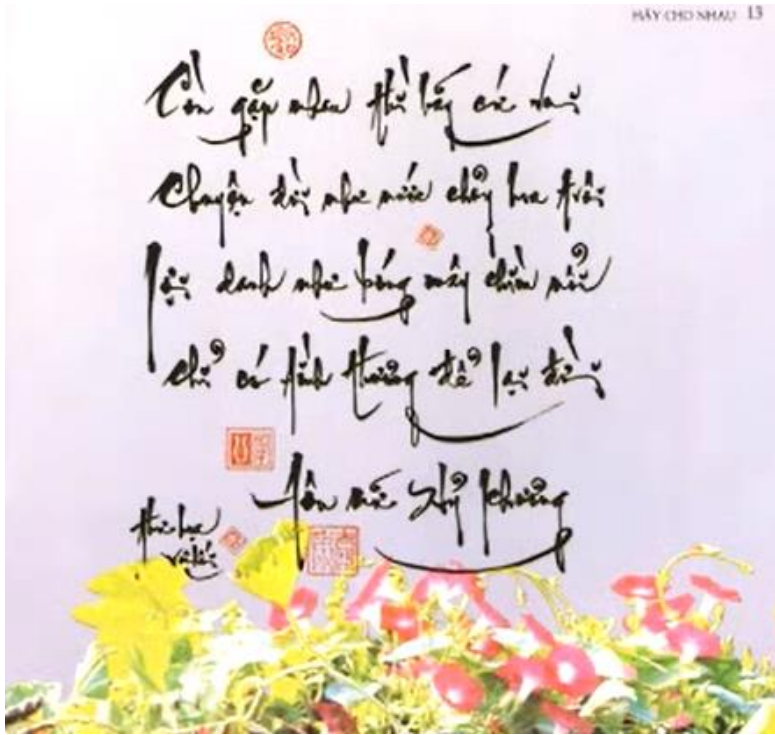
**“Còn gặp nhau thì hãy cứ vui
Chuyện đời như nước chảy hoa trôi
Lợi danh như bóng mây chìm nổi.
Chỉ có tình thương để lại đời”**

Đúng là **tình người nơi Anh Vũ HỒI** lan tỏa khắp muôn nơi.

Silver Spring, Maryland
19 tháng 9 năm 2022.

Phan Khâm

CÒN GẶP NHAU

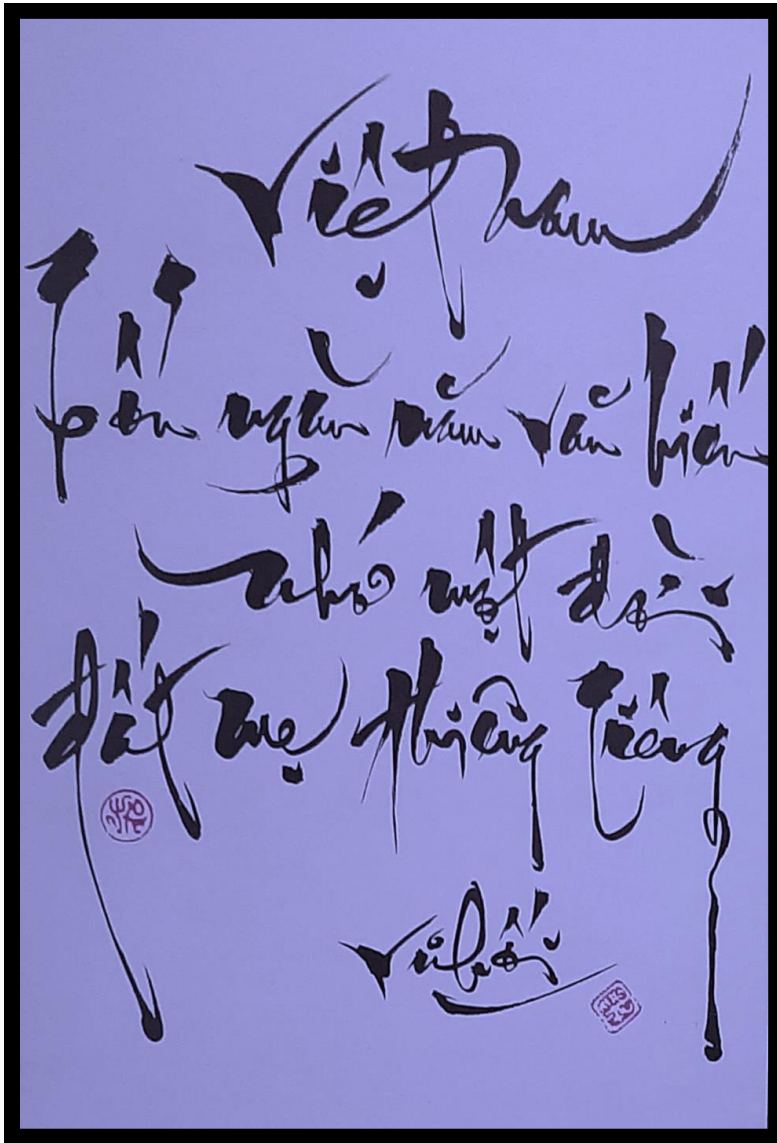
Nhạc: **Võ Tá Hân** – Thơ: **Tôn Nữ Hỷ Khương** - Thư họa: **Vũ Hối**

<https://www.youtube.com/watch?v=IO9NRkEcBcl>

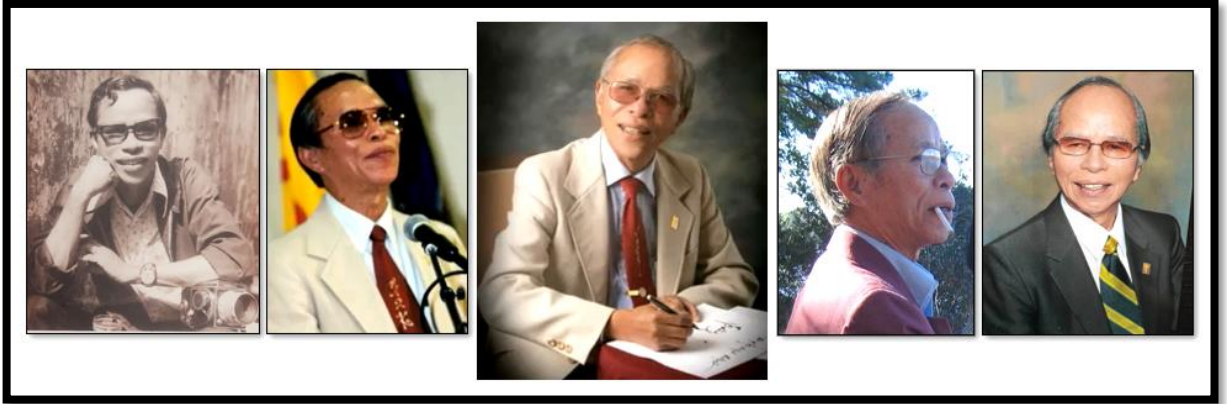
Võ Tá Hân, Tôn Nữ Hỷ Khương, Vũ Hối

TƯỜNG NIỆM

Thư Họa Sĩ VŨ HỒI (1932-2022)

Biên soạn:

Phan Anh Dũng

(Rockville, Maryland USA)

Thực hiện: 23 tháng 9 năm 2022

Vui lòng gửi thêm tài liệu và ý kiến xây dựng về: dathphan1@gmail.com